

Univerzitet Crne Gore
Cetinjska br. 2

Broj : 495
Godina : 2020.
Podgorica, 16. april 2020.

Broj primjeraka : 50

REFERAT

Za izbor u akademsko zvanje za oblast: **Opšta grupa bioloških predmeta i Ekologija**, na Prirodno-matematičkom fakultetu.

Konkurs je objavljen u dnevnom listu "Pobjeda" od 12.02.2020. godine. Na raspisani Konkurs javio se kandidat **DR MILOJE ŠUNDIĆ**.

BIOGRAFIJA

Rođen sam 05.01.1978. u Nikšiću gdje sam pohađao Osnovnu školu „Dušan Bojović“. Gimnaziju "Slobodan Škerović" sam završio u Podgorici 1996. godine. Odsijek za Biologiju na Prirodno-matematičkom fakultetu u Podgorici upisao sam iste godine, na kojem sam i diplomirao. Postdiplomske studije na Prirodno-matematičkom fakultetu u Podgorici, studijski program Ekologija i zaštita životne sredine upisao sam 2005. godine. Magistrski rad na temu „Dinamika životne zajednice eukrenona izvora na ostrvu Vranjina“ sam odbranio 2007. godine i stekao stepen magistra (MSc). Doktorsku disertaciju pod nazivom "Diverzitet i ekologija terestričnih Parasitengona (Acari: Prostigmata) Crne Gore" odbranio sam na Prirodno-matematičkom fakultetu u Podgorici 21.03.2014.godine i time stekao akademsko zvanje doktora nauka.

PODACI O RADNIM MJESTIMA I IZBORIMA U ZVANJA

U periodu 2004-2006. godine sam radio u Institutu za javno zdravlje u Podgorici u laboratoriji za mikrobiologiju, parazitologiju i virusologiju. Od 2008. godine radim kao saradnik u nastavi na Studijskom programu za Biologiju, Prirodno-matematičkog fakulteta u Podgorici. U proteklom periodu sam bio angažovan na izvođenju vježbi iz predmeta Zoologija Invertebrata I, Zoologija Invertebrata II, Alge, gljive i lišajevi, Bioindikator i monitoring sistem, Biohemija i Konzervaciona biologija na Studijskom programu za biologiju, Prirodno-matematičkog fakulteta, na predmetu Zoologija na Biotehničkom fakultetu i na predmetu Biološki procesi u životnoj sredini na Metalurško-tehnološkom fakultetu. Tokom zimskog semestra 2014.g. nijesam bio angažovan u nastavi.

Predsjedništvo Crnogorske akademiji nauka i umjetnosti, na sjednici održanoj 14. maja 2019.g., me je imenovalo za člana Odbora za biologiju i hemiju, na period od četiri godine (rješenje br. 03-1036/8 CANU).

KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE NAUČNO-ISTRAŽIVAČKE I STRUČNE BIBLIOGRAFIJE

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST			
Radovi u naučnim časopisima			
	Q1 Rad u vodećem međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na WoS listama, rangiran u prvih 25% časopisa po Scopusovom rangiranju)	UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Javad Noei, Alireza Saboori, Miloje Šundić , Jalil Hajizadeh & Vladimir Pešić (2013) A new larval species and two new records of mites (Acari: Prostigmata; Erythraeidae, Smarididae) from northern Iran and Montenegro, Systematic & Applied Acarology, 18(3): 263–272. ISSN 1362-1971. dx.doi.org/10.11158/saa.18.3.9	10	3,33
2.	Alireza Saboori, Vladimir Pešić & Miloje Šundić (2015) First record of <i>Podothrombium</i> (Acari: Podothrombiidae) from Serbia with description of a new species based on larvae, Systematic & Applied Acarology, 20(1): 121–128 (2015). ISSN 1362-1971. dx.doi.org/10.11158/saa.20.1.11	10	3,33
3.	Ryszard Haitlinger and Miloje Šundić* (2015) Two new species of <i>Calyptostoma</i> Cambridge, 1875 (Acari: Prostigmata: Calyptostomatidae) from Cambodia and Sulawesi, Indonesia, Systematic & Applied Acarology, 20(8): 919–926. ISSN 1362-1971. dx.doi.org/10.11158/saa.20.8.7 *Vodeće autorstvo	10	10
4.	Ryszard Haitlinger and Miloje Šundić* (2016) <i>Charletonia kosensis</i> , a new species from Kos, Greece, with notes on <i>C. austisensis</i> Haitlinger, 2007 (Acari: Erythraeidae), Systematic & Applied Acarology, 21(8): 1009–1016 (2016). ISSN 1362-1971. doi.org/10.11158/saa.21.8.2 *Vodeće autorstvo	10	10
5.	Alireza Saboori, Miloje Šundić & Vladimir Pešić (2017) A new species of the genus <i>Trombidium</i> Fabricius (Acari: Trombididae), with a checklist of terrestrial parasitengone mites of Montenegro, Systematic & Applied Acarology, 22(4): 584–601 (2017). ISSN 1362-1971. doi.org/10.11158/saa.22.4.12	10	5
6.	Ryszard Haitlinger, Miloje Šundić* & Vinicius Tirelli Pompermaier (2017) Two new larval <i>Leptus</i> Latreille (Trombidiformes: Erythraeidae) from	10	10

	Brazil, Systematic & Applied Acarology, 22(6): 874–884. ISSN 1362-1971. doi.org/10.11158/saa.22.6.11 *Vodeće autorstvo		
7.	Ryszard Haitlinger & Miloje Šundić* (2018) <i>Abrolophus marianopolicus</i> sp. nov. (Trombidiformes: Erythraeidae) from Sicily, Italy with notes on other <i>Abrolophus</i> species, Systematic & Applied Acarology, 23(2): 353–359. ISSN 1362-1971. doi.org/10.11158/saa.23.2.10 *Vodeće autorstvo	10	10
8.	Ryszard Haitlinger & Miloje Šundić* (2018) A new larval <i>Allothrombium</i> from Sicily, Italy (Trombidiformes: Trombididae: Allothrombiinae) Systematic & Applied Acarology, 23(8): 1592–1597. ISSN 1362-1971. doi.org/10.11158/saa.23.8.9 *Vodeće autorstvo	10	10
9.	Ryszard Haitlinger, Mohamed W. Negm, Tetsuo Gotoh & Miloje Šundić (2019) A new larval <i>Lassenia</i> Newell, 1957 (Trombidiformes: Tanaupodidae) from Japan, Systematic & Applied Acarology, 24(2): 271–277 (2019). ISSN 1362-1971. doi.org/10.11158/saa.24.2.9	10	2,5
Q2 Rad u eminentnom međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, rangiran u prvih 50% časopisa po Scopusovom rangiranju)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
10.	Alireza Saboori, Miloje Šundić , Vladimir Pešić and Masoud Hakimitabar (2010) A new species of <i>Hauptmannia</i> (Acari: Erythraeidae) from Montenegro. Acarologia, 51(1): 61–68 (2011) ISSN: 0044-586X doi: 10.1051/ acarologia/ 20111989.	8	4
11.	Alireza Saboori, Miloje Šundić , Vladimir Pešić and Masoud Hakimitabar (2011) Two new species of <i>Abrolophus</i> (Acari: Erythraeidae) from Montenegro, Zootaxa, 3205: 53–62. ISSN 1175-5326 (print edition), ISSN 1175-5334 (online edition). dx.doi.org/10.11646/zootaxa.3205.1.4	8	4
12.	Miloje Šundić , Ryszard Haitlinger, J.P. Michaud & Felipe Colares (2015) A new species of <i>Erythraeus</i> (<i>Erythraeus</i>) (Acari: Prostigmata: Erythraeidae) from Central Kansas, Acarologia, 55(1): 41–48 (2015), ISSN: 0044-586X. doi: 10.1051/acarologia/20152152	8	8
13.	Ryszard Haitlinger and Miloje Šundić* (2015) <i>Erythraeus</i> (<i>Zaracarus</i>) <i>tuzicus</i> nov. sp. from Montenegro and redescription of <i>Erythraeus</i> (<i>Zaracarus</i>) <i>eleonora</i> Haitlinger, 1987 (Acari: Prostigmata, Erythraeidae), Acarologia, 55(2): 189–200 (2015), ISSN: 0044-586X. doi: 10.1051/acarologia/20152160 *Vodeće autorstvo	8	8
14.	Miloje Šundić , Ryszard Haitlinger & Dragana Milošević (2017) <i>Charletonia elbasani</i> , a new species from Albania (Acari: Erythraeidae), with notes on <i>C. kalithensis</i> Haitlinger, 2006, Acarologia, 57(3): 563–569, ISSN: 0044-586X. doi: 10.24349/acarologia/20174171	8	8
15.	Ricardo Bassini-Silva, Fernando de Castro Jacinavicius, Sebastián Muñoz-Leal, Flavio A. Terassini, Glauber Meneses Barboza de Oliveira, Cal Welbourn, Miloje Šundić , Marcelo Bahia Labruna & Darci Moraes Barros-Battesti (2019) <i>Leptus</i> (<i>Leptus</i>) <i>simonettae</i> Haitlinger, 2000 (Trombidiformes: Erythraeidae) parasitizing a soft tick (Ixodida: Argasidae) in Brazil, International journal of acarology, 45(6-7): 409-412. ISSN: 0164-7954 (Print) 1945-3892 (Online). doi: 10.1080/01647954.2019.1667433	8	0,88
Q3 Rad u međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, rangiran u prvih 75% časopisa po Scopusovom rangiranju)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
16.	Ryszard Haitlinger and Miloje Šundić* (2015) <i>Abrolophus balkanicus</i> sp. nov. from Montenegro, with redescriptions of <i>A. stanislavae</i> (Haitlinger, 1986) and <i>A. wratislaviensis</i> (Haitlinger, 1986) and notes on <i>A. podorasensis</i> (Haitlinger, 2007) (Acari: Erythraeidae), Turkish journal of zoology, (2015) 39: 1018-1029. E-ISSN: 1303-6114. ISSN: 1300-0179. doi:10.3906/zoo-1405-22 *Vodeće autorstvo	6	6
17.	Miloje Šundić , Ryszard Haitlinger, Radmila Petanović, Ivana Jovičić & Masoud Hakimitabar (2015) A new species of <i>Erythraeus</i> (<i>Erythraeus</i>) and new records of mites (Acari: Erythraeidae) from Serbia, Biologia, 70/6: 788–796, 2015. ISSN: 0006-3088 (Print) 1336-9563 (Online). doi: 10.1515/biolog-2015-0093	6	6
18.	Ryszard Haitlinger and Miloje Šundić* (2015) <i>Monteustium marezensis</i> gen. n., sp. n. and the first record of <i>Italustium eframi</i> (Acari: Prostigmata: Erythraeidae: Balaustiinae) from Montenegro, Biologia, 70/8: 1108–1112, 2015. ISSN: 0006-3088 (Print) 1336-9563 (Online). doi: 10.1515/biolog-2015-0116 *Vodeće autorstvo	6	6
19.	Ryszard Haitlinger and Miloje Šundić* (2016) <i>Erythraeus</i> (<i>Erythraeus</i>)	6	6

	<i>pistacicus</i> sp. n. (Trombidiformes: Erythraeidae) from southern Iran, and notes on other <i>Erythraeus</i> spp. <i>Biologia</i> , 71/7: 804–808, 2016. ISSN: 0006-3088 (Print) 1336-9563 (Online). doi: 10.1515/biolog-2016-0092 *Vodeće autorstvo		
20.	Ryszard Haitlinger and Miloje Sundić* (2016) <i>Ibizella balearica</i> n. gen., n. sp. (Astigmata: Canestriniidae) from Balearic Islands, Spain. <i>Redia</i> , XCIX, 2016: 75-82. ISSN: 03704327 dx.doi.org/10.19263/REDIA-99.16.09 *Vodeće autorstvo	6	6
21.	Ryszard Haitlinger and Miloje Sundić* (2015) A new species of <i>Lassenia</i> (Prostigmata Tanaupodoidea Tanaupodidae) from Montenegro and notes on two other <i>Lassenia</i> , <i>Redia</i> , XCVIII, 2015: 99-101. ISSN: 03704327.	6	6
22.	Miloje Sundić , Ryszard Haitlinger & Vinicius Tirelli Pompermaier (2017) A new species of larval <i>Leptus</i> Latreille (Acari: Prostigmata: Erythraeidae) from Brazil, <i>Spixiana</i> , 40,1: 89-93. ISSN 0341-8391.	6	6
23.	Ryszard Haitlinger & Miloje Sundić* (2017) <i>Hirstiosoma amfilohijeji</i> sp. nov. (Trombidiformes: Smarididae) from Montenegro, Turkish journal of zoology, 41: 940-945. E-ISSN: 1303-6114. ISSN: 1300-0179. doi:10.3906/zoo-1611-15 *Vodeće autorstvo	6	6
Q4 Rad u međunarodnom časopisu (ostali časopisi indeksirani na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
24.	Ryszard Haitlinger and Miloje Sundić* (2015) New records of mites (Acari: Prostigmata: Erythraeidae, Microtrombidiidae, Trombidiidae) from Albania and Montenegro, with redescription of <i>Abrolophus kazimierae</i> (Haitlinger 1986), <i>Acta zoologica bulgarica</i> , 66 (4), 2014: 35-42. ISSN: 0324-0770. ISSN: 03240770. *Vodeće autorstvo	4	4
25.	Miloje Sundić and Ryszard Haitlinger (2015) New Records of Mites (Acari: Prostigmata: Calyptostomatidae, Erythraeidae, Trombidiidae) from Montenegro, with a description of a new species, <i>Acta zoologica bulgarica</i> , 67 (2), 2015: 187-191. ISSN: 03240770.	4	4
Q5 Rad u međunarodnom časopisu koji nije indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
26.	Miloje Sundić and Igor Pajović (2012) Seasonal abundance and host preference by <i>Allothrombium pulvinum</i> Ewing (1917) (Acari: Trombidiidae) larvae on aphids (Homoptera: Aphididae) of Montenegro, with notes on rate of parasitism and new metric data, <i>Agriculture & Forestry</i> , Vol. 56. (10) (1-4): 85-94, 2012, Podgorica. ISSN: 0554-5579 (print edition), ISSN: 1800-9492 (online edition).	2	2
27.	Miloje Sundić and Igor Pajović (2013) Phenetic affinities among the <i>Erythraeus</i> and <i>Abrolophus</i> species from Montenegro, <i>Agriculture & Forestry</i> , Vol. 59. Issue 3: 47-57, 2012, Podgorica. ISSN: 0554-5579 (print edition), ISSN: 1800-9492 (online edition).	2	2
28.	Miloje Sundić and Igor Pajović (2013) Redescription and new morphological data on <i>Charletonia bucephalia</i> larva (Acari: Erythraeidae) from specimens collected in Montenegro, <i>Agriculture & Forestry</i> , Vol. 59. Issue 4: 163-171, 2013, Podgorica. ISSN: 0554-5579 (print edition), ISSN: 1800-9492 (online edition).	2	2
29.	Miloje Sundić (2014) New morphological data on <i>Balaustium nikae</i> larvae and new records of mites (Acari: Prostigmata: Erythraeidae) from specimens collected in Serbia and Montenegro, <i>Agriculture & Forestry</i> , Vol. 60 Issue 3: 213-221, 2014, Podgorica. ISSN: 0554-5579 (print edition), ISSN: 1800-9492 (online edition).	2	2
30.	Ryszard Haitlinger and Miloje Sundić* (2014) <i>Leptus (Leptus) chiusicus</i> n. sp. (Acari: Prostigmata: Erythraeidae) from Sicily, Italy, <i>Linzer biologische Beiträge</i> , 46/2, 1509-1515, 2014. ISSN: 0253-116X. *Vodeće autorstvo	4	4
31.	Dušan Bugarin, Slavenko Grbović, Emilija Jovin, Miloje Sundić and Neda, M. Đukić (2014) Variation of essential oil composition of <i>Myrtus communis</i> (Myrtaceae) from Montenegro, <i>Agriculture & Forestry</i> , Vol. 60 Issue 4: 267-274, 2014, Podgorica. ISSN: 0554-5579 (print edition), ISSN: 1800-9492 (online edition).	2	0,5
32.	Ryszard Haitlinger and Miloje Sundić* (2015) New records of mites (Acari: Parasitengona: Erythraeidae, Microtrombidiidae, Trombidiidae) from Albania, Montenegro and Serbia, with notes on <i>Erythraeus (Zaracarus) budapestensis</i> Fain & Ripka, 1998, <i>Linzer biologische Beiträge</i> , 47/1, 583-590, 31.7.2015. ISSN: 0253-116X. *Vodeće autorstvo	4	4
33.	Ryszard Haitlinger and Miloje Sundić* (2016) New records of mites (Trombidiformes: Erythraeidae, Podothrombidiidae, Trombidiidae) from France and Montenegro, <i>Ecologica Montenegrina</i> , 5, 2016, 62-65. ISSN: 2336-9744. *Vodeće autorstvo	2	2

34.	Miloje Sundić , Ryszard Haitlinger, Ivana Jovičić, Olivera Petrović-Obradović (2016) New host data for terrestrial parasitengona of Serbia with note on <i>Allothrombium clavatum</i> Saboori, Pešić & Hakimitabar, 2010, Agriculture & Forestry, Vol. 62 Issue 2: 97-101. ISSN: 0554-5579 (print edition), ISSN: 1800-9492 (online edition).	2	2
35.	Haitlinger, R & Miloje Sundić* (2016) Redescription of <i>Leptus (Leptus) mariani</i> Haitlinger 1991 and <i>L. (L.) stefani</i> Haitlinger 1991 (Trombidiformes: Prostigmata: Erythraeidae), Linzer biologische Beiträge, 48/2 1197-1206. ISSN: 0253-116X. *Vodeće autorstvo	4	4
36.	Haitlinger, R & Miloje Sundić* (2017) <i>Paracanestrinia denmarkica</i> nov.gen., nov.sp. (Astigmata: Canestriniidae) from Denmark, Linzer biologische Beiträge, 49/1, 657-662. * ISSN: 0253-116X. Vodeće autorstvo	4	4
37.	Ryszard Haitlinger & Miloje Sundić* (2018) <i>Cretessenia roccamenaica</i> nov.sp. (Acari: Prostigmata: Chyzeriidae: Chyzeriinae) from Sicily, Italy, Linzer biologische Beiträge, 50/1, 421-425, 27.7.2018. ISSN: 0253-116X. *Vodeće autorstvo	4	4
38.	Ryszard Haitlinger & Miloje Sundić* (2018) <i>Ibizella asilahica</i> nov.sp. (Astigmata, Canestriniidae) from Morocco with type species designation for the genus <i>Ibizella</i> HAITLINGER & ŠUNDIĆ, 2018, Linzer biologische Beiträge, 50/1, 413-420, 27.7.2018. ISSN: 0253-116X. *Vodeće autorstvo	4	4
39.	Ryszard Haitlinger & Miloje Sundić* (2018) New records of mites from Albania, Greece (Lesbos), Italy and Montenegro, with notes on some species (Acari: Prostigmata: Erythraeidae, Microtrombidiidae, Neotrombidiidae, Trombellidae, Trombidiidae), Linzer biologische Beiträge, 50/1 1195-1212, 17.12.2018. ISSN: 0253-116X. *Vodeće autorstvo	4	4
40.	Ryszard Haitlinger & Miloje Sundić* (2019) New records of mites (Trombidiformes: Erythraeidae, Microtrombidiidae, Trombidiidae) from Greece and Hungary and the list of terrestrial parasitengona found in both countries, Agriculture & Forestry, Vol. 65 Issue 3: 51-63, 2019. ISSN: 0554-5579 (print edition), ISSN: 1800-9492 (online edition). *Vodeće autorstvo	4	4
Q6 Rad u časopisu nacionalnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
41.	Miloje Sundić and Vladimir Pešić (2007) Seasonal changes in the abundance of benthic assemblages in the spring on Vranjina island (Skadar Lake National Park), Glasnik Republičkog Zavoda za zaštitu prirode i Prirodnjačkog Muzeja, 125-130. YU ISSN: 0374-7948.	2	2
K2 Naučni rad na međunarodnom naučnom skupu (štampano u cjelini)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
42.	Vladimir Pešić, Miloje Sundić & M. Stanković, (2007) Vodene grinje roda <i>Hydrachna</i> Muller (Acari, Hydrachnidia) specijalnog rezervata prirode "Zasavica" (Srbija), Zbornik radova Naučno-stručni skup "Zasavica 2007", 129-131.	2	1
43.	Igor Pajović, Dušan Petrić, Snežana Dragičević, Miloje Sundić , Ljiljana Pajović, (2012) <i>Stegomyia albopicta</i> (Aedes albopictus) Skuse, 1894 In Montenegro 2001-2012-XIV, Simpozijum o zaštiti bilja i IX kongres o korovima, Zlatibor, 2012.	2	0,5
44.	Јовичић, И., Шундић, М. , Петровић-Обрадовић, О. (2016): Тромбидиформне гриње (Acari: Prostigmata)-прородни непријатељи биљних ваши (Hemiptera: Aphididae) луцерке. XV симпозијум о заштити биља, 28.новембар-02. децембар, 2016. године, Златибор. Зборник резимеа радова, 36-37.	2	1
R11 Recenziranje radova objavljenih u međunarodnim časopisima (Q1, Q2, Q3, Q4)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Acarologia ISSN: 0044586X, 21077207, (2019). Jedna recenzija	2	2
2.	International Journal of Acarology ISSN:0168-8162 (print) 1572-9702 (web) (2016, 2017, 2018, 2019, 2020) Pet recenzija	2	10
19 Učešće u nacionalnom naučnom projektu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
7.	2016-2019- Uspostavljanje NATURA 2000 mreže u Crnoj Gori, AAM Management Information Consulting (stručni saradnik)	2	2
8.	2016-2017- Izrada Nacrta za Akcioni plan biodiverziteta Podgorice, Opština Podgorica (zamjenik vođe tima)	2	2
9.	2017 - Lokalni akcioni plan zaštite biodiverziteta Bijelog Polja 2018 - 2023 (zamjenik vođe tima)	2	2

10.	2018 - Lokalni plan zaštite životne sredine Bijelog Polja 2019 - 2023 (zamjenik vođe tima)	2	2
-----	---	---	---

ZBIRNI PREGLED RADOVA I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD		44		202,04
3. PEDAGOŠKI RAD				
4. STRUČNI RAD		10		20
UKUPNO				222,04

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Kandidat dr Miloje Šundić je završio studije Biologije i diplomirao na Prirodno - matematičkom fakultetu Univerziteta Crne Gore. Magistarski rad odbranjen je na Prirodno-matematičkom fakultetu Univerziteta u Podgorici. Nakon odbranjene doktorske disertacije pod nazivom »Diverzitet i ekologija terestričnih Parasitengona (Acari: Prostigmata) Crne Gore« na Prirodno-matematičkom fakultetu, Univerziteta Crne Gore, 2014. godine, dr Miloje Šundić je stekao stepen obrazovanja koji je potreban uslov za izbor u akademsko zvanje saglasno Zakonu o visokom obrazovanju, Statutu Univerziteta Crne Gore i Mjerilima za izbor u akademsko i naučna zvanja Univerziteta Crne Gore. Stečene diplome sa osnovnih i doktorskih studija pripadaju naučnoj oblasti Opšta grupa bioloških predmeta i Ekologija.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG (UMJETNIČKOG) RADA

Kandidat dr Miloje Šundić je postigao veoma vrijedne i zapažene rezultate u naučnom radu, što se može videti iz zbirnog pregleda radova i bodova (tabele u prilogu). On se tokom svog dosadašnjeg naučno-istraživačkog rada bavio taksonomskom i ekološkom studijom biodiverziteta kopnenih grinja (posebno grupama Prostigmata i Astigmata). Od publikovanih radova, 25 su u časopisima koji se nalaze u bazi podataka (Science Citation Index Expanded), 15 radova u međunarodnim časopisima koji nijesu indeksirani na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listi, a imaju redovnu međunarodnu distribuciju. Od svih publikovanih radova, 9 radova pripada kategoriji Q1 a 6 kategoriji Q2. Kandidat se tokom svog dosadašnjeg naučno-istraživačkog rada pretežno bavio taksonomskom i ekološkom studijom biodiverziteta terestričnih grinja (posebno grupom Parasitengona: Acari: Prostigmata). Dr Miloje Šundić je do sada opisao 30 vrsta novih za nauku, a 7 vrste je redefinisao. Ove publikacije su objavljene u vodećim svjetskim časopisima iz oblasti taksonomije i istraživanja biodiverziteta Acarina, kao što su Acarologia (prvi zvanični akarološki časopis), zatim Zootaxa i Systematic & Applied Acarology.

U radovima 1, 5, 10, 11, 13, 16, 18, 21 i 23 kandidat je opisao nove vrste terestričnih Parasitengona za nauku koje je sakupio u Crnoj Gori. U radu pod rednim brojem 5 je dat pregled diverziteta parazitengonih grinja Crne Gore sa opisom novog taksona. U radovima 2, 17, 29 i 32 detaljno je taksonomski obrađena fauna sa ekološkim karakteristikama pojedinih vrsta sa područja Srbije. U okviru vrste *Monteustium marezensis* opisan je i monotipski rod za familiju Balaustiinae sa područja Crne Gore i uskim arealom rasprostranjenja.

Da bi se na pravi način stekla šira slika o naučnom doprinosu dr Miloje Šundića potrebno je navesti i geografska područja sa kojih je sakupljen i analiziran materijal, odnosno na koja se područja odnose publikovani radovi. Primarno, to je prostor Evrope (naročito područje Mediterana), zatim Neotropički region, područje Japana i Indonezije. Naučni doprinos kandidata je prepoznat i kroz njegov rad kao recenzenta za međunarodne časopise iz kategorije SCI(E) iz oblasti akarologije, što je potvrda njegove ekspertske prepoznatljivosti i kvaliteta. Svi publikovani radovi kandidata pripadaju oblastima Opšta biologija i ekologija (uža oblast zoologija) za koju je i raspisan konkurs.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI (Rezime rezultata pedagoškog rada, sa naglašenim rezultatima iz zvaničnih studentskih anketa, ocjene pristupnog predavanja, ocjene inauguracionog predavanja)

Dr Miloje Šundić svoje prvo radno i stručno iskustvo je počeo da stiče u Institutu za javno zdravlje u Podgorici u laboratoriji za mikrobiologiju, parazitologiju i virusologiju. Od 2008. godine pedagoško iskustvo je sticao u nastavnom procesu na Studijskom programu za biologiju, Prirodno-matematičkog fakulteta, gdje je kao saradnik u nastavi izvodio vježbe iz predmeta Zoologija Invertebrata I, Zoologija Invertebrata II, Alge, gljive i lišajevi, Bioindikatori i monitoring sistem i Konzervaciona biologija, na predmetu Biloški procesi u životnoj sredini na Metalurško-tehnološkom fakultetu i na predmetu Zoologija na Biotehničkom fakultetu u Podgorici. Takođe je izvodio nastavu (uz mentorski nadzor) na Filozofskom fakultetu u Nikšiću iz predmeta: Osnovi prirodnih nauka (Biologija sa ekologijom) i Osnovi humane genetike. Na osnovu ličnog poznavanja kandidata, mogu potvrditi da je kandidat tokom izvođenja nastave na raznim fakultetskim jedinicama Univerziteta Crne Gore pokazivao visok nivo etičnosti i stručnosti, kao i odgovornog odnosa prema studentima. Kandidat je u nastavnom procesu koristio relevantnu domaću i inostranu literaturu.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO ISTRAŽIVAČKI RAD		44		202,04
3. PEDAGOŠKI RAD				
4. STRUČNI RAD		10		20
UKUPNO				222,04

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu biografije kandidata, navedenih publikacija i dosadašnjeg pedagoškog i stručnog angažovanja, kao i neposrednog uvida u sadržaj naučnih publikacija, mišljenja sam da je dr Miloje Šundić izuzetan kandidat sa zavidnom sposobnošću kako za naučnoistraživački tako i za nastavno-pedagoški rad i da ispunjava sve potrebne uslove za izbor u akademsko zvanje docenta u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima za izbor u akademsko i naučna zvanja.

S obzirom da postignuti naučni rezultati u značajnoj mjeri prevazilaze uslove koji su propisani (mjerilima i pravilima), sa posebnim zadovoljstvom predlažem Senatu Univerziteta Crne Gore **da se dr Miloje Šundić izabere u zvanje docenta** za oblasti Opšta grupa bioloških predmeta i Ekologija, na Prirodno-matematičkom fakultetu, Univerziteta Crne Gore.

RECENZENT

Prof. dr Danilo Mrdak
Podgorica

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Kandidat dr Miloje Šundić diplomirao je na Odsijeku za biologiju, Prirodno-matematičkog fakulteta, Univerziteta Crne Gore. Na istom fakultetu 2007. godine stekao je i stepen magistra (MSc) odbranom magistarskog rada pod nazivom „Dinamika životne zajednice eurokrenona izvora na ostrvu Vranjina“. Doktorsku disertaciju pod naslovom „Diverzitet i ekologija terestričnih Parasitengona (Acari: Prostigmata) Crne Gore“ odbranio je 21. 03. 2014. godine i teme stekao akademsko zvanje doktora nauka. Shodno navedenom, konstatujem da kandidat dr Miloje Šundić u potpunosti ispunjava sve uslove predviđene Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima za izbor u akademska i naučna zvanja, za izbor u akademsko zvanje.

ANALIZA NAUČNO-ISTRAŽIVAČKOG RADA

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju dr Miloja Šundića može se vidjeti da kandidat posjeduje izuzetno bogatu bibliografiju koja uključuje 25 rada objavljena u časopisima koji se nalaze u SCI bazi. Najprije treba istaći devet radova objavljenih u kategoriji Q1 od kojih je na pet vodeći autor. U kategoriji Q2 kandidat je objavio šest, Q3 kategoriji 8, a u Q4 kategoriji 2 rada. Pobjrojane publikacije su objavljene u vodećim svjetskim časopisima iz oblasti taksonomije Acarina, kao što su *Acarologia*, *Zootaxa* i *Systematic & Applied Acarology*. U kategoriji međunarodnih časopisa kandidat ima 17 radova. Osim navedenih publikacija kandidat je prezentovao svoj rad i na međunarodnim skupovima.

Analizom naučno-istraživački rada dr Miloja Šundića može se zaključiti da je najveći broj njegovih radova posvećen proučavanju taksonomije i ekologije terestričnih grinja Parasitengona (posebno grupama Prostigmata i Astigmata). U domenu taksonomije terestričnih grinja treba naglasiti da je kandidat u toku svog dosadašnjeg rada opisao 30 vrsta novih za nauku, dok je za 7 vrsta napravljena redescripcija. U radu pod rednim brojem 5 osim opisa nove vrste dat je i pregled diverziteta parazitengonih grinja Crne Gore. Osim neosporne činjenice o značajnom broju novootkrivenih vrsta treba istaći da istraživanja kandidata nisu vezana za uska geografska područja, već naprotiv. Osim prostora Mediterana, kandidat je učestvovao u sakupljanju, obradi i opisivanju vrsta sa područja Indonezije i Japana. U radu pod rednim brojem 9, opisana je nova vrsta iz familije Tanaupodidae i za sada ona predstavlja i jedini nalaz tanaupodidnih grinja sa područja Japana. *Lassenia japonica* opisana u ovom radu je deveti opisani predstavnik iz ovog roda. Rad sadrži i taksonomski ključ za određivanje svih predstavnika *Lassenia* vrsta.

U klasifikacionoj bibliografiji, pod rednim brojem 19, nalazi se rad koji sadrži opis novog roda (peti opisani rod) i vrste za familiju Balaustiinae, *Monteustium marezensis* gen. n., sp. n. Vrsta je opisana sa materijala sakupljenog u Crnoj Gori. U istom radu je predstavljen drugi nalaz vrste *Italustium eframi* Häutlinger, 2000, koji je sakupljen u Crnoj Gori. Do ovog nalaza vrsta je prethodno bila poznata samo za područje Italije.

U radovima pod rednim brojevima 26, 27, 34, 41 i 43 su dati važni podaci o ekologiji istraživanih vrsta koji osim naučnog imaju i aplikativni značaj.

PEDAGOŠKI RAD

Dr Miloje Šundić je svoju univerzitetsku pedagošku karijeru započeo kao saradnik u nastavi 2008. godine. U proteklom periodu bio je angažovan na izvođenju vježbi iz predmeta Zoologija Invertebrata I, Zoologija Invertebrata II, Alge, gljive i lišajevi, Bioindikator i monitoring sistem, Biohemija i Konzervaciona biologija na Studijskom programu za biologiju, Prirodno-matematičkog fakulteta, na predmetu Zoologija na Biotehničkom fakultetu i na predmetu Biološki procesi u životnoj sredini na Metalurško-tehnološkom fakultetu. U pedagoškom radu kolega Šundić je pokazao visok stepen odgovornosti i posvećenosti kako u radu sa studentima tako i u unapređenju zbirki neophodnih za odvijanje laboratorijskih vježbi.

OCJENA STRUČNOG RADA

Na osnovu priložene dokumentacije mogu se vidjeti aktivnosti kandidata dr Miloja Šundića na polju biodiverziteta i zaštite životne sredine. Od posebnog značaja ističem učešće u projektu „Uspostavljanje NATURA 2000 mreže u Crnoj Gori“ u kojem je učestvovao kao stručni saradnik za beskičmenjake. Osim toga učestvovao je i u izradama akcionih planova za dvije crnogorske opštine. Treba istaći i to da je u prethodnom periodu kandidat bio aktivan i u rezensiranju većeg broja naučnih radova.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD			44			202.04
3. PEDAGOŠKI RAD						
4. STRUČNI RAD			10			20
UKUPNO			54			222.04

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Detaljnou analizom naučno-istraživačkog rada dr Miloja Šundića može se zaključiti da kandidat raspolaže značajnom i za oblast istraživanja za koju se bira odgovarajućom bibliografijom, kao i da u potpunosti ispunjava sve uslove propisane Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima za izbor u akademska i naučna zvanja, za izbor u zvanje docent. Izuzetno bogat dosadašnji naučno-istraživački rad, javno prezentovani radovi, pedagoški i stručni angažman ukazuju da je kandidat vrijedan i posvećen i da će kao takav doprinijeti unapređenju naučno-istraživačkog i pedagoškog rada na Studijskom programu biologija, Prirodno-matematičkog fakulteta u Podgorici.

Imajući u vidu sve naprijed iznešeno sa zadovoljstvom predlažem Vijeću Prirodno-matematičkog fakulteta u Podgorici i Senatu Univerziteta Crne Gore da dr Miloja Šundića izaberu u **zvanje docenta** za oblasti Opšta grupa bioloških predmeta i Ekologija, na Prirodno-matematičkom fakultetu.

RECENZENT

Prof dr Dragana Milošević Malidžan,
vanredni profesor
Prirodno-matematički fakultet u Podgorici

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Kandidat dr Miloje Šundić diplomirao je 2004. godine na Odsijeku za biologiju Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta Crne Gore. 2007. godine odbranio je magistarski rad pod nazivom „Dinamika životne zajednice eukrenona izvora na ostrvu Vranjina“. 2014. godine odbranio je doktorsku disertaciju pod nazivom „Diverzitet i ekologija terestričnih Parasitengona (Acari: Prostigmata) Crne Gore“ na Prirodno-matematičkom fakultetu Univerziteta Crne Gore čime je ispunio uslove propisane Zakonom o visokom obrazovanju, kao i uslove definisane Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima za izbor u akademska i naučna zvanja, u pogledu obrazovanja za izbor u akademsko zvanje.

ANALIZA NAUČNO-ISTRAŽIVAČKOG RADA

Uvidom u priloženu klasifikacionu biografiju dr Miloja Šundić i analizom priloženih radova zapaža se intenzivan i kontinuiran naučno-istraživački rad. Činjenica da su mnogi od rezultata istraživanja objavljeni u renomiranim međunarodnim časopisima i dostupni široj naučnoj i stručnoj javnosti (Systematic

& Applied Acarology, Acarologia, Zootaxa, International Journal of Acarology, Turkish Journal of Zoology, Biologia, Spixiana), ukazuje na njihov značajan doprinos nauci. Kandidat je publikovao 41 rad, od čega 25 časopisima koji se nalaze na Science Citation Index Expanded listi (od toga prema Scopusovom rangiranju 9 radova priprada Q1 kategoriji, 6 kategoriji Q2, 8 kategoriji Q3 i 2 Q4 kategoriji), 15 radova u međunarodnim časopisima koji nijesu na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listi, a imaju redovnu međunarodnu distribuciju i 1 u časopisu nacionalnog značaja. Kandidat u ovom period ima i 3 rada u cjelosti na međunarodnom skupu i bio je recenzent 6 radova objavljenih u međunarodnim časopisima. Kandidat se tokom svog dosadašnjeg naučno-istraživačkog rada bavi taksonomskom i ekološkom studijom biodiverziteta terestričnih grinja (posebno grupom Parasitengona: Acari: Prostigmata) kako područja Mediterana, tako i Indonezije i Japana. Pri čemu je do sada opisao 30 vrsta novih za nauku, a 7 vrsta je redeskribovao.

U radu pod rednim brojem 3., su opisane dvije nove vrste iz roda *Calyptostoma* sa područja Indonezije, a to je ujedno i prvi nalaz ovog roda za to geografsko područje. U istom radu je dat nalaz vrste *Calyptostoma velutinum* na području Srbije i taksonomski ključ za određivanje svih predstavnika *Calyptostoma* vrsta. U radu pod rednim brojem 5., je opisana nova vrsta *Trombidium montenegrinum* i predstavljen cjelokupni biodiverzitet terestričnih parazitengonih grinja na teritoriji Crne Gore. U radu je predstavljen i taksonomski ključ za određivanje vrsta svjetske populacije iz roda *Trombidium*. U radu broj 40., je opisana nova vrsta iz roda *Hirstiosoma* koji sada broji ukupno devet vrsta. Ovaj deskripcija je važna iz razloga što je posljednja vrsta iz ovoga roda *H. furtadoi* (Shiba, 1976), pronađena veoma davno, a nova vrsta je sa područja Crne Gore. U radovima navedenim pod brojevima 20 i 38., opisane su dvije nove vrste astigmatskih grinja iz roda *Ibizella*, sa područja Kanarskih ostrva i Maroka, čime je ovaj rod prestao da važi kao monotipski.

PEDAGOŠKI RAD

Kandidat dr Miloje Šundić je započeo svoj pedagoški rad 2008. godine kao saradnik u nastavi na Studijskom programu biologija, Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta Crne Gore. Do sada je bio angažovan na izvođenju vježbi iz predmeta Zoologija invertebrata I, Zoologija invertebrata II, Alge, gljive i lišajevi, Bioindikatori i monitoring sistem, Biohemija i Konzervaciona biologija na Studijskom programu biologija, Prirodno-matematičkog fakulteta, na predmetu Zoologija na Biotehničkom fakultetu i na predmetu Biološki procesi u životnoj sredini na Metalurško-tehnološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore. Studijske 2016/2017 godine izvodio je nastavu (pod mentorstvom) na Filozofskom fakultetu u Nikšiću na predmetima: Osnovi prirodnih nauka (Biologija sa ekologijom) i Osnovi humane genetike.

OCJENA STRUČNOG RADA

Stručni rad dr Miloja Šundića obuhvata njegovo učešće u realizaciji projekata čiji je cilj istraživanje i očuvanje biodiverziteta (Uspostavljanje NATURA 2000 mreže u Crnoj Gori, Izrada Načrta za Akcioni plan biodiverziteta Podgorice, Lokalni akcioni plan zaštite biodiverziteta Bijelog Polja). Predsjedništvo Crnogorske akademije nauke i umjetnosti, imenovalo ga je 2019. za člana Odbora za biologiju i hemiju, na period od četiri godine. Član je komisije za takmičenje iz biologije u okviru Olimpijade znanja u organizaciji Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta Crne Gore, kao i aktivni učesnik Dana biologije u okviru Otvorenih dana nauke u organizaciji Ministarstva nauke Crne Gore, sve u cilju sticanja integrisanog znanja neophodnog za razumijevanje bioloških nauka koji doprinose promociji biologije kao nauke i razvijanju interesovanja mladih za istraživanje biodiverziteta, pojava i procesa koji vladaju u živom svijetu.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD			44			202.04
3. PEDAGOŠKI RAD						
4. STRUČNI RAD			6			20
UKUPNO			54			222.04

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Cijenjeći ostvareni naučno-istraživački rad i stručni rad, kao i na osnovu lične saradnje sa kandidatom, konstatujem da kandidat naučni saradnik dr Miloje Šundić ispunjava propisane uslove za izbor u naučno zvanje docent propisane Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima za izbor u akademska i naučna zvanja.

Predlažem Senatu Univerziteta Crne Gore da dr Miloja Šundić izabere u akademsko zvanje *docent* za oblasti Opšta grupa bioloških predmeta i Ekologija, na Prirodno-matematičkom fakultetu, Univerziteta Crne Gore.

RECENZENT

Dr Slađana Krivokapić, vanredni profesor
Prirodno-matematički fakultet, UCG

REFERAT

Za izbor u akademsko zvanje za oblast: **Opšta Botanika i Opšta grupa bioloških predmeta** na Prirodno-matematičkom fakultetu, Univerziteta Crne Gore.

Konkurs je objavljen u dnevnom listu "Pobjeda" od 23.12.2019. godine. Na raspisani Konkurs javila se kandidatkinja **DR DANIJELA STEŠEVIĆ**.

BIOGRAFIJA

LIČNI PODACI

Rodena sam 16.07.1976. godine u Titogradu, gdje sam završila osnovnu školu »Savo Pejanović« i srednju školu gimnaziju »Slobodan Škerović«.

PODACI O VISOKOM OBRAZOVANJU

Školske 1994/95 godine upisala sam studije Biologije na Prirodno-matematičkom fakultetu u Podgorici, gdje sam diplomirala 6. 10. 1998. godine sa prosječnom ocjenom 9.45 i stekla zvanje diplomirani biolog.

Poslijediplomske studije upisala sam školske 1998/99. godine na Biološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu (smjer: Ekologija i geografija biljaka) i završila ih sa prosječnom ocjenom 10. Magistrsku tezu pod nazivom: "Flora kraških polja u Piperskom kraju Crne Gore" odbranila sam 15. 05. 2001. godine i stekla zvanje magistra bioloških nauka.

Doktorsku disertaciju pod nazivom: "Ekološka-fitogeografska analiza flore šireg urbanog područja Podgorice", odbranila sam 24. 06. 2009. godine, na Biološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu i stekla zvanje doktora bioloških nauka. Rješenje o priznavanju Uvjerjenja o stečenom naučnom stepenu Doktora bioloških nauka izdato mi je od strane Ministarstvo Nauke i Prosvjete 26. 10. 2009. godine.

PODACI O RADNIM MJESTIMA I IZBORIMA U ZVANJA

Od 1999. godine zasnovala sam radni odnos na Prirodno-matematičkom fakultetu u Podgorici (Studijski program Biologija), gdje sam januara 1999. godine izabrana u zvanje asistenta. U toku svog desetogodišnjeg staža asistirala sam u

laboratorijskim vježbama na predmetima: *Anatomija biljaka, Ekologija biljaka, Ekologija životinja, Sistematika i filogenija viših biljaka, Limnologija, Sistematika i filogenija nižih biljaka, Biologija mora, Botanika* na akademskim studijskim programima Biljna proizvodnja i Farmacija.

Zvanje docenta na Prirodno-matematičkom fakultetu u Podgorici (predmeti *Sistematika i filogenija viših biljaka I i II*, na studijskom programu Biologija i *Botanika*, na studijskom programu Biljna proizvodnja) stekla sam 27.05.2010. godine. Školskih 2010/2011 i 2011/2012. godine bila sam angažovana kao predavač Botanike na Farmaceutskom fakultetu. Od školske

2012/2013 držim dio predavanja iz "Bioloških zbirki" koje se slušaju na Specijalističkim studijama, na studijskom programu Biologija. Od izbora u zvanje docenta, nastavila sam da držim vježbe na predmetima *Sistematika i filogenija viših biljaka I i II*, na studijskom programu Biologija.

Zvanje vanrednog profesora na Prirodno-matematičkom fakultetu u Podgorici (predmeti *Sistematika i filogenija viših biljaka I i II*, na studijskom programu Biologija i *Botanika*, na studijskom programu Biljna proizvodnja) stekla sam 24.06.2015. godine.

KLASIFIKACIONA BIBLIOGRAFIJA

KVANTITATIVNA OCJENA REFERENCI DO POSLEDNJEG IZBORA (SPISAK REFERENCI JE DAT U BILTENU UNIVERZITETA 342 OD 13. APRILA 2015. GODINE)

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST						UKUPNI BROJ BODOVA
1.1. Monografije	1.1.1.	1.1.2.	1.1.3.	1.1.4.	1.1.5.	15
Broj referenci/broj bodova			2/15			
1.2. Radovi objavljeni u časopisima		1.2.1.	1.2.2.	1.2.3.	1.2.4.	93.5
Broj referenci/broj bodova		11/45.5	16/48			
1.3. Radovi na kongresima, simpozijumima, seminarima			1.3.1.	1.3.2.	1.3.3.	2
Broj referenci*broj bodova			1/2			
1.4. Uvodno, objavljeno plenarno predavanje				1.4.1.	1.4.2.	
Broj referenci*broj bodova						
1.5. Recenzije			1.5.1.	1.5.2.	1.5.3.	3.5
Broj referenci/broj bodova			1/2	1/1	1/0.5	
UKUPNO ZA NAUČNOISTRAŽIVAČKU DJELATNOST						114
3. PEDAGOŠKA DJELATNOST						
3.1. Udžbenici		3.1.1.	3.1.2.	3.1.3.	3.1.4.	5
Broj referenci/broj bodova		3/5				
3.2. Priručnici			3.2.1.	3.2.2.	3.2.3.	
Broj referenci/broj bodova						
3.3. Gostujući profesor				3.3.1.	3.3.2.	
Broj referenci/broj bodova						
3.4. Mentorstvo			3.4.1.	3.4.2.	3.4.3.	3
Broj referenci*broj bodova				1/2	2/1	
3.5. Kvalitet pedagoškog rada (može se koristiti ukoliko se na zvaničnim studentskim anketama najmanje tri godine uzastopno dobiju odlične ocjene za sve elemente pedagoškog rada)						5
UKUPNO ZA PEDAGOŠKU DJELATNOST						13
4. STRUČNA DJELATNOST						
4.1. Stručna knjiga				4.1.1.	4.1.2.	
Broj referenci*broj bodova						
4.2. Urednik ili koeditor			4.2.1.	4.2.2.	4.2.3.	
Broj referenci*broj bodova						
4.3. Stručni članak					4.3.1.	
Broj referenci*broj bodova						
4.4. Objavljeni prikazi					4.4.1.	
Broj referenci*broj bodova						
4.5. Popularno-stručni članci					4.5.1.	
Broj referenci*broj bodova						
4.6. Ostala dokumentovana stručna djelatnost					4.6.1.	
Broj referenci/broj bodova						
UKUPNO ZA STRUČNU DJELATNOST						10

KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE NAUČNO-ISTRAŽIVAČKE I STRUČNE BIBLIOGRAFIJE PROF. DR DANIJELE STEŠEVIĆ ZA PERIOD OD 2015- 2019.GODINE

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST			
Autorske naučne monografije			
M2 Poglavlje u monografiji međunarodnog značaja			UKUPNO ZA REFERENCU
			ZA KANDIDATA
1.	Anačkov, G., Čaković, D., Stešević, D., Vuksanović, S., Mačić V., Tomović G. (2016): Diversity of Vascular Flora of Boka Kotorska Bay, In Joksimović et al. (eds.) The Boka Kotorska Bay Environment, Hdb Env Chem, Springer International Publishing Switzerland, DOI: 10.1007/698_2016_39		6
			1

2.	Šilc, U., Stešević, D. , Rozman, A., Caković, D., Kuzmić, F. (2019): Alien species and their impact on sand dunes in NE Adriatic, In Makowski C., Finkl C. (eds.) Impacts of Invasive Species on Coastal Environments: Coasts in Crisis, the Coastal Research Library. DOI: 10.1007/978-3-319-91382-7_4	6	3
3.	Dajić-Stevanović, Z., Ačić, S., Stešević, D. , Luković, M., Šilc, U. (2019): Halophytic vegetation in Southeast Europe: classification, conservation and ecogeographical patterns, In: Hasanuzzaman et al. (eds.) Halophytes and Climate Change Adaptive Mechanisms and Potential Uses, CABI, DOI: 10.1079/9781786394330.0055	6	2

Radovi u naučnim časopisima

Q1 Rad u vodećem međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na WoS listama, rangiran u prvih 25% časopisa po Scopusovom rangiranju)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Kremer, D., Bolarić, S., Ballian, D., Bogunić, F., Stešević, D. , Karlović, K., Kosalec, I., Vokurka, A., Vuković Rodríguez, J., Randić, M., Bezić, N., Dunkić, V. (2015): Morphological, genetic and phytochemical variation of the endemic <i>Teucrium arduini</i> L. (Lamiaceae), <i>Phytochemistry</i> 116: 111–119, https://doi.org/10.1016/j.phytochem.2015.04.003	10	0.8
2.	Rešetnik, I., Baričević, D., Batir Rusu, D., Carović-Stanko, K., Chatzopoulou, P., Dajić-Stevanović, Z., Goncariuc, M., Grdiša, M., Greguraš, D., Ibraliu, A., Jug-Dujaković, M., Krasniqi, E., Liber, Z., Murtić, S., Pečanac, D., Radosavljević, I., Stefkov, G., Stešević, D. , Šoštarić, I., Šatović, Z. (2016): Genetic Diversity and Demographic History of Wild and Cultivated/Naturalised Plant Populations: Evidence from Dalmatian Sage (<i>Salvia officinalis</i> L., Lamiaceae). <i>PLoS ONE</i> 11(7): e0159545. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0159545	10	0.5
3.	Lommen, S., Hallmann, C., Jongejans, E., Chauvel, B., Leitsch-Vitalos, M., Aleksanyan, A., Tóth, P., Preda, C., Šćepanović, M., Onen, H., Tokarska-Guzik, B., Anastasiu, P., Dorner, Z., Fenesi, A., Karrer, G., Nagy, K., Pinke, G., Tiborcz, V., Zagyvai, G., Zalai, M., Kazinczi, G., Leskovšek, R., Stešević, D. , Fried, G., Kalatozishvili, L., Lemke, A., Müller-Schärer, H. (2017): Explaining variability in the production of seed and allergenic pollen by invasive <i>Ambrosia artemisiifolia</i> across Europe, <i>Biological Invasions</i> 1-17, https://doi.org/10.1007/s10530-017-1640-9	10	0.4
4.	Šilc, U., Kuzmić, F., Caković, D. & Stešević, D.* (2018): Beach litter along various sand dune habitats in the southern Adriatic (E Mediterranean), <i>Marine Pollution Bulletin</i> 128:353–360 https://doi.org/10.1016/j.marpolbul.2018.01.045 *Vodeće autorstvo	10	10

Q2 Rad u eminentnom međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, rangiran u prvih 50% časopisa po Scopusovom rangiranju)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Caković, D., Stešević, D. , Schönswetter, P., Frajman, B. (2015): How many taxa? Spatiotemporal evolution and taxonomy of <i>Amphoricarpos</i> (Asteraceae, Carduoideae) on the Balkan Peninsula <i>Organisms Diversity & Evolution</i> 15(3): 429-445, DOI: 10.1007/s13127-015-0218-6	8	4
2.	Stešević, D. , Božović, M., Tadić, V., Rančić, D. Dajić-Stevanović, Z. (2016): Plant-part anatomy related composition of essential oils and phenolic compounds in <i>Chaerophyllum coloratum</i> , a Balkan endemicspecies, <i>Flora</i> 220: 37–51, https://doi.org/10.1016/j.flora.2016.01.006	8	8
3.	Caković, D., Stešević, D. , Schönswetter, P., Frajman, B. (2017): Long neglected diversity in the Accursed Mountains of northern Albania: <i>Cerastium hekuravense</i> is genetically and morphologically divergent from <i>C. dinaricum</i> , <i>Plant Systematics and Evolution</i> 304: 57–69, https://doi.org/10.1007/s00606-017-1448-1	8	4
4.	Savikin K., Zdunić G., Krstić-Milošević D., Širceli H., Stešević D. , Plievliakušić D. (2017): <i>Sorbus aucuparia</i> and <i>Sorbus aria</i> as a Source of Antioxidant Phenolics, Tocopherols, and Pigments, <i>Chemistry & Biodiversity</i> 14(12), doi: 10.1002/cbdv.201700329	8	1,3
5.	Dunkić, V., Kremer, D., Jurišić Grubešić, R., Vuković Rodríguez, J., Ballian, D., Bogunić, F., Stešević, D. , Kosalec, I., Bezić, N., Stabentheiner, E. (2017): Micromorphological and phytochemical traits of four <i>Clinopodium</i> L. species (Lamiaceae), <i>South African Journal of Botany</i> 111: 232-241, https://doi.org/10.1016/j.sajb.2017.03.013	8	0.8

6.	Andić, B., Cvijetićanin, S., Maričić, M., Stešević, D.* (2018) : The contribution of dichotomous keys to the quality of biological- botanical knowledge of eighth grade students, <i>Journal of Biological Education</i> 53: 310-326, DOI: 10.1080/00219266.2018.1469540 *Vodeće autorstvo	8	8
7.	Stešević D , Jaćimović, Z., Šatović, Z., Šapčanin, A., Jančan, G., Kosović, M., Damjanović-Vratnica, B. (2018): Chemical Characterization of Wild Growing <i>Origanum vulgare</i> Populations in Montenegro, <i>Natural Product and Communication</i> 13(10): 1357-1362, https://doi.org/10.1177/1934578X1801301031	8	1.1
8.	Radonjić, D. Djordjević, N., Marković, B., Marković, M., Stešević, D. , Dajić-Stevanović, Z. (2019): Effect of phenological phase of dry grazing pasture on fatty acid composition of cows' milk, <i>ChileanJAR</i> 79(2), doi:10.4067/S0718-58392019000200278	8	1.3
9.	Andjić, B., Cvijetićanin, S., Hayhoe, S., Grujičić, R., Stešević, D. (2019) : Dichotomous keys in the botanical learning of non-visual (blind) people, <i>Journal of Blatic Education</i> 18(5): 668-680, DOI: 10.33225/jbse/19.18.668	8	1.3
10.	Andić, B., Cvijetićanin, S., Maričić, M., Stešević, D. (2019) : Sensory perception and descriptions of morphological characteristic of vegetative plant organs by the blind: Implementation in teaching, <i>Journal of Biological Education</i> , https://doi.org/10.1080/00219266.2019.1687107	8	2
Q3 Rad u međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, rangiran u prvih 75% časopisa po Scopusovom rangiranju)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Stešević, D. , Berg, C. (2015): <i>Botrychium matricariifolium</i> , a new fern species for the flora of Montenegro, <i>Acta Botanica Croatica</i> 74(1): 181-186, DOI: 10.1515/botcro-2015-0014	6	6
2.	Šilc, U., Dajić-Stevanović, Z., Ibraliu, A., Luković, M., Stešević, D. (2016): Human impact on sandy beach vegetation along the southeastern Adriatic coast, <i>Biologia</i> 71/8: 865—874, https://doi.org/10.1515/biolog-2016-0111	6	1.2
3.	Šilc, U., Čaković, D., Kuzmić, F., Stešević, D. (2016) : Trampling impact on vegetation of embryonic and stabilised sand dunes in Montenegro, <i>Journal of Coastal Conservation</i> 21: 15–21, doi:10.1007/s11852-016-0468-2	6	1.2
4.	Kremer, D., Jurišić Grubešić, R., Ballian, D., Stešević, D. , Kosalec, I., Vuković Rodríguez, J., Vukobratović, M., Srećec, S. (2016): Influence of soil traits on polyphenols level in <i>Moltkia petraea</i> (Tratt.) Griseb. (Boraginaceae), <i>Acta Botanica Croatica</i> 75(2): 266–271, DOI: 10.1515/botcro-2016-0026	6	0,8
5.	Stešević, D. , Bubanja, N. (2017): Five new aliens in the flora of Montenegro: <i>Coreopsis tinctoria</i> Nutt., <i>Ipomoea indica</i> (Burm.) Merr., <i>Lupinus x regalis</i> Bergmans, <i>Physalis angulata</i> L., and <i>Solidago canadensis</i> L. and new possible threats to the biodiversity", <i>Acta Botanica Croatica</i> 76 (1): 98–102, DOI: 10.1515/botcro-2016-0048	6	6
6.	Marcin Nobis, Andrey Erst, Arkadiusz Nowak, Dmitry Shaulo, Marina Olonova, Yuriy Kotukhov, Asli Doğru-Koca, Ali A. Dönmez, Gergely Király, Aleksandr L. Ebel, Maria Kushunina, Renata Piwowarczyk, Alexander P. Sukhorukov, Agnieszka Nobis, Filip Verloove, Joanna Zalewska-Gałosz, Golshan Zare, Jean-François Burri, Danka Čaković, Elżbieta Jędrzejczak, Nejc Jogan, Ewelina Klichowska, Artur Pliszko, Anton V. Popovich, Danijela Stešević , Urban Šilc, Natalia Tupitsyna, Vladimir M. Vasjukov, Wei Wang, Philippe Werner, Magdalena N. Wolanin, Mateusz M. Wolanin & Kun-Li Xiang (2017): Contribution to the flora of Asian and European countries: New national and regional vascular plant records <i>Cenchrus spinifex</i> Cav. (Poaceae), <i>Botany Letters</i> 165(2): 200-222, https://doi.org/10.1080/23818107.2017.1415817	6	0.2
7.	Maćukanović-Jocić, M., Stešević, D. , Rančić, D., Dajić- Stevanović, Z. (2017): Pollen morphology and the flower visitors of <i>Chaerophyllum coloratum</i> L. (Apiaceae), <i>Acta Bot. Croat.</i> 76 (1): 1–8, DOI: 10.1515/botcro-2016-0039	6	3
8.	Janačković, P., Rajčević, N., Gavrilović, M., Novaković, J., Giweli, A., Stešević, D. , Marin, P. (2019): Essential oil composition of five <i>Artemisia</i> (Compositae) species in regards to chemophenetics, <i>Biochemical Systematics and Ecology</i> 87: 103960, https://doi.org/10.1016/j.bse.2019.103960	6	0.9

Q4 Rad u međunarodnom časopisu (ostali časopisi indeksirani na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Stešević, D., Luković, M., Caković, D., Ružić, N., Bujanja, N., Šilc, U. (2017): Distribution of alien species along sand dune plant communities zonation, <i>Periodicum biologorum</i> 119 (4): 239-249, DOI: 10.18054/pb.v119i4.4917	4	0.7
Q5 Rad u međunarodnom časopisu koji nije indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Strasser, A.E., Hafellner, J., Stešević, D., Geci, F., Mayrhofer, H. (2015): Lichenized and lichenicolous fungi from the Albanian Alps (Kosovo, Montenegro), <i>Herzogia</i> 28 (2): 520-544, DOI: 10.13158/heia.28.2.2015.520	4	0.8
2.	Caković, D., Stešević, D., Topalović, A., Knežević, M. (2016): Effect of different fertilization regimes on the weed community in swiss chard. <i>Agriculture & Forestry</i> 62 (2): 173- 181, DOI: 10.17707/AgricultForest.62.2.16	4	2
3.	Mayrhofer, H., Stešević, D., Brudermann, A., Foetschl, B.R., Bilowitz, P.O. (2017): New or otherwise interesting lichenized and lichenicolous fungi from Montenegro II, <i>Fritschiana</i> 86: 31-46.	4	2
4.	Stešević, D., Bujanja, N., Caković, D., Jogan, N., Luković, M., Šilc, U., (2017): Synecology of <i>Cutandia maritima</i> (L.) Barbey, a rare psammophytic species along the Montenegrin Coast (East Adriatic Coast), <i>Hacquetia</i> 16(1): 181-187, DOI: 10.1515/hacq- 2017-0002	4	0.7
5.	Anđić, B., Dragičević, S., Stešević, D., Papp, B. (2018): <i>Fissidens fontanus</i> , a new species to Montenegro, <i>Lindbergia</i> 41(1): linbg.01094, doi:10.25227/linbg.01094	4	1.3
6.	Branko Anđić, Stanko Cvjeticanin, Mirjana Maričić, Danijela Stešević (2018): Digital dichotomous key in botanical education of primary school students, <i>Inovacije u nastavi</i> , XXXI, 2018/4: 46- 59, doi: 10.5937/inovacije1804046A	4	1
7.	Anđić, B., Berg, C., Stešević D.* (2018): New and interesting bryophytes of Albania and Montenegro, <i>Herzogia</i> 31 (1): 436-443, DOI: 10.13158/heia.31.1.2018.436. *Vodeće autorstvo.	4	4
Radovi na naučnim konferencijama, učesća na izložbama, i slično			
K2 Naučni rad na međunarodnom naučnom skupu (štampano u cjelini)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Stanišić, M., Šilc, U., Kuzmič, F., Caković, D., Stešević, D. (2017): Flora of Grahovsko polje (Montenegro), In: Pešić, V. (ed) The Proceedings of 7th International Symposium of Ecologists, 4-7 October 2017, Sutomore, Montenegro, ISBN 978-86-908743-6-1	2	0.4
2.	Caković, D., Stešević, D., Jovičević, M. (2017): New chorological data for some rare plants in Montenegro, In: Pešić, V. (ed) The Proceedings of 7th International Symposium of Ecologists, 4-7 October 2017, Sutomore, Montenegro, ISBN 978-86-908743-6-1	2	1
K4 Saopštenje na međunarodnom naučnom skupu (štampano u izvodu)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Stešević, D., Caković, D. (2017): Some notes on alien flora of the Salinas in Montenegro, 7th International Symposium of Ecologists of Montenegro, The Book of Abstracts and Programme. Department of Biology-University of Montenegro, p. 44, ISBN 978-86-908743-7-8.	0.5	0.5
2.	Anđić, B., Stešević, D. (2017): Project teaching in biology and its impact on the knowledge and motivation of students in primary school, 7th International Symposium of Ecologists of Montenegro, The Book of Abstracts and Programme. Department of Biology-University of Montenegro, p. 75, ISBN 978-86-908743-7-8.	0.5	0.3
3.	Stešević, D., Magnes, M., Anđić, B., Stanišić, M., Vassilev, K., Milanović, Đ., Markišić, H., Caković, D. (2018): Contribution to the synecology of endemo-relict species <i>Ramonda serbica</i> Pančić (Gesneriaceae), 7BBC Book of Abstracts, <i>Botanica Serbica</i> 42 (supplement 1): 98.	0.5	0.1
4.	Šilc, U., Kuzmič, F., Caković, D., Rozman, A., Stešević, D., (2018): Endangered sandy coast in Velika plaža (Montenegro), 7BBC Book of Abstracts, <i>Botanica Serbica</i> 42 (supplement 1): 119.	0.5	0.1
5.	Milović, I., Damjanović-Vratnica, B., Stešević, D. (2019): Allelopathic effects of essential oils, hydrosol and extracts of three invasive Asteraceae against seed germination, 8th International Symposium of Ecologists of Montenegro. The Book of Abstracts and Programme. Department of Biology-University of	0.5	0.2

	Montenegro, p. 133, ISBN 978-86-908743-8-5.		
6.	Maloković, M., Šilc, U., Jovanović, S., Stešević, D. (2019): Vascular flora of city walls and stony rises in Stari Bar, Mala Gorana and Moņura (SE Montenegro), 8th International Symposium of Ecologists of Montenegro. The Book of Abstracts and Programme. Department of Biology-University of Montenegro, p. 36, ISBN 978-86-908743-8-5.	0.5	0.1
7.	Mučalica, V., Stanišić, M., Stešević, D. (2019): Contribution to the knowledge of medicinal, aromatic and honey plants of Lola Mountain, 8th International Symposium of Ecologists of Montenegro. The Book of Abstracts and Programme. Department of Biology-University of Montenegro, p. 37, ISBN 978-86-908743-8-5.	0.5	0.2
8.	Stešević, D., Kuzmić, F., Milanović, Đ., Stanišić, M., Šilc, U. (2019): Non-forest vegetation of sand dunes of Velika plaža (Montenegro), 13th Symposium on the flora of Southeastern Serbia and Neighbouring Regions, Stara planina Mt. 2019. The Book of Abstracts and Programme, Department of Biology and Ecology, Faculty of Sciences and Mathematics, University of Niš, Institute for Nature Conservation of Serbia, p.45, http://www.sfses.com/docs/Book-of-Abstracts.pdf	0.5	0.5
Uređivačka i recenzentska djelatnost			
R11 Recenziranje radova objavljenih u međunarodnim časopisima (Q1, Q2, Q3, Q4)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Flora ISSN: 0367-2530, 1 rad	2	2
R12 Recenziranje radova objavljenih u ostalim časopisima		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Glasnik Hrvatskog botaničkog društva ISSN 1848-8102, 1 rad	0.5	0.5
2.	Hacquetia ISSN: 1854-9829, 1 rad	0.5	0.5
3.	Biologica Nyssana ISSN: 2217-4605, 1 rad	0.5	0.5
4.	The University Thought - Publication in Natural Sciences ISSN 1450-7226, 1 rad	0.5	0.5
Projekti			
I8 Učešće u međunarodnom naučnom projektu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	2014-2016- EU COST akcija: Sustainable management of <i>Ambrosia artemisiifolia</i> in Europe, radna grupa za populacionu dinamiku i biološku kontrolu (član tima).	4	4
2.	2015-2016- Bilateralni projekat sa Austrijom: "Diverzifikacija biljaka na Balkanskom poluostrvu: filogenetska analiza grupe <i>Cerastium dinaricum</i> i balkanskih endemičnih vrsta roda <i>Gymnospermium</i> ", Ministarstvo nauke (istraživač).	4	4
3.	2016-2018- Bilateralni projekat sa Srbijom »Uticaj teških metala na promjenu metabolizma ljekovitog bilja«, Ministarstvo nauke (istraživač).	4	4
4.	2017-2020- EU COST akcija CA16208: Knowledge Conversion For Enhancing Management Of European Riparian Ecosystems And Services (član tima).	4	4
5.	2017-2018- Bilateralni projekat sa Austrijom: Šta je <i>Euphorbia montenegrina</i> ? Poriijeklo i srodnički odnosi bazirani na molekularnim i morfološkim markerima", Ministarstvo nauke (istraživač).	4	4
6.	2017- Multipurpose management of Skadar Lake vegetation through biomass collection and production of fuel briquettes in Montenegro, Energetski institut Hrvoje Požar, Zagreb, Hrvatska (stručni konsultant).	4	4
7.	2019- WELCOME projekat: Restauracija dina i rehabilitacija biodiverziteta u okviru paketa WP T3, Morsko dobro (konsultant).	4	4
I9 Učešće u nacionalnom naučnom projektu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Od 2010- Katalog vaskularne flore Crne Gore, CANU (istraživač).	2	2
2.	2016-2018- Mediteranski vrt, Udruženje ljubitelja Gorice i Prirode (stručni saradnik).	2	2
3.	2016-2019- Uspostavljanje NATURA 2000 mreže u Crnoj Gori, AAM Management Information Consulting (stručni saradnik).	2	2
4.	2017-2018- Endemična i reliktna flora brda Gorica, Udruženje ljubitelja Gorice i prirode (stručni saradnik).	2	2

5.	2019- Monitoring stanja/promjenau specijalnom rezervatu Tivatska solila tokom 2019. godine, Partija 1 Monitoring Flore, Morsko dobro (istraživač).	2	2
I10 Rukovođenje međunarodnim projektom		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	2016-2017- Bilateralni projekat sa Slovenijom: Psamofitska vegetacija Crne Gore i njena zaštita, Ministarstvo nauke (rukovodilac projekta).	6	6
2.	2017-2018- Bilateralni projekar sa Austrijom: Vegetacija pukotina stijena sa posebnim ostvrtom na red <i>Moltkeetalia petraea</i> , Ministarstvo nauke (rukovodilac projekta).	6	6
I11 Rukovođenje nacionalnim projektom		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Od 2012- Monitoring korovske biljke ambrozije (<i>Ambrosia artemisiifolia</i> L.), Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Sektor za bezbjednost hrane i fitosanitarne poslove (vođa projekta).	3	3
2.	2016-2017- Izrada Nacrta za Akcioni plan biodiverziteta Podgorice, Opština Podgorica (vođa tima).	3	3

KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE PEDAGOŠKIH SPOSOBNOSTI

1. PEDAGOŠKA DJELATNOST			
Mentorstvo			
P10 Na master studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Milica Stanišić (2017): Taksonomska, ekološka i fitogeografska analiza flore Grahovskog polja (odbrana 14.11.2017.godine)	2	2
P11 Na specijalističkim studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Ivana Milović (2017): Ambrozija artemisiifolia-dinamika populacije i eksperimentalno isključivanje (odbrana 07.12.2017.godine)	1	1
2.	Melisa Maloković (2019): Flora zidina i međa na području Starog Bara, Male Gorane i Možure (13.11.2019.godine)	1	1
3.	Vesna Mučalica (2019): Prilog poznavanju ljekovitih, medonosnih i jestivih i aromatičnih biljaka planine Lole (13.11.2019.godine)	1	1
Kvalitet nastave			
P17 Kvalitet pedagoškog rada, odnosno kvalitet nastave		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Ocjena pedagoškog rada za period 2014-2019.godina (Odluka o ocjeni je donijelo Vijeće PMFa na XL sjednici održanoj 09.11.2019.godine- u prilogu)	do 5	5

PREGLED RADOVA I BODOVA NAKON PRETHODNOG IZBORA

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA I STRUČNA DJELATNOST	BROJ BODOVA	
	UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
M 2 Poglavlje u monografiji međunarodnog značaja	18	6
Q1 Rad u vodećem međunarodnom časopisu	40	11.7
Q2 Rad u eminentnom međunarodnom časopisu	80	31.8
Q3 Rad u međunarodnom časopisu	48	19.3
Q4 Rad u međunarodnom časopisu	4	0.7
Q5 Rad u međunarodnom časopisu koji nije indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama	28	12.8
K2 Naučni rad na međunarodnom naučnom skupu	4	1.4
K4 Saopštenje na međunarodnom naučnom skupu	4	2
R11 Recenziranje radova objavljenih u međunarodnim časopisima (Q1, Q2, Q3, Q4)	2	2
R12 Recenziranje radova objavljenih u ostalim časopisima	2	2
UKUPNO	230	89.7

3. PEDAGOŠKA DJELATNOST	BROJ BODOVA	
	UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
P10 <u>Na master studijama</u>	2	2
P11 <u>Na specijalističkim studijama</u>	3	3
P17 <u>Kvalitet pedagoškog rada, odnosno kvalitet nastave</u>	5	5
UKUPNO	10	10

4. STRUČNA DJELATNOST	BROJ BODOVA	
	UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
I8 <u>Učešće u međunarodnom naučnom projektu</u>	28	28
I9 <u>Učešće u nacionalnom naučnom projektu</u>	10	10
I10 <u>Rukovođenje međunarodnim projektom</u>	12	12
I11 <u>Rukovođenje nacionalnim projektom</u>	6	6
UKUPNO	56	56

ZBIRNI PREGLED RADOVA I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUCNOISTRAŽIVAČKI RAD	43	76	89.7	203.7
2. UMJETNIČKI RAD	/	/	/	/
3. PEDAGOŠKI RAD	5	11	10	23
4. STRUČNI RAD	16	22	56	66
UKUPNO	64	109	155.7	292.7

IZVEŠTAJ RECENZENTA

Na sednici Senata Univerziteta Crne Gore od 12. 03. 2020. godine, imenovana sam za člana Komisije za pripremu Izveštaja o kvalifikacijama kandidata za izbor u akademsko zvanje za oblast Botanika i Opšta grupa bioloških predmeta na Prirodno-matematičkom fakultetu, Univerziteta Crne Gore. Na raspisani konkurs objavljen dana 23. 12. 2019. godine u dnevnom listu „Pobjeda“, prijavio se samo jedan kandidat, vanredni profesor Danijela Stešević.

Na osnovu uvida u podnetu dokumentaciju i analizu stručnih i ostalih kvalifikacija kandidata, podnosim sledeći

I Z V E Š T A J

I. OCENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Prof. dr Danijela Stešević je svoje visoko obrazovanje započela na Prirodno-matematičkom fakultetu u Podgorici, gde je i diplomirala 1998. godine (prosečna ocena 9.45) i stekla zvanje diplomiranog biologa. Poslediplomske i doktorske studije je pohađala na Biološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu (prosečna ocena 10), na kojem je promovisana u zvanje magistra i doktora bioloških nauka nakon uspešne odbrane teza: magistarske “Flora kraških polja u Piperskom kraju Crne Gore” (datum odbrane 15. 05. 2001. godine) i doktorske “Ekološka-fitogeografska analiza flore šireg urbanog područja Podgorice” (odbrana 24. 06. 2009. godine).

Danijela Stešević je zasnovala radni odnos na Prirodno-matematičkom fakultetu u Podgorici (Studijski program Biologija) 1999. godine, gde je iste godine izabrana u zvanje asistenta, 2010. u zvanje docenta i 2015. godine u zvanje vanrednog profesora (predmeti Sistematika i filogenija viših biljaka I i II na studijskom programu Biologija i Botanika, na studijskom programu Biljna proizvodnja).

Uzimajući u obzir navedeno, zaključujem da u pogledu stepena obrazovanja prof. dr Danijela Stešević ispunjava sve uslove

za izbor u više akademsko zvanje, propisane Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja.

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU NAUCNOISTRAŽIVAČKOG RADA

Uvidom u naučnoistraživačku aktivnost kandidatkinje, može se zaključiti da su njena interesovanja usmerena na više različitih disciplina u oblasti Botanike, kao što su: morfologija i anatomija biljaka, fitocenologija, ekogeografija, populaciona genetika, fitohemija i taksonomija. U periodu od poslednjeg izbora u zvanje, prof. dr Danijela Stešević je kao prvi autor i koautor objavila ukupno 43 naučne publikacije, od čega 3 poglavlja u međunarodnim monografijama izdatim od strane renomiranih izdavača (Springer, the Coastal Research Library, CABI) i 40 radova objavljenih u naučnim časopisima, odnosno saopštenih na domaćim i međunarodnim skupovima. Od ovih radova, 30 je publikovano u međunarodnim časopisima, i to: 4 u časopisima Q1 kategorije, 10 u časopisima Q2 kategorije, 8 u časopisima Q3 kategorije, 1 u časopisu Q4 kategorije, 7 u časopisima Q5 kategorije. Od ostalih radova, 2 rada u celini štampana su u knjizi radova prezentovanih na 7. Međunarodnom Simpozijumu Ekologa Crne Gore i 8 su saopštenja na međunarodnim kongresima.

Danijela Stešević je prvi ili vodeći autor na 6 publikacija objavljenih u časopisima indeksiranim na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama i to na jednom iz kategorije Q1, tri iz kategorije Q2 i dva iz kategorije Q3.

Većina radova iz ukupne klasifikacione biografije je temom vezana za širu oblast Botanike i to: floristički diverzitet određenih područja u Crnoj Gori (npr. Boke Kotsorske, Grahovskog polja, kanjona Cijevne, planine Lole itd.), nalaze novih vrsta za floru Crne Gore (*Botrychium matricariifolium*, *Cenchrus spinifex*, *Physalis angulata*, *Ipomoea indica* itd.), nomenklaturno nerazrešene taksone (*Amphoricarpus*, *Cerastium hekuravense*), halofitsku vegetaciju i psamofitsku floru, uticaj gaženja i invazivnih vrsta, klasifikaciju i zaštitu halofitske vegetacije jugoistočne Evrope, sinekološke aspekte vaskularne flore (*Cutandia maritima*, *Ramonda serbica*), genetičku varijabilnost (*Salvia officinalis*, *Teucrium arduinii*), fitohemijske karakteristike i sastav sekundarnih metabolita različitih

biljnih vrsta (*Clinopodium* L., *Origanum vulgare* s.l., *Artemisia* spp.), alelopatске odnose, itd. Kao botaničar orijentisan ka vegetacijskoj ekologiji, anatomiji i fitohemiji biljaka posebno bih se osvrnula na sledeće publikacije.

U poglavju objavljenom u monografiji vodećeg međunarodnog izdavača (rad pod rednim brojem 3 u kategoriji M2) pod naslovom „*Halophytic vegetation in Southeast Europe: classification, conservation and ecogeographical patterns*“ detaljno su prikazane osnovne sinekološke i sintaksonomske karakteristike važnijih tipova halofitske kontinentalne i priobalne vegetacije, kao i važnije razlike između ovih grupa zaslanjenih staništa. Posebno je istaknuta ekogeografska i floristička diferencijacija između važnijih sintaksona (klasa) kopnene (Thero-Salicornietea - zajednice jednogodišnjih sukulenti vrsta na ekstremno zaslanjenim zemljištima i Festuco-Puccinellietea, zajednice slanih stepa na solonjcu) i maritimne halofitske vegetacije rasprostranjene na klifovima i stenama, plažama i pešćanim dinama (Saginetea maritimae, Crithmo-Staticetea, Cakiletea maritimae, Ammophiletea i Helichryso-Crucianelletea maritimae). U ovom poglavju naročita pažnja usmerena je i na faktore ugrožavanja i aspekte zaštite ovih međunarodno značajnih staništa.

Rad pod rednim brojem 2, kategorije Q1, pod naslovom „*Genetic Diversity and Demographic History of Wild and Cultivated/Naturalised Plant Populations: Evidence from Dalmatian Sage (Salvia officinalis L., Lamiaceae)*“ obuhvatio je istraživanja genetičke varijabilnosti kod velikog broja samoniklih i naturalizovanih populacija Dalmatinske žalfije na prostoru Balkanskog poluostrva. Radi utvrđivanja genetičke varijabilnosti populacija korišćeno je 8 mikrosatelitskih markera. Utvrđeno je postojanje značajnih razlika između populacija sa područja centralnog dela istočnog Jadrana, sa najvećim genetičkim diverzitetom i populacija iz severozapadnog, južnog i istočnog dela istraživanog areala. Postavljene su i dve hipoteze. Prema prvoj, populacije iz glacijalnih refugijuma južnog područja rasprostranjenja su kolonizirale ostale regione areala vrste, a prema drugoj, određene populacije su preživele periode glacijacije u više refugijuma i odatle divergirale zbog uticaja prostorne izolacije.

Interesovanje kandidatkinje u različitim oblastima, kao i multidisciplinarnost u istraživanjima, posebno su uočljivi u radu pod rednim brojem 2, kategorije Q2, gde je ona prvi autor (rad pod naslovom „*Plant-part anatomy related composition of essential oils and phenolic compounds in Chaerophyllum coloratum, a Balkan endemic species*“). U ovom radu razmatraju se različiti botanički (morfoanatomija) i fitohemijski aspekti (identifikacija terpeničkih jedinjenja kao komponenti etarskih ulja i ukupni sadržaj fenola, flavonoida i tanina) kod endemične vrste *Chaerophyllum coloratum*. Naročit doprinos ovog rada je u uporednom pregledu i poređenju morfoanatomске građe vegetativnih i generativnih organa *Ch. coloratum*, sa šest ostalih vrsta ovog roda, na osnovu čak 33 praćena karaktera. Primenom klaster analize, pokazano je da najveću sličnost u građi *Ch. coloratum* pokazuje sa vrstom *Chaerophyllum aureum*, kao i sa dve vrste iz sekcije Chrysocarpum: *Chaerophyllum bulbosum* i *Chaerophyllum aromaticum*. U sastavu etarskog ulja dominiraju monoterpen mircen (sa preko 70% u korenu), β-(E)-ocimen (u stablu), spatulenol (10.19%), p-cimen-8-ol i p-cimen (list), kao i terpinolen, kariofilen oksid, (Z)-β-farnesen, (E)-pinokarveol i mirtenol u fruktifikacionim organima biljke.

Četiri publikacije Danijele Stešević su iz oblasti Didaktike, koje se odnose na primenu dihotomih ključeva za određivanje biljaka u botaničkom obrazovanju dece bez smetnji u razvoju, kao i adaptacija nastavnih sadržaja u botaničkom obrazovanju slepih i slabovidnih učenika.

Značaj naučnoistraživačkog rada kandidatkinje ogleda se i u velikoj citiranosti njenih radova. Tako su prema bazi podataka o citiranosti Google Scholar (od 27. 03. 2020.), za period od poslednjeg izbora u zvanje (od 2015. godine) njeni radovi citirani 565 puta (h-indeks 12), dok ukupna citiranost radova u toku čitave akademske karijere iznosi 819, a h-index je 15. (<https://scholar.google.com/citations?user=3Wf29C8AAAJ&hl=en>)

Treba istaći da je dr Danijela Stešević bila i recenzent za naučnih radova: jedan za časopis iz Q2 kategorije (*Flora*) i četiri za časopise koji nisu indeksirani na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama (*Biologica Nyssana*, *Hacquetia*, *Glasnik Hrvatskog botaničkog Društva*, *Univerzitetska misao*). Od ukupno 230 poena za reference za naučno-istraživačku delatnost, kandidatkinji pripada 89.7.

Na osnovu uvida i analize dostavljenog materijala, može se zaključiti da je naučnoistraživačka delatnost kandidatkinje Danijele Stešević veoma bogata i raznovrsna, uključujući doprinos u

klasičnim botaničkim disciplinama, kao što su morfoanatomija, taksonomija, fitocenologija i fitogeografija, do savremenih i novijih disciplina, posebno populacione i molekularne genetike i fitohemije. Naučnoistraživački rad kandidatkinje ima snažan multidisciplinarni karakter, što je, uz izuzetno poznavanje flore i vegetacije, svrstava u red najboljih botaničara u regionu.

U pogledu strukture i broja bodova za reference u sklopu naučnoistraživačke delatnosti, prof. dr Danijela Stešević ispunjava sve uslove za izbor u više akademsko zvanje, propisane Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademsko zvanja.

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STRUČNE DELATNOSTI

U proteklom petogodišnjem periodu kandidatkinja je kao istraživač ili stručni savetnik učestvovala u realizaciji 7 međunarodnih projekata, koji su obuhvatili različite naučnoistraživačke probleme, uključujući populacionu dinamiku i biološku kontrolu invazivne vrste *Ambrosia artemisiifolia* u Evropi, diverzifikaciju biljaka na Balkanskom poluostrvu, uticaj teških metala na promenu metabolizma lekovitog bilja, višenamensko upravljanje vegetacijom Skadarskog jezera kroz korišćenje biomase i proizvodnju peleta, zatim istraživanja restauracije dina i rehabilitaciju biodiverziteta. Kao istraživač ona je doprinela i realizaciji brojnih nacionalnih projekata, kao što su: Katalog vaskularne flore Crne Gore, Mediteranski vrt, Uspostavljanje NATURA 2000 mreže u Crnoj Gori, Endemična i reliktna flora brda Gorica, Monitoring stanja/promena u specijalnom rezervatu Tivatska solila tokom 2019. godine. Uz to, u poslednjem izbornom periodu kandidatkinja je bila rukovodilac dva međunarodna bilateralna projekta, sa Republikom Slovenijom (Psamofitska vegetacija Crne Gore i njena zaštita) i Austrijom (Vegetacija pukotina stijena sa posebnim ostvrtom na red *Moltkeetalia petraea*), kao i na nacionalnim projektima: Monitoring korovske biljke ambrozije (*Ambrosia artemisiifolia* L.) i Izrada Nacrta za Akcioni plan biodiverziteta Podgorice. Stručna delatnost kandidatkinje je vrednovana sa 56 poena. I u odnosu na stručnu delatnost, prof. dr Danijela Stešević ispunjava sve uslove za izbor u više akademsko zvanje, propisane Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademsko zvanja.

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU PEDAGOŠKE DELATNOSTI

Osim angažmana u nastavi na predmetima *Sistematika i filogenija viših biljaka I i II* - na akademskom studijskom programu *Biologija, Biološke zbirke* - na specijalističkim studijama na istom studijskom programu i *Botanika* - na akademskom studijskom programu Biljna proizvodnja na Biotehničkom fakultetu u Podgorici, u proteklom petogodišnjem periodu kandidatkinja je bila mentor na izradi tri specijalistička i jednog magistarskog rada. Shodno Odluci o oceni pedagoškog rada za period 2014-2019., kandidatkinji je dodeljena ocena odličan pet. U klasifikacionoj bibliografiji nije pomenut stručni priručnik autora prof. dr Danijele Stešević „Botanički pojmovnik“, jer do momenta predaje dokumentacije za izbor nije izašao iz štampe. Kao jedan od recenzenta, želim istaći da pomenuta publikacija sadrži veoma veliki broj pojmova (blizu 4000), koji se odnose na građu i strukturu biljnog tela na svim nivoima biološke organizacije: od ćelijskog, do nivoa individue. Pojmovnikom su pažljivo, studiozno i temeljno odabrani termini koji koncizno, informativno i veoma precizno pojašnjavaju datu odrednicu i omogućavaju čitaocu da i bez prethodnog predznanja može da razume suštinu izraza. Posebno je značajno što su predstavljena etimološka, odnosno pojmovna značenja latinskih i grčkih (korena) reči. Velika vrednost „Botaničkog pojmovnika“ je u listi odabranih viših biljaka, gde su nazivi rodova i vrsta predstavljeni sa značenjem imena, sistematskom pripadnošću (familija biljaka), kao i adekvatnim etnobotaničkim elementima.

Shodno klasifikacionoj tabeli, pedagoška delatnost kandidatkinje je vrednovana sa 10 poena, što je u skladu sa uslovima propisanim Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademsko zvanja.

II. VERIFIKACIJA BODOVA

ZBIRNI PREGLED RADOVA I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO ISTRAŽIVAČKI RAD	43	76	89.7	203.7
3. PEDAGOŠKI RAD	5	11	10	23
4. STRUČNI RAD	16	22	56	66
UKUPNO	64	109	155.7	292.7

III. MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Uvidom u priloženu dokumentaciju i analizom pedagoških, naučnoistraživačkih, stručnih i ostalih kvalifikacija, zaključujem da kandidatkinja prof. dr Danijela Stešević u potpunosti ispunjava sve uslove predviđene Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima za izbor u akademska i naučna zvanja Univerziteta Crne Gore. Kandidatkinja je ispoljila izuzetne rezultate u naučnoistraživačkom radu, što se ogleda u velikom broju publikacija u renomiranim međunarodnim časopisima i poglavljima štampanim od strane uglednih međunarodnih izdavača, čija je vrednost verifikovana kroz visoku ukupnu citiranost radova. Uz to, kandidatkinja je učestvovala i rukovođila nacionalnim i međunarodnim projektima i ostvarila značajnu međunarodnu saradnju sa vodećim naučnim institucijama iz svoje oblasti u regionu i Evropi. Navedene kvalifikacije, uz ostvarene rezultate na polju pedagoške delatnosti, kvalifikuju kandidatkinju za sticanje najvišeg zvanja.

Stoga sa velikim zadovoljstvom predlažem Senatu Univerziteta Crne Gore da vanrednog profesora **Danijelu Stešević izabere u zvanje redovnog profesora** iz oblasti Botanika i Opšta grupa bioloških predmeta na Prirodno-matematičkom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

RECENZENT

Prof. dr Zora Dajić Stevanović,
Redovni profesor
Poljoprivrednog fakulteta
Univerziteta u Beogradu

IZVEŠTAJ RECENZENTA

Na sednici Senata Univerziteta Crne Gore održanoj 12.03.2020. godine, imenovan sam za člana Komisije za izradu Izveštaja recenzenta o spunjenju uslova kandidata za izbor u akademska zvanje za naučnu oblast Botanika i Opšta grupa bioloških predmeta na Prirodno-matematičkom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

Na konkursu za izbor u akademska zvanje za oblasti Botanika i Opšta grupa bioloških predmeta na Prirodno-matematičkom fakultetu, Univerziteta Crne Gore, koji je objavljen 23.12.2019. godine u dnevnom listu „Pobjeda“ prijavila se samo kandidatkinja Prof. dr Danijela Stešević.

I OCENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Kandidatkinja prof. dr Danijela Stešević je studije Biologije upisala 1994/95. godine na Prirodno-matematičkom fakultetu u Podgorici. Diplomirala 1998. godine sa prosečnom ocenom 9.45. Te iste godine je upisala posle diplomskog studije na Biološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu, a završila ih 2001. uspešnom odbranom teze "Flora kraških polja u Piperskom kraju Crne Gore". Zvanje doktora bioloških nauka je stekla na istom Univerzitetu 2009. godine nakon odbrane teze "Ekološka-fitogeografska analiza flore šireg urbanog područja Podgorice". U januaru 1999. godine započela je radni angažman na Univerzitetu Crne Gore. Do 2010. godine je radila u zvanju saradnika u nastavi, od 2010-2015. docenta, a od 2015. do danas u zvanju vanrednog profesora. Na osnovu navedenog, konstatujem da u pogledu stepena obrazovanja prof. dr Danijela Stešević ispunjava sve uslove za izbor

u više akademsko zvanje, propisane Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja.

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU NAUČNOISTRAŽIVAČKOG RADA

U periodu od izbora u zvanje vanrednog profesora kandidatkinja je objavila 43 reference. Tri imaju formu poglavlja u monografijama od međunarodnog značaja, 32 formu naučnog rada, a 8 kratkih saopštenja. Ukupno 23 rada su objavljena u časopisima indeksiranim na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama i to 4 u časopisima Q1 kategorije, 10 u časopisima Q2 kategorije, 8 u časopisima Q3 kategorije i 1 u časopisu Q4 kategorije. Kao prvi ili vodeći autor figurira na 6 publikacija, jednoj iz kategorije Q1 (*Beach litter along various sand dune habitats in the southern Adriatic (E Mediterranean)*), koji tretira veoma aktuelnu problematiku morskog otpada na različitim stanišnim tipovima na pešćanim dinama; tri iz kategorije Q2 (*Plant-part anatomy related composition of essential oils and phenolic compounds in Chaerophyllum coloratum, a Balkan endemic species; Chemical Characterization of Wild Growing Origanum vulgare Populations in Montenegro; The contribution of dichotomous keys to the quality of biological-botanical knowledge of eighth grade students*), tematikom vezanih za biohemiju biljaka, ali i metodiku nastave botanike u osnovnim školama; dva iz kategorije Q3 (*Botrychium matricarifolium, a new fern species for the flora of Montenegro, Five new aliens in the flora of Montenegro: Coreopsis tinctoria Nutt., Ipomoea indica (Burm.) Merr., Lupinus x regalis Bergmans, Physalis angulata L., and Solidago canadensis L. and new possible threats to the biodiversity*) u kojim je prikazano šest vrsta novih za floru Crne Gore. U ostalim radovima je razrešen nomenklaturni status spornih taksona (*How many taxa? Spatiotemporal evolution and taxonomy of Amphoricarpos (Asteraceae, Carduoideae) on the Balkan Peninsula; Long neglected diversity in the Accursed Mountains of northern Albania: Cerastium hekuravense is genetically and morphologically divergent from C. dinaricum*), dat osvrt na sinekologiju nekih retnih vrsta u Crnoj Gori (*Synecology of Cutandia maritima (L.) Barbey, a rare psammophytic species along the Montenegrin Coast (East Adriatic Coast); Contribution to the synecology of endemo-relict species Ramonda serbica Pancić (Gesneriaceae)*), ukazano na genetičku i fitohemijsku varijabilnost odabranih vrsta (*Genetic Diversity and Demographic History of Wild and Cultivated/Naturalised Plant Populations: Evidence from Dalmatian Sage (Salvia officinalis L., Lamiaceae); Morphological, genetic and phytochemical variation of the endemic Teucrium arduini L. (Lamiaceae); Micromorphological and phytochemical traits of four Clinopodium L. species (Lamiaceae) itd.*), prikazana flora određene geografske cjeline (*The diversity of the flora of Boka Kotorska Bay; Flora of Grahovsko polje (Montenegro)*), ili određeni vegetacijski tip (*Non-forest vegetation of sand dunes of Velika plaža (Montenegro); Halophytic vegetation in Southeast Europe: classification, conservation and ecogeographical patterns*) itd. U svojstvu recenzenta kandidatkinja je dala kritički osvrt na 5 naučnih radova, od kojih je jedan predat u časopis *Flora* iz Q2 kategorije, a četiri u časopisima koji nisu indeksirani na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama (*Biologica Nyssana, Hacquetia, Glasnik Hrvatskog botaničkog Društva, Univerzitetska misao*).

Detaljnim uvidom u naučno-istraživačke reference iz klasifikacione bibliografije potvrđujem da prof. dr Danijela Stešević ispunjava sve uslove za izbor u više akademsko zvanje, propisane Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja.

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STRUČNE DELATNOSTI

Od 2015. godine do danas prof. dr Danijela Stešević je učestvovala u realizaciji 16 projekata (9 međunarodnih i 7 nacionalnih) i to u svojstvu stručnog saradnika/istraživača (12 projekata) ili koordinatora (4 projekta). Konceptualno projekti se uglavnom imali fundamentalni karakter (*Diverzifikacija biljaka na Balkanskom poluostrvu: filogenetska analiza grupe Cerastium dinaricum i balkanskih endemičnih vrsta roda Gymnospermium; Šta je Euphorbia montenegrina? Porijeklo i srodniki odnosi bazirani na molekularnim i morfološkim markerima; Vegetacija pukotina stijena sa posebnim osvrtom na red Molteketalia petraea, Psamofitska vegetacija Crne Gore i njena zaštita, Knowledge Conversion For Enhancing Management Of European Riparian*

Ecosystems And Services itd.) i rezultirali su sa brojnim naučnim publikacijama. Ređe su bili isključivo konzervacijski (*Restauracija dina i rehabilitacija biodiverziteta*) ili su radeni sa ciljem procjene mogućnosti komercijalne eksploatacije prirodnih resursa (*Multipurpose management of Skadar Lake vegetation through biomass collection and production of fuel briquettes in Montenegro*). U nacionalnim okvirima ipak najveći značaj, ali i kontinuitet imaju: *Katalog vaskularne flore Crne Gore* (od 2010), *Monitoring korovske biljke ambrozije* (od 2012) i *Uspostavljanje NATURA 2000 mreže u Crnoj Gori* (od 2016). I u pogledu stručne delatnosti prof. dr Danijela Stešević ispunjava sve uslove za izbor u više akademsko zvanje, propisane Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja.

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU PEDAGOŠKE DELATNOSTI

Još od izbora u zvanje docenta prof. Danijela Stešević izvodi nastavu na predmetima *Sistematika i filogenija viših biljaka I i II* - na akademskom studijskom programu Biologija, *Biološke zbirke* - na specijalističkim studijama na istom studijskom programu i *Botanika* - na akademskom studijskom programu Biljna proizvodnja na Biotehničkom fakultetu. U svojoj dvadeset godina dugoj pedagoškoj karijeri asistira je i na predmetima *Anatomija biljaka, Sistematika i Ekologija biljaka, Ekologija životinja, Limnologija i Marinska biologija* na studijskom programu Biologija i *Botanika* na studijskom programu Farmacija. U proteklom petogodišnjem periodu bila je mentor na izradi tri specijalistička i jednog magistarskog rada. Na osnovu anketa studenata i Odlikom Vijeća PMFa pedagoški rad kandidatkinje je ocenjen sa najvišom ocjenom 5. I po kriterijumu pedagoške delatnosti prof. dr Danijela Stešević ispunjava uslove propisane Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja.

II VERIFIKACIJA BODOVA

ZBIRNI PREGLED RADOVA I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO Iстраživački RAD	43	76	89.7	203.7
3. PEDAGOŠKI RAD	5	11	10	23
4. STRUČNI RAD	16	22	56	66
UKUPNO	64	109	155.7	292.7

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu uvida u priloženu dokumentaciju, naučnoistraživački i nastavni rad kandidatkinje, zaključujem da prof. dr Danijela Stešević ispunjava sve uslove predviđene Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima za izbor u akademska i naučna zvanja Univerziteta Crne Gore.

Kandidatkinja Prof. dr Danijela Stešević poseduje kvalitete ozbiljnog i nauči predanog naučnika, što je dokazala velikim brojem objavljenih naučnih radova u vodećim međunarodnim časopisima, saopštenjima na naučnim skupovima, učešćem u nacionalnim i međunarodnim naučnoistraživačkim projektima. Uzimajući sve ovo u obzir, sa posebnim zadovoljstvom predlažem Senatu Univerziteta Crne Gore da vanrednog profesora Danijelu Stešević izabere u zvanje redovnog profesora iz oblasti Botanika i Opšta grupa bioloških predmeta na Prirodno-matematičkom fakultetu. Verujem, da je ovaj izbor najbolji mogući i da će kandidatkinja, kao i do sada, doprineti razvoju predmeta koje će držati.

RECENZENT

Prof. dr Vladimir Randelović,
Redovni profesor na Prirodno-matematičkom fakultetu
Univerziteta u Nišu

IZVEŠTAJ RECENZENTA

Na konkurs objavljen u dnevnom listu *Pobjeda* dana 23.12.2019. godine za izbor u akademsko zvanje za oblasti Botanika i Opšta grupa bioloških predmeta na Prirodno-matematičkom fakultetu, Univerziteta Crne Gore prijavio se samo jedan kandidat, prof. dr Danijela Stešević.

I OCJENA USLOVA

STEPEN OBRAZOVANJA

Kandidatkinja Danijela Stešević je završila osnovne studije na Odsjeku za biologiju, PMF-a u Podgorici, a magistarske i doktorske na Biološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Zvanje magistra bioloških nauka stekla je 15.05.2001. godine uspješnom odbranom teze pod nazivom „Flora kraških polja u Piperskom kraju Crne Gore“. Doktorirala je 24.06.2009. godine na temi „Ekološka-fitogeografska analiza flore šireg urbanog područja Podgorice“. Godinu dana kasnije izabrana je u zvanje docenta i time započela akademsku karijeru na Univerzitetu Crne Gore. Zvanje vanrednog profesora stekla je 2015. godine.

Uzimajući u obzir navedeno zaključujem da kandidatkinja stepenom obrazovanja ispunjava uslove za izbor u više akademsko zvanje.

NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST

Od izbora u zvanje vandrednog profesora kandidatkinja prof. dr Danijela Stešević je bila vrlo aktivna. Koautor je 3 poglavlja u monografijama od međunarodnog značaja, 32 naučna rada, od čega 4 u časopisima Q1 kategorije, 10 u časopisima Q2 kategorije, 8 u časopisima Q3 kategorije, 1 u časopisu Q4 kategorije, 7 u časopisima Q5 kategorije, dok su 2 rada u cjelosti štampana u knjizi radova prezentovanih na 7. Međunarodnom Simpozijumu Ekologa Crne Gore. Pored navedenog ima i 8 saopštenja na međunarodnim kongresima. Na 6 radova objavljenih u časopisima indeksiranim na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama prvi je ili vodeći autor. Navedeni radovi uglavnom se odnose na fundamentalna istraživanja flore i vegetacije Crne Gore, ali i didaktiku, biljne genetičke resurse i agronomiju. Iz dvije posljednje i meni prilično bliske oblasti posebno bih izdvojio radove „*Genetic Diversity and Demographic History of Wild and Cultivated/Naturalised Plant Populations: Evidence from Dalmatian Sage (Salvia officinalis L., Lamiaceae)*“ koji tretira genetsku strukturu samoniklih i gajenih populacija pelina na cijelom prostoru primorskih Dinarida; „*Chemical Characterization of Wild Growing Origanum vulgare Populations in Montenegro*“ u kojem je prikazan diverzitet hemotipova naših samoniklih populacija vranilove trave; „*Effect of phenological phase of dry grazing pasture on fatty acid composition of cows' milk*“, koji ukazuje na korelaciju fenofaza travnjaka i sadržaja masnih kiselina u mlijeku krava; „*Effect of different fertilization regimes on the weed community in swiss chard*“ koji se bavi uticajem načina đubrenja na zakorovljenost usjeva blitve; „*Allelopathic effects of essential oils, hydrosol and extracts of three invasive Asteraceae against seed germination*“, koji sugeriše da se ekstrakti invazivnih vrsta *Ambrosia artemisiifolia*, *Bidens subalternans* i *Artemisia verlotiorum* mogu koristiti u spravljanju bioloških preparata koji suzbijaju klijanje sjemena korovskih vrsta.

Prof. dr Danijela Stešević je i član recenzentskog tima časopisa *Flora, Biologica Nyssana, Hacquetia, Glasnik Hrvatskog botaničkog Društva, Univerzitetska misao*.

Uvidom u cjelokupnu naučno-istraživačku aktivnost navedenu u klasifikacionoj bibliografiji potvrđujem da prof. dr Danijela Stešević ispunjava sve uslove za izbor u više akademsko zvanje, propisane Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja.

STRUČNA DJELATNOST

U periodu od 2015. godine prof. dr Danijela Stešević je kao istraživač/stručni saradnik ili koordinator uzela učešće u 9 međunarodnih i 7 nacionalnih projekata. Međunarodni projekti su mahom realizovani kroz bilateralnu naučnu saradnju sa Austrijom (*Diverzifikacija biljaka na Balkanskom poluostrvu: filogenetska analiza grupe Cerastium dinaricum i balkanskih endemičnih vrsta roda Gymnospermium; Šta je Euphorbia montenegrina? Porijeklo i srodnički odnosi bazirani na molekularnim i morfološkim markerima; Vegetacija pukotina stijena sa posebnim oštvrcom na*

red *Moltkeetalia petraea*), Srbijom (*Uticao teških metala na promjenu metabolizma ljekovitog bilja*) i Slovenijom (*Psamofitska vegetacija Crne Gore i njena zaštita*), kao i kroz COST akcije (*Sustainable management of Ambrosia artemisiifolia in Europe* i *Knowledge Conversion For Enhancing Management Of European Riparian Ecosystems And Services*). Rezultirali su publikovani u većem broju renomiranih međunarodnih časopisa (nadevene u klasifikacionoj bibliografiji). Među nacionalnim projektima najznačajniji su *Katalog vaskularne flore Crne Gore*, čija implementacija traje od 2010. godine, a finansiran je od strane CANU i *Monitoring korovske biljke ambrozije (Ambrosia artemisiifolia L.)*, koji finansira Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja. Važno je napomenuti da je prof. dr Danijela Stešević angažovana i na izradi *Nacrta za Akcioni plan biodiverziteta Podgorice* kao i na *Uspostavljanju NATURA 2000 mreže u Crnoj Gori*. Na osnovu navedenog se da jasno zaključiti da prof. dr Danijela Stešević i u ovoj oblasti ispunjava sve uslove za izbor u više akademsko zvanje, propisane Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademsko zvanje.

PEDAGOŠKA DJELATNOST

Za vrijeme svog dvadestogodišnjeg angažovanja u nastavi na Univerzitetu Crne Gore kandidatkinja je bila angažovana na nizi bioloških predmeta: *Anatomija biljaka*, *Sistematika* i *Ekologija biljaka*, *Ekologija životinja*, *Limnologija* i *Marinska biologija*. Od izbora u zvanje docenta drži predavanja iz predmeta *Sistematika i filogenija viših biljaka I i II* - na akademskom studijskom programu *Biologija*, *Biološke zbirke* - na specijalističkom studiju na istoimenom studijskom programu i *Botanika* - na akademskom studijskom programu *Biljna proizvodnja na Biotehničkom fakultetu*. Shodno anketama studenata i odlukom Vijeća matičnog fakulteta njen pedagoški rad je ocjenjen odličnom ocjenom. U periodu of prošlog izbora u zvanje bila je mentor na izradi tri specijalistička i jednog magistarskog rada. I ovom segmentu prof. dr Danijela Stešević zadovoljava uslove propisane Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademsko zvanje.

II VERIFIKACIJA BODOVA

ZBIRNI PREGLED RADOVA I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO ISTRAŽIVAČKI RAD	43	76	89.7	203.7
3. PEDAGOŠKI RAD	5	11	10	23
4. STRUČNI RAD	16	22	56	66
UKUPNO	64	109	155.7	292.7

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Detaljnim uvidom i analizom dostavljenog konkursnog materijala konstatujem da prof. dr Danijela Stešević ispunjava sve uslove za izbor u zvanje redovnog profesora propisane Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademsko zvanje.

Sa posebnim zadovoljstvom predlažem Senatu Univerziteta da prof. dr Danijelu Stešević izabere u **zvanje redovnog profesora** za oblasti *Botanika* i *Opšta grupa bioloških predmeta na Prirodno-matematičkom fakultetu*, Univerziteta Crne Gore

RECEZENT

Prof. dr Zoran Jovović, redovni profesor
Univerzitet Crne Gore, Biotehnički fakultet

REFERAT

Za izbor u akademsko zvanje za oblasti: **Računarstvo i Digitalna obrada signala** na Elektrotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

Konkurs je objavljen u dnevnom listu "Pobjeda" od 23.12.2019. godine. Na raspisani Konkurs javila se kandidatkinja **DR IRENA OROVIĆ**.

BIOGRAFIJA

Irena Orović je rođena 21.02.1983.god. u Podgorici. Završila je studije na Elektrotehničkom fakultetu u Podgorici 2005 godine. Diplomirala je sa ocjenom 10 u Julu 2005. godine u Brestu, Francuska, gdje je boravila po osnovu bilateralne saradnje između Univerziteta Crne Gore i ENSIETA-e Brest.

Postdiplomske studije upisala je u septembru 2005. godine na Elektrotehničkom fakultetu (odsjek Elektronika, telekomunikacije i računari, smjer Računari).

Magistarsku tezu „**Primjena vremensko-frekvencijske analize na watermarking govornih signala**“ odbranila je sa ocjenom 10 u decembru 2006. godine.

Doktorsku disertaciju: „**Vremensko-frekvencijske distribucije i neki aspekti primjene**“ odbranila je 19.02.2010. godine.

Dobitnik je brojnih nagrada i priznanja, među kojima treba istaknuti:

- Studentsku nagradu "19. decembar" (2003.godine),
- Nagradu Crnogorske akademije nauka i umjetnosti (2004. godine),
- Nagradu Univerziteta Crne Gore (2004. godine),
- Više puta je nagrađivana od strane Elektrotehničkog fakulteta kao najbolji student generacije
- Dobitnik je Plakete Univerziteta Crne Gore za najboljeg diplomiranog studenta iz oblasti tehničkih, prirodno-matematičkih i medicinskih nauka (2005. godine),
- Dobitnik je nagrade Elektrotehničkog fakulteta za izvanredne naučno-istraživačke rezultate tokom rada na doktorskoj tezi (2010. godine).
- Dobitnik je internacionalne nagrade za najbolju doktorsku disertaciju TRIMO 2010 Ljubljana, Slovenija
- Nagrada Ministarstva nauke za najuspješniju ženu u nauci – 2012. godine

Boravci na inostranim naučnim institucijama: Dr. Orović je boravila na instituciji ENSIETA iz Bresta, Francuska (2005. i 2006.godine), University Bonn-Rhien-Sieg iz Bona, Njemačka (2007. godine), Institut Polytechnique de Grenoble, Francuska (2008. i 2009. godine), Villanova University, Philadelphia USA (2010, 2011, 2012. godine).

Prof. dr Irena Orović je do sada objavila oko 130 naučnih radova od čega oko 60 u vodećim svjetskim časopisima (časopisi sa SCI/SCIE liste sa impact faktorom), kao i veći broj radova u drugim međunarodnim časopisima i na konferencijama. Objavila je kao koautor 5 udžbenika na našem jeziku. Od knjiga i monografija inostranih izdavača objavila je dvije knjige: "Multimedia Signals and Systems", Springer 2012 na engleskom jeziku publikovanu od strane svjetskog izdavača Springer-a, kao i „Multimedia Signals and Systems: Basic and Advanced Algorithms for Signal Processing“, zatim poglavlje u međunarodnoj monografiji "Time-Frequency Analysis of Micro-Doppler Signals Based on Compressive Sensing," Compressive Sensing for Urban Radar, CRC-Press, 2014", poglavlje u enciklopediji: „Sparse Signal Reconstruction“ in Encyclopedia of Electrical and Electronics Engineering, Wiley 2017.

Recenzent je u mnogobrojnim časopisima, među kojima je više njih iz IEEE i IET izdanja.

Urednik je u sljedećim časopisima sa SCI/SCIE liste: IET Signal Processing, AEUE International Journal of Electronics and Communications, IEEE Signal Processing Magazine (Assistant editor).

Bila je rukovodilac Računarskog centra na Elektrotehničkom fakultetu, i šef studijskog programa Elektronika, telekomunikacije, računari.

U periodu od 2011.-2015. godine dr Irena Orović je bila potpredsjednik i član Savjeta za naučno-istraživačku djelatnost u Crnoj Gori (Ministarstvo nauke Crne Gore).

Od decembra 2017. godine obavlja funkciju Prorektora za nauku i istraživanje.

PODACI O RADNIM MJESTIMA I IZBORIMA U ZVANJA

Od 2005. do 2010. godine Irena Orović učestvovala je u izvodenju vježbi kao saradnik u nastavi na Elektrotehničkom fakultetu, Fakultetu za pomorstvo, Fakultetu za turizam i hotelijerstvo i Fakultetu političkih nauka. U zvanje docenta na Univerzitetu Crne Gore izabrana je 27.05.2010. godine. U zvanje vanrednog profesora izabrana je u junu 2015. godine.

Učestvovala je u izvodenju nastave na sljedećim predmetima: Informacioni sistemi (Elektrotehnički fakultet), Multimedijalni

sistemi (Elektrotehnički fakultet), Baze podataka (Elektrotehnički fakultet, Studije primijenjenog računarstva), Web programiranje - JAVA (Elektrotehnički fakultet, Studije primijenjenog računarstva), Električna mjerenja (Elektrotehnički fakultet), Osnovi turističkog informacionog sistema (Fakultet za turizam i hotelijerstvo), Internet tehnologije i servisi (Fakultet za turizam i hotelijerstvo), Multimedijalni sistemi u pomorstvu (Pomorski fakultet).

KLASIFIKACIONA BIBLIOGRAFIJA KVANTITATIVNA OCJENA REFERENCI DO POSLEDNJEG IZBORA

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST						UKUPNI BROJ BODOVA
1.1. Monografije	1.1.1.	1.1.2.	1.1.3.	1.1.4.	1.1.5.	15
Broj referenci*broj bodova	10	5				
1.2. Radovi objavljeni u časopisima		1.2.1.	1.2.2.	1.2.3.	1.2.4.	160.15
Broj referenci*broj bodova	45.5+105	6	3.75			
1.3. Radovi na kongresima, simpozijumima, seminarima			1.3.1.	1.3.2.	1.3.3.	60.9
Broj referenci*broj bodova		4+54	0.9+2			
1.4. Uvodno, objavljeno plenarno predavanje				1.4.1.	1.4.2.	
Broj referenci*broj bodova						
1.5. Recenzije			1.5.1.	1.5.2.	1.5.3.	62
Broj referenci*broj bodova		20+42				
UKUPNO ZA NAUČNOISTRAŽIVAČKU DJELATNOST						298.05
3. PEDAGOŠKA DJELATNOST						
3.1. Udžbenici		3.1.1.	3.1.2.	3.1.3.	3.1.4.	25
Broj referenci*broj bodova		15	9		1	
3.2. Priručnici			3.2.1.	3.2.2.	3.2.3.	
Broj referenci*broj bodova						
3.3. Gostujući profesor				3.3.1.	3.3.2.	
Broj referenci*broj bodova						
3.4. Mentorstvo			3.4.1.	3.4.2.	3.4.3.	4.5
Broj referenci*broj bodova					4.5	
3.5. Kvalitet pedagoškog rada (može se koristiti ukoliko se na zvaničnim studentskim anketama najmanje tri godine uzastopno dobiju odlične ocjene za sve elemente pedagoškog rada)						5
UKUPNO ZA PEDAGOŠKU DJELATNOST						34.5
4. STRUČNA DJELATNOST						
4.1. Stručna knjiga				4.1.1.	4.1.2.	
Broj referenci*broj bodova						
4.2. Urednik ili koeditor			4.2.1.	4.2.2.	4.2.3.	
Broj referenci*broj bodova						
4.3. Stručni članak					4.3.1.	
Broj referenci*broj bodova						
4.4. Objavljeni prikazi					4.4.1.	
Broj referenci*broj bodova						
4.5. Popularno-stručni članci					4.5.1.	
Broj referenci*broj bodova						
4.6. Ostala dokumentovana stručna djelatnost					4.6.1.	40
Broj referenci*broj bodova					40	
UKUPNO ZA STRUČNU DJELATNOST						40

KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE NAUČNO-ISTRAŽIVAČKE I STRUČNE BIBLIOGRAFIJE

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST			
Autorske naučne monografije			
M1 Monografija međunarodnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Stanković, S., Orović, I., Sejdić, E. (2016), Multimedia Signals and Systems: Basic and Advance Algorithms for Signal Processing, Springer International Publishing, Number of Pages XXVIII, 391, ISBN 978-3-319-23950-7	10	5
M2 Poglavlje u monografiji međunarodnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
2.	Stanković, LJ., Daković, M., Stanković, S., Orović, I. (2017), Sparse Signal Reconstruction - Introduction, Wiley Encyclopedia of Electrical	6	1.5

	and Electronics Engineering, John Wiley & Sons, May 2017, DOI: 10.1002/047134608X.W8350		
3.	Stanković, L.J., Daković, M., Stanković, S., Orović, I. (XX), Sparse Signal Processing, in the Book: Digital Signal Processing, L. Stankovic, CreateSpace, Amazon, 2015, pp 665-810	6	1.5
Radovi u naučnim časopisima			
Q1 Rad u vodećem međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na WoS listama, rangiran u prvih 25% časopisa po Scopusovom rangiranju)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Orović, I. , Draganić, A., Stanković, S. (2015), Sparse Time-Frequency Representation for Signals with Fast Varying Instantaneous Frequency, IET Radar, Sonar & Navigation, 9(9), pp: 1260 - 1267, ISSN 1751-8784, DOI: 10.1049/iet-rsn.2015.0116	10	10
2.	Stanković, L.J., Stanković, S., Thayaparan, T., Daković, M., Orović, I. (2015), Separation and Reconstruction of the Rigid Body and Micro-Doppler Signal in ISAR Part II – Statistical Analysis, IET Radar, Sonar & Navigation, 9(9), pp: 1155-1161, ISSN 1751-8784, doi: 10.1049/iet-rsn.2015.0137	10	2
3.	Stanković, L.J., Stanković, S., Thayaparan, T., Daković, M., Orović, I. (2015), Separation and Reconstruction of the Rigid Body and Micro-Doppler Signal in ISAR Part I – Theory, IET Radar, Sonar & Navigation, 9(9), pp: 1147-1154, ISSN 1751-8784, doi: 10.1049/iet-rsn.2015.0096	10	2
4.	Saulig, N., Orović, I. , Sučić, V. (2016), Optimization of Quadratic Time-Frequency Distributions Using the Local Renyi Entropy Information, Signal Processing, vol. 129, pp: 17–24, ISSN 0165-1684	10	5
5.	Musić, J., Marasović, T., Papić, V., Orović, I. , Stanković, S. (2016), Performance of compressive sensing image reconstruction for search and rescue, IEEE Geoscience and Remote Sensing Letters, 13 (11), pp: 1739 - 1743, DOI: 10.1109/LGRS.2016.2606767, ISSN 1545-598X	10	2.5
6.	Lutovac, B., Daković, M., Stanković, S., Orović, I. (2016), An Algorithm for Robust Image Watermarking based on the DCT and Zernike Moments, Multimedia Tools and Applications, 76(22), pp: 23333–23352, doi: 10.1007/s11042-016-4127-2	10	2.5
7.	Stanković, S., Orović, I. , Stanković, L.J. (2017), Polynomial Fourier Domain as a Domain of Signal Sparsity, Signal Processing, vol. 130, pp. 243–253., ISSN 0165-1684	10	5
8.	Brajić, M., Orović, I. , Daković, M., Stanković, S. (2017), On the Parameterization of Hermite Transform with Application to the Compression of QRS Complexes, Signal Processing, vol. 131, pp: 113-119, ISSN 0165-1684	10	5
9.	Brajić M., Orović, I. , Daković, M., Stanković, S. (2018), Compressive Sensing of Sparse Signals in the Hermite Transform Basis, IEEE Transactions on Aerospace and Electronic Systems, 54(2), pp: 950 - 967, DOI: 10.1109/TAES.2017.2768938, ISSN 0018-9251	10	5
10.	Stanković, I., Orović, I. , Daković, M., Stanković, S. (2018), Denoising of Sparse Images in Impulsive Disturbance Environment, Multimedia Tools and Applications, 77(5), pp: 5885–5905, March 2018, DOI: https://doi.org/10.1007/s11042-017-4502-7 , ISSN 1380-7501	10	5
11.	Sejdić, E., Orović, I. , Stanković, S. (2018), A software companion for compressively sensed time–frequency processing of sparse nonstationary signals, SoftwareX, vol. 8, pp: 9-10, https://doi.org/10.1016/j.softx.2017.08.006 , ISSN: 2352-7110	10	5
12.	Brajić, M., Stanković, S., Orović, I. (2018), Analysis of noisy coefficients in the discrete Hermite transform domain with application in signal denoising and sparse signal reconstruction, Signal Processing, vol. 150, pp: 145-156, ISSN 0165-1684	10	3.33
Q2 Rad u eminentnom međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, rangiran u prvih 50% časopisa po Scopusovom rangiranju)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
13	Orović, I. , Lekić, N., Beko, M., Stanković, S. An analog hardware solution for compressive sensing reconstruction using gradient-based method, EURASIP Journal on Advances in Signal Processing, (2019) 2019:61, https://doi.org/10.1186/s13634-019-0656-y , ISSN 1687-6180	8	8
14.	Orović, I. , Lekić, N., Stanković, S. (2016), An Analogue-Digital Hardware for L-estimate Space-Varying Image Filtering, Circuits, Systems and Signal Processing, 35(2), pp: 409–420, ISSN 0278-081X	8	8
15.	Orović, I. , Papić, V., Ioana, C., Li X., Stanković, S. (2016), Compressive Sensing in Signal Processing: Algorithms and Transform Domain Formulations, Mathematical Problems in Engineering, vol.16, 16 pages, http://dx.doi.org/10.1155/2016/7616393 , ISSN 1024-123X	8	8
16.	Musić, J., Orović, I. , Marasović, T., Papić, V., Stanković, S. (2016), Gradient Compressive Sensing for Image Data Reduction in UAV based Search and Rescue in the Wild, Mathematical Problems in Engineering, vol. 2016, Article ID 6827414, 14 pages, http://dx.doi.org/10.1155/2016/6827414 , ISSN 1024-123X	8	4

17.	Stanković, S., Stanković, L.J., Orović, I. (2015), Compressive sensing approach in the Hermite transform domain, <i>Mathematical Problems in Engineering</i> , Volume 2015 (2015), Article ID 286590, 9 pages http://dx.doi.org/10.1155/2015/286590 , ISSN 1024-123X	8	2.67
18.	Brajović, M., Orović, I. , Daković, M., Stanković, S. (2016), Gradient-based signal reconstruction algorithm in the Hermite transform domain, <i>Electronics Letters</i> , 52(1), pp: 41-43, ISSN 0013-5194	8	4
19.	Stanković, S., Orović, I. (2017), An Approach to 2D Signals Recovering in Compressive Sensing Context, <i>Circuits, Systems & Signal Processing</i> , 36(4), pp: 1700–1713, ISSN: 0278-081X	8	4
20.	Sejdić, E., Orović, I. , Stanković, S. (2018), Compressive sensing meets time-frequency: An overview of recent advances in time-frequency processing of sparse signals, <i>Digital Signal Processing</i> , vol. 77, pp: 22-35, ISSN: 1051-2004	8	4
21.	Stanković, L.J., Sejdić, E., Stanković, S., Daković, M., Orović, I. (2019), A Tutorial on Sparse Signal Reconstruction and its Applications in Signal Processing, <i>Circuits, Systems & Signal Processing</i> , 38 (3), pp: 1206–1263, DOI 10.1007/s00034-018-0909-2, ISSN: 0278-081X	8	1.6
Q3 Rad u međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, rangiran u prvih 75% časopisa po Scopusovom rangiranju)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
22.	Lekić, N., Lakičević, M., Orović, I. , Stanković, S. (2018), Adaptive gradient-based analog hardware architecture for 2D under-sampled signals reconstruction, <i>Microprocessors and Microsystems</i> , vol. 62, pp: 72-78, ISSN: 0141-9331	6	2
23.	Lutovac, B., Daković, M., Stanković, S., Orović, I. (2017), Watermark Detection in Impulsive Noise Environment Based on the Compressive Sensing Reconstruction, <i>Radioengineering</i> , 26(1), pp: 309-315, DOI: 10.13164/re.2017.0309, ISSN: 1805-9600, ISSN 1210-2512 (Print)	6	1.5
24.	Draganić, A., Orović, I. , Stanković, S., Li X., Wang Z. (2017), An approach to classification and under-sampling of the interfering wireless signals, <i>Microprocessors and Microsystems</i> , vol. 51, pp: 106–113, doi.org/10.1016/j.micpro.2017.04.010, ISSN 1210-2512 (Print)	6	3
Radovi na naučnim konferencijama, učešća na izložbama, i slično			
K2 Naučni rad na međunarodnom naučnom skupu (štampano u cjelini)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Brajović, M., Stanković, S., Orović, I. , Daković, M., Stanković, L.J. (2019), Sparsity-Driven Impulsive Noise Removal: A Discrete Hermite Transform Case Study, <i>27th Telecommunications Forum TELFOR 2019</i> , Belgrade, Serbia	2	0.67
2.	Lakičević, M., Draganić, A., Orović, I. , Stanković, S., (2018), Sparse signal reconstruction using gradient-threshold based method, <i>7th Mediterranean Conference on Embedded Computing, MECO 2018</i> , 10-14 June 2018, pp. 396-400, ISBN 978-1-5386-5682-2	2	0.67
3.	Lekić, N., Draganić, A., Orović, I. , Stanković, S., Papić, V. (2018), Iris print extracting from reduced and scrambled set of pixels, <i>Second International Balkan Conference on Communications and Networking BalkanCom 2018</i> , Podgorica, Montenegro, June 6-8, 2018	2	0.67
4.	Brajović, M., Vujović, S., Orović, I. , Stanković, S. (2018), Coefficient Tresholding in the Gradient Reconstruction Algorithm for Signals Sparse in the Hermite Transform Basis, in <i>Proceedings of the 1st International APPIS (Applications of Intelligent Systems) Conference 2018</i> , Las Palmas De Gran Canaria, 8-12 January 2018, IOS Press, pp. 30-42, ISBN 1614999295	2	0.67
5.	Draganić, A., Orović, I. , Stanković, S., Zhang, X., Wang, X. (2017), Compressive Sensing Approach in the Table Grape Cold Chain Logistics, in <i>Proceedings of the 6th Mediterranean Conference on Embedded Computing MECO 2017</i> , ISBN 978-1-5090-6741-1, pp. 503-507, Bar, Montenegro. DOI: 10.1109/MECO.2017.7977143	2	1
6.	Draganić, A., Orović, I. , Stanković, S. (2017), Spread-spectrum-modulated signal denoising based on median ambiguity function, in <i>Proceedings of the 59th International Symposium ELMAR-2017</i> , Zadar, Croatia, 2017, pp. 63-67, ISBN: 978-953-184-230-3. DOI: 10.23919/ELMAR.2017.8124436	2	1
7.	Vulaj, Z., Brajović, M., Draganić, A., Orović, I. , (2017) Detection of Irregular QRS Complexes using Hermite Transform and Support Vector Machine, in <i>Proceedings of the 59th International Symposium ELMAR-2017</i> , Zadar, Croatia, 2017, pp. 59-63, ISBN: 978-953-184-230-3, DOI: 10.23919/ELMAR.2017.8124435	2	0.5
8.	Orović, I. , Draganić, A., Lekić, N., Stanković, S. (2017), A System for Compressive Sensing Signal Reconstruction, in <i>Proceedings of the 17th IEEE International Conference on Smart Technologies, IEEE EUROCON</i> , 6-8 July 2017, Ohrid, Macedonia, pp. 170-176, ISBN 978-1-5090-3842-8 DOI: 10.1109/EUROCON.2017.8011099	2	2

9.	Brajović, M., Orović, I. , Daković, M., Stanković, S. (2017), The Reconstruction of 2D Sparse Signals by Exploiting Transform Coefficients Variances, in <i>Proceedings of the 17th IEEE International Conference on Smart Technologies IEEE EUROCON</i> , 6-8 July 2017, Ohrid, Macedonia, pp. 282-287, ISBN 978-1-5090-3842-8 DOI: 10.1109/EUROCON.2017.8011120	2	1
10.	Stanković, S., Vujović, S., Orović, I. , Daković, M., Stanković, L.J. (2017), Combination of Gradient Based and Single Iteration Reconstruction Algorithms for Sparse Signals, in <i>Proceedings of the 17th IEEE International Conference on Smart Technologies, IEEE EUROCON 2017</i> , 6-8 July 2017, Ohrid, Macedonia, pp. 292-297, ISBN 978-1-5090-3842-8 DOI: 10.1109/EUROCON.2017.8011122	2	0.67
11.	Vulaj, Z., Draganić, A., Brajović, M., Orović, I. (2017), A tool for ECG signal analysis using standard and optimized Hermite transform, in <i>Proceedings of the 6th Mediterranean Conference on Embedded Computing, MECO 2017</i> , pp. 511-515, ISBN 978-1-5090-6741-1, Bar, Montenegro.	2	0.5
12.	Stanković, S., Orović, I. (2017), Cognitive Inspired Learning based on the Compressive Sensing Postulates, in <i>Proceedings of the 6th Mediterranean Conference on Embedded Computing, MECO 2017</i> , pp. 498-503, ISBN 978-1-5090-6741-1, Bar, Montenegro.	2	1
13.	Draganić, A., Marić, M., Orović, I. , Stanković, S. (2017), Identification of image source using serial-number-based watermarking under Compressive Sensing conditions, in <i>Proceedings of the 40th International Convention on Information and Communication Technology, Electronics and Microelectronics, MIPRO 2017</i> , Opatija, Croatia, pp. 1443-1449, ISBN: 978-953-233-093-9, DOI: 10.23919/MIPRO.2017.7973611	2	0.67
14.	Stanković, I., Daković, M., Orović, I. (2017), Overlapping Blocks in Reconstruction of Sparse Images, in <i>Proceedings of the 40th International Convention on Information and Communication Technology, Electronics and Microelectronics MIPRO</i> , Opatija, Croatia, May 2017, pp. 603-607, ISBN: 978-953-233-093-9, DOI: 10.23919/MIPRO.2017.7973472	2	0.67
15.	Brajović, M., Orović, I. , Stanković, S. (2016), The Optimization of the Hermite transform: Application Perspectives and 2D Generalization, in <i>Proc. of the 24th Telecommunications Forum TELFOR 2016</i> , 22-23 Nov 2016, Belgrade, Serbia, pp. 348-352, ISBN: 978-1-5090-4087-2, DOI: 10.1109/TELFOR.2016.7818794	2	1
16.	Brajović, M., Lutovac, B., Orović, I. , Daković, M., Stanković, S. (2016), Sparse Signal Recovery Based on Concentration Measures and Genetic Algorithm, <i>13th Symposium on Neural Networks and Applications NEUREL 2016</i> , Belgrade, Serbia, 22-24 Nov 2016, Electronic ISBN: 978-1-5090-1530-6 DOI: 10.1109/NEUREL.2016.7800115	2	0.67
17.	Brajović, M., Draganić, A., Orović, I. , Stanković, S. (2016) FHSS signal sparsification in the Hermite transform domain, in <i>Proc. of the 24th Telecommunications Forum TELFOR 2016</i> , 22-23 Nov 2016, Belgrade, Serbia, pp. 471-475, ISBN: 978-1-5090-4087-2, DOI: 10.1109/TELFOR.2016.7818823	2	0.67
18.	Stančić, I., Brajović, M., Orović, I. , Musić, J. (2016), Compressive sensing for reconstruction of 3D point clouds in smart systems, <i>24th International Conference on Software, Telecommunications and Computer Networks (SoftCOM 2016)</i> , Split, Croatia, 22-24 Sept 2016, Electronic ISSN: 1847-358X, DOI: 10.1109/SOFTCOM.2016.7772129	2	0.67
19.	Brajović, M., Orović, I. , Daković, M., Stanković, S. (2016), Representation of Uniformly Sampled Signals in the Hermite Transform Domain, in <i>Proc. of the 58th International Symposium ELMAR-2016</i> , 12-14 Sept. 2016, Zadar, Croatia pp. 165-169, ISBN 978-1-5090-1734-8. DOI: 10.1109/ELMAR.2016.7731778	2	1
20.	Brajović, M., Orović, I. , Daković, M., Stanković, S. (2016), Compressive Sensing of Signals Sparse in 2D Hermite Transform Domain, in <i>Proc. of the 58th International Symposium ELMAR-2016</i> , 12-14 Sept. 2016, Zadar, Croatia, pp. 169-173, ISBN 978-1-5090-1734-8 DOI: 10.1109/ELMAR.2016.7731779	2	1
21.	Draganić, A., Orović, I. , Stanković, S., Li X., Wang, Z. (2016), Reconstruction and classification of wireless signals based on Compressive Sensing approach, in <i>Proc. of the 5th Mediterranean Conference on Embedded Computing, MECO 2016</i> , 12-16 June 2016, Bar, Montenegro, pp. 369-373, ISBN 978-9940-9436-6-0.	2	1
22.	Draganić, A., Orović, I. , Stanković, S., Li X. (2016), ISAR Reconstruction from Incomplete Data using Total Variation Optimization, in <i>Proceedings of the 5th Mediterranean Conference on Embedded</i>	2	1

	<i>Computing, MECO 2016</i> , 12-16 June 2016, Bar, Montenegro, pp. 373-377, ISBN 978-9940-9436-6-0.		
23.	Marić, M., Orović, I. , Stanković, S. (2016), Compressive Sensing based image processing in TrapView pest monitoring system, in <i>Proc. of the 39th International Convention on Information and Communication Technology, Electronics and Microelectronics, MIPRO 2016</i> , pp. 508-512, ISBN 978-953-233-086-1, May 30 - June 3, 2016, Opatija.	2	1
24.	Stanković, I., Orović, I. , Stanković, S., Daković, M. (2016), Iterative Denoising of Sparse Images, in <i>Proc. of the 39th International Convention on Information and Communication Technology, Electronics and Microelectronics, MIPRO 2016</i> , pp. 503-507, ISBN 978-953-233-086-1, May 30 - June 3, 2016, Opatija.	2	1
25.	Brajović, M., Orović, I. , Daković, M., Stanković, S. (2015), The Analysis of Missing Samples in Signals Sparse in the Hermite Transform Domain, in <i>Proc. of the 23rd Telecommunications Forum TELFOR, 2015</i> , pp. 384-387, ISBN 978-1-5090-0055-5, 24-26 Nov. 2015, Belgrade, Serbia.	2	1
26.	Draganić, A., Orović, I. , Stanković, S. (2015), Compressive Sensing Least Square problem solution suitable for implementation, in <i>Proc. of the 23rd Telecommunications Forum, TELFOR 2015</i> , pp. 376-379, ISBN 978-1-5090-0055-5, 24-26 Nov. 2015, Belgrade, Serbia.	2	1
27.	Draganić, A., Orović, I. , Stanković, S. (2015), Robust Hermite transform based on the Lestimate principle, in <i>Proc. of the 23rd Telecommunications Forum, TELFOR 2015</i> , pp. 380-383, ISBN 978-1-5090-0055-5, 24-26 Nov. 2015, Belgrade, Serbia	2	1
28.	Bernard, C., Ioana, C., Orović, I. , Stanković, S. (2015), Analysis of underwater signals with nonlinear time-frequency structures using warping based compressive sensing algorithm, MTS/IEEE North American OCEANS conference, October 2015, Washington, DC, United States, 2015, Electronic ISBN: 978-0-9339-5743-5, DOI: 10.23919/OCEANS.2015.7401942	2	0.67
29.	Draganić, A., Brajović, M., Orović, I. , Stanković, S. (2015), A Software Tool for Compressive Sensing based Time-Frequency Analysis, in <i>Proc. of the 57th International Symposium ELMAR-2015</i> , pp.45-49, ISBN 978-1-4673-6959-6, Zadar, Croatia	2	0.67
30.	Vujović, S., Orović, I. , Daković, M., Stanković, L.J. (2015), Statistical Performance Analyzer for Compressive Sensing Gradient Algorithm," in <i>Proc. of the 57th International Symposium, ELMAR-2015</i> , pp. 101-105, ISBN 978-1-4673-6959-6, Zadar, Croatia	2	1
31.	Draganić, A., Orović, I. , Lekić, N., Daković, M., Stanković, S. (2015), Architecture for Single Iteration Reconstruction Algorithm, in <i>Proc. of the 4th Mediterranean Conference on Embedded Computing, MECO 2015</i> , pp. 77-81, ISBN 978-1-4799-8999-7, 14-18 June 2015, Budva, Montenegro	2	1
32.	Vujović, S., Daković, M., Orović, I. , Stanković, S. (2015), An Architecture for Hardware Realization of Compressive Sensing Gradient Algorithm, in <i>Proc. of the 4th Mediterranean Conference on Embedded Computing, MECO - 2015</i> , pp. 189-193, ISBN 978-1-4799-8999-7, 14-18 June 2015, Budva, Montenegro.	2	0.67
Uredivačka i recenzentska djelatnost			
R2 Uredništvo u renomiranom međunarodnom naučnom časopisu (na godišnjem nivou) - kategorije Q2		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	IET Signal Processing (ISSN 1751-9675) – Associate Editor	8	8
2.	AEU - International Journal of Electronics and Communications (ISSN: 1434-8411) - Associate Editor	8	8
3.	IEEE Signal Processing Magazine (eNewsletter), ISSN: 1053-5888 – Assistant Editor	8	8
R11 Recenziranje radova objavljenih u međunarodnim časopisima (Q1, Q2, Q3, Q4)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	IEEE Access (ISSN: 2169-3536) – 3 rada -Access-2019-59391 -Access-2018-16973 -Access-2018-06925	6	6
2.	IEEE Signal Processing Letters (ISSN: 1070-9908) - 4 rada -SPL-25755-2019 -SPL-20143-2016 -SPL-20217-2016 -SPL-18591-2015	8	8
3.	IEEE Transactions on Signal Processing (ISSN: 1053-587X) – 1 rad -T-SP-23041-2017	2	2
4.	IEEE Transactions on Aerospace and Electronic Systems (ISSN: 0018-9251) - 2 rada -TAES-201800048 -TAES-201900274	4	4
5.	Multimedia Tools and Applications (ISSN 1380-7501) – 5 radova -MTAP-D-19-02118	10	10

	-MTAP-D-17-02506 -MTAP-D-17-01757 -MTAP-D-17-00480 -MTAP -D-16-00038		
6.	Signal Processing (ISSN: 0165-1684) – 5 radova -SIGPRO-D-19-01360 -SIGRO-D-19-00900 -SIGPRO-D-17-01947 -SIGPRO-D-17-00857 -SIGRO-D-00239	10	10
7.	IET Signal Processing (ISSN 1751-9675) – 3 rada -SPR-2018-5292 -SPR-2018-5238 -SPR-2018-5392	6	6
8.	IET Radar, Sonar and Navigation (ISSN 1751-8784) – 1 rad -RSN-2018-5628	2	2
9.	Digital Signal Processing (ISSN: 1051-2004) – 4 rada -DSP-D-19-00436 -DSP_2018_574 -DSP_2018_565 -DSP-D-14-00628	8	8
10.	AEU - International Journal of Electronics and Communications (ISSN: 1434-8411) – 2 rada -AEUE_2018_3264_R2 -AEUE_2017_559	4	4
11.	Sensors (EISSN 1424-8220) – 1 rad -sensors-590874	2	2
12.	Entropy Journal (EISSN 1099-4300) – 1 rad -entropy-391743	2	2
13.	International Journal of Numerical Modelling: Electronic Networks, Devices and Fields (ISSN:1099-1204) – 1 rad -JNM-18-0021	2	2
14.	Journal of King Saud University - Computer and Information Sciences Elsevier (ISSN: 1319-1578) – 1 rad -JKSUCIS_2018_245	2	2
15.	Measurement Journal Elsevier (ISSN: 0263-2241) – 1 rad -MEAS-D-17-00278	2	2
16.	Biomedical Signal Processing and Control (ISSN: 1746-8094) – 2 rada -BSPC-D-17-00374 -BSPC-D-17-00124	4	4
17.	Neurocomputing (ISSN: 0925-2312) – 1 rad -NEUCOM-D-15-01685	2	2
18.	EURASIP Journal on Advances in Signal Processing (ISSN: 1687-6180) – 1 rad -JSIG-D-19-00250	2	2
Inovativna djelatnost			
I1 Međunarodni patent		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Postopek zgošćenega zaznavanja na področju fultriranja in rekonstrukcije slik in naprava za izvedbo postopka, Patent Office, Slovenia (EP3154022A1. A Method of compressive sensing-based image filtering and reconstruction and a device for carrying out said method - u proceduri).	6	6
Projekti			
I8 Učešće u međunarodnom naučnom projektu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	“Applications of the new Compressive Sensing based approaches with the focus on biomedicine, multimedia and communications,” <i>Bilateralni projekat Crna Gora - Kina (2019-2020)</i>	4	4
2.	“New ICT Compressive sensing based trends applied to: multimedia, biomedicine and communications,” <i>the World Bank grant, 2014-2017</i>	4	4
3.	“Compressive Sensing and time-frequency analysis with applications,” <i>Bilateral project Montenegro - China (September 2014 - August 2016)</i>	4	4
I10 Rukovođenje međunarodnim projektom		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	“Compressed sensing based data acquisition and fusion methods for food cold chain quality management,” <i>Bilateralni projekat Crna Gora - Kina (2019-2020)</i> , Rukovodilac projekta : Prof. dr Irena Orovic	6	6
2.	“An Adriatic Network for Advancing Research Development and Innovation toward the creation of new Policies for Sustainable Competitiveness of SMEs,” ADRIATInn, <i>The IPA Adriatic CBC Programme is co-financed by the Instrument of Pre-Accession Assistance (IPA), 2013-2016</i> , Project Leader for the University of Montenegro	6	6

3.	“Compressive Sensing methods with applications,” <i>Bilateralni projekat Crna Gora - Kina (September 2014 - August 2016)</i> , Rukovodilac projekta - Prof. dr Irena Orović	6	6
4.	“Compressive Sensing i Superrezolucija u primjenama sistema za nadzor zasnovanih na optičkim senzorima i bespilotnim letilicama”, <i>Bilateralni projekat Crna Gora - Hrvatska (2015 - 2017)</i> , Rukovodilac projekta - Prof. dr Irena Orović	6	6

KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE PEDAGOŠKIH SPOSOBNOSTI

2. PEDAGOŠKA DJELATNOST			
Udžbenici			
P2 Univerzitetski udžbenik koji se koristi kod nas		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	S. Stanković, I. Orović, <i>Multimedia signals and systems</i> . textbook (in Montenegrin), Faculty of Electrical Engineering, Podgorica, 2011.	4	2
2.	S. Stanković, I. Orović, N. Zarić, and M. Daković, <i>Basics of informatics and information systems 1</i> . textbook (in Montenegrin), Faculty for Tourism and Hotel Management, 2008.	4	2
3.	I. Orović, N. Zarić, and S. Stanković, <i>Basics of Informatics and Information Systems 2</i> . textbook (in Montenegrin), Faculty for Tourism and Hotel Management, 2008.	4	4
P4 Novo, dopunjeno izdanje udžbenika koji se koristi kod nas		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	I. Orović, N. Zarić, M. Daković, and S. Stanković, <i>Basics of Informatics and Information Systems 1</i> . textbook (in Montenegrin), Fakultet za turizam i hotelijerstvo, Univerzitet Crne Gore, izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Sept. 2010.	2	2
2.	I. Orović, and S. Stanković, <i>Basics of Informatics and Information Systems 2</i> . textbook (in Montenegrin), Fakultet za turizam i hotelijerstvo, Univerzitet Crne Gore, izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Feb. 2011.	2	2
Mentorstvo (komentorstvo se boduje sa polovinom poena)			
P10 Na master studijama (od prethodnog izbora)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Zoja Vulaj: “Virtuelni instrument za analizu, kompresiju i klasifikaciju EKG signala”, odbranjen 27.11.2017.	2	2
2.	Milan Marić, “Primjena kompresivnog odabiranja u sistemima za monitoring štetočina”, (odbranjena polazna istraživanja)	2	0
3.	Sanja Zuković “Virtuelni instrument za Compressive Sensing – analiza i rekonstrukcija multikomponentnih signala” (odbranjena polazna istraživanja)	2	0
4.	Milica Medenica “Robustne transformacije i tehnike komprimovanog snimanja signala” (odbranjena polazna istraživanja)	2	0
P11 Na specijalističkim studijama (od prethodnog izbora)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Nikola Vuković “Razvoj informacionih sistema koristeći .NET Core i Angular”, odbranjen decembra 2019. Elektrotehnički fakultet	1	1
2.	Miloš Medenica “Informacioni sistem namijenjen studentima Elektrotehničkog fakulteta” – odbranjen oktobra 2019. Elektrotehnički fakultet	1	1
3.	Anđela Sekulić “Informacioni sistem u kongresnom turizmu” – odbranjen marta 2019. Elektrotehnički fakultet	1	1
4.	Jelena Musić “Zaštita slika vodenim žigom u scenariju Compressive Sensing-a” – odbranjen aprila 2019. Elektrotehnički fakultet	1	1
5.	Filip Dragović “Softversko rješenje modula evidencije u okviru informacionog sistema Ministarstva unutrašnjih poslova sa posebnim osvrtom na procese kontrole pristupa i zaštite podataka” – odbranjen septembra 2017. Elektrotehnički fakultet	1	1
6.	Zoja Vuljaj “Implementacija detektora QRS kompleksa za svrhu analize EKG signala u biomedicinskim aplikacijama” – odbranjen 2016. Elektrotehnički fakultet	1	1
7.	Nikola Brajović “High efficiency video coding” – odbranjen februara 2016. Elektrotehnički fakultet	1	1
Članstvo u komisijama			
P13 Član komisije za ocjenu/odbranu doktorske disertacije na matičnom univerzitetu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Član Komisije za odbranu doktorske disertacije Miloša Brajovića (naslov disertacije “Analiza algoritama za rekonstrukciju signala rijetkih u Hermitskom i Furijeovom transformacionom domenu”), datum odbrane 10. jun 2019.	2	2
2.	Član Komisije za odbranu doktorske disertacije Anđele Draganić (naslov disertacije “Analiza nestacionarnih multikomponentnih signala sa osvrtom na kompresivno očitavanje), datum odbrane 8. jun 2018.	2	2

P15 Član komisije za ocjenu ili odbranu doktorske disertacije na drugom univerzitetu - rangiranom u prvih 500		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Član Komisije za odbranu doktorske disertacije Shaoguang Huang –a, Ghent University Belgium, 2019 (naslov disertacije“ Sparse Coding for the Analysis of Highdimensional Data: Applications in Remote Sensing and Art Investigation”) Ghent University je na 123. poziciji prema sajtu The World University Ranking: https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/ghent-university	4	4
Kvalitet nastave			
P17 Kvalitet pedagoškog rada, odnosno kvalitet nastave		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Visoke ocjene pedagoškog rada na studentskim anketama	do 5	5

ZBIRNI PREGLED RADOVA I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD	88	208	282.81	580.86
2. PEDAGOŠKI RAD*	20	20	34	34
UKUPNO		228		614.86

*Shodno Uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja, navedena je ukupna pedagoška djelatnost za sekciju Udžbenici, dok se ostali dio pedagoške djelatnosti odnosi samo na period od prethodnog izbora u zvanje.

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA UVJETA

ISPUNJAVANJE UVJETA VEZANO UZ STUPANJ OBRAZOVANJA

Temeljem priložene dokumentacije, može se vidjeti da je dr. Orović diplomirala na Elektrotehničkom fakultetu s izuzetno visokom prosječnom ocjenom od 9,85. Na istoj je instituciji završila i poslijediplomski studij s prosječnom ocjenom 10,00 te obranila doktorsku disertaciju pod nazivom “Vremensko-frekvencijske distribucije i neki aspekti primjene” 19. 02. 2010. godine. U periodu od 2010. do 2015. godine bila je docent na Univerzitetu Crne Gore (Elektrotehnički fakultet), a od 2015. izabrana je u zvanje vanrednog profesora na Univerzitetu Crne Gore.

ANALIZA ZNANSTVENO-ISTRAŽIVAČKOG RADA

Dr. Orović je postigla međunarodno prepoznatljive znanstveno-istraživačke rezultate koji je svrstavaju u renomirane znanstvenike u okviru svog područja istraživanja. Važno je naglasiti da su znanstvena područja u kojima je postigla ove izvanredne doprinose jako široka, počevši s vremensko-frekvencijskom analizom, preko algoritama zaštite digitalnih signala, projektiranja hardverskih sklopova, do tehnika komprimiranog uzorkovanja podataka i algoritama za rekonstrukciju podataka. U tom smislu, i opseg aplikacija koje su sadržane u njezinom znanstvenom opusu obuhvaća sve suvremene primjene u segmentu digitalnih podataka, od multimedija, komunikacijskih tehnologija i akustike, do radarskih primjena i biomedicine.

Nakon posljednjeg izbora u zvanje dr. Orović je objavila veliki broj znanstvenih radova od kojih posebno treba navesti preko 20 radova u prestižnim znanstvenim časopisima. Uz radove na znanstvenim skupovima, kompletan znanstveno-istraživački rad kandidatkinje obuhvaća blizu 150 radova. Sudjelovala je i u nizu nacionalnih i međunarodnih znanstveno-istraživačkih projekata koji su rezultirali brojnim znanstvenim i praktičnim doprinosima, te brojnim međunarodnim kolaboracijama s renomiranim svjetskim znanstvenim institucijama. Ova je suradnja s inozemstvom rezultirala i značajnim brojem studijskim boravaka u okviru kojih su nastale neke od objavljenih znanstvenih publikacija. Urednik je i recenzent u najminimnijim časopisima iz područja digitalne obrade signala, digitalnih sustava, računalnih sustava, te elektrotehnike općenito.

ANALIZA PEDAGOŠKOG RADA

Kandidatkinja dr. Orović je tijekom svoje sveučilišne karijere izvodila nastavu na većem broju kolegija, na matičnom i

nematičnim fakultetima, a bila je mentor i ko-mentor brojnim studentima na poslijediplomskim studijima, čime je stekla iznimno pedagoško iskustvo u radu sa studentima. Također, bila je više puta član povjerenstava za odbranu poslijediplomskih i doktorskih disertacija, na matičnom fakultetu kao i na drugim renomiranim visokoškolskim institucijama u svijetu, kao što je Ghent University. Sudjelovala je u ocjeni studijskih programa tijekom procesa akreditacije na nekoliko institucija u Hrvatskoj. Koautor je brojne nastavne sveučilišne literature za kolegije na kojima izvodi nastavu.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO ISTRAŽIVAČKI RAD	88	208	282.81	580.86
2. PEDAGOŠKI RAD	20	20	34	34
UKUPNO		228		614.86

*Shodno Uvjetima i kriterijima za izbor u akademska zvanja, navedena je ukupna pedagoška djelatnost za poglavlje Udžbenici, dok se ostali dio pedagoške djelatnosti odnosi samo na period od prethodnog izbora u zvanje.

III ZAKLJUČNO MIŠLJENJE I PRIJEDLOG ZA IZBOR U ZVANJE

Kako već dulji period pratim znanstveni rad i izvanredne rezultate kolegice dr. Orović, želio bih ovim putem posebno naglasiti da je kandidatkinja ostvarila zavidnu znanstvenu karijeru koja je višestruko prepoznata u međunarodnim znanstvenim krugovima, a o čemu svjedoče brojne publikacije i citati, kao i angažmani u okviru vodećih znanstvenih časopisa u područjima kojima se bavi u svojim istraživanju.

Za međunarodnom znanstvenom karijerom ne zaostaje niti pedagoški rad kandidatkinje, kao ni njezina stručna djelatnost dokazana kroz brojne uspješno implementirane projektne aktivnosti i međunarodnu suradnju.

Stoga, imam iznimno zadovoljstvo zaključiti da kandidatkinja dr. Irena Orović ispunjava sve uvjete predviđene Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore i Statutom Univerziteta Crne Gore za izbor u akademska zvanja te predlažem Vijeću Elektrotehničkog

fakulteta i Senatu Univerziteta Crne Gore da dr. Irenu Orović izaberu u zvanje redovnog profesora.

RECENZENT
prof. dr. sc. Viktor Sučić
Sveučilište u Rijeci
Tehnički fakultet

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Dr Irena Orović je diplomirala na Elektrotehničkom fakultetu u Podgorici 2005. godine, odbranivši diplomski rad na instituciji ENSIETA u Brestu, Francuska. Magistarski rad pod nazivom „Primjena vremensko-frekvencijske analize na watermarking govornih signala“ odbranila je u decembru 2006. godine, dok je Doktorsku disertaciju pod nazivom „Vremensko-frekvencijske distribucije i neki aspekti primjene“ odbranila u februaru 2010. godine na Elektrotehničkom fakultetu u Podgorici, U maju 2010 godine izabrana je u zvanje docenta na Univerzitetu Crne Gore, a 2015 godine u vanrednog profesora. Uvidom u priloženu dokumentaciju, može se konstatovati da Prof. dr Irena Orović ispunjava sve propisane uslove za izbor u akademsko zvanje **redovni profesor**, na osnovu Zakona o visokom obrazovanju, Statuta Univerziteta Crne Gore i Uslova i kriterijuma za izbor u akademsko zvanja.

ANALIZA NAUČNO-ISTRAŽIVAČKOG RADA

Kandidatkinja Prof. dr Irena Orović je ostvarila izvanredne rezultate u naučno-istraživačkom radu, što je potvrđeno značajnim brojem objavljenih naučno-istraživačkih radova. Kandidatkinja je tokom rada na Univerzitetu Crne Gore objavila oko 60 naučnih radova u vodećim svjetskim časopisima (sa SCI/SCIE liste sa impact faktorom), od čega 24 rada od posljednjeg izbora u zvanje. Takođe, objavila je blizu 80 radova na međunarodnim naučnim konferencijama. Učestvovala je u većem broju domaćih i međunarodnih naučno-istraživačkih projekata kao rukovodilac i član projektnog tima, autor je više naučnih monografija i poglavlja u monografijama izdatih od strane renomiranih međunarodnih izdavača. Takođe je važno naglasiti da je kandidatkinja više puta boravila na prestižnim evropskim obrazovnim i istraživačkim institucijama: ENSIETA - Brest, Francuska, University Bonn-Rhien-Sieg iz Bona, Njemačka, Institut Polytechnique de Grenoble, Francuska, Villanova University, Philadelphia USA. Urednik je u prestižnim naučnim časopisima sa SCI/SCIE listi, kao što su IET Signal Processing, AEUE International Journal of Electronics and Communications, IEEE Signal Processing Magazine. Recenzent je u nekoliko desetina naučnih časopisa indeksiranih u okviru pomenutih citatnih baza SCI/SCIE. Dobitnik je brojnih nagrada i priznanja na nacionalnom i međunarodnom nivou za postignute izvanredne rezultate u oblasti naučno-istraživačkog rada.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Prof. dr Irena Orović je u periodu od prethodnog izbora u zvanje izvodila nastavu na predmetima: Informacioni sistemi, Multimedijalni sistemi, Osnovi turističkog informacionog sistema, Internet tehnologije i servisi, Multimedijalni sistemi u pomorstvu, Mjerenja u elektrotehnici, koji se izvode na Elektrotehničkom fakultetu u Podgorici, Pomorskom fakultetu u Kotoru, Fakultetu za turizam i hotelijerstvo u Kotoru. Značajno je napomenuti da je kandidatkinja za većinu predmeta za koje je bila angažovana obezbijedila ko-autorske udžbenike i drugu nastavnu literaturu, među kojima i dva izdanja udžbenika izdata od strane renomiranog međunarodnog izdavača.

Kontinuirano je radila na inoviranju nastavnih programa za predmete na kojima je izvodila nastavu. Pedagoški rad kandidatkinje je tokom čitavog perioda potvrđivan visokim ocjenama na studentskim anketama.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO ISTRAŽIVAČKI RAD	88	208	282.81	580.86
2. PEDAGOŠKI RAD	20	20	34	34
UKUPNO		228		614.86

*Shodno Uslovima i kriterijumima za izbor u akademsko zvanja, navedena je ukupna pedagoška djelatnost za sekciju Udžbenici, dok se ostali dio pedagoške djelatnosti odnosi samo na period od prethodnog izbora u zvanje.

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Uvidom u cjelokupni dosadašnji rad kandidatkinje, te shodno dugogodišnjoj saradnji u naučno-istraživačkom i pedagoškom radu, sa zadovoljstvom mogu da konstatujem da kandidatkinja dr Irena Orović ispunjava sve uslove predviđene Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Crne Gore i Uslovima i kriterijumima za izbor u akademsko zvanja.

Imajući u vidu broj i kvalitet naučnih radova objavljenih u vodećim svjetskim naučnim časopisima, visoku citiranost i međunarodnu prepoznatljivost koju je ostvarila kroz svoj naučni opus, te intenzitet aktivnosti usmjerenih na realizaciji naučnih i stručnih projekata smatram da kandidatkinja Prof. dr Irena Orović višestruko ispunjava sve kriterijume u nacionalnim i međunarodnim okvirima za izbor u zvanje redovnog profesora. Stoga mi čini posebno zadovoljstvo da predložim Vijeću Elektrotehničkog fakulteta i Senatu Univerziteta da dr Irenu Orović izaberu u zvanje redovnog profesora na Univerzitetu Crne Gore.

RECENZENT

Prof. dr Srdjan Stanković,
redovni profesor
Elektrotehnički fakultet,
Univerzitet Crne Gore

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Kandidatkinja Irena Orović završila je studije elektrotehnike i diplomirala je na Elektrotehničkom fakultetu u Podgorici 2005. godine. Magistarski rad odbranila je u decembru 2006. godine na Elektrotehničkom fakultetu, a doktorsku disertaciju, za koju je dobila nagradu Fakulteta kao i internacionalnu nagradu, odbranila je u februaru 2010. godine. U zvanje docenta izabrana je u maju 2010. godine, a 2015. godine izabrana je u zvanje vanrednog profesora na Univerzitetu Crne Gore. Shodno navedenom, može se zaključiti da kandidatkinja ispunjava sve Zakonom propisane uslove za izbor u akademsko zvanje redovni profesor.

ANALIZA NAUČNO-ISTRAŽIVAČKOG RADA

Dr Irena Orović je ostvarila izuzetne rezultate u naučno-istraživačkom radu, za šta je dobila brojna priznanja na nacionalnom i internacionalnom nivou.

Doprinosi razvoju nauke u oblasti digitalne obrada signala, kompresivnog očitavanja, razvoja naprednih algoritama za rekonstrukciju signala, kao i generalno u oblasti informaciono-komunikacionih tehnologija, potvrđeni su značajnim brojem objavljenih naučno-istraživačkih radova, prvenstveno radova u vodećim svjetskim časopisima indeksiranih u Web of Science bazi. Samo u periodu od prethodnog izbora u zvanje objavila je 24 rada na SCI/SCIE listama dominantno u Q1 i Q2 kategorijama, kao i preko 30 radova u prethodnih 5 godina izloženih na međunarodnim naučnim konferencijama. U proteklih 5 godina dr Irena Orović je kao koautor objavila jednu naučnu monografiju, i dva poglavlja u

druge dvije monografije, izdate od strane renomiranih izdavača naučne literature. Njena oblast naučnog interesovanja obuhvata različite discipline počevši od vremesko-frekvencijske analize, preko zaštite digitalnih podataka i digitalnog watermarkinga, razvoja multimedijalnih aplikacija, razvoja savremenih algoritama komprimovanog očitavanja podataka i s njima povezanih optimizacionih algoritama za rekonstrukciju nepotpunih podataka, pa sve do razvoja softverskih i hardverskih rješenja u okviru navedenih disciplina.

O internacionalnom priznanju njenih naučnih dostignuća svjedoči i činjenica da je dr Irena Orović urednik u više vodećih naučnih časopisa iz oblasti kojima se bavi, među kojima su: IET Signal Processing, AEU International Journal of Electronics and Communications, IEEE Signal Processing Magazine. Tokom svoje akademske i naučne karijere učestvovala je u desetinama projekata finansiranih od strane nacionalnih i evropskih fondova, kao UNDP ekspert radila je na implementaciji ICT rješenja u Crnoj Gori, a učestvovala je i drugim praktičnim projektima saradnje sa privrednim sektorom.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Prof. dr Irena Orović već značajan broj godina izvodi nastavu na Elektrotehničkom fakultetu, kao i na Pomorskom fakultetu i Fakultetu za turizam i hotelijerstvo Univerziteta Crne Gore. U periodu od prethodnog izbora u zvanje izvodila je nastavu na predmetima: Informacioni sistemi, Multimedijalni sistemi, Osnovi turističkog informacionog sistema, Internet tehnologije i servisi, Multimedijalni sistemi u pomorstvu i Mjerenja u elektrotehnici. Prateći rad kolegice Orović tokom svih ovih godina mogu reći da je pored izvanrednog naučnog opusa, ujedno i izvanredna u svojoj pedagoškoj djelatnosti o čemu svjedoče rezultati anonimnih studenatskih anketa, kao i značajna pedagoška i nastavna literatura, koju je obezbijedila za svoje studente. Naročito bih istakao ogroman trud i spremnost da studente još u ranim fazama uključi u naučno-istraživački rad iz predmeta koje predaje, tako da brojne generacije studenata svoje prve naučne korake započnu upravo kroz rad na tim predmetima, i pod njenim vođstvom publikuju svoje prve naučno-istraživačke radove na naučnim konferencijama.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO ISTRAŽIVAČKI RAD	88	208	282.81	580.86
2. PEDAGOŠKI RAD	20	20	34	34
UKUPNO		228		614.86

*Shodno Uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja, navedena je ukupna pedagoška djelatnost za sekciju Udžbenici, dok se ostali dio pedagoške djelatnosti odnosi samo na period od prethodnog izbora u zvanje.

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu navedenih činjenica, imajući u vidu izvrsnu biografiju kandidatkinje, sve navedene publikacije i kvalitet pedagoškog rada, kao i na osnovu ličnog iskustva i dugogodišnje saradnje u naučno-istraživačkom i pedagoškom radu, sa zadovoljstvom mogu da konstatujem da kandidatkinja dr Irena Orović ispunjava sve uslove predviđene Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Crne Gore i Uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja. Stoga mi pričivanja izuzetno zadovoljstvo da Vijeću Elektrotehničkog fakulteta i Senatu Univerziteta predložim da kandidatkinju Prof. dr Irenu Orović izaberu u zvanje redovnog profesora na Univerzitetu Crne Gore.

RECENZENT

Prof. dr Miloš Daković, redovni profesor
Elektrotehnički fakultet, Univerzitet Crne Gore

REFERAT

Za izbor u akademsko zvanje za oblasti: **Računarstvo i Digitalna obrada signala** na Elektrotehničkom fakultetu.

Konkurs je objavljen u dnevnom listu Pobjeda, dana 23.12.2019. godine. Na raspisani Konkurs javila se kandidatkinja **DR VESNA POPOVIĆ-BUGARIN**.

BIOGRAFIJA

Rođena sam 03. 05. 1978. godine u Podgorici. Osnovnu i srednju školu (Gimnazija "Slobodan Škerović", prirodno-matematički smjer) završila sam u Podgorici, sa odličnim uspjehom. U toku školovanja učestvovala sam i osvajala nagrade na opštinskim i republičkim takmičenjima u znanju iz fizike.

Elektrotehnički fakultet u Podgorici sam upisala 1996. godine na odsjeku Elektronika, gdje sam i diplomirala 2001. godine odbranivši diplomski rad pod nazivom "**Primjena vremesko-frekvencijske analize signala u neonatologiji**" sa ocjenom 10.

Postdiplomske studije, smjer Računari, sam upisala školske 2002. godine na Elektrotehničkom fakultetu u Podgorici. Magistrirala sam 30. 06. 2005. godine, odbranivši magistarsku tezu pod nazivom "**Spektralna analiza nestacionarnih signala metodama sa visokom rezolucijom**". Tokom postdiplomske studija sam boravila u Ženevi, Švajcarska, na institutu za nuklearna istraživanja – CERN (European Organisation for Nuclear Research), u periodu od 08. 06. 2004. do 18. 07. 2004. godine.

Doktorsku disertaciju "**Vremesko-frekvencijska analiza u obradi radarskih signala**" sam odbranila 29. 06. 2009. godine. Tokom doktorskih studija sam boravila u: Brestu, Francuska, na ENSIETA-i (École Nationale Supérieure d'Ingénieurs), u periodu od 24. 05. 2006. do 24. 06. 2006. kao i u Bonu, Njemačka, na Univerzitetu primijenjenih nauka, Bonn-Rhein-Sieg University of Applied Sciences, u periodu od 02. 08. 2007. do 02. 09. 2007. godine.

Član sam profesionalnih udruženja: Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE) i IEEE Signal Processing Society. Bila sam član Odbora za informaciono-komunikacione tehnologije pri CANU i Centra za mlade naučnike pri CANU (do četrdesete godine, odnosno od 2012. do 2018.).

Bila sam član radne grupe za izradu obrazovnih programa (uključujući standarde zanimanja i standarde kvalifikacija) Elektrotehničar elektronike, Elektrotehničar elektronskih komunikacija, Elektrotehničar računarskih sistema i mreža i Elektrotehničar za razvoj veb i mobilnih aplikacija (septembar 2017-januar 2018), pri Centru za stručno obrazovanje.

Bila sam član ekspertske grupe za evaluaciju obrazovnih programa srednjih stručnih škola elektrotehnike u Crnoj Gori: Srednja elektrotehnička škola „Vaso Aligrudić“ Podgorica (maj 2014) i Srednja stručna škola Nikšić (maj 2014). Evaluaciju je organizovao Centar za stručno obrazovanje.

Jedan sam od autora Elaborata za transformaciju Elektrotehničkog fakulteta u Fakultet za elektrotehniku, računarski inženjering i informacione tehnologije. Takođe sam jedan od članova tima koji je pripremao projektnu dokumentaciju i učestvovao u pregovorima koji su rezultovali u dobijanju granta za BIO-ICT projekat (Centar uspješnosti u bioinformatiki). Projekat je bio u cjelosti finansiran od strane Ministarstva nauke Crne Gore iz kredita Svjetske banke u okviru HERIC (Higher Education and Research for Innovation and Competitiveness) projekta.

Član sam tima koji je osvojio prvu nagradu na takmičenju Otvorene Ideje za Crnu Goru sa aplikacijom BUDI ODGOVORAN. Aplikacija (Web portal www.budiodgovoran.me i Android aplikacija) se u saradnji sa Vladom Crne Gore, a uz značajnu podršku Programa za razvoj Ujedinjenih nacija (UNDP), Ambasade Ujedinjenog Kraljevstva u Crnoj Gori, trenutno koristi u borbi protiv sive ekonomije. Projekat BUDI ODGOVORAN je osvojio drugu nagradu međunarodne inicijative Partnerstva otvorenih vlada u konkurenciji najboljih projekata iz 33 zemlje svijeta koji afirmišu uključivanje građana u javne politike.

Učestvovala sam u realizaciji naučno-istraživačkih projekata:

1. *Time-frequency Signal Analysis* (2000-2003 godina), podržan od strane Volkswagen fondacije.
2. *Detection of Targets Using Signal Decomposition Based Methods With Application to the Analysis of HFSWR Signals in Clutter Regions* (2005. godina), podržan od strane Ministarstva odbrane Kanade.

3. *Dekompozicija složenih signala primjenom vremensko-frekvencijske analize* (2005-2007 godina), podržan od strane Ministarstva prosvjete i nauke Crne Gore.
4. *Detection and Imaging of Moving Targets in Polarimetric SAR Using Parametric and Non-Parametric Radar Imaging Analysis Methods* (2006-2007 godina), podržan od strane Ministarstva odbrane Kanade.
5. *Synthetic Aperture Radar (SAR)*, (2007-2011 godina), podržan od strane Ministarstva odbrane Kanade.
6. *Analiza nestacionarnih signala u vremensko-frekvencijskom domenu sa primjenom na radarske signale* (2009-2011 godina), podržan od strane Ministarstva prosvjete i nauke Crne Gore.
7. *Lokalna polinomijalna aproksimacija i tehnike multiparameterske optimizacije u estimaciji parametara i filtriranju signala* (2009-2011 godina), podržan od strane Ministarstva prosvjete i nauke Crne Gore.
8. *Efikasna procjena parametara nestacionarnih signala sa primjenom u energetici i komunikacionim sistemima*, (2012-2015 godina), podržan od strane Ministarstva nauke Crne Gore.
9. *Radarski sistemi sa stohastičkim talasnim oblicima* (2012-2015 godina), podržan od strane Ministarstva nauke Crne Gore.
10. *Balkan GEO Network – Towards Inclusion of Balkan Countries into Global Earth Observation Initiatives*, FP7 project, (2010-2013).
11. *Fostering innovation based research for e-Montenegro (FOReMont)*, FP7 REGPOT projekat (2013-2016).
12. *BIO-ICT projekat* (Centar uspješnosti u bioinformatiči) (2014-2017 godine), podržan od strane Ministarstva nauke Crne Gore.

Recenzent sam u više međunarodnih časopisa među kojima su: IEEE Signal Processing Letters, Elsevier Signal Processing, IET Signal Processing, IEEE Geoscience and Remote Sensing Letters, IEEE Access, Remote sensing.

Objavila sam 39 naučnih radova, od čega 14 u međunarodnim časopisima sa SCI liste. Koautor sam jednog domaćeg udžbenika i po jednog poglavlja u dvijema monografijama izdatim od strane renomiranih inostranih izdavača.

Trenutno obavljam funkciju prodekana za razvoj i istraživanje na Elektrotehničkom fakultetu u Podgorici.

PODACI O RADNIM MJESTIMA I IZBORIMA U ZVANJE

U zvanje saradnika u nastavi na Elektrotehničkom fakultetu u Podgorici izabrana sam 01. 01. 2002. godine.

U zvanje docenta na predmetima: Digitalna obrada slike, Ekspertni sistemi i Baze podataka, birana sam odlukom br. 08-879 od 27.05.2010. godine.

U zvanje vanrednog profesora na predmetima: Osnovi računarstva II, na osnovnom akademskom studijskom programu

Elektronika, telekomunikacije i računarstvo, Baze podataka i Ekspertni sistemi na specijalističkom akademskom studijskom programu Elektronika, telekomunikacije i računarstvo, birana sam odlukom br. 08-1739 od 24.06.2015. godine.

U periodu od posljednjeg izbora do danas učestvovala sam u organizovanju i izvođenju nastave na predmetima:

- Elektrotehnički fakultet:*
1. Osnove računarstva II (prva godina osnovnih akademskih studija, studijski program EA)
  2. Programiranje I (druga godina osnovnih akademskih studija, studijski program EA)
  3. Programiranje I (druga godina osnovnih akademskih studija, studijski program ETR)
  4. Programabilni uređaji i objektno orijentisano programiranje (druga godina osnovnih akademskih studija, studijski program EA)
  5. Ekspertni sistemi (prva godina specijalističkih akademskih studija, smjer Računari)
  6. Baze podataka (prva godina specijalističkih akademskih studija, smjer Računari)
  7. Ekspertni sistemi – Napredni kurs (Postdiplomske akademske studije, smjer Računari)
  8. Stono izdavaštvo (treća godina osnovnih studija Primijenjenog računarstva)
  9. Softversko inženjerstvo (druga godina osnovnih studija Primijenjenog računarstva)
- Pomorski fakultet (Kotor):*
10. Primjena računarstva u pomorstvu (I godina osnovnih akademskih studija, studijski program Nautika i pomorski saobraćaj)
  11. Primjena računarstva u pomorstvu (I godina osnovnih akademskih studija, studijski program Pomorska elektrotehnika)
  12. Elektronski navigacioni uređaji (II godina osnovnih akademskih studija, studijski program Pomorska elektrotehnika)
  13. Osnovi računara II (Osnovne akademske studije, smjer - Pomorske nauke)
  14. Primjena računara u pomorstvu (Osnovne akademske studije, smjer - Nautika)
  15. Elektronski navigacioni sistemi (Osnovne akademske studije, smjer - Pomorske nauke)

Spisak predmeta na kojima sam izvodila vježbe prije izbora u zvanje docenta je objavljen u biltenu 252 od 10. aprila 2010. godine.

Spisak predmeta na kojima sam izvodila vježbe prije izbora u zvanje vanrednog profesora je objavljen u biltenu broj 342 od 30. aprila 2015.

KLASIFIKACIONA BIBLIOGRAFIJA

KVANTITATIVNA OCJENA REFERENCI DO POSLEDNJEG IZBORA (BILTENI UCG BROJ broj 252 od 10. aprila 2010. godine i broj 342 od 30. aprila 2015.

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST						UKUPNI BROJ BODOVA
1.1. Monografije	1.1.1.	1.1.2.	1.1.3.	1.1.4.	1.1.5.	10
Broj referenci*broj bodova		1x5+1x5				
1.2. Radovi objavljeni u časopisima		1.2.1.	1.2.2.	1.2.3.	1.2.4.	46
Broj referenci*broj bodova		3+6+7+ 3.5+3+7+ 7+6+3.5				
1.3. Radovi na kongresima, simpozijumima, seminarima			1.3.1.	1.3.2.	1.3.3.	14.5
Broj referenci*broj bodova			3x0.7+ 2x0.5+4x2	1x0.4 + 3x1		
1.4. Uvodno, objavljeno plenarno predavanje				1.4.1	1.4.2	
Broj referenci*broj bodova						
1.5. Recenzije			1.5.1.	1.5.2.	1.5.3.	69.3
Broj referenci*broj bodova			11x2+16x2 +9x1.7			
UKUPNO ZA NAUČNOISTRAŽIVAČKU DJELATNOST						139.8
2. UMJETNIČKA DJELATNOST						
Premijerno predstavljanje	2.1.	2.2.	2.3.	2.4.	2.5.	2.6.

Broj referenci/broj bodova						
UKUPNO ZA UMJETNIČKU DJELATNOST						
3. PEDAGOŠKA DJELATNOST						
3.1. Udžbenici		3.1.1.	3.1.2.	3.1.3.	3.1.4.	8
Broj referenci*broj bodova		1x3	1x5			
3.2. Priručnici		3.2.1.		3.2.2.	3.2.3.	2
Broj referenci*broj bodova				1x1 + 2x0.5		
3.3. Gostujući profesor				3.3.1.	3.3.2.	
Broj referenci*broj bodova						
3.4. Mentorstvo		3.4.1.	3.4.2.	3.4.3.		6.5
Broj referenci*broj bodova			1x2	9x0.5		
3.5. Kvalitet pedagoškog rada (može se koristiti ukoliko se na zvaničnim studentskim anketama najmanje tri godine uzastopno dobiju odlične ocjene za sve elemente pedagoškog rada)						5+5
UKUPNO ZA PEDAGOŠKU DJELATNOST						26.5
4. STRUČNA DJELATNOST						
4.1. Stručna knjiga				4.1.1.	4.1.2.	
Broj referenci*broj bodova						
4.2. Urednik ili koeditor		4.2.1.		4.2.2.	4.2.3.	
Broj referenci*broj bodova						
4.3. Stručni članak					4.3.1.	
Broj referenci*broj bodova						
4.4. Objavljeni prikazi					4.4.1.	
Broj referenci*broj bodova						
4.5. Popularno-stručni članci					4.5.1.	
Broj referenci*broj bodova						
4.6. Ostala dokumentovana stručna djelatnost					4.6.1.	36
Broj referenci*broj bodova					4x4+2x1 +2+2x3+ 5x2+4x1	
UKUPNO ZA STRUČNU DJELATNOST						36

KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE NAUČNO-ISTRAŽIVAČKE I STRUČNE BIBLIOGRAFIJE

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST			
Radovi u naučnim časopisima			
Q1 Rad u vodećem međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na WoS listama, rangiran u prvih 25% časopisa po Scopusovom rangiranju)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	V. Popović-Bugarin and S. Djukanović, "Efficient instantaneous frequency estimation in high noise based on the Wigner distribution," <i>Signal Processing</i> (ISSN: 0165-1684), vol. 157, pp. 25-29, april 2019.	10	10
2.	S. Djukanović and V. Popović-Bugarin, "Efficient and accurate detection and frequency estimation of multiple sinusoids," <i>IEEE Access</i> (ISSN: 2169-3536), vol. 7, pp. 1118–1125, decembar 2018.	10	5
3.	I. Djurović, V. Popović-Bugarin, and M. Simeunović, "The STFT-based estimator of micro-Doppler parameters," <i>IEEE Transactions on Aerospace and Electronic Systems</i> , (ISSN: 0018-9251, DOI: 10.1109/TAES.2017.2669741.), vol. 53, no. 3, pp. 1273 – 1283, jun 2017.	10	5
4.	M. Brajović, V. Popović-Bugarin, I. Djurović, and S. Djukanović, "Post-processing of time-frequency representations in instantaneous frequency estimation based on ant colony optimization," <i>Signal Processing</i> (ISSN: 0165-1684), vol. 138, pp. 195–210, septembar 2017.	10	5
Q2 Rad u eminentnom međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, rangiran u prvih 50% časopisa po Scopusovom rangiranju)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	E. Salković, I. Djurović, M. Knežević, V. Popović-Bugarin, A. Topalović, "Digitization and mapping of national legacy soil data of Montenegro," <i>Soil and Water Research</i> , (ISSN: 1801-5395), 81/2017-SWR, vol. 13, no.2, pp. 83–89, 2018.	8	2
Q5 Rad u međunarodnom časopisu koji nije indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	E. Hot, V. Popović-Bugarin, "Soil data clustering by using K-means and fuzzy K-means algorithm," <i>Telfor Journal</i> , (ISSN: 1821-3251), vol. 8, no. 1, pp. 56-61, 2016.	4	2
Q6 Rad u časopisu nacionalnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	S. Vujović, M. Brajović, V. Popović-Bugarin, N. Latinović, J. Latinović,	2	0.35

	and M. Bajčeta, "A web service for grapevine monitoring and forecasting a disease," <i>ETF Journal of Electrical Engineering</i> , (ISSN: 0354-8653), vol. 22, no. 1, pp. 24-33, Novembar 2016.		
Radovi na naučnim konferencijama, učešća na izložbama, i slično			
K2 Naučni rad na međunarodnom naučnom skupu (štampano u cjelini)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	M. Vukčević, V. Popović-Bugarin, E. Dervić, "DBSCAN and CLARA clustering algorithms and their usage for the soil data clustering", 8th Mediterranean Conference on Embedded Computing (MECO), 10-14 jun 2019, ISBN: 2637-9511	2	1
2.	M. Bajčeta, P. Sekulić, S. Djukanović, T. Popović, and V. Popović-Bugarin, "Retinal blood vessels segmentation using ant colony optimization," <i>2016 13th Symposium on Neural Networks and Applications (NEUREL)</i> , Belgrade, November 22-24, 2016, ISBN: 978-1-5090-1529-0.	2	0.4
3.	M. Brajović, S. Vujović, V. Popović-Bugarin, S. Djukanović, M. Knežević, and A. Topalović, "Soil analysis database and the expert system for recommendations of fertilization in agriculture," <i>21st International Scientific-Professional Information Technology Conference (IT 2016)</i> , March 2016, Žabljak, Montenegro, ISBN: 978-86-85775-18-5.	2	0.35
4.	P. Sekulić, M. Bajčeta, V. Popović-Bugarin, S. Djukanović, and A. Mihailović, "One approach to the optimization of public transport," <i>21st International Scientific-Professional Information Technology Conference (IT 2016)</i> , March 2016, Žabljak, Montenegro, ISBN: 978-86-85775-18-5.	2	0.7
5.	S. Vujović, M. Brajović, V. Popović-Bugarin, N. Latinović, J. Latinović, and M. Bajčeta, "A Web service for grapevine monitoring and forecasting a disease," <i>21st International Scientific-Professional Information Technology Conference (IT 2016)</i> , March 2016, Žabljak, Montenegro, ISBN: 978-86-85775-18-5.	2	0.35
6.	E. Hot, V. Popović-Bugarin, A. Topalović, M. Knežević, "Generating thematic pedologic maps by using data mining and interpolations," <i>3rd International Conference on Electrical, Electronic and Computing Engineering IcETRA 2016</i> , Zlatibor, Serbia, June 13-16, 2016, ISBN: 978-86-7466-618-0.	2	1
7.	M. Brajović, and V. Popović-Bugarin, "Instantaneous Frequency Estimation Using Ant Colony Optimization and Wigner Distribution," <i>4th Mediterranean Conference on Embedded Computing, MECO 2015</i> , Budva, Montenegro, June 2015. ISBN: 978-1-4799-8998-0	2	1
8.	E. Hot, and V. Popović-Bugarin, "Soil data clustering by using K-means and fuzzy K-means algorithm," <i>23rd Telecommunications Forum TELFOR 2015</i> , Serbia, Belgrade, November 24-26, 2015. ISBN: 978-1-5090-0054-8	2	1
K3 Naučni rad na nacionalnom naučnom skupu (štampano u cjelini)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	E. Hot, and V. Popović-Bugarin, "Analiza fuzzy K-means klasterizacije koristeći pedološku bazu podataka Crne Gore," <i>21st International Scientific-Professional Information Technology Conference (IT 2016)</i> , March 2016, Žabljak, Montenegro, ISBN: 978-86-85775-18-5.	1	0.5
Uredivačka i recenzentska djelatnost			
R4 Uredništvo u nacionalnom naučnom časopisu (na godišnjem nivou)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	<i>ETF journal of Electrical Engineering</i> , član izdavačkog odbora, odluka br. 12/1-2146, od 26.12.2013. godine	2	2
R11 Recenziranje radova objavljenih u međunarodnim časopisima (Q1, Q2, Q3, Q4)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	5 radova u <i>IEEE Access</i> (ISSN: 2169-3536) Q1	2	10
2.	1 rad u <i>IEEE Signal Processing Letters</i> (ISSN: 1070-9908) Q1	2	2
3.	1 rad u <i>Elsevier Signal Processing</i> (ISSN: 0165-1684) Q1	2	2
4.	3 rada u <i>Circuits, Systems & Signal Processing</i> (ISSN: 0278-081X) Q2	2	6
5.	2 rada u <i>IET Radar Sonar and Navigations</i> (ISSN: 1751-8784) Q1	2	4
6.	1 rad u <i>Remote Sensing</i> (ISSN 2072-4292) Q1	2	2
7.	4 rada u <i>IET Signal Processing</i> (ISSN: 1751-9675) Q2	2	8
8.	1 rad u <i>IEEE Geoscience and Remote Sensing Letters</i> (ISSN: 1545598X) Q1	2	2
9.	1 rad u <i>IEEE Transactions on Aerospace and Electronic Systems</i> (ISSN: 00189251) Q1	2	2
R12 Recenziranje radova objavljenih u ostalim časopisima		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	1 rad u <i>International Journal of Engineering and Technology Innovation</i> (ISSN: 2223-5329, 2226-809X)	0.5	0.5
R13 Recenziranje radova objavljenih u zbornicima sa skupa međunarodnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	4 rada na <i>The 9th Mediterranean Conference on Embedded Computing</i> (MECO'2019, ISBN: 2637-9511)	0.2	0.8

2.	1 rad na <i>The 8th Mediterranean Conference on Embedded Computing (MECO'2018, ISBN: 978-1-5386-5683-9)</i>	0.2	0.2
3.	1 rad na <i>14th International Conference on Advanced Technologies, Systems and Services in Telecommunications (TELSIKS 2019)</i>	0.2	0.2
4.	2 rada na <i>The third International Balkan Conference on Communications and Networking (BalkanCom 2019)</i>	0.2	0.4
5.	1 rad na <i>The second International Balkan Conference on Communications and Networking (BalkanCom 2018)</i>	0.2	0.2
Projekti			
18 Učešće u međunarodnom naučnom projektu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	<i>Fostering innovation based research for e-Montenegro (Fore-Mont), FP7 REGPOT projekat, institucija: Elektrotehnički fakultet UCG, period: 2013-2016, rukovodilac: Prof. dr Milica Pejanović-Djurišić, pozicija: WP leader. http://www.foremont.ac.me/</i>	4	4
19 Učešće u nacionalnom naučnom projektu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	<i>Centar izvrsnosti u bio-informatici (BIO-ICT), projekat sa međunarodnim partnerima, institucija: Elektrotehnički fakultet UCG, period: jun 2014-novembar 2017, rukovodilac: Prof. dr Igor Radusinović (Prof. dr Igor Djurović prvih godinu dana), pozicija: zamjenik naučnog direktora. http://www.bio-ict.ac.me/</i>	2	2

2. KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE PEDAGOŠKIH SPOSOBNOSTI

2. PEDAGOŠKA DJELATNOST			
Udžbenici			
P2 Univerzitetski udžbenik koji se koristi kod nas		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	S. Djukanović, I. Djurović, V. Popović, "Programski jezik C sa zbirkom uradenih zadataka", Elektrotehnički fakultet, Podgorica, 2006, ISBN: 86-85775-01-9.	4	1.35
P4 Novo, dopunjeno izdanje udžbenika koji se koristi kod nas		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	S. Djukanović, I. Djurović, V. Popović-Bugarin, "Programski jezik C sa zbirkom uradenih zadataka", Narodna knjiga, Podgorica, 2018, ISBN: 978-9940-25-143-7.	2	0.7
Priručnici			
P6 Priručnici, rječnici, leksikoni izdati kod nas		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	I. Đurović, S. Đukanović, V. Popović, "Programiranje I – praktikum za laboratorijske vježbe", Elektrotehnički fakultet, Podgorica 2010.	1	0.35
2.	I. Đurović, V. Popović, M. Simeunović, P. Raković, "Programiranje II – praktikum za laboratorijske vježbe", Elektrotehnički fakultet, Podgorica 2010.	1	0.5
Mentorstvo (komentorstvo se boduje sa polovinom poena)			
P10 Na master studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Elma Hot: Klasterizacija i vizuelizacija pedoloških podataka korišćenjem data-mining tehnika i prostorne interpolacije, odluka br. 02/1-2026, od 01.11.2016. godine	2	2
2.	Tamara Bojičić: Automatsko upravljanje opterećenjem u pametnim elektrodistributivnim mrežama primjenom teorije igara, odluka br. 02/1-1178, od 07.07.2014. godine	2	2
3.	Filip Radenović: Detekcija i rekonstrukcija čvrstih objekata u radarskoj slici nakon uklanjanja mikro-Doppler efekta, odluka br. 02/1-814, od 14.06.2013. godine	2	2
P11 Na specijalističkim studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Maja Vešović: Analiza algoritma K-najbližih susjeda na primjeru predikcije maligniteta raka dojke (odbranjen 28.12.2018.)	1	1
2.	Valentina Konatar: ID3 algoritam za generisanje stable odlučivanja i njegova primjena u određivanju vrste sočiva za vid (odbranjen 28.12.2018.)	1	1
3.	Nikola Nedović: Detekcija spam e-mail-ova korišćenjem Bajesove i neuralne mreže (odbranjen 26.09.2018.)	1	1
4.	Miljanić Ana: Detekcija ivica slike kolonijama mrava sa fiksnom i promjenljivom veličinom populacije (odbranjen 24.04.2018.)	1	1
5.	Krivokapić Đorđije: Bayes-ove mreže (odbranjen 21.07.2017.)	1	1
6.	Rahović Ivan: Primjena algoritama za pretraživanje na primjeru gradskog saobraćaja u Podgorici (odbranjen 25.06.2015.)	1	1

7.	Milica Vukčević: Primjena teorije igara pri optimizaciji opterećenja u pametnim mrežama (odbranjen 10.10.2013.)	1	1
8.	Tamara Bojičić: Java za ekspertne sisteme. Procedura kreiranja ekspertnog sistema za davanje savjeta o formama za porez (odbranjen 03.07.2012.)	1	1
9.	Filip Radenović: Primjena genetičkih algoritama na rekonstrukciju nedostajućih odbiraka kratkotrajne Fourier-ove transformacije (odbranjen 20.06.2012)	1	1
10.	Emil Balija: Ant system - Optimizacija kolonijom kooperativnih agenata (odbranjen 21.12.2012.)	1	1
11.	Luka Lučić: Rješavanje problema putujućeg trgovca upotrebom genetičkog algoritma (odbranjen 15.11.2012.)	1	1
12.	Ivan Radunović: Segmentiranje slike sa kolonijom vještačkih mrava (odbranjen 28.09.2011.)	1	1
13.	Ivan Vujović: Detektovanje elipse na slici primjenom genetičkog algoritma (odbranjen 12.07.2011.)	1	1
14.	Goce Trajkoski: Rješavanje problema putujućeg trgovca pomoću algoritama kolonije mrava (odbranjen 14.12.2011.)	1	1
15.	Trklja Petrana: Genetički algoritmi (odbranjen 15. 07. 2010.)	1	1
16.	Slaviša Golubović: Adobe Photoshop forenzika (SPR, odbranjen 2. 10. 2017.)	1	1
Članstvo u komisijama			
P13 Član komisije za ocjenu/odbranu doktorske disertacije na matičnom univerzitetu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Armendi Ymeri: "Izbor optimalne lokacije i kapaciteta fotonaponskih sistema u cilju smanjenja gubitaka snage i padova napona u distributivnoj mreži", član komisije za ocjenu doktorske disertacije (03-1422/2, 17.05.2019. godine)	2	2
2.	Armendi Ymeri: "Izbor optimalne lokacije i kapaciteta fotonaponskih sistema u cilju smanjenja gubitaka snage i padova napona u distributivnoj mreži", član komisije za odbranu doktorske disertacije (03-2899/2, 28.10.2019. godine)	2	2
3.	Slavica Tomović: "Analiza performansi novih tehnika za inženjering saobraćaja u ISP mrežama naredne generacije", član komisije za odbranu doktorske disertacije (03-2898/2, 28.10.2019. godine)	2	2
4.	Miloš Brajović: "Analiza algoritama za rekonstrukciju signala rijetkih u Hermitskom i Furijeovom transformacionom deomenu", član komisije za odbranu doktorske disertacije (03-1169/2, 17.05.2019. godine)	2	2
Kvalitet nastave			
P17 Kvalitet pedagoškog rada, odnosno kvalitet nastave		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Visoke ocjene pedagoškog rada na studentskim anketama (detalji se mogu pronaći u arhivi Elektrotehničkog fakulteta i na http://snike.cis.ac.me).	do 5	5

ZBIRNI PREGLED RADOVA I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD	34	94	83.95	223.75
2. UMJETNIČKI RAD				
3. PEDAGOSKI RAD	28	28	37.9	37.9
UKUPNO	62	122	121.85	261.65

I Z V E Š T A J

za izbor u akademsko zvanje za oblasti Računarstvo i Digitalna obrada signala na Elektrotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

I OCENA USLOVA**ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA**

Vanredni profesor dr Vesna Popović-Bugarin je rođena u Podgorici gde je završila osnovnu školu i prirodno-matematički smer Gimnazije "Slobodan Škerović. Nakon završetka srednjeg obrazovanja, upisuje Elektrotehnički fakultet u Podgorici gde uspješno završava osnovne studije a zatim odbranom magistarske teze na temu „Spektralna analiza nestacionarnih signala metodama sa visokom rezolucijom“ i odbranom doktorske teze na temu „Vremensko-frekvencijska analiza u obradi radarskih signala“ stiče titule magistra i doktora nauka. Tokom

posdiplomskih studija boravila je na više inostranih istraživačkih i obrazovanih institucija gde je značajno unapredila svoje istraživačko obrazovanje i stekla iskustvo u međunarodnoj istraživačkoj saradnji. Iz njene biografije posebno se izdvajaju posete institutu za nuklearna istraživanja CERN (European Organisation for Nuclear Research) u Ženevi (Švajcarska), visokoj nacionalnoj školi za inženjere ENSIETA-i (Ecole Nationale Supérieure d'Ingénieurs) u Brestu (Francuska), i Univerzitetu primijenjenih nauka, Bonn-Rhein-Sieg University of Applied Sciences u Bonu (Nemačka).

Na osnovu gore navedenog, zaključujem da u pogledu stepena obrazovanja vanredni profesor. dr Vesna Popović-Bugarin ispunjava sve uslove da bude izabrana u akademsko zvanje redovnog profesora propisane Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Crne Gore i Merilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademsko zvanje.

ANALIZA NAUČNO-ISTRAŽIVAČKOG RADA

Tokom naučno-istraživačkog rada kandidat, dr Vesna Popović-Bugarin, je objavila 39 naučnih radova među kojima se izdvajaju 14 naučnih publikacija u vrhunskim međunarodnim časopisima sa SCI liste. Koautor je po jednog poglavlja u dvema monografijama. U periodu od prethodnog izbora objavila je 16 naučnih radova, od toga 5 radova u međunarodnim časopisima sa SCIE liste (četiri u časopisima Q1 grupe – rangiranim u prvih 25% časopisa po Scopusovom rangiranju), 1 rad u međunarodnom časopisu koji nije indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, 1 rad u časopisu od nacionalnog značaja, dok je 8 radova prezentovano na međunarodnim naučnim konferencijama i 1 rad na nacionalnoj konferenciji. Objavljenim radovima, kandidat dr Vesne Popović-Bugarin, postiže i prevazilazi kriterijume za izbor u zvanje redovnog profesora postavljene Merilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja.

Uvidom u sadržaj objavljenih naučno-istraživačkih radova Vesne Popović-Bugarin, prepoznaje se značajno proširenje oblasti istraživanja u kojoj je kandidat radila doktorat. Kao najznačajniji doprinos kandidata bih izdvojio radove pod rednim brojem 1, 2 i 4. U radu "Post-processing of time-frequency representations in instantaneous frequency estimation based on ant colony optimization", objavljenom u časopisu *Signal Processing* koji pripada Q1 grupi časopisa, je predložena primena heurističke metode optimizacije, nazvanom kolonijom mrava, u detekciji trenutne frekvencije korisnog signala u prisustvu aditivnog Gausovog šuma sa varijansom proporcionalnom snazi signala. Uz detaljnu analizu parametara predložene algoritama i preporuka za njihov odabir, algoritam postiže visoku preciznost estimacije trenutne frekvencije signala i to izrazito u slučajevima njene brze varijacije. U radu je definisana nova heuristička funkcija na osnovu karakteristika vremensko-frekvencijske distribucije koja se dalje koristi u metodi optimizacije kolonije mrava. Na osnovu predložene heurističke funkcije razvijena je nova vremensko-frekvencijska reprezentacija koja je objavljena u radu pod rednim brojem 1, "Efficient instantaneous frequency estimation in high noise based on the Wigner distribution", gde je kandidat prvi autor. Istakao bih i treći rad pod rednim brojem 2 "Efficient and accurate detection and frequency estimation of multiple sinusoids" kandidata dr Vesna Popović-Bugarin, koji je objavljen u časopisu *IEEE Access*. U radu je predložen efikasan i numerički nezahtevan detektor kompleksnih sinusoda i estimator njenih frekvencija koji postiže veću tačnost u odnosu na poznate aktuelne estimatore.

Izrazita prepoznatljivost kandidata na međunarodnom nivou ogleda se i u njenoj uređivačkoj i recenzentskoj delatnosti. Istaknuta recenzentska delatnost se potvrđuje recenziranjem naučnih publikacija u sledećim časopisima: *IEEE Access*, *IEEE Signal Processing Letters*, *IEEE Geoscience and Remote Sensing Letters*, *IEEE Transactions on Aerospace and Electronic Systems*, *Elsevier Signal Processing, Circuits, Systems & Signal Processing*, *IET Radar Sonar and Navigations*, *Remote Sensing*, *IET Signal Processing* iz kategorija **Q1**, **Q2**, **Q3**, i **Q4**. Kandidat je i član izdavačkog odbora nacionalnog časopisa *ETF journal of Electrical Engineering*.

U svojstvu prodekana za razvoj i istraživanje na Elektrotehničkom fakultetu, Univerziteta Crne Gore (2019-danas) aktivno je učestvovala u izradi Strategije razvoja Elektrotehničkog fakulteta 2019-2024, pripremi elaborata za osnivanje primenjenog studijskog programa u Bijelom Polju, a takođe je i jedan od inicijatora i pokretača Start-up akademije na Elektrotehničkom fakultetu.

Vanredni profesor dr Vesna Popović-Bugarin je učestvovala u realizaciji 12 naučno istraživačkih projekata. Bila je jedan od članova tima koji je pripremao projektnu dokumentaciju i učestvovao u pregovorima koji su rezultovali u dobijanju granta za BIO-ICT projekat (Centar uspešnosti u bioinformatici). U okviru projekata BIO-ICT (2014-2017) je bila uključena kao zamenik naučnog direktora, dok je bila rukovodilac jednog radnog paketa na FP7 REGPOT projektu Fore-Mont (2013-2016). Dugogodišnji je član IEEE udruženja, najprestižnijeg svjetskog udruženja iz oblasti Elektrotehnike. Učestvovala je u izradi obrazovnih programa za srednje stručne škole Elektrotehnike u Crnoj Gori, u organizaciji Centra za stručno obrazovanje. Bila je član Centra mladih naučnika Crnogorske akademije nauka i umetnosti (CANU) i član Odbora za informaciono-komunikacione tehnologije CANU.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Od 2002 godine kandidatkinja je zaposlena na Elektrotehničkom fakultetu u Podgorici, prvo u zvanju istraživača saradnika, potom docenta i sada u zvanju vanrednog profesora na predmetima Osnovi računarstva II, na osnovnom akademskom studijskom programu Elektronika, telekomunikacije i računarstvo, Baze podataka i Ekspertni sistemi na specijalističkom akademskom studijskom programu Elektronika, telekomunikacije i računarstvo. U periodu od poslednjeg izbora u zvanje do sad učestvovala je u organizovanju i izvođenju nastave na 15 predmeta, od čega devet na Elektrotehničkom fakultetu u Podgorici i šest na Pomorskom fakultetu u Kotoru, Univerziteta Crne Gore. U toku svoje pedagoške karijere dr Vesna Popović-Bugarin je bila mentor na više od deset diplomskih radova na master i specijalističkim studijama i tri puta član komisije za odbranu doktorske disertacije na matičnom univerzitetu.

Koautor je prvog i dopunjenog izdanja udžbenika „Programski jezik C sa zbirkom urađenih zadataka“, koji se koristi na Elektrotehničkom fakultetu kao osnovna literatura na predmetu Programiranje 1, kao i dva priručnika. Svoj predan pedagoški rad biva prepoznat od strane studenata koji u kontinuitetu vanrednoj profesorki dr Vesna Popović-Bugarin daju visoke ocene na studentskim anketama.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO ISTRAŽIVAČKI RAD	34	94	83.95	223.75
2. UMJETNIČKU RAD				
3. PEDAGOŠKI RAD	28	28	37.9	37.9
UKUPNO	62	122	121.85	261.65

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Detaljnim razmatranjem konkursne dokumentacije, koja mi je ovom prilikom dostavljena na uvid, i u skladu sa navedenim činjenicama, smatram da kandidat dr Vesna Popović-Bugarin zadovoljava sve formalne i suštinske uslove za izbor u akademsko zvanje redovnog profesora, propisane Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Crne Gore i Merilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja Univerziteta Crne Gore.

Na osnovu gore navedenog, referenci dr Vesne Popović-Bugarin, stečenog iskustva u naučno-istraživačkom i pedagoškom radu kroz realizaciju naučnoistraživačkih projekata i angažovanosti na izvođenu nastave na Univerzitetu Crne Gore, sa zadovoljstvom predlažem Veću Elektrotehničkog fakulteta i Senatu Univerziteta Crne Gore da se kandidat dr Vesna Popović-Bugarin **izabere u zvanje redovnog profesora** za oblasti Računarstvo i Digitalna obrada signala na Elektrotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

RECENZENT

Prof. dr Vladimir Crnojević
Prirodno-matematički fakultet
Univerzitet u Novom Sadu

I Z V J E Š T A J

za izbor u akademsko zvanje za oblasti Računarstvo i Digitalna obrada signala na Elektrotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Na osnovu priložene dokumentacije, može se zaključiti da kandidat dr Vesna Popović-Bugarin ispunjava sve uslove za izbor u akademsko zvanje redovnog profesora propisane Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja.

ANALIZA NAUČNO-ISTRAŽIVAČKOG RADA

Profesionalni angažman i naučno-istraživački rad kandidata dr Vesne Popović-Bugarin imam priliku da pratim već duži niz godina, u početku kao mentor na njenoj magistarskoj i doktorskoj disertaciji, a kasnije kroz niz zajedničkih istraživanja i projekata. Kandidat, dr Vesna Popović-Bugarin je u svom dosadašnjem naučno-istraživačkom radu publikovala 39 naučnih radova, od čega 14 u međunarodnim časopisima sa SCI liste. Koautor je po jednog poglavlja u dvijema monografijama izdatim od strane inostranih izdavača. U periodu od prethodnog izbora publikovala je 16 radova, od toga 5 radova u međunarodnim časopisima sa SCIE liste (četiri u časopisima Q1 grupe – rangiranim u prvih 25% časopisa po Scopusovom rangiranju), 1 rad u međunarodnom časopisu koji nije indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, 1 rad u časopisu od nacionalnog značaja, dok je 8 radova prezentovano na međunarodnim naučnim konferencijama i 1 na nacionalnoj konferenciji. Broj i rang objavljenih radova prevazilazi kriterijume za izbor u zvanje redovnog profesora postavljene Mjerilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja.

Kao značajnu bih istakao činjenicu da se uvidom u sadržaj objavljenih naučno-istraživačkom radova dr Vesna Popović-Bugarin uočava da je značajno proširila oblasti svog istraživanja (ekspertni sistemi, heurističke metode optimizacije, data-mining), te da ima značajan broj radova objavljenih u oblastima koje se uveliko razlikuju od oblasti u kojoj je radila doktorat, kao i da je autor pionirskih radova koji se bave primjenom vještačke inteligencije u obradi radarskih signala.

Kao najznačajniji doprinos kandidata bih izdvojio radove pod rednim brojem 1, 2 i 4. Rad *“Post-processing of time-frequency representations in instantaneous frequency estimation based on ant colony optimization”* je objavljen u časopisu *Signal Processing* koji pripada Q1 grupi časopisa. U radu je predložena primjena jedne od heurističke metode optimizacije, kolonije mrava, u detekciji trenutne frekvencije korisnog signala u prisustvu jakog šuma. Detaljno su analizirani svi parametri predloženog algoritma i date preporuke za njihov odabir u ovoj konkretnoj primjeni. Definisana je nova heuristička funkcija na osnovu karakteristika vremensko-frekvencijske distribucije koja se koristi kao osnova za dalju analizu kolonijom mrava. Kao nastavak ovog rada, definisana je nova vremensko-frekvencijska reprezentacija, za koju je dobijena inspiracija iz predložene heurističke funkcije. Objavljena je u radu pod rednim brojem 1, *“Efficient instantaneous frequency estimation in high noise based on the Wigner distribution”*, u istom časopisu kao prethodni rad, ali u formi *fast communication* rada, što je pandan letters radovima u IEEE časopisima i podrazumijeva objavljivanje novih ideja kojima se daje značajan doprinos trenutnim rezultatima u određenoj oblasti. Kandidat je prvi autor na ovom radu. Treći rad koji bih istakao je pod rednim brojem 2, *“Efficient and accurate detection and frequency estimation of multiple sinusoids”*, objavljen u časopisu *IEEE Access*, koji je takođe iz Q1 grupe časopisa. Na ovom radu su dva autora, od kojih je jedan kandidat. U radu je predložen algoritam za detektovanje kompleksnih sinusoida i određivanje njihove frekvencije. Predloženim algoritmom se dobija veća tačnost u odnosu na sve poznate aktuelne estimatore, a ujedno je numerički vrlo jednostavan.

Prepoznatljivost kandidata na međunarodnom nivou potvrđuje i činjenica da je recenzent u brojnim vodećim međunarodnim časopisima, mahom iz Q1 grupe časopisa, iz oblasti digitalne obrade signala i računarstva, i član tehničkih odbora i recenzent na međunarodnim konferencijama. Kandidat je i član izdavačkog odbora nacionalnog časopisa *ETF journal of Electrical Engineering*.

Kao vanredni profesor, dr Vesna Popović-Bugarin je obavljala i veliki broj stručnih aktivnosti. Dr Vesna Popović-Bugarin je prodekan za razvoj i istraživanje na Elektrotehničkom fakultetu, Univerziteta Crne Gore (2019-danas). U svojstvu prodekana aktivno je učestvovala u izradi Strategije razvoja Elektrotehničkog fakulteta 2019-2024, pripremi elaborata za osnivanje primijenjenog studijskog programa u Bijelom Polju, a takođe je i jedan od inicijatora i pokretača Start-up akademije na Elektrotehničkom fakultetu.

Kao zamjenik naučnog direktora bila je uključena u realizaciju naučno-istraživačkog projekata BIO-ICT (2014-2017), dok je bila rukovodilac jednog radnog paketa na FP7 REGPOT projektu Fore-Mont (2013-2016). Dugogodišnji je član IEEE udruženja, najprestižnijeg svjetskog udruženja iz oblasti Elektrotehnike. Bila je član Centra mladih naučnika Crnogorske akademije nauka i umjetnosti (CANU) i član Odbora za informaciono-komunikacione tehnologije CANU.

Dr Vesna Popović-Bugarin je učestvovala u izradi obrazovnih programa za srednje stručne škole Elektrotehnike u Crnoj Gori, u organizaciji Centra za stručno obrazovanje.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Dr Vesna Popović-Bugarin je kao vanredni profesor na Elektrotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore izvodila nastavu na petnaest predmeta, od čega devet na Elektrotehničkom fakultetu i šest na Pomorskom fakultetu, Univerziteta Crne Gore. Kandidat, dr Vesna Popović-Bugarin u kontinuitetu ima visoke ocjene dobijene na studentskim anketama, što dodatno govori o kvalitetu njenog pedagoškog rada i posvećenosti nastavnom procesu.

Dr Vesna Popović-Bugarin je koautor prvog i dopunjenog izdanja udžbenika „Programski jezik C sa zbirkom uradenih zadataka“, koji se koristi na Elektrotehničkom fakultetu kao osnovna literatura na predmetu Programiranje 1, kao i dva priručnika.

Dr Vesna Popović-Bugarin je ostvarila veliki broj mentorstava kako na dodiplomskim, tako i na postdiplomskim studijama, te je bila član tri komisije za odbranu doktorata.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO ISTRAŽIVAČKI RAD	34	94	83.95	223.75
2. UMJETNIČKU RAD				
3. PEDAGOŠKI RAD	28	28	37.9	37.9
UKUPNO	62	122	121.85	261.65

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

U skladu sa navedenim činjenicama, konstatujem da kandidat dr Vesna Popović-Bugarin zadovoljava sve formalne i suštinske uslove za izbor u akademsko zvanje redovnog profesora, propisane Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja Univerziteta Crne Gore.

Na osnovu referenci dr Vesne Popović-Bugarin, ličnog iskustva u zajedničkom naučno-istraživačkom i stručnom radu i rezultata koje je ostvarila svojim nastavnim aktivnostima na Univerzitetu Crne Gore, sa izrazitim zadovoljstvom predlažem Vijeću Elektrotehničkog fakulteta i Senatu Univerziteta Crne Gore da se kandidat dr Vesna Popović-Bugarin **izabere u zvanje redovnog profesora** za oblasti Računarstvo i Digitalna obrada signala na Elektrotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

RECENZENT

Prof. dr Ljubiša Stanković
Elektrotehnički fakultet
Univerzitet Crne Gore

I Z V J E Š T A J

za izbor u akademsko zvanje za oblasti Računarstvo i Digitalna obrada signala na Elektrotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Iz priložene dokumentacije se može konstatovati da kandidatkinja dr Vesna Popović-Bugarin ispunjava sve uslove za izbor u akademsko zvanje redovnog profesora propisane Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademsko zvanje.

ANALIZA NAUČNO-ISTRAŽIVAČKOG RADA

Dr Vesna Popović-Bugarin je u toku dosadašnjeg naučno-istraživačkog rada publikovala 39 naučnih radova, od toga 14 u renomiranim međunarodnim časopisima sa visokim impakt faktorom. Takođe, koautor je dva poglavlja u dvije naučne monografije izdate od strane inostranih izdavača. Od prethodnog izbora, publikovala je 16 radova, od toga 5 u međunarodnim časopisima sa SCIE liste (4 rada u časopisima Q1 kategorije), 1 rad u međunarodnom časopisu koji nije indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, 1 rad u časopisu od nacionalnog značaja, dok je 9 radova prezentovano na naučnim konferencijama (8 radova na međunarodnim i jedan na nacionalnoj konferenciji). Analiza objavljenih radova nedvosmisleno ukazuje da kandidatkinja posjeduje visok stepen znanja iz oblasti računarstva i digitalne obrade signala. Takođe, dr Popović-Bugarin je recenzent u vodećim međunarodnim časopisima iz digitalne obrade signala i računarstva, recenzent je i član tehničkih odbora na međunarodnim konferencijama, kao i izdavačkog odbora nacionalnog časopisa *ETF journal of Electrical Engineering*.

Ovom prilikom izdvojuću tri novija rada koji zavređuju da budu uključena u ovu analizu.

Rad „*Post-processing of Time-Frequency Representations in Instantaneous Frequency Estimation Based on Ant Colony Optimization*“, publikovan u časopisu *Signal Processing*, se bavi procjenom vrijednosti trenutne frekvencije (eng. *instantaneous frequency* - IF) nestacionarnih signala u uslovima jakog šuma, koji, kada je prisutan, predstavlja dominantan izvor greške procjene IF-a. U radu se predlaže pristup zasnovan na kombinaciji vremensko-frekvencijske (eng. *time-frequency* - TF) analize signala i optimizacije kolonije mrava. Uzimajući Wigner-ovu distribuciju (WD) kao početni korak, algoritam kolonije mrava vrši eliminisanje uticaja šuma na procjenu IF vrijednosti koristeći predloženu gradijentnu funkciju taloženja feromona zasnovanu na dvije ključne karakteristike: 1) IF treba da prolazi kroz WD tačke sa najvećom vrijednosti i 2) IF varijacije između dva uzastopna vremenska trenutka ne smiju biti velike. Predloženi metod nadmašuje konkurentne algoritme u pogledu procjene brzo promjenljivih IF vrijednosti. Predložena tehnika je primjenljiva i na brojne druge reprezentacije, bez promjene u podešavanju parametara, što je njena značajna prednost.

Rad „*Efficient instantaneous frequency estimation in high noise based on the Wigner distribution*“, publikovan u časopisu *Signal Processing*, se, slično kao prethodni, bavi procjenom IF signala u uslovima jakog šuma. Predložen je TF pristup zasnovan na WD, tj. WD se procesira u cilju eliminisanja uticaja šuma na tačnost procjene IF-a. Razmatrani su monokomponentni i multikomponentni nestacionarni signali. Predložena metoda radi u dva koraka. U prvom koraku, vrši se naglašavanje korisnih WD komponenti u odnosu na šum. U drugom koraku, potiskuje se uticaj neželjenih WD komponenti (unutrašnje interferencije i međučlanovi) i šuma, što rezultira konačnom TF reprezentacijom. Oba koraka su zasnovana na primjeni novo-predloženih funkcija heurističkog 2D filtriranja. Tačnost predložene metode je na nivou najtačnijih konkurentnih metoda, uz značajno smanjenu vremensku složenost algoritma.

U radu „*Efficient and accurate detection and frequency estimation of multiple sinusoids*“, publikovanom u časopisu *IEEE Access*, predložena je metoda za procjenu broja komponenti multikomponentnog sinusoidalnog signala i njihovih frekvencija. Metoda se izvršava u dvije faze: 1) detekcija sinusoida i gruba procjena frekvencija i 2) fina procjena frekvencija. Predložena

metoda koristi diskretnu Fourier-ovu transformaciju (DFT) kao osnovni alat. Detekcija sinusoida se vrši sa fiksiranom vjerovatnoćom lažnog alarma (Neymann-Pearson kriterijum). Za procjenu grube i fine frekvencije sinusoida, koristi se maksimizacija periodograma u tri tačke. Metoda postiže teorijsku tačnost u procjeni frekvencije (Cramer-Rao granica). U pogledu tačnosti procjene broja komponenti, nadmašuje *state-of-the-art* metode. Najsloženija operacija u metodi je izračunavanje DFT-a, pa je u pogledu složenosti uporediva sa najefikasnijim algoritmima za procjenu broja sinusoida.

Pored publikovanih naučno-istraživačkih radova, kandidatkinja je aktivno učestvovala u realizaciji nacionalnih i međunarodnih naučno-istraživačkih projekata. Kao zamjenik naučnog direktora bila je uključena u realizaciju BIO-ICT projekta (2014-2017), dok je bila rukovodilac jednog radnog paketa na FP7 REGPOT projektu Fore-Mont (2013-2016). Član je IEEE udruženja od 2002. Bila je član Odbora za informaciono-komunikacione tehnologije Crnogorske akademije nauka i umjetnosti (CANU), kao i član Centra mladih naučnika CANU.

Od posljednjeg izbora, kandidatkinja je obavljala i veliki broj stručnih aktivnosti. Trenutno vrši funkciju Prodekana za razvoj i istraživanje na Elektrotehničkom fakultetu, Univerziteta Crne Gore. U svojstvu Prodekana učestvovala je u izradi Strategije razvoja Elektrotehničkog fakulteta 2019-2024. i pripremi elaborata za osnivanje Primijenjenog studijskog programa u Bijelom Polju. Kandidatkinja je jedan od inicijatora i organizatora Start-up akademije na Elektrotehničkom fakultetu.

Dr Vesna Popović-Bugarin je učestvovala u izradi obrazovnih programa za srednje stručne škole Elektrotehnike u Crnoj Gori, u organizaciji Centra za stručno obrazovanje.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

U zvanju vanrednog profesora na Elektrotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore, dr Vesna Popović-Bugarin je izvodila nastavu na 15 predmeta, od čega 9 na Elektrotehničkom fakultetu i 6 na Pomorskom fakultetu Univerziteta Crne Gore. Konstantno visoke ocjene koje kandidatkinja dobija na studentskim anketama svjedoče o kvalitetu njenog pedagoškog rada i posvećenosti nastavnom procesu.

Kandidatkinja je koautor prvog i dopunjenog izdanja udžbenika „Programski jezik C sa zbirkom uradenih zadataka“, koji se koristi na Elektrotehničkom fakultetu kao osnovna literatura na predmetu Programiranje 1, kao i dva praktikuma za laboratorijske vježbe iz predmeta Programiranje 1 i Programiranje 2.

Dr Vesna Popović-Bugarin je ostvarila veliki broj mentorstava u izradi specijalističkih (16) i MSc radova (3). Bila je član tri komisije za odbranu doktorata.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO ISTRAŽIVAČKI RAD	34	94	83.95	223.75
2. UMJETNIČKU RAD				
3. PEDAGOŠKI RAD	28	28	37.9	37.9
UKUPNO	62	122	121.85	261.65

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

U skladu sa izvršenom analizom, konstatujem da kandidatkinja dr Vesna Popović-Bugarin zadovoljava sve formalne i suštinske uslove za izbor u akademsko zvanje redovnog profesora, propisane Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademsko zvanje Univerziteta Crne Gore.

Na osnovu navedenih referenci, ličnog iskustva u zajedničkom naučno-istraživačkom i stručnom radu, kao i rezultata koje je kandidatkinja ostvarila svojim nastavnim aktivnostima na Univerzitetu Crne Gore, sa izrazitim zadovoljstvom predlažem Nastavno-naučnom vijeću Elektrotehničkog fakulteta i Senatu

Univerziteta Crne Gore da se kandidatkinja dr Vesna Popović-Bugarin izabere u zvanje redovnog profesora za oblasti Računarstvo i Digitalna obrada signala na Elektrotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

RECENZENT

Prof. dr Slobodan Đukanović
Elektrotehnički fakultet
Univerzitet Crne Gore

REFERAT

Za izbor u akademsko zvanje za oblast: **Hemijsko inženjerstvo i Upravljanje životnom sredinom**, na Metalurško-tehnološkom fakultetu.

Konkurs je objavljen u dnevnoj štampi dana 06.12.2019. godine. Na raspisani Konkurs javila se kandidatkinja **DR JELENA ŠĆEPANOVIĆ**.

BIOGRAFIJA

Rođena sam 01.11.1971. godine u Boru – SR Srbija. Osnovnu i srednju školu završila sam u Podgorici sa odličnim uspjehom

Metalurško-tehnološki fakultet-odsjek Neorganska tehnologija (opšti smjer), Univerziteta u Podgorici upisala sam 1990/91. godine. Diplomirala sam 1995. godine i stekla zvanje diplomirani inženjer neorganske tehnologije. Poslijediplomske studije za multidisciplinarnu studije Univerziteta u Beogradu (odsjek Konverzija energije), upisala sam 1995 godine. Magistarski rad pod naslovom: "Istraživanje elektrohemijskih i korozionih karakteristika AlZnSnGaSr legure u NaCl i Na₂SO₄ rastvorima"

odbranila sam u februaru 1999. godine, i time stekla akademsko zvanje Magistra konverzije energije.

Doktorsku disertaciju pod naslovom: "Korozija titana u alkalnoj sredini" odbranila sam decembra 2001. godine na Fakultetu za fizičku hemiju, Univerziteta u Beogradu.

Zaposlena sam na Metalurško-tehnološkom fakultetu u Podgorici od 1995.godine kao asistent – stažista sa punim radnim vremenom na Katedri za neorgansku tehnologiju MTF-a.

U zvanje asistenta sam izabrana 09.12.1999. godine (bilten br.155B) na istoj katedri sa punim radnim vremenom.

Tokom rada kao asistent-stažista bila sam angažovana na izvođenju vježbi iz predmeta: Elektrohemijsko inženjerstvo i Korozija i zaštita materijala

U zvanje docenta izabrana sam 09.07. 2003.godine (bilten br. 170) za predmete: Elektroliza rastvora i rastopa i Korozija i zaštita (odsjek Metalurgija oblast korozija).

U zvanje vanrednog profesora izabrana sam 26.03.2009. god. (bilten br. 239, odluka broj 01-481 od 26.03.2009. god.) za predmete: Korozija i zaštita, (studijski program Metalurgija), Korozija i zaštita materijala (studijski program Hemijska tehnologija), Elektroliza rastvora i rastopa (studijski program Hemijska tehnologija), na Metalurško-tehnološkom fakultetu.

Odlukom o izboru u zvanje br. 08-232/1 od 29.01.2015. godine izabrana sam u zvanje vanrednog profesora Korozija i zaštita, (studijski program Metalurgija), Korozija i zaštita materijala (studijski program Hemijska tehnologija), Elektroliza rastvora i rastopa (studijski program Hemijska tehnologija), na Metalurško-tehnološkom fakultetu.

KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE NAUČNO-ISTRAŽIVAČKE I STRUČNE BIBLIOGRAFIJE

3. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST			
Radovi u naučnim časopisima			
Q2 Rad u eminentnom međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, rangiran u prvih 50% časopisa po Scopusovom rangiranju)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	J. Šćepanović, V. Asanović, S. Herenda, D. Vuksanović, D. Radonjić, F. Korać, Microstructural Characteristics, Mechanical Properties, Fracture Analysis and Corrosion Behavior of Hypereutectic Al–13.5Si Alloy, ISSN 1939-5981, Volume 13, Issue 3, 700-714, 2019.	8	1,33
Q3 Rad u međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, rangiran u prvih 75% časopisa po Scopusovom rangiranju)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	V. Grudić, J. Pješčić (Šćepanović), I. Bošković, Removal of cadmium (II) from aqueous solution using fermented grape marc as a new adsorbent, Chem. Ind. Chem. Eng. Q. (CICEQ), ISSN 1451-9372, 21 (2) 285-293, 2015.	6	3
2.	J. Šćepanović, D. Radonjić, D. Vuksanović, Investigation of AlMgCu Alloy Corrosion in 0.5M NaCl: Polarization and EIS studies, Int. J. Electrochem. Sci., 13, 8623 – 8632, 2018.	6	6
3.	J. Šćepanović, V. Asanović, D. Radonjić, D. Vuksanović, S. Herenda, F. Korać, F. Bikić, Mechanical properties and corrosion behaviour of Al-Si alloys for IC engine, J. Serb. Chem. Soc. 84 (5) 503–516, 2019.	6	0,86
Q5 Rad u međunarodnom časopisu koji nije indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	J. Pješčić (Šćepanović), V. Grudić, D. Vuksanović, D. Radonjić, R. Zejnilović, Uticaj neorganskih inhibitora na koroziono ponašanje Al-Si legura u vodenim rastvorima hlorida, Zaštita materijala 56, broj 1, 70-74, 2015.	4	4
2.	J. Šćepanović, F. Korać, S. Gutić, J. Ostojić, S. Herenda, A. Bunjo, S. Korać, Inhibition of Iron Corrosion in Seawater Using Rosemary Extracts (<i>Rosmarinus officinalis</i> L.), Bulletin of the Chemists and Technologists of Bosnia and Herzegovina, Online ISSN: 2232-7266, Issue 52, 1-10, 2019.	4	0,57
3.	J. Šćepanović, S. Herenda, D. Radonjić, D. Vuksanović, Investigation of Inhibitory Effect of the <i>Aloe Vera</i> Extract on Corrosion of Aluminium Alloys, Bulletin of the Chemists and Technologists of Bosnia and Herzegovina, Online ISSN: 2232-7266, Issue 52, 23-32, 2019.	4	4

4.	J. Šćepanović, S. Herenda, F. Korać, D. Vuksanović, D. Radonjić, Protection of fuel filter with alkaline and acid zinc coatings, Bulletin of the Chemists and Technologists of Bosnia and Herzegovina, Online ISSN: 2232-7266, Issue 53, 1-8, 2019.	4	4
Radovi na naučnim konferencijama, učešća na izložbama, i slično			
K2 Naučni rad na međunarodnom naučnom skupu (štampano u cjelini)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	D. Vuksanović, D. Radonjić, R. Zejnilović, J. Šćepanović, Influence of technological process production of pellets on environmental quality, XVII YuCorr, September 8-11, 2015, Tara Mountain, Serbia, 184-190.	2	0,5
2.	D. Radonjić, D. Vuksanović, J. Šćepanović, R. Zejnilović, Waste treatment technology with equipment Gaia black hole and its impact on the environment, XVII YuCorr, September 8-11, 2015, Tara Mountain, Serbia, 191-195.	2	0,67
3.	J. Šćepanović, D. Vuksanović, D. Radonjić, V. Grudić, R. Zejnilović, Investigation of Na ₂ HPO ₄ as inorganic inhibitor on the corrosion behavior Al-Si alloys system in different aqueous solutions, XVII YuCorr, September 8-11, 2015, Tara Mountain, Serbia, 196-200.	2	2
4.	R. Zejnilović, D. Vuksanović, D. Radonjić, J. Šćepanović, Influence of work on the excavation of the seafloor at the marina area in Kumbor on environmental quality, XVII YuCorr, September 8-11, 2015, Tara Mountain, Serbia, 201-204.	2	0,5
5.	D. Vuksanović, D. Radonjić, J. Šćepanović, R. Zejnilović, Procjena uticaja na životnu sredinu postrojenja za prečišćavanje tehnoloških voda iz objekta "Mermer", Vodovod i kanalizacija '15, Vršac, 13-16. oktobar 2015, 182-187.	2	0,67
6.	D. Radonjić, D. Vuksanović, J. Šćepanović, R. Zejnilović, Role of standard unit in the process of wastewater treatment and its impact on the environment, XVIII YuCorr, April 12-15, 2016, Tara Mountain, Serbia, 100-107.	2	0,67
7.	D. Vuksanović, D. Radonjić, J. Šćepanović, R. Zejnilović, Determination of level emission and imission of combustion products and PM10 particles during quarry, crushing plant and concrete plants, XVIII YuCorr, April 12-15, 2016, Tara Mountain, Serbia, 184-192.	2	0,67
8.	J. Šćepanović, V. Grudić, D. Radonjić, D. Vuksanović, Examination of organic inhibitors efficiency on the corrosion behavior of Al-Si alloys in aqueous solution NaCl, XVIII YuCorr, April 12-15, 2016, Tara Mountain, Serbia, 202-206.	2	2
9.	R. Zejnilović, D. Vuksanović, D. Radonjić, J. Šćepanović, Role of transfer station in waste management and its impact on environmental quality, XVIII YuCorr, April 12-15, 2016, Tara Mountain, Serbia, 209-217.	2	0,5
10.	D. Radonjić, J. Šćepanović, D. Vuksanović, Effects of inorganic inhibitors on corrosion properties Al-Mg alloys in 0.5M solution of NaCl, XIX YuCorr, September 12-15, 2017, Tara Mountain, Serbia, 121-127.	2	1
11.	R. Zejnilović, D. Radonjić, D. Vuksanović, J. Šćepanović, Waste water purification system in the pharmaceutical industry, XIX YuCorr, September 12-15, 2017, Tara Mountain, Serbia, 211-216.	2	0,5
12.	J. Šćepanović, D. Vuksanović, D. Radonjić, R. Zejnilović, Monitoring of the waste water treatment plant from the tunnel, XIX YuCorr, September 12-15, 2017, Tara Mountain, Serbia, 217-222.	2	2
13.	D. Radonjić, D. Vuksanović, R. Zejnilović, J. Šćepanović, Analysis of the possibility for neutralization of waste water from tunnel using HCl, XX YuCorr, May 21-24, 2018, Tara Mountain, Serbia, 167-172.	2	0,5
14.	J. Šćepanović, D. Radonjić, D. Vuksanović, V. Asanović, Selection of modern technology in the process of municipal waste disposal, XX YuCorr, May 21-24, 2018, Tara Mountain, Serbia, 173-178.	2	2
15.	R. Zejnilović, D. Vuksanović, D. Radonjić, J. Šćepanović, N. Marstijepović, The impact of pollutants due to work of crusher plant to quality of air in the industrial zone, XX YuCorr, May 21-24, 2018, Tara Mountain, Serbia, 190-197.	2	0,5
16.	D. Radonjić, D. Vuksanović, J. Šćepanović, R. Zejnilović, Traffic noise during construction of roads and during their functioning, XXI YuCorr, September 17-20, 2019, Tara Mountain, Serbia, 263-271.	2	0,67
17.	J. Šćepanović, R. Zejnilović, D. Vuksanović, D. Radonjić, Impact of emission and imission of pollutants on air quality during the construction and operation of the road, XXI YuCorr, September 17-20, 2019, Tara Mountain, Serbia, 272-280.	2	2
18.	D. Vuksanović, M. Sekularac, D. Radonjić, J. Šćepanović, Utilization of sea water for the heating and cooling system of the complex „Portonovi“ in Kumbor from the aspect of environmental impact, XXI YuCorr, September 17-20, 2019, Tara Mountain, Serbia, 281-289.	2	0,5
19.	D. Vuksanović, D. Radonjić, J. Šćepanović, Purification of municipal wastewater using biological plant, Vodovod i kanalizacija '19, Novi Sad, 01-04. oktobar, 117-129.	2	0,67
20.	D. Vuksanović, D. Radonjić, J. Šćepanović, Sanitary landfills – first step	2	0,67

	in the protection of the environment, Vodovod i kanalizacija '19, Novi Sad, 01-04. oktobar 2019, 167-180.		
K3 Naučni rad na nacionalnom naučnom skupu (štampano u cjelini)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	I. Bošković, M. Ivanović, V. Grudić, A. Gačević, J. Šćepanović , Analiza fizičko-hemijskih procesa izdvajanja srebra i zlata u postupku reciklaže električnog i elektronskog otpada, Treći međunarodni simpozijum o koroziji i zaštiti materijala i životnoj sredini, Knjiga radova, Bar, 12-15. oktobar 2016. godine, 89-98.	1	0,2
2.	J. Šćepanović , D. Radonjić, D. Vuksanović, Ispitivanje uticaja čišćenja morskog dna iskopavanjem i nasipanje materijala u cilju formiranja plaže na kvalitet životne sredine na lokaciji turističkog kompleksa "Portonovi"-Kumbor, Treći međunarodni simpozijum o koroziji i zaštiti materijala i životnoj sredini, Knjiga radova, Bar, 12-15. oktobar 2016. godine, 207-219.	1	1
3.	D. Radonjić, D. Vuksanović, J. Šćepanović , R. Zejnilović, Analiza procesa remedijacije tla lokacije brodogradilišta "Bijela", sa osvrtom na kvalitet životne sredine, Treći međunarodni simpozijum o koroziji i zaštiti materijala i životnoj sredini, Knjiga radova, Bar, 12-15. oktobar 2016. godine, 239-254.	1	0,33
4.	V. Grudić, I. Bošković, J. Šćepanović , D. Vuksanović, D. Radonjić, Ž. Jačimović, B. Knežević, Elektrohemijsko ponašanje Al legure u vodenom rastvoru NaCl u prisustvu pirazola, Treći međunarodni simpozijum o koroziji i zaštiti materijala i životnoj sredini, Knjiga radova, Bar, 12-15. oktobar 2016. godine, 301-308.	1	0,14
5.	D. Vuksanović, D. Radonjić, J. Šćepanović , R. Zejnilović, Analiza mogućnosti izgradnje transfer stanice sa sortirnicom u opštini Rožaje, Četvrti međunarodni simpozijum o koroziji i zaštiti materijala, životnoj sredini i zaštiti od požara, Knjiga radova, Bar, 18-21. septembar 2018. godine, 115-125.	1	0,33
Uređivačka i recenzentska djelatnost			
R3 Uredništvo u međunarodnom naučnom časopisu (na godišnjem nivou) – Q3, Q4		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Bulletin of the Chemists and Technologists of Bosnia and Herzegovina	4	4
R12 Recenziranje radova objavljenih u ostalim časopisima		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Investigation possibility of reducing intensity of pitting corrosion AlSi 303 stainless steel microalloying with boron or zirconium, Bulletin of the Chemists and Technologists of Bosnia and Herzegovina, 2015	0.5	0,5
2.	Investigation of the possibilities application of aloe vera as green corrosion inhibitor aluminium alloys type AA8011 and AA8006 in 3,5% NaCl solution, Bulletin of the Chemists and Technologists of Bosnia and Herzegovina, 2017	0.5	0,5
3.	Examination Total Gross Activity and Uranium Isotope Content in Thermal Waters in Bosnia and Herzegovina, Bulletin of the Chemists and Technologists of Bosnia and Herzegovina, 2019	0.5	0,5
R13 Recenziranje radova objavljenih u zbornicima sa skupa međunarodnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Fabrication and Cellular Investigation of Biomimetic Collagen Nanopillar Films, International Conference on Biological and Medical Engineering – CMBEBIH 2017	0.2	0,2
2.	Biophysical and structural characterization of dipeptidyl peptidase III from Porphyromonas gingivalis, International Conference on Biological and Medical Engineering – CMBEBIH 2017	0.2	0,2
3.	Public opinion toward GMOs and biotechnology in Bosnia and Herzegovina, International Conference on Biological and Medical Engineering – CMBEBIH 2017	0.2	0,2
4.	Career development in Green Biotechnology in B&H: roadblocks and prospects, International Conference on Biological and Medical Engineering – CMBEBIH 2017	0.2	0,2
5.	Atmospheric corrosion of metals in urban area, 3 rd International Congress of Chemists and Chemical Engineers of B&H 2018	0.2	0,2
6.	Incorporation of quercetin into new nanocarriers formulated from edible oils and biodegradable polymers, 3 rd International Congress of Chemists and Chemical Engineers of B&H 2018	0.2	0,2
7.	Hydrogen Bonding and Solvent Effects on Calixarene Coordination Reactions, 3 rd International Congress of Chemists and Chemical Engineers of B&H 2018	0.2	0,2
8.	The Influence of Trioxohydroxytetrafluorotriborate on the Activity of the Enzyme Peroxidase in the Presence of Magnesium Ion Determination of the Activity and Kinetic Parameters of Isolated Catalase, 3 rd International	0.2	0,2

	Congress of Chemists and Chemical Engineers of B&H 2018		
9.	Physical Chemistry for Undergraduate Students: Integrating Knowledge from Mathematics, Physics and Chemistry, 3 rd International Congress of Chemists and Chemical Engineers of B&H 2018	0.2	0,2
Projekti			
19 Učešće u nacionalnom naučnom projektu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Sinteza i karakterizacija PCM (fazno promjenjenih materijala) materijala-put ka ekonomiji na vodoničnoj energetici.	2	2

3. KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE PEDAGOŠKIH SPOSOBNOSTI

3. PEDAGOŠKA DJELATNOST			
Mentorstvo (komentorstvo se boduje sa polovinom poena)			
P11 Na specijalističkim studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Ivana Đukić : Primjena indukivne plazme optičke emisije spektrometrije na uzorku vode, 2017	1	1
2.	Biljana Milinković : Gama spektrometrijska analiza zemljišta, 2017	1	1
3.	Vojislav Ilić : Ispitivanje uticaja buke na rekreativno područje, 2017	1	1
4.	Gospić Aleksa : Primjena gasne hromatografije i ispitivanje policikličnih aromatičnih ugljovodnika na uzorku vode, 2017	1	1
5.	Luka Vujičić : Uticaj buke pri izgradnji auto-puta, 2018	1	1
6.	Milisav Dačević : Upravljanje otpadom i uticaj buke na životnu sredinu TE „Pljevlja“, 2018	1	1
7.	Radović Đorđije : Otpad i uticaj buke iz TE „Pljevlja“, 2018	1	1
8.	Milojica Šarac : Upravljanje komunalnim otpadom u opštini Berane, 2019	1	1
9.	Dubravka Pejović : Uticaj otpadnih voda KAP-a na životnu sredinu, 2019	1	1
10.	Ninoslav Đurović : Otpadni materijali i njihov tretman u region Skadarskog jezera, 2019	1	1
11.	Sladana Muškić : Određivanje sadržaja polihlorovanih bifenola u transformatorskom ulju, 2019	1	1
12.	Anđela Cevriz : Drvna industrija i njen uticaj na životnu sredinu u Bosni i Hercegovini, 2019	1	1
13.	Aleksa Vavić : Upravljanje medicinskim otpadom u Herceg Novom, 2019	1	1
14.	Marijana Joksimović : Faktori zagađenja teškim metalima i pesticidima, 2019	1	1
15.	Elzana Begović : Upravljanje životinjskim otpadom i zaštita od buke u “Mesoprometu”, 2019	1	1
16.	Tanja Vučić : Analitika vazduha u opštini Bar, 2019	1	1
17.	Dženis Ibrahim : Problematika fizičko hemijskih procesa u biljnim uređajima za prečišćavanje otpadnih voda	1	1
18.	Petar Vukčević : Način upravljanja otpadom na deponiji “Možura”	1	1
Kvalitet nastave			
P17 Kvalitet pedagoškog rada, odnosno kvalitet nastave		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Kvalitet pedagoškog rada	do 5	5

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Kandidatkinja prof. dr Jelena Šćepanović, vanredni profesor na MTF-u, na osnovu dostavljenih podataka u potpunosti ispunjava uslove po osnovu stepena obrazovanja, za izbor u akademsko zvanje.

ANALIZA NAUČNO ISTRAŽIVAČKOG RADA

Na osnovu pregleda bibliografskih podataka kandidatkinje prof. dr Jelene Šćepanović, vanrednog profesora na MTF-u, vidi se da je kandidatkinja objavila četiri rada koji su na SCI listi, od čega se jedan rad nalazi u kategoriji Q2, a 3 rada su u kategoriji Q3. Na tri rada kandidatkinja je vodeći autor, dok je na jednom radu

koautor. Shodno nomenklaturi pisanja ocjene uslova za izbor, prilikom analize naučno-istraživačkog rada, Recenzent se opredijelio da analizira rezultate tri rada koji su po njegovom mišljenju veoma značajni u naučno-istraživačkom radu kandidatkinje prof. dr Jelene Šćepanović, a koji su objavljeni u Međunarodnim časopisima u kategoriji Q2 i Q3.

Istraživanja u radu: Microstructural Characteristics, Mechanical Properties, Fracture Analysis and Corrosion Behavior of Hypereutectic Al-13.5Si Alloy, koji je objavljen u visoko rangiranom naučnom časopisu **International Journal of Metalcasting**, su dala značajan doprinos ispitivanja hipereutektičkih kompleksnih legura aluminijuma, sa velikim brojem legirajućih elemenata. Kroz detaljnu metaluršku analizu legure Al-13.5Si, posebno sa aspekta strukturne analize, koja je povezana sa korozionim ponašanjem ispitivane legure, dobijeni su rezultati koji jasno ukazuju da se ova legura može efikasno koristiti kod klipova motora sa unutrašnjim sagorijevanjem.

Kandidatkinja je veoma značajan doprinos naučnim istraživanjima dala i objavljivanjem rada: Investigation of AlMgCu

alloy corrosion in 0.5M NaCl: Polarization and EIS studies, koji je objavljen u časopisu **International Journal of electrochemical science**. Istraživanja u ovom radu su pokazala da kod 7 ispitivanih legura sistema Al-Mg-Cu, brzina korozije eksponencijalno opada sa povećanjem odnosa Mg/Cu. Korišćenje inhibitora (NaNO_2 , Na_2CO_3 i Na_2HPO_4) je pokazalo da se potencijal korozije pomjera prema pozitivnijim vrijednostima, a da efikasnost inhibitora isključivo zavisi od hemijskog sastava legura. Povećanje sadržaja bakra uzrokuje smanjenje korozione otpornosti ispitivanih legura, kao i efikasnost inhibitora. U konačnom, ispitivanja u ovom radu su jasno potvrdila da je najbolju efikasnost imao inhibitor Na_2CO_3 (10^{-4}M) za sve legure korišćene eksperimentom, dok je najmanju efikasnost pokazao je inhibitor Na_2HPO_4 .

Veoma značajne rezultate istraživanja kandidatkinja je objavila u radu: Mechanical properties and corrosion behaviour of Al-Si alloys for IC engine, objavljene u naučnom časopisu **Journal of the Serbian Chemical Society**. Metode ispitivanja korozionog ponašanja su pokazale slično ponašanje legura u livenom stanju. Vrijednost uspostavljenog potencijala otvorenog kola se ranije postiže što je sadržaj silicijuma manji. Takođe, istraživanjima je utvrđeno da je brzina korozije kod svih ispitivanih legura bila mala. Ispitivanja u ovom radu su potvrdila male razlike u vrijednostima korozionog potencijala legura, dok je najniža vrijednost struje korozije naznačena za nadeutitičku leguru. Prisustvo intermetalnih faza u legurama je pokazalo da oksidni film nije bio konzistentan. Naime, duboke jamice nijesu pronađene na površini uzoraka nakon korozije, zbog čega su dobijeni rezultati pokazali da se ispitivane legure mogu koristiti za izradu dijelova motora sa unutrašnjim sagorijevanjem.

Osim radova koji su u gore navednim kategorijama, kandidatkinja je objavila i 4 rada koji su publikovani u časopisima koji spadaju u kategoriju Q5, pri čemu je takođe, važno naglasiti da su tri rada objavljena u časopisu *Bulletin of the Chemists and Technologists of Bosnia and Herzegovina*, koji se nalazi na Web of Science Core (Emerging Sources), a jedan rad je objavljen u *Međunarodnom časopisu "Zaštita materijala"*.

Kandidatkinja je u prethodnom periodu imala veoma aktivno učešće i na domaćim i međunarodnim naučnim skupovima u okviru kojih je objavila kao autor ili koautor 5 radova na Nacionalnom skupu i 20 radova na međunarodnim skupovima. Značajan broj ovih radova kandidatkinja je objavila iz oblasti Upravljanja životnom sredinom.

Takođe, kandidatkinja prof. dr Jelena Šćepanović je priložila i reference gdje je bila gostujući profesor na PMF-u u Sarajevu, recenzent 3 rada objavljena u časopisu *Bulletin of the Chemists and Technologists of Bosnia and Herzegovina* i 9 radova objavljenih u zbornicima sa skupa međunarodnog značaja.

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, jasno se može vidjeti da je kandidatkinja prof. dr Jelena Šćepanović u prethodnom periodu od posljednjeg izbora bila veoma angažovana i posvećena naučno-istraživačkom radu.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Uvidom u ostale bibliografske podatke, kroz analizu pedagoške osposobljenosti, jasno se vidi da je kandidatkinja prof. dr Jelena Šćepanović bila veoma angažovana u prethodnom izbornom periodu, tako da je bila mentor na 18 specijalističkih radova, a što se tiče pedagoškog rada priložila je Odluku Vijeća MTF-a koje joj je dodijelilo 5 bodova, kao i ocjene sa studentskih anketa koje su, u prosjeku, veoma visoke (više od 4,5).

Takođe, kandidatkinja je član naučnog tima na jednom Nacionalnom projektu.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD		46			52,25	
3. PEDAGOŠKI RAD		18			23	
4. STRUČNI RAD		1			2	
UKUPNO		52			77,25	

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Savjet za visoko obrazovanje je na sjednici od 16. aprila 2019. godine usvojio Uslove i kriterijume za izbor u akademska zvanja u ustanovama visokog obrazovanja, a koji su se počeli primjenjivati od 10. juna 2019. godine. Međutim, prilikom donošenja novih Uslova i kriterijuma, Savjet za visoko obrazovanje nije uzeo u obzir prelazne i završne odredbe ovih Mjerila (od 09. 09. 2016. godine, odnosno konkretno člana 14, kojim je propisano: »Za lica koja su izabrana u akademska zvanja do dana stupanja na snagu Zakona o visokom obrazovanju (»Sl. List CG«, br. 44/14 i 47/15) za prvi naredni izbor u akademsko zvanje primjenjuju se kriterijumi propisani Mjerilima za izbor u akademska zvanja br. 833 od 20. aprila 2004. godine.

Shodno gore navedenom, važno je naglasiti da se kandidatkinja prof. dr Jelena Šćepanović, za izbor u zvanje pripremala četiri i po godine po postojećim Uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja, da bi u međuvremenu izašli novi Uslovi i kriterijumi za izbor u akademska zvanja, prema kojima je kandidat stavljen u neravnopravan položaj. Taj neravnopravan položaj se ogleda u bodovanju sa brojem autora većim od 5, gdje kandidatkinja, umjesto da dobije 14 bodova za dva rada koji su u kategoriji na Q2 i Q3, dobija 2,19 bodova, pri čemu gubi 11,81 bod, samo iz razloga što na radu koji je u kategoriji Q2 ima 6 autora (1 autor više), a u radu koji je u kategoriji Q3 ima 7 autora (2 autora više). Prema ovakvom bodovanju kandidat umjesto da ima 23 boda, za sve gore navedene radove koji su na listama Q2 i Q3, dobija svega 11,19 bodova. Na osnovu člana 12, tačka 5 Uslova za izbor u akademska zvanja jedan od radova koji su u kategoriji Q5, može se ekvivalentirati sa jednim radom u časopisu Q4 kategorije. Međutim, prema dostavljenim materijalima i bodovanju, vidljivo je da kandidat nije mogao iskoristiti ovu mogućnost. Takođe, veoma važno je navesti da je kandidat sve navedene radove sa SCI liste objavio prije nego što su izašli novi Uslovi i kriterijumi za izbor u akademska zvanja, zbog čega nije mogao imati saznanja da mu broj autora na objavljenim radovima može predstavljati smetnju kod izbora u zvanje.

Sa radovima objavljenim u časopisima koji spadaju u kategoriju Q5, pri čemu su tri rada objavljena u časopisu *Bulletin of the Chemists and Technologists of Bosnia and Herzegovina*, koji se nalazi na Web of Science Core (Emerging Sources), a jedan rad u *Međunarodnom časopisu "Zaštita materijala"* kandidatkinja ima još 12,57 bodova.

Razmatrajući ukupne aktivnosti kandidatkinje, prof. dr Jelene Šćepanović, u periodu od posljednjeg izbora, jasno se vidi njeno veliko angažovanje po svim poljima naučnih i pedagoških aktivnosti, tako da ista, nezavisno od novonastalih Uslova i pravila za izbor u akademska zvanja u potpunosti zaslužuje da se izabere u zvanje redovnog profesora za oblasti Hemijskog inženjerstvo i Upravljanje životnom sredinom, na Metalurško-tehnološkom fakultetu.

Smatram da bi kandidatkinja striktnom primjenom novih Uslova i kriterijuma za izbor u akademska zvanja bila drastično oštećena, zbog čega, u cilju afirmativnog rada kandidata i njegovoj posvećenosti naučno-istraživačkom i pedagoškom radu u prethodnom periodu, predlažem Senatu Univerziteta Crne Gore da prof. dr Jelenu Šćepanović izabere u akademsko zvanje **Redovnog profesora** za gore navedene oblasti.

RECENZENT

Prof. dr Darko Vuksanović
Podgorica

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I Ocjena USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, kandidatkinja prof. dr Jelena Šćepanović, vanredni profesor na MTF-u, u pogledu stepena obrazovanja u potpunosti ispunjava uslove za izbor u akademsko zvanje.

ANALIZA NAUČNO ISTRAŽIVAČKOG RADA

Kandidat prof. dr Jelena Šćepanović je uvidom u bibliografske podatke objavila značajan broj radova iz oblasti upravljanja i hemijskog inženjerstva. Posebnu pažnju Recenzenta

privukli su radovi objavljeni na SCI listi, i to u časopisima: International Journal of Metalcasting, International Journal of electrochemical science i Journal of the Serbian Chemical Society. Objavljeni radovi su rangirani u kategoriji Q2 i Q3, tako da se Recenznet opredijelio da u okviru analize naučno-istraživačkog rada kandidata, pažnju posveti ovim radovima.

Rad objavljen u časopisu International Journal of Metalcasting, pod nazivom: Microstructural Characteristics, Mechanical Properties, Fracture Analysis and Corrosion Behavior of Hypereutectic Al-13.5Si Alloy, pokazuje značajan doprinos kandidata naučnim istraživanjima, kako zbog atraktivnosti ispitivane legure, tako i zbog mogućnosti njene primjene. Naime, ispitivanja hipereutektičke kompleksne legure aluminijuma, kako sa metalurškog, tako i sa korozionog aspekta, jasno dovodi čitaoca rada do konačnih zaključaka, koji su afirmativni sa aspekta same primjene legure u korozionim uslovima, a prevashodno sa mogućnošću njene primjene kod klipova motora sa unutrašnjim sagorijevanjem. Sve u svemu, radi se o vrlo kvalitetnom radu, koji daje značajan doprinos oblasti Hemijskog inženjerstva.

Drugi rad, za koji se Recenzent opredijelio tokom analize naučno-istraživačkog rada kandidata odnosi se na rad: Investigation of AlMgCu alloy corrosion in 0.5M NaCl: Polarization and EIS studies, u kojem su ispitivane legure na bazi aluminijuma sa različitim sadržajima Mg i Cu. Rezultati istraživanja pokazuju, da brzina korozije zavisi od odnosa Mg/Cu, odnosno da brzina korozije eksponencijalno opada sa povećanjem odnosa Mg/Cu, kod svih ispitivanih legura. Takođe, uz korišćenje inhibitora (NaNO_2 , Na_2CO_3 i Na_2HPO_4) vidljivo je da se potencijal korozije pomjera prema pozitivnijim vrijednostima, tako da efikasnost inhibitora isključivo zavisi od hemijskog sastava legura. Primjetno je da se koroziona otpornost legura smanjuje povećanjem sadržaja bakra, usljed čega se smanjuje i efikasnost inhibitora. Istraživanja u ovom radu su pokazala da je najbolju efikasnost imao inhibitor Na_2CO_3 (10^{-4}M) za sve ispitivane legure, a najmanju efikasnost je pokazao inhibitor Na_2HPO_4 .

U radu: Mechanical properties and corrosion behaviour of Al-Si alloys for IC engine, korišćene su metode ispitivanja korozionog ponašanja, koje su pokazale slično ponašanje legura u livenom stanju. Ovi rezultati pokazuju da se vrijednost uspostavljenog potencijala otvorenog kola postiže ranije, ukoliko je sadržaj silicijuma manji, dok je brzina korozije kod svih ispitivanih legura bila mala. Rezultati ispitivanja su pokazali male razlike u vrijednostima korozionog potencijala legura, a najnižu vrijednost struje korozije imala je nadeutektička legura. Prisustvo intermetalnih faza u legurama je pokazalo da oksidni film nije bio konzistentan. Naime, duboke jamice nijesu pronađene na površini uzoraka nakon korozije, zbog čega su dobijeni rezultati pokazali da se ispitivane legure mogu koristiti za izradu djelova motora sa unutrašnjim sagorijevanjem.

Kandidat je osim radova koji su u gore navednim kategorijama, objavio radove koji su publikovani u časopisima koji spadaju u kategoriju Q5 (4 rada). Naime, kandidat u ovoj kategoriji radova ima objavljena 3 rada u časopisu Bulletin of the Chemists and Technologists of Bosnia and Herzegovina, koji se nalazi na Web of Science Core (Emerging Sources). Jedan rad je objavljen u Međunarodnom časopisu "Zaštita materijala".

Osim radova u gore navedenim časopisima, kandidat prof. dr Jelena Šćepanović je bila aktivna i kroz objavu radova i učešće na domaćim i međunarodnim naučnim skupovima, što potvrđuju i dostavljeni bibliografski podaci.

Na osnovu dostavljenih bibliografskih i drugih podataka, može se vidjeti da je kandidat prof. dr Jelena Šćepanović u prethodnom periodu od poslednjeg izbora bila veoma angažovana i posvećena naučno-istraživačkom radu.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Uvidom u ostale bibliografske podatke, kroz analizu pedagoške osposobljenosti, jasno se vidi da je kandidatkinja prof. dr Jelena Šćepanović bila veoma angažovana u prethodnom izbornom periodu, tako da je bila mentor na 18 specijalističkih radova, a što se tiče pedagoškog rada priložila je Odluku Vijeća MTF-a koje joj je dodijelilo 5 bodova, kao i ocjene sa studentskih anketa koje su, u prosjeku, veoma visoke (više od 4,5).

Kandidat je i član naučnog tima na jednom Nacionalnom projektu.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD		46			52,25	
3. PEDAGOŠKI RAD		18			23	
4. STRUČNI RAD		1			2	
UKUPNO		52			77,25	

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Sagledavanjem kompletnih bibliografskih podataka, vidljivo je da kandidat zbog novih Uslova i kriterijuma za izbor u akademska zvanja u ustanovama visokog obrazovanja, koji su se počeli primjenjivati od 10. juna 2019. godine, kandidat prof. dr Jelena Šćepanović nije ispunila prvi kriterijum (16 bodova i više), jer je na jednom broju radova imala više od 5 autora. Takođe, vidljivo je da je kandidat objavio sve radove u kategoriji Q2 i Q3 prije stupanja na snagu novih Uslova i kriterijuma. Međutim, kandidat je u potpunosti ispunio drugi kriterijum iz novih Uslova.

Analizom svih bibliografskih podataka i aktivnosti kandidata, prof. dr Jelene Šćepanović, u periodu od poslednjeg izbora, vidljivo je da je kandidat bio veoma posvećen i angažovan po svim poljima naučnih i pedagoških aktivnosti, u oblastima Hemijsko inženjerstvo i Upravljanje životnom sredinom, na Metalurško-tehnološkom fakultetu.

Iz svih navedenih podataka, a u cilju afirmativnosti prema kandidatu, mišljenja sam da kandidat treba da bude izabran u više zvanje, pa predlažem Senatu Univerziteta Crne Gore da prof. dr Jelenu Šćepanović izabere u akademsko zvanje **Redovnog profesora** za gore navedene oblasti.

RECENZENT

Prof. dr Milan Antonijević

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Kandidatkinja prof. dr Jelena Šćepanović, vanredni profesor na MTF-u, u pogledu stepena obrazovanja u potpunosti ispunjava uslove za izbor u akademsko zvanje.

ANALIZA NAUČNO-ISTRAŽIVAČKOG RADA

Kandidat prof. dr Jelena Šćepanović je uvidom u bibliografske podatke objavlila značajan broj radova iz oblasti upravljanja i hemijskog inženjerstva. Na osnovu potrebe da se analizira naučno-istraživački rad kandidata, Recenzentu su zbog važnosti interesantni radovi objavljeni na SCI listi u časopisima: International Journal of Metalcasting, International Journal of electrochemical science i Journal of the Serbian Chemical Society.

U okviru naučno-istraživačkog rada kandidata prof. dr Jelene Šćepanović važno je napomenuti da, kada je oblast Hemijsko inženjerstvo u pitanju, da su ispitivanja vršena na legurama na bazi aluminijuma, ispitujući različite tipove.

Rad objavljen u časopisu International Journal of Metalcasting, pod nazivom: Microstructural Characteristics, Mechanical Properties, Fracture Analysis and Corrosion Behavior of Hypereutectic Al-13.5Si Alloy, pokazuje značajan doprinos kandidata naučnim istraživanjima, kako zbog atraktivnosti ispitivane legure, tako i zbog mogućnosti njene primjene. Naime, ispitivanja hipereutektičke kompleksne legure aluminijuma, kako sa metalurškog, tako i sa korozionog aspekta, jasno dovodi čitaoca rada do konačnih zaključaka, koji su afirmativni sa aspekta same primjene legure u korozionim uslovima, a prevashodno sa mogućnošću njene primjene kod klipova motora sa unutrašnjim sagorijevanjem. Sve u svemu, radi se o vrlo kvalitetnom radu, koji daje značajan doprinos oblasti Hemijskog inženjerstva.

Drugi rad, za koji se Recenzent opredijelio tokom analize naučno-istraživačkog rada kandidata odnosi se na rad: Investigation of AlMgCu alloy corrosion in 0.5M NaCl: Polarization and EIS studies, u kojem su ispitivane legure na bazi aluminijuma sa različitim sadržajima Mg i Cu. Rezultati istraživanja pokazuju, da brzina korozije zavisi od odnosa Mg/Cu, odnosno da brzina korozije eksponencijalno opada sa povećanjem odnosa Mg/Cu, kod svih ispitivanih legura. Takođe, uz korišćenje inhibitora (NaNO_2 , Na_2CO_3 i Na_2HPO_4) vidljivo je da se potencijal korozije pomjera prema pozitivnijim vrijednostima, tako da efikasnost inhibitora isključivo zavisi od hemijskog sastava legura. Primjetno je da se koroziona otpornost legura smanjuje povećanjem sadržaja bakra, usljed čega se smanjuje i efikasnost inhibitora. Istraživanja u ovom radu su pokazala da je najbolju efikasnost imao inhibitor Na_2CO_3 (10^{-4}M) za sve ispitivane legure, a najmanju efikasnost je pokazao inhibitor Na_2HPO_4 .

U radu: Mechanical properties and corrosion behaviour of Al-Si alloys for IC engine, korišćene su metode ispitivanja korozionog ponašanja, koje su pokazale slično ponašanje legura u livenom stanju. Ovi rezultati pokazuju da se vrijednost uspostavljenog potencijala otvorenog kola postiže ranije, ukoliko je sadržaj silicijuma manji, dok je brzina korozije kod svih ispitivanih legura bila mala. Rezultati ispitivanja su pokazali male razlike u vrijednostima korozionog potencijala legura, a najnižu vrijednost struje korozije imala je nadeutektička legura. Prisustvo intermetalnih faza u legurama je pokazalo da oksidni film nije bio konzistentan. Naime, duboke jamice nijesu pronađene na površini uzoraka nakon korozije, zbog čega su dobijeni rezultati pokazali da se ispitivane legure mogu koristiti za izradu dijelova motora sa unutrašnjim sagorijevanjem.

Kandidat je objavio i veoma interesantna istraživanja, sa aspekta Hemijskog inženjerstva, koja su publikovana u časopisima koji spadaju u kategoriju Q5. Naime, kandidat u ovoj kategoriji radova ima objavljena 3 rada u časopisu Bulletin of the Chemists and Technologists of Bosnia and Herzegovina, koji se nalazi na Web of Science Core (Emerging Sources). Jedan rad je objavljen u Međunarodnom časopisu "Zaštita materijala".

Značajan broj radova kandidat je objavio na domaćim i međunarodnim naučnim skupovima.

Bibliografski i drugi podaci pokazuju da je kandidat prof. dr Jelena Šćepanović u prethodnom periodu od poslednjeg izbora bila veoma angažovana i posvećena naučno-istraživačkom radu.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Uvidom u ostale bibliografske podatke, kroz analizu pedagoške osposobljenosti, jasno se vidi da je kandidatkinja prof. dr Jelena Šćepanović bila veoma angažovana u prethodnom izbornom periodu, tako da je bila mentor na 18 specijalističkih radova, a što se tiče pedagoškog rada priložila je Odluku Vijeća MTF-a koje joj je dodijelilo 5 bodova, kao i ocjene sa studentskih anketa koje su, u prosjeku, veoma visoke (više od 4,5).

Kandidat je i član naučnog tima na jednom Nacionalnom projektu.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD		46			52,25	
3. PEDAGOŠKI RAD		18			23	
4. STRUČNI RAD		1			2	
UKUPNO		52			77,25	

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Sagledavanjem kompletnih bibliografskih podataka, vidljivo je da kandidat zbog novih Uslova i kriterijuma za izbor u akademska zvanja u ustanovama visokog obrazovanja, koji su se počeli primjenjivati od 10. juna 2019. godine, kandidat prof. dr

Jelena Šćepanović nije ispunila prvi kriterijum (16 bodova i više), jer je na jednom broju radova imala više od 5 autora, čime joj je bodovni saldo značajno umanjen. Vidljivo je da je kandidat objavio sve radove u kategoriji Q2 i Q3 prije stupanja na snagu novih Uslova i kriterijuma, kao i da je u potpunosti ispunio drugi kriterijum iz novih Uslova.

Analizom svih bibliografskih podataka i aktivnosti kandidata, prof. dr Jelene Šćepanović, u periodu od poslednjeg izbora, vidljivo je da je kandidat bio veoma posvećen i angažovan po svim poljima naučnih i pedagoških aktivnosti, u oblastima Hemijsko inženjerstvo i Upravljanje životnom sredinom, na Metalurško-tehnološkom fakultetu.

Iz svih navedenih podataka, a u cilju afirmativnosti prema kandidatu, i njegovoj posvećenosti naučno-istraživačkom i pedagoškom radu, mišljenja sam da kandidat treba da bude izabran u više zvanje, pa predlažem Senatu Univerziteta Crne Gore da prof. dr Jelenu Šćepanović izabere u akademsko zvanje **Redovnog profesora** za gore navedene oblasti.

RECENZENT
Prof. dr Miomir Pavlović

REFERAT

Za izbor u akademsko zvanje za oblasti: **Fizicka hemija i Hemijsko inženjerstvo** na Metalurško-tehnološkom fakultetu.

Konkurs je objavljen u dnevnom listu "Pobjeda" od 23.12.2019. godine i na sajtu Zavoda za zapošljavanje Crne Gore. Na raspisani Konkurs javila se kandidatkinja **DR VESELINKA GRUDIĆ**.

BIOGRAFIJA

Rođena sam 03.01.1972. godine u Pljevljima – SR Crna Gora. Osnovnu školu sam završila u Pljevljima, a srednju školu u Podgorici sa odličnim uspjehom.

Metalurško-tehnološki fakultet u Podgorici, studije Neorganske tehnologije upisala sam školske 1990/91. godine i završila ih 1995. godine, sa prosječnom ocjenom 9.72. Diplomski rad sa ocjenom 10 odbranila sam 1995. godine i stekla zvanje diplomirani inženjer neorganske tehnologije. Školske 1991/92. godine proglašena sam za studenta generacije i dobitnik sam nagrade "19. decembar".

Poslijediplomske studije na Fakultetu za fizičku hemiju, Univerziteta u Beogradu upisala sam školske 1995/1996. godine. Magistarski rad pod naslovom: "Kinetika elektrodnih reakcija metala u aprotičnim elektrolitičkim rastvorima" odbranila sam u februaru 1999. godine i stekla zvanje magistra fizičko-hemijskih nauka.

Doktorsku disertaciju pod naslovom: "Oksidacija halogenidnih jona u aprotičnim elektrolitičkim rastvorima" odbranila sam marta 2004. godine na Fakultetu za fizičku hemiju, Univerziteta u Beogradu i stekla zvanje doktora fizičko-hemijskih nauka.

Moja profesionalna orijentacija je u području elektrohemijske sinteze različitih oksida metala (metode sagorijevanja gela), elektrokemijskog ispitivanja različitih površinskih procesa na granici elektroda / elektrolit, ispitivanje mehanizma i kinetike sorpcionih procesa, kao i zaštita metalnih materijala od korozije primjenom inhibitora. Bila sam mentor više od 40 specijalističkih radova, jednog magistarskog rada, a trenutno sam mentor dvije doktorske disertacije. Publikovala sam više od 50 naučnih i konferencijskih radova, od kojih je 18 radova SCI indeksiranih publikacija. Aktivno sam učestvovala, kao rukovodilac ili član radnog tima, u realizaciji 12 naučno-istraživačkih i bilateralnih projekata.

Univerzitet Crne Gore mi je dodijelio priznanja za postignute rezultate i doprinose razvoju naučno-istraživačkog, umjetničkog i stručnog rada na Metalurško-tehnološkom fakultetu u 2018. i 2019. godini.

PODACI O RADNIM MJESTIMA I IZBORIMA U ZVANJA

Zaposlena sam na Metalurško-tehnološkom fakultetu u Podgorici od 1995. godine kao asistent – stažista sa punim radnim vremenom na Katedri za fizičku hemiju i elektrohemiju.

U zvanje asistenta sam izabrana 12.01.2000. godine na istoj katedri sa punim radnim vremenom. Tokom rada kao asistent bila

sam angažovana na izvođenju vježbi iz predmeta: Elektrohemija i Zaštitne prevlake

Od oktobra 2002 godine izvodila sam vježbe iz predmeta Hemijska termodinamika, a od oktobra 2003 god.sam angažovana u nastavi iz istog predmeta.

U zvanje Višeg stručnog saradnika, za izvođenje vježbi iz predmeta: Fizička hemija i elektrohemija, Elektrohemija, Neorganska hemija i Hemija na Poljoprivrednom fakultetu izabrana sam 02.11.2005. godine.

U zvanje docenta izabrana sam 26.11.2009. godine (bilten br. 245, odluka broj 01-2327 od 26.11.2009. god.) za predmete: Hemijska termodinamika, Tehnološke operacije, Hemijski izvori struje i Zaštitne prevlake na Metalurško-tehnološkom fakultetu.

U zvanje vanrednog profesora izabrana sam 24.06.2015. godine (bilten br. 350, odluka broj 08-1736 od 24.06.2015. godine) za predmete: Hemijska termodinamika, Tehnološke operacije II,

Elektrohemija, Hemijski izvori struje i Zaštitne prevlake na studijskom programu Hemijska tehnologija na Metalurško-tehnološkom fakultetu.

Pored nastave iz ovih predmeta, angažovana sam i za izvođenje nastave na predmetima: Zaštita zemljišta i vazduha, Fizičko-hemijski procesi u zaštiti životne sredine i Fizička hemija sa elektrohemijom na osnovnim studijama, kao i na predmetima Alternativni izvori energije i Tehnologije reciklaže na specijalističkim studijama na Metalurško-tehnološkom fakultetu. Izvodim nastavu i na master studijama na predmetima: Elektrohemijska kinetika, Elektrohemijske metode mjerenja, Fizičko-hemijski procesi i metode u zaštiti životne sredine. Angažovana sam i za izvođenje nastave na premetima Termodinamika-viši kurs i Elektrohemijski izvori struje-gorivni spregovi na doktorskim studijama na Metalurško-tehnološkom fakultetu.

KLASIFIKACIONA BIBLIOGRAFIJA KVANTITATIVNA OCJENA REFERENCI DO POSLEDNJEG IZBORA

. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST						UKUPNI BROJ BODOVA
1.1. Monografije	1.1.1.	1.1.2.	1.1.3.	1.1.4.	1.1.5.	
Broj referenci*broj bodova						
1.2. Radovi objavljeni u časopisima		1.2.1.	1.2.2.	1.2.3.	1.2.4.	59
Broj referenci*broj bodova		(4x7) (1x6) (3x3,5) (2x3)	1x4	1x1.5 4x0.75		
1.3. Radovi na kongresima, simpozijumima, seminarima			1.3.1.	1.3.2.	1.3.3.	10.3
Broj referenci*broj bodova			(1x1) (6x0,7) (3x0,5) (4x0,4) (6x0,1)	(1x0,5) (1x0,3) (3x0,2)		
1.4. Uvodno, objavljeno plenarno predavanje	Broj referenci*broj bodova			1.4.1	1.4.2	
1.5. Recenzije	Broj referenci*broj bodova		1.5.1.	1.5.2.	1.5.3.	
UKUPNO ZA NAUČNOISTRAŽIVAČKU DJELATNOST						69.3
3. PEDAGOŠKA DJELATNOST						
3.1. Udžbenici	3.1.1.	3.1.2.	3.1.3.	3.1.4.		
Broj referenci*broj bodova						
3.2. Priručnici		3.2.1.	3.2.2.	3.2.3.		
Broj referenci*broj bodova						
3.3. Gostujući profesor	Broj referenci*broj bodova			3.3.1.	3.3.2.	
3.4. Mentorstvo	3.4.1.	3.4.2.	3.4.3.			
Broj referenci*broj bodova			17x0.5			8.5
3.5. Kvalitet pedagoškog rada (može se koristiti ukoliko se na zvaničnim studentskim anketama najmanje tri godine uzastopno dobiju odlične ocjene za sve elemente pedagoškog rada)						10
UKUPNO ZA PEDAGOŠKU DJELATNOST						18.5
4. STRUČNA DJELATNOST						
4.1. Stručna knjiga	Broj referenci*broj bodova			4.1.1.	4.1.2.	
4.2. Urednik ili koeditor	4.2.1.	4.2.2.	4.2.3.			
Broj referenci*broj bodova						
4.3. Stručni članak	Broj referenci*broj bodova				4.3.1.	
4.4. Objavljeni prikazi	Broj referenci*broj bodova				4.4.1.	
4.5. Popularno-stručni članci	Broj referenci*broj bodova				4.5.1.	
4.6. Ostala dokumentovana stručna djelatnost	Broj referenci*broj bodova				4.6.1.	
Broj referenci*broj bodova					6	
UKUPNO ZA STRUČNU DJELATNOST						12

PREGLED RADOVA I BODOVA NAKON PRETHODNOG IZBORA

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST	BROJ BODOVA	
	UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
	55	44.72

3. PEDAGOŠKA DJELATNOST	BROJ BODOVA	
	UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
	40	40

4. STRUČNA DJELATNOST	BROJ BODOVA	
	UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
	24	24

ZBIRNI PREGLED RADOVA I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD	14	55	44.72	114.02
2. UMJETNIČKI RAD				
3. PEDAGOŠKI RAD	29	48	40	58.5
4. STRUČNI RAD	6	12	24	36
UKUPNO	49	115	108.72	208.52

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD	41	14	55	69.3	44.72	114.02
2. UMJETNIČKI RAD						
3. PEDAGOŠKI RAD	19	29	48	18.5	40	58.5
4. STRUČNI RAD	6	6	12	12	24	36
UKUPNO	66	49	115	99.8	108.72	208.52

KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE NAUČNO-ISTRAŽIVAČKE I STRUČNE BIBLIOGRAFIJE

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST			
Radovi u naučnim časopisima			
Q2 Rad u eminentnom međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, rangiran u prvih 50% časopisa po Scopusovom rangiranju)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	V. Grudić, I. Bošković and A. Gezović, INHIBITION OF COPPER CORROSION IN NaCl SOLUTION BY PROPOLIS EXTRACT, Chemical Biochemical Engineering Quarterly, Vol. 32. No.3. 2018, pp. 299-305, DOI:10.15255/CABEQ.2018.1357 1, ISSN: 0352-9568	8	8
Q3 Rad u međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, rangiran u prvih 75% časopisa po Scopusovom rangiranju)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Grudić Veselinka, Ivana Bošković, Dragan Radonjić, Željko Jaćimović, Bojana Knežević, The Electrochemical Behavior of Al Alloys in NaCl Solution in the Presence of Pyrazole Derivative, Iranian Journal of Chemistry & Chemical Engineering, Vol 38, Issue 2-Serial Number 93, 2019, pp. 127-138 ISSN: 10219986	6	6
2.	Veselinka Grudić, Ivana Bošković, Sanja Martinez, Bojana Knežević, CORROSION INHIBITION MILD STEEL IN NaCl SOLUTION IN THE PRESENCE OF PROPOLIS EXTRACT, Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering, Vo. 37, No.2, pp. 203-213, (2018), DOI:10.20450/mjce.2018.1513, ISSN: 03500136, 18575625	6	6
3.	Veselinka Grudić, Sanja Martinez, Bojana Knežević and Ivana Bošković, Corrosion inhibition of steel in a sodium chloride solution by natural honey, Materials Testing 61(9), pp. 881-884, 2019, ISSN : 0025-5300	6	6

4.	Stojan Božović, Sanja Martinez, Veselinka Grudić , A Novel Environmentally Friendly Synergistic Mixture for Steel Corrosion Inhibition in 0,51 M NaCl, Acta Chimica Slovenica, Vol. 66, 2019, pp. 112-122, ISSN : 1580-3155	6	2
5.	Veselinka Grudić , Ivana Bošković, Željko Jaćimović, SORPTION KINETICS OF Cd(II) IONS ON FERMENTED GRAPE MARC, Environment Protection Engineering, Vol 43, 2017, pp. 243-252, ISSN: 0324-8828	6	6
6.	Bošković Ivana, Grudić Veselinka , Ivanović Mileta, Milašević Ivana, Investigation of Reduction and Precipitation Rate of Colloidal Gold Particles Obtained in the Process of Electrical and Electronic Waste Recycling, Iranian Journal of Chemistry & Chemical Engineering, Vol 37, Issue 2-Serial Number 88, March and April 2018, pp. 133-138, ISSN: 10219986	6	3
Radovi na naučnim konferencijama, učešća na izložbama, i slično			
K2 Naučni rad na međunarodnom naučnom skupu (štampano u cjelini)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Stojan Božović, Sanja Martinez, Veselinka Grudić , Primjena smjese ekološki prihvatljivih spojeva za inhibiciju korozije različitih metala u 0,51 M otopini NaCl, International Conference on Materials Corrosion, Heat Treatment, Testing and Tribology, MTECH, 2019, ISSN:2584-4334	2	0.7
2.	Stojan Božović, Sanja Martinez, Veselinka Grudić , Aleksandra Gezović, Synergistic effect of propolis, tannin and benzoate on corrosion behaviour of metal in 0,51 M NaCl, 23 rd International conference of materials and industrial finish, KORMAT 2018, Zagreb, Hrvatska, 25. Oktobar, ISSN: 1848-4255	2	0.7
3.	V.Grudić , S.Martinez, B. Knezevic, Corrosion inhibition of steel in NaCl by propolis, 23 rd International conference of materials and industrial finish, KORMAT 2018, Zagreb, Hrvatska, 25.Oktobar, ISSN: 1848-4255	2	2
4.	Veselinka Grudić , Bojana Knežević, Sanja Martinez, NATURAL HONEY AS CORROSION INHIBITOR FOR MILD STEEL IN CHLORIDE SOLUTION, International Conference on Materials Corrosion, Heat Treatment, Testing and Tribology, MTECH,2017., Zadar, Hrvatska, 04-07 Oktobar ISSN: 2584-4334	2	2
K4 Saopštenje na međunarodnom naučnom skupu (štampano u izvodu)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Aleksandra Gezović, Veselinka Grudić , Miloš Milović, Danica Bajuk-Bogdanović, Milica Vujković, Polyanionic cathode material Na ₄ Fe ₃ (PO ₄) ₂ P ₂ O ₇ /C for aqueous sodium-ion batteries, <i>Twenty-first YUCOMAT 2019 & Eleventh WRTCS 2019, Herceg Novi, Crna Gora, September 2 - 6, 2019, ISBN : 978-86-91911-4-0</i>	0.5	0.25
2.	Željko Jacimovic, Nedeljko Latinovic, Jelena Latinovic, Milica Kosovic, Vlatko Kastratovic, Mia Vlahovic, Veselinka Grudic, THE INFLUENCE OF SOME PYRAZOLE DERIVATES AND NEWLY SYNTHETISED Cu(II), Ni(II) AND Zn(II) COMPLEXES TO THE INHIBITION OF Phomopsis viticola mycelium in vitro, 25 th Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, Ohrid, Makedonija, 19-22 Septembar 2018., ISBN: 978-9989-760-16-7	0.5	0.07
Uredivačka i recenzentska djelatnost			
R11 Recenziranje radova objavljenih u međunarodnim časopisima (Q1, Q2, Q3, Q4)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Chemical Biochemical Engineering Quarterly, ISSN 0352-9568 , 1 rad.	2	2
Projekti			
18 Učešće u međunarodnom naučnom projektu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Sinteza, fizičko-hemijska i biološka karakterizacija novih kompleksnih jedinjenja prelaznih metala sa derivatima pirazola i njihova potencijalna primena Naučna i tehnološka saradnja između Vlada Republike Srbije i Crne Gore, 2017–2018, Pozicija: član radnog tima, Rukovodilac projekta: Željko Jacimovic.	4	4
2.	Optimizacija postupka sinteze funkcionalnih alumosilikatnih materijala sa posebnim akcentom na mehaničke osobine, Naučna i tehnološka saradnja između Vlada Republike Srbije i Crne Gore, 2019–2020, Pozicija: član radnog tima, Rukovodilac projekta: Mira Vukcevic.	4	4
3.	Valorizacija crvenog mulja u proizvodnji naprednih geopolimernih komponenti. Naučna i tehnološka saradnja između Republike Italije i Crne Gore, 2018-2010., Pozicija: član radnog tima, Rukovodilac projekta: Mira Vukcevic	4	4

I10 Rukovođenje međunarodnim projektom		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Razvoj ekoloških Li-jonskih baterija, Naučna i tehnološka saradnja između Vlada Republike Srbije i Crne Gore, 2019 – 2020, Pozicija: rukovodilac projekta	6	6
I11 Rukovođenje nacionalnim projektom		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Ekološki katodni materijali za litijum/ natrijum jonske baterije EKAMAB, Stipendija za doktorska istraživanja, 2019-2021, Pozicija: rukovodilac projekta	3	3
2.	Materijali za skladištenje energije, projekat finasiran od strane ministarstva nauke u okviru programa Gostujuci predavaci, 2019, Pozicija: rukovodilac projekta	3	3

2. KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE PEDAGOŠKIH SPOSOBNOSTI

2. PEDAGOŠKA DJELATNOST			
Mentorstvo (komentorstvo se boduje sa polovinom poena)			
P9 Na doktorskim studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Stojan Božović, Sinergijski efekat ekološki prihvatljivih inhibitora na koroziju metalnih materijala u hlordanom medijumu (izrada disertacije u završnoj fazi, usvojen izvještaj D2, Odluka o imenovanju mentora data u prilogu)	4	4
2.	Aleksandra Gezović, Ekološki polianjonski katodni materijali na bazi fosfata za litijum/natrijum-jonske baterije, (izrada disertacije u toku, usvojen izvještaj D1, Odluka o imenovanju mentora data u prilogu)	4	4
P10 Na master studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Knezevic,Bojana, Kinetika i termodinamika procesa korozije čelika u rastvoru NaCl u prisustvu pčelinjih proizvoda kao ekološki prihvatljivih inhibitora, Metalurško-tehnološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2017.	2	2
P11 Na specijalističkim studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Komar Hristina, Reciklaža litijum-jonskih baterija, Metalurško-tehnološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2019.	1	1
2.	Azaric Maja, Litijum-jonske baterije, Metalurško-tehnološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2019.	1	1
3.	Banićević Ivana, Uticaj koncentracije propolisa i temperature na inhibiciju korozije bakra u hlordanom rastvoru, Metalurško-tehnološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2018.	1	1
4.	Krvavac Tamara, Proizvodnja bioetanola, Metalurško-tehnološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2018.	1	1
5.	Muhamedović Adil, Poljoprivredna biomasa kao izvor energije, Metalurško-tehnološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2018.	1	1
6.	Bešović Sanja, Briketiranje i paletiranje biomase, Metalurško-tehnološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2018.	1	1
7.	Kamidžorac Diana, Solarna energija, Metalurško-tehnološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2018.	1	1
8.	Samardžić Marina, Deponijski gas, Metalurško-tehnološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2017.	1	1
9.	Vuković Marko, Reciklaža građevinskog otpada, Metalurško-tehnološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2017.	1	1
10.	Vujačić Marija, Korišćenje konvencionalnih i naprednih biogoriva, Metalurško-tehnološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2017.	1	1
11.	Šukarica Elma, Poljoprivredni otpad, Metalurško-tehnološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2017.	1	1
12.	Minić Jelena, Geotermalna energija, Metalurško-tehnološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2017.	1	1
13.	Kljajević Velibor, Nove tehnološke proizvodnje i upotrebe vodonika, Metalurško-tehnološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2017.	1	1
14.	Cetković Veselinka, Uticaj male hidroelektrane „Vrbnica“ na životnu sredinu, Metalurško-tehnološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2017.	1	1
15.	Mirović Vasilije, Kompostiranje, Metalurško-tehnološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2017.	1	1
16.	Gezović Aleksandra, Korozija bakra u 0,5 M rastvoru NaCl i njegova zaštita ekstraktom propolisa, Metalurško-tehnološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2017.	1	1
17.	Knežević Bojana, Elektrohemijsko ponašanje aluminijske legure u vodenom rastvoru NaCl u prisustvu pirazola, Metalurško-tehnološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2016.	1	1
18.	Leković Suzana, Mogućnosti korišćenja solarne energije u Crnoj Gori, Metalurško-tehnološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2016.	1	1

19.	Čvorović Željko, Upravljanje medicinskim otpadom, Metalurško-tehnološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2016.	1	1
20.	Jukić Arnela, Upravljanje ambalažnim otpadom, Metalurško-tehnološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2016.	1	1
21.	Perović Radovan, Reciklaža baterija i akumulatora, Metalurško-tehnološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2015.	1	1
22.	Vukčević Jelena, Energetsko iskorišćavanje deponijskog gasa, Metalurško-tehnološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2015.	1	1
23.	Čvorović Željko, Upravljanje medicinskim otpadom, Metalurško-tehnološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2015.	1	1
24.	Samardžić Marina, Deponijski gas, Metalurško-tehnološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2015.	1	1
25.	Leković Suzana, Mogućnosti korišćenja solarne energije u Crnoj Gori, Metalurško-tehnološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2015.	1	1
Kvalitet nastave			
P17 Kvalitet pedagoškog rada, odnosno kvalitet nastave		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	U skladu sa odlukom Vijeća metalurško-tenholoskog fakulteta u Podgorici br. 2239 od 25.12.2019. godine	do 5	5

PREGLED NAJVAŽNIJIH NAUČNIH DJELA PROF. DR VESELINKE GRUDIĆ

1. S. Mentus, Dijana Jelić, **Veselinka Grudić**, Lanthanum nitrate decomposition by both temperature programmed heating and citrate gel combustion, Journal of Thermal Analysis and Calorimetry, Vol 90, No 2, 2007, pp: 393-397, **ISSN: 1388-6150**.
2. **Veselinka V. Grudić**, Snežana Brašanac, Vesna L. Vukašinović- Pešić and Nada Z. Blagojević, Sorption of cadmium from water using neutralized red mud and activated neutralized red mud, ARPN Journal of Engineering and Applied Sciences, Vol 8, No 11, 2013, pp: 933 – 943, **ISSN: 1819 – 6608**.
3. **Veselinka V. Grudić**, Đina Perić, Nada Z. Blagojević, Vesna L. Vukašinović-Pešić, Snežana Brašanac, Bojana Mugoša, Pb (II) and Cu (II) sorption from aqueous solutions using activated red mud—evaluation of kinetic, equilibrium and thermodynamic models", Pol. J. Environ. Stud. Vol 22, No 2, 2013, pp: 377-385. **ISSN: 1230-1485**.
4. V.L. Vukašinović Pešić, V.N. Rajaković-Ognjanović, N.Z. Blagojević, **V.V. Grudić**, B.M. Jovanović, Lj.V. Rajaković, Enhanced arsenic removal from water by activated red mud based on hydrated iron (III) and titan (IV) oxides, Chem. Eng. Commun., Vol.199, No 7, 2012, pp: 849-864, **ISSN: 0098-6445**.
5. **Grudić Veselinka V.**, Blagojević Nada Z., Vukašinović-Pešić Vesna L., Brašanac Snežana R., Kinetics of degradation of ascorbic acid by cyclic voltammetry method, CI&CEQ, Vol.21, No 2, 2015, pp: 351-357. **ISSN: 1451-9372**.
6. **V. Grudić**, I. Bošković and A. Gezović, INHIBITION OF COPPER CORROSION IN NACL SOLUTION BY PROPOLIS EXTRACT, Chemical Biochemical Engineering Quarterly, Vol. 32, No.3, 2018. pp. 299-305, DOI:10.15255/CABEQ.2018.1357 1, **ISSN: 0352-9568**.
7. Stojan Božović, Sanja Martinez, **Veselinka Grudić**, A Novel Environmentally Friendly Synergistic Mixture for Steel Corrosion Inhibition in 0,51 M NaCl, Acta Chimica Slovenica, Vol. 66, 2019, pp. 112-122, **ISSN : 1580-3155**.

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

za izbor u akademsko zvanje za oblasti: **Fizička hemija i Hemijsko inženjerstvo** na Metalurško-tehnološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore, a na osnovu konkursa raspisanog u dnevnom listu Pobjeda od 23. 12. 2019.

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Kandidat dr Veselinka Grudić, diplomirani inženjer neorganske tehnologije, ima naučni stepen doktora fizičko-hemijskih nauka, te stoga u skladu sa Mjerilima za izbor u akademsko i naučno zvanje, Statutom Univerziteta Crne Gore, Zakonom o visokom obrazovanju i Pravilima postupka izbora u akademsko i naučno

zvanja Univerziteta Crne Gore, ispunjava neophodan uslov za konkurisanje za izbor u akademsko zvanje.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG RADA

Kandidat Veselinka Grudić je ukupno objavila preko 50 radova, od čega je 18 publikovano u časopisima sa SCI liste. Po bazi naučnih radova SCOPUS citiranost publikovanih radova je 94.

Posle izbora u zvanje vanrednog profesora okončanog 24. juna 2015., kao autor ili koautor objavila je 13 radova, gde je u 7 publikacija prvi autor. Od novoobjavljenih radova 7 su objavljena u naučnim časopisima međunarodnog značaja, a 6 saopštena na naučnim skupovima međunarodnog značaja. Bila je recenzent jednog rada kategorije Q2.

Analizom naučno istraživačkog rada kandidatkinje, pokazalo se da je predmet njenog užeg naučnog interesovanja proučavanje antikorozijske zaštite metalnih materijala u neutralnim hlidnim rastvorima primenom ekološki prihvatljivih inhibitora (radovi Q2-1, Q3-1,2,3). Istraživanja kojima se bavi u navedenim publikacijama posvećena su pre svega praćenju brzine korozije metala i legura, kao i efikasnosti inhibitora (meda, propolisa, derivata porazola) u zavisnosti od koncentracije, temperature i brzine mešanja rastvora, primenom elektrohemijskih metoda. Posebna pažnja je posvećena proučavanju adsorpcije inhibitora na površini metala, kao osnovnog mehanizma antikorozijskog delovanja organskih inhibitora. Ispitivanjem zavisnosti inhibitorске efikasnosti od temperature određeni su kinetički parametri procesa adsorpcije. Rezultati dobijeni analizom adsorpcionih izoterma poslužili su za određivanje ključnih termodinamičkih parametara procesa adsorpcije inhibitora na površini metala.

U radu pod nazivom "A Novel Environmentally Friendly Synergistic Mixture for Steel Corrosion Inhibition in 0.51 M NaCl", akcentat je dat na sinergijsko dejstvo ekološki prihvatljivih inhibitora u smeši, kao vrlo atraktivnom načinu zaštite metala od korozije. Pokazano je da se sinergijskim dejstvom pažljivo odabranih komponenata smeše (propolis, natrijum benzoat, tanin, skrob i polietilen glikol) postiže veoma efikasna antikorozijska zaštita niskougljeničnog čelika u neutralnom hlidnom rastvoru pri znatno nižim koncentracijama u odnosu na komercijalne inhibitore, kako u mirnim, tako i u protočnim sistemima.

Deo naučno istraživačkog rada kandidatkinje u periodu nakon poslednjeg izbora posvećen je i rešavanju problema zaštite životne sredine. U radu „Sorption kinetics of Cd(II) ions on fermented grape marc“ ispitivana je mogućnost valorizacije otpadnog materijala iz industrije vina u cilju dobijanja jeftinog i efikasnog sorbenta teških metala. Visoka vrednost sorpcionog kapaciteta, kao i kratko vreme potrebno za uspostavljanje ravnoteže sorpcionog procesa kadmijumovih jona na površini sorbenta dobijenog na bazi komine grožđa, pokazuju da se sorbent može uspešno koristiti za uklanjanje kadmijuma iz otpadnih voda, što ima dvostruki značaj sa aspekta zaštite životne sredine.

Rad pod naslovom „Investigation of Reduction and Precipitation Rate of Colloidal Gold Particles Obtained in the Process of Electrical and Electronic Waste Recycling“ takođe je iz oblasti zaštite životne sredine. Akcentat ovog rada je na definisanju optimalnih uslova redukcije i taloženja čestica koloidnog zlata u procesu reciklaže elektronskog otpada kako bi se dobilo zlato

nanočestičnih dimenzija. Predloženi način reciklaže korišćenjem inertnog, netoksičnog praha Al_2O_3 kao visoko abrazivnog materijala za odvajanje zlata iz elektronskog otpada uz minimalnu upotrebu nitratne kiseline, kao i sprečavanje emisije NO_x gasova neutralizacijom rastvorom NaOH, niski energetske troškovi je ekološki potpuno prihvatljiv i opravdan. Dobijeno zlato je visokog stepena čistoće. 99,99%.

Uvidom u objavljene radove može se zaključiti da multidisciplinarni naučni rad dr Veselinke Grudić u potpunosti odgovara naučnim oblastima za koje se bira – Fizička hemija i Hemijsko inženjerstvo. Ispitivanje korozivnih procesa metala kao tipično elektrohemijskog procesa primenom elektrohemijskih metoda, kao i razmatranje kinetičkih i termodinamičkih parametara i mehanizma adsorpcije inhibitora spada u oblast fizičke hemije. Sa druge strane, rešavanje problema korozije primenom inhibitora i valorizacija otpadnog materijala u cilju dobijanja korisnih i upotrebljivih proizvoda spada u oblast hemijskog inženjerstva.

Na osnovu rezultata postignutih u periodu od prethodnog izbora u zvanje vanrednog profesora kandidatkinja ima u kategoriji Q1+Q2+Q3+Q4, 37 poena (potrebno minimalno 16), a za ukupan naučno-istraživački rad 44,72 poena (potrebno minimalno 25 poena) što svedoči o veoma uspešnom radu u prethodnom periodu.

Kandidatkinja dr Veselinka Grudić u svojoj dosadašnjoj karijeri ima bogat stručni rad. Učestvovala je u realizaciji 12 naučno-istraživačkih i bilateralnih projekata kao rukovodilac ili član tima. Od izbora u prethodno zvanje vanrednog profesora bila je i jos uvek je član tri tima međunarodnih naučnih projekata, rukovodilac je jednog međunarodnog projekta i dva nacionalna projekta. Posebno se ističe rukovođenje projektima koji se bave razvojem litijum jonskih baterija, kao jedne vrlo perspektivne naučno istraživačke oblasti u svetu.

Za postignute rezultate Univerzitet Crne Gore je dva puta, 2018 i 2019. kandidatkinji dodelio priznanja za postignute rezultate i doprinose razvoju naučno-istraživačkog, umetničkog i stručnog rada na Metalurško-tehnološkom fakultetu Univerziteta Crne gore.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOBLJENOSTI

Dr Veselinka Grudić tokom svoje univerzitetске karijere držala je nastavu na velikom broju predmeta. U zvanje vanrednog profesora 2015 godine izabrana je za predmete: Hemijska termodinamika, Tehnološke operacije II, Elektrohemija, Hemijski izvori struje i Zaštitne prevlake na studijskom programu Hemijska tehnologija. Dodatno je angažovana za izvođenje nastave na predmetima osnovnih studija: Zaštita zemljišta i vazduha, Fizičko-hemijski procesi u zaštiti životne sredine, Fizička hemija sa elektrohemijom; na predmetima specijalističkih studija: Alternativni izvori energije, Tehnologije reciklaže; na predmetima master studija: Elektrohemijska kinetika, Elektrohemijske metode mjerenja, Fizičko-hemijski procesi i metode u zaštiti životne sredine; na predmetima doktorskih studija: Termodinamika-viši kurs, Elektrohemijski izvori struje-gorivni spregovi.

Kandidatkinja ima veoma bogat rad sa studentima na njihovim završnim radovima. Bila je mentor na više od 40 specijalističkih radova i jednog magistarskog rada i više puta član komisija za odbranu specijalističkih i master radova. Od izbora u zvanje vanrednog profesora imenovana je za mentora dve disertacije, od kojih je jedna u završnoj fazi, bila je mentor jednog odbranjenog master rada i 25 specijalistička rada. Pedagoška aktivnost dr Veselinke Grudić ocenjena je najvišom ocenom 5.

Veoma bogat pedagoški rad kandidatkinje dr Veselinke Grudić nesumnjivo je kvalifikuje za izbor u akademsko zvanje.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD	41	14	55	69.3	44.72	114.02
2. UMJETNIČKI RAD						
3. PEDAGOŠKI RAD	19	29	48	18.5	40	58.5
4. STRUČNI RAD	6	6	12	12	24	36
UKUPNO	66	49	115	99.8	108.72	208.52

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu pregleda dokumentacije koju je kandidat dr Veselinka Grudić, dipl.inž.nerganske hemije podnela na konkurs za izbor u akademsko zvanje za oblasti Fizička hemija i Hemijsko inženjerstvo na Metalurško-tehnološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore, zaključujem da je kandidat dr Veselinka Grudić ispunila uslove predviđene Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima za izbor u akademsko i naučna zvanja za izbor u zvanje redovnog profesora na osnovu čega predlažem Senatu Univerziteta Crne Gore da dr Veselinku Grudić izabere u zvanje **redovnog profesora** za oblasti: Fizička hemija i Hemijsko inženjerstvo na Metalurško-tehnološkom fakultetu.

RECENZENT

Dr Nevenka Bošković Vragolović,
redovni profesor
Univerzitet u Beogradu,
Tehnološko-metalurški fakultet

IZJVEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

za izbor u akademsko zvanje za oblasti: **Fizička hemija i Hemijsko inženjerstvo** na Metalurško-tehnološkom fakultetu, Univerziteta Crne Gore.

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Kandidat dr Veselinka Grudić, dipl. ing. neorganske tehnologije je doktor nauka iz oblasti fizičke hemije i prema dostavljenoj dokumentaciji ispunjava potrebne uslove za izbor u akademsko zvanje u skladu sa Mjerilima za izbor u akademsko i naučna zvanja, Statutom UCG, Zakonom o visokom obrazovanju i Pravilima postupka izbora u akademsko i naučna zvanja Univerziteta Crne Gore.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG RADA

Prema priloženoj bibliografiji, kandidat Veselinka Grudić je u dosadašnjem naučnoistraživačkom radu publikovala ukupno 55 radova. U periodu nakon poslednjeg izbora, objavila je kao autor ili koautor 13 radova, od kojih su 7 radovi objavljeni u časopisima koji se citiraju u međunarodnim naučnim bazama i 6 saopštenja na naučnim skupovima. Recenzent je jednog rada objavljenog u međunarodnom časopisu.

Dominantna oblast istraživanja kandidata je primjena ekološki prihvatljivih inhibitora u sprječavanju korozije metalnih materijala u neutralnim hloridnim rastvorima (radovi Q2-1, Q3-1,2,3). Pored praćenja brzine korozije primenom elektrohemijskih metoda, poseban aspekt radova predstavlja i ispitivanje adsorpcije inhibitora na površini metala, kao osnovnog mehanizma njihovog inhibitorskog djelovanja. Analizirane su adsorpcione izoterme, s ciljem pronalaženja modela koji najbolje opisuje proces adsorpcije inhibitora, a dobijeni rezultati su korišćeni za određivanje ključnih termodinamičkih i kinetičkih parametara adsorpcionog procesa. Kandidat se u istraživačkom radu bavio i sinergijskim dejstvom inhibitora u smješi, kao novim i vrlo aktuelnim načinom zaštite metala od korozije (rad Q3-4). Komponente ekološki prihvatljivih inhibitora u smješi svojim sinergijskim efektom inhibiraju koroziju čelika modifikacijom sloja korozivnih produkata na površini. Postojanost sloja korozivnih produkata modifikovanih smješom inhibitora, kako u mirnim, tako i u miješanim rastvorima je od velikog praktičnog interesa jer omogućava primjenu inhibitora u šaržnim uslovima, povećava otpornost na koroziju pri proticanju fluida i osigurava produženu zaštitu uz prihvatljive brzine korozije. Kako je korozija metala elektrohemijski proces, a rješavanje problema korozije pripada oblasti hemijskog inženjerstva, radovi kandidata u potpunosti pripadaju oblasti na koju se bira. Tematika rada Q3- 5 vezana je za mogućnost primjene sorbenta, dobijenog transformacijom industrijskog otpada za uklanjanje kadmijuma iz vode i vodenih rastvora, sa posebnim akcentom na kinetiku sorpcionog procesa. Na osnovu visoke vrijednosti sorpcionog kapaciteta i kratkog vremena koje je potrebno za sorpciju pokazano je da se korišćeni sorbent može efikasno upotrijebiti, što je dakle od dvostrukog značaja sa stanovišta zaštite životne sredine.

Posebno bih istakao dio stručnog rada kandidata, kao komponentu naučnog rada, koji se kroz rukovođenje na tri projekta

odnosi na razvoj litijum jonskih baterija. Ovo je potpuno nova oblast istraživanja na Metalurško-tehnološkom fakultetu, koju kandidat za sada uspješno razvija.

O postignutim rezultatima i doprinosima dr Veselinka Grudić razvoju naučno-istraživačkog, umjetničkog i stručnog rada na Metalurško-tehnološkom fakultetu govore i priznanja koja joj je Univerzitet Crne Gore dodijelio 2018. i 2019. godine.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Dr Veselinka Grudić ima već impozantan radni staž (25 godina) u univerzitetstvu nastavi. U posljednjem izbornom periodu držala je predavanja iz predmeta: Elektrohemija, Hemijska termodinamika, Tehnološke operacije II, Hemijski izvori struje, Zaštitne prevlake, Fizička hemija sa elektrohemijom (oblast Elektrohemija), Elektrohemijaka kinetika, Elektrohemijske metode mjerenja, Fizičko-hemijski procesi i metode u zaštiti životne sredine, kako na osnovnim tako i na poslijediplomskim akademskim studijama. Angažovana je i za izvođenje nastave na doktorskim studijama na predmetima: Termodinamika-viši kurs i Elektrohemijski izvori struje-gorivni spregovi. Osim toga izvodila je nastavu iz predmeta: Zaštita zemljišta i vazduha (oblast Zaštita vazduha), Fizičko-hemijski procesi u zaštiti životne sredine, Tehnologije reciklaže i Alternativni izvori energije na primijenjenom studentskom programu Zaštita životne sredine, i na osnovnim i na poslijediplomskim studijama. Za predmete koje predaje obezbijedila je odgovarajuću literaturu. Dr Veselinka Grudić vodila je kao mentor 25 specijalističkih radova, 1 master rad i 2 doktorske disertacije i učestvovala, kao član, u više komisija za odbranu specijalističkih i master radova. O pedagoškim kvalitetima kandidata izjašnjavalo se i Vijeće Metalurško-tehnološkog fakulteta, i dalo visoko pozitivnu ocenu, oslanjajući se pritom i na visoke ocene pedagoškog rada u studentskim anketama. Prema tome, raspoloživi podaci ukazuju da kandidat ima neophodne pedagoške kvalitete za izbor u akademsko zvanje.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD	41	14	55	69.3	44.72	114.02
2. UMJETNICKI RAD						
3. PEDAGOŠKI RAD	19	29	48	18.5	40	58.5
4. STRUČNI RAD	6	6	12	12	24	36
UKUPNO	66	49	115	99.8	108.72	208.52

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu konkursnog materijala i podataka o naučnoistraživačkim aktivnostima, pedagoškom i stručnom radu i ličnog poznavanja kandidata i njenih sposobnosti, smatram da je kandidat dr Veselinka Grudić ostvarila zapažene rezultate i da ispunjava sve uslove predviđene Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima za izbor u akademsko i naučno zvanje, za izbor u zvanje **redovnog profesora**. Stoga, sa zadovoljstvom, predlažem Senatu Univerziteta Crne Gore da dr Veselinku Grudić izabere u zvanje **redovnog profesora** za oblasti: Fizička hemija i Hemijsko inženjerstvo na Metalurško-tehnološkom fakultetu.

RECENZENT

dr Vladimir Komnenić,
redovni profesor u penziji,
Metalurško-tehnološki fakultet,
Univerzitet Crne Gore

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

za izbor u akademsko zvanje za oblasti: **Fizička hemija i Hemijsko inženjerstvo** na Metalurško-tehnološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore, a na osnovu konkursa raspisanog u dnevnom listu Pobjeda od 23. 12. 2019.

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Kandidat dr Veselinka Grudić, je po stručnoj spremi diplomirani inženjer neorganske tehnologije, i ima naučni stepen doktora fizičko-hemijskih nauka, te stoga u skladu sa Mjerilima za izbor u akademsko i naučno zvanje, Statutom Univerziteta Crne Gore, Zakonom o visokom obrazovanju i Pravilima postupka izbora u akademsko i naučno zvanje Univerziteta Crne Gore, ispunjava neophodne uslove za konkurisanje za izbor u akademsko zvanje.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG RADA

Kandidat Veselinka Grudić je prema dostavljenim dokumentovanim priložima, u vidu fotokopija objavljenih radova, autor ili koautor 55 naučnoistraživačkih bibliografskih referenci, od kojih 15 predstavlja radove u naučnim časopisima sa SCI liste, evidentirane u međunarodnoj naučnoj bazi SCOPUS. Uvidom u tu bazu vidi se da radovi kandidatkinje imaju prepoznatljivost na međunarodnom nivou i uticaj na međunarodnu naučnu javnost time što su 94 puta citirani u radovima publikovanim međunarodnim naučnim časopisima. Zahvaljujući tome kandidatkinja je bila pozvana od strane redakcije jednog međunarodnog naučnog časopisa kao recenzent rada podnešenog za publikovanje u taj časopis.

Ono što je od suštinske važnosti za opredjeljivanje za predlog akademskog zvanja je to što je, posle izbora u zvanje vanrednog profesora okončanog 24. juna 2015., kao autor ili koautor objavila 13 radova od kojih je sedam objavljeno u renomiranim časopisima međunarodnog ranga. Na osnovu kopija ovih radova dostavljenih u konkursnom materijalu, u nastavku dat je kratak osvrt na sadržaj ovih radova.

U periodu posle posljednjeg izbora u akademsko zvanje, kandidatkinja se u istraživačkom radu bavila pretežno primenom ekološki prihvatljivih inhibitora u sprečavanju korozije metalnih materijala u vodenim rastvorima. Pod tu oblast spada rad kategorije Q2: „Inhibition of copper corrosion in NaCl solution by propolis extract”, i tri rada kategorije Q3 čiji su naslovi: "The electrochemical behavior of Al alloys in NaCl solution in the presence of pyrazole derivative", „Corrosion inhibition mild steel in NaCl solution in the presence of propolis extract” i “Corrosion inhibition of steel in a sodium chloride solution by natural honey“. U ovim radovima brzina korozije je praćena odgovarajućim elektrohemijskim metodama. Adsorpcija površinski aktivnih inhibitora iz oblasti prirodnih ili sintetičkih materijala proučavana je određivanjem adsorpcionih izoterma, na osnovu kojih su određivani modeli i mehanizmi inhibitorskog dejstva. Adsorpcione izoterme su korišćene takodje za određivanje termodinamičkih i kinetičkih parametara adsorpcije.

Sličan po gore pomenutoj istraživačkoj oblasti je i rad kategorije Q3 pod naslovom “A Novel Environmentally Friendly Synergistic Mixture for Steel Corrosion Inhibition in 0.51 M NaCl” koji opisuje ispitivanje mogućnosti inhibicije korozije nisko legiranog čelika u neutralnim rastvorima NaCl pomoću netoksičnih smesa na bazi propolisa, tanina, natrijum benzoata, polietilenglikola (PEG400) i skroba. Nadjeno je da kombinacije inhibitora imaju sinergijsko dejstvo u sprečavanju korozije putem formiranja stabilnih antikorozijskih prevlaka na površini čelika.

Radovi kandidatkinje kategorije Q3, analizirani u nastavku, odnose se na oblast zaštite životne sredine.

U radu kategorije Q3 pod naslovom „Sorption kinetics of Cd(II) ions on fermented grape marc” ispitivana je mogućnost da se sorbent dobijen iz otpadnog materijala iz prerade grožđa upotrebi za uklanjanje kadmijuma iz vodenih rastvora. Na bazi merenja adsorpcionih izoterma, koje brzo dobijaju ravnotežnu formu pokazano je da korišćeni sorbent ima visoku efikasnost za uklanjanje toksičnog kadmijuma iz vodenog rastvora, što je od značaja sa stanovišta zaštite životne sredine.

Još jedan rad kategorije Q3, pod naslovom „Investigation of Reduction and Precipitation Rate of Colloidal Gold Particles Obtained in the Process of Electrical and Electronic Waste

Recycling”, spada u radove od značaja za zaštitu životne sredine. U njemu je proučavan način za reciklažu zlata iz otpadnih materijala industrije elektronike. Preporučeno je optimalan način za dobijanje zlata visoke čistoće, 99.99%, taloženjem koloidnog zlata u redukcionalnoj sredini sa $K_2S_2O_5$ kao redukcionalnim sredstvom. SEM analizom utvrđeno je da su dobijene čestice sfernog oblika.

Ova analiza pokazuje da se kandidatkinja u naučnom radu bavila korozijom metala sa elektrohemijskog aspekta, kao i problemima zaštite životne sredine, što spada u oblast hemijskog inženjerstva, pa se može zaključiti da se naučni rad kandidatkinje odgovara nastavnoj oblasti za koju konkuriše. To joj za period posle izbora u prethodno akademsko zvanje (vanrednog profesora) donosi 44.72 poena za naučni rad, znatno više od 25 poena propisanih dokumentom Uslovi i kriterijumi za izbor u akademsko zvanje

Što se tiče stručnog rada, iz priloženih dokumenata u konkursnom materijalu vidi se da je kandidatkinja rukovodilac jednog međunarodnog i dva nacionalna projekta iz oblasti razvoja litijum jonskih baterija, kao nove i u svetu vrlo propulzivne naučne oblasti, i da je takođe učesnik tri naučna projekta u timovima kojima rukovode drugi istraživači. Stoga se može zaključiti da se kandidatkinja uspešno bavi radom u struci, i za taj aspekt svog rada ocenjena je sa 24 poena.

Univerzitet Crne Gore je u dva maha, 2018 i 2019. kandidatkinji dodelio dodelio priznanja za ukupan rad na Univerzitetu.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Dr Veselinka Grudić je tokom radnog staža kao vanredni profesor od strane Veća MTF bila zadužena i uspešno vodila nastavu iz brojnih fakultetkih nastavnih predmeta na sva tri akreditovana nivoa nastave: osnovnim, master i doktorskim studijama. Vodila je nastavu iz sledećih predmeta osnovnih i postdiplomskih akademskih studija: Elektrohemija, Hemijska termodinamika, Tehnološke operacije II, Hemijski izvori struje, Zaštitne prevlake, Fizička hemija sa elektrohemijom, Elektrohemijska kinetika, Elektrohemijske metode mjerenja, Fizičko-hemijski procesi i metode u zaštiti životne sredine. Na nivou doktorskih studija bila je angažovana na sledećim predmetima: Termodinamika-viši kurs i Elektrohemijski izvori struje-gorivni spregovi.

Osim toga, u oblasti Zaštita vazduha izvodila je nastavu iz predmeta: Zaštita zemljišta i vazduha, a na osnovnim i postdiplomskim studijama primenjenog studijskog programa Zaštita životne sredine vodila je nastavu na predmetima Fizičko-hemijski procesi u zaštiti životne sredine, Tehnologije reciklaže i Alternativni izvori energije. Bila je mentor 25 specijalističkih radova, jednog master rada i bila je član većeg broja komisija za odbranu specijalističkih i master radova. Uz to, odlukama Veća Metalurško-tehnološkog fakulteta određena je za mentora dve doktorske disertacije čija je izrada u toku.

Kandidatkinja je uspešno vodila računa o pokrivenosti nastavnih predmeta odgovarajućom literaturom, a njena predavanja su visoko pozitivno ocenjivana u studentskim anketama. Iz svega ovoga sledi pozitivna ocena pedagoških kvaliteta kandidata za izbor u akademsko zvanje.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD	41	14	55	69.3	44.72	114.02
2. UMJETNIČKI RAD						
3. PEDAGOŠKI RAD	19	29	48	18.5	40	58.5
4. STRUČNI RAD	6	6	12	12	24	36
UKUPNO	66	49	115	99.8	108.72	208.52

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Poredeći uslove predviđene Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima za izbor u akademsko i naučno zvanje, sa podacima koje o svom naučnoistraživačkom, pedagoškom i stručnom radu kandidat Veselinka Grudić podnela na konkurs za izbor u akademsko zvanje za oblasti Fizička hemija i Hemijsko inženjerstvo na Metalurško-tehnološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore, zaključujem da je kandidat dr Veselinka Grudić ispunila uslove predviđene Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima za izbor u akademsko i naučno zvanje za izbor u zvanje redovnog profesora, te stoga predlažem Senatu Univerziteta Crne Gore da dr Veselinka Grudić izabere u zvanje **redovnog profesora** za oblasti: Fizička hemija i Hemijsko inženjerstvo na Metalurško-tehnološkom fakultetu.

RECENZENT

dr Slavko Mentus,
redovni profesor u penziji
Univerzitet u Beogradu,
Fakultet za fizičku hemiju

REFERAT

Za izbor u akademsko zvanje za oblasti: **Nacionalna istorija i Opšta istorija** na Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

Konkurs je objavljen u dnevnom listu "Pobjeda" od 23.12.2019. godin, i ispravka Konkursa objavljena 27.12.2019. godine. Na raspisani Konkurs javio se kandidat **DR DRAGUTIN PAPOVIĆ**.

BIOGRAFIJA

LIČNI PODACI, koji pored ostalog sadrže: dan, mjesec i godinu rođenja, mjesto rođenja i državu

Dragutin Papović je rođen 5.09.1980. godine, Vrbas, Srbija.

PODACI O OBRAZOVANJU, koji pored ostalog sadrže: fakultet, univerzitet, mjesto i datum završetka osnovnih i postdiplomskih studija, naziv magistarskog rada, naziv doktorske disertacije i datum odbrane.

Osnovnu školu i Gimnaziju završio je u Nikšiću. Dobitnik diplome „Luča“. Diplomirao je 2003. godine na Filozofskom fakultetu u Nikšiću (Odsjek za istoriju i geografiju), sa prosječnom ocjenom 9,5. Magistrirao je 2007. godine na Filozofskom fakultetu u Beogradu (Odsjek za istoriju), na temi „Protivnici vlasti u Crnoj Gori 1945 – 1948“. Prosječna ocjena na magistarskim studijama je 9,33. Doktorirao je 26.12.2013. godine na Filozofskom fakultetu u Nikšiću na temi „Intelektualci i vlast u Crnoj Gori 1945-1990“.

PODACI O RADNIM MJESTIMA I IZBORIMA U ZVANJA, uključujući: nazive firmi i radna mjesta, akademsko zvanje, nazive institucija, univerzitet i datum izbora i reizbora u proteklom periodu.

Od 2003. do 2013. godine bio je saradnik u nastavi, a od 2014. godine angažovan je kao honorarni nastavnik na Studijskom programu istorija Filozofskog fakulteta u Nikšiću. Od 2007. do 2011. godine bio je i sekretar Studijskog programa za istoriju. U ljetnjem semestru studijske 2013/2014. godine pod mentorstvom je izvodio predavanja na predmetima: Istorija Crne Gore od kraja XII do kraja XV vijeka i Pomoćne istorijske nauke II. Tokom studijskih 2014/15, 2015/16. i 2016/17. godine izvodio je predavanja na predmetima na Osnovnim studijama Istorije: Istorija Crne Gore od kraja XII vijeka, Istorija Crne Gore od kraja XII do kraja XV vijeka, Pomoćne istorijske nauke I, Pomoćne istorijske nauke II, Istorijska geografija I i Istorijska geografija II, kao i na predmetima na Specijalističkim studijama Istorije: Teorijske osnovne metodike istorije i Metodika nastave istorije sa školskim radom. Tokom studijske 2017/18, 2018/19. i 2019/20. godine izvodio je i izvodi predavanja na predmetima na osnovnim studijama Istorije: Istorija Crne Gore do kraja XII vijeka, Istorija Crne Gore od kraja XII do kraja XV vijeka i Istorijski praktikum III. Od 2014. godine učestvuje u radu Centra za geopolitiku na Filozofskom fakultetu u Nikšiću. Jedan je od urednika naučnog časopisa "Montenegrin Journal of Social Sciences (MJSS)".

KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE NAUČNO-ISTRAŽIVAČKE I STRUČNE BIBLIOGRAFIJE

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST			
Autorske naučne monografije			
M3 Monografija nacionalnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Papović, D., Protivnici vlasti u Crnoj Gori (1945-1948), Podgorica, 2009, 281 strana, Matica crnogorska, (ISBN 978-86-84013-19-6).	4	4
2.	Papović, D., Intelektualci i vlast u Crnoj Gori (1945-1990), Podgorica, 2015, 509 strana, Matica crnogorska, (ISBN 978-86-84013-87-5).	4	4
Radovi u naučnim časopisima			
Q1 Rad u vodećem međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na WoS listama, rangiran u prvih 25% časopisa po Scopusovom rangiranju)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Papović, D., Unutrašnji sukobi u Barskoj nadbiskupiji 1965-1970, <i>Acta Histriae</i> , 24, 2016, 3, 543-560. (Slovenija), (ISSN: 1318-0185).	15	15
Q5 Rad u međunarodnom časopisu koji nije indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Papović, D., Utjecaj politike na crnogorski film u XX stoljeću, <i>Casopis za suvremenu povijest</i> , 2014, 2, 223-241. (Hrvatska), (ISSN: 0590-9597).	4	4
2.	Papović, D., Intelektualci i vlast u Crnoj Gori (1945-1950), <i>Godišnjak za društvenu istoriju</i> , 2012, 2, 8-31. (Srbija), (ISSN: 0354-5318).	4	4
Q6 Rad u časopisu nacionalnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Papović, D., Razvoj informatike i računarstva u Crnoj Gori 1970-1990, <i>Istorijski zapisi</i> , 2011, 1-2, 119-134. (Crna Gora), (ISSN: 0021-2652).	2	2
2.	Papović, D., Institucije Crne Gore za upravljanje u prosvjeti, kulturi i nauci 1945-1990, <i>Arhivski zapisi</i> , 2012, 2, 177-204. (Crna Gora), (ISSN: 0353-7404).	2	2
3.	Papović, D., Katolička crkva i nacionalizam u Crnoj Gori: beatifikacija i kanonizacija Leopolda Bogdana Mandića, <i>Montenegrin journal for social science (MJSS)</i> , 2017, 1, 42-77. (Crna Gora), (ISSN: 2536-5592).	2	2
4.	Papović, D., Lik Petra I Petrovića u našoj historiografiji, <i>Matica</i> , 2004, 18/19, 281-339. (Crna Gora), (ISSN 1450-9059).	2	2
5.	Papović, D., Đilasovih "sto dana": (11. X 1953 – 17. I 1954), <i>Matica</i> , 2007, 31, 233-296. (Crna Gora), (ISSN: 1450-9059).	2	2
6.	Papović, D., Svjedok vremena: <i>Istorijski zapisi</i> 1988-2008, <i>Matica</i> , 2008, 36, 241-284. (Crna Gora), (ISSN: 1450-9059).	2	2
7.	Papović, D., Protivnici vlasti u Crnoj Gori (1945-1948), <i>Matica</i> , 2009, 37/38, 317-332. (Crna Gora), (ISSN: 1450-9059).	2	2
8.	Papović, D., Enciklopedija Crne Gore i Leksikografski zavod, <i>Matica</i> , 2012, 49, 183-210. (Crna Gora), (ISSN: 1450-9059).	2	2
9.	Papović, D., Formiranje i razvoj Univerziteta „Veljko Vlahović“, <i>Matica</i> , 2012, 50, 447-478. (Crna Gora), (ISSN: 1450-9059).	2	2
10.	Papović, D., Od Naučnog društva Crne Gore do CANU (1950-1977), <i>Matica</i> , 2013, 53, 265-305. (Crna Gora), (ISSN: 1450-9059).	2	2
11.	Papović, D., Crnogorska akademija nauka i umjetnosti 1977-1990, <i>Matica</i> , 2013, 54, 381-432. (Crna Gora), (ISSN: 1450-9059).	2	2
12.	Papović, D., Njegoš u socijalističkoj i nacionalnoj ideologiji Crne Gore 1945-1989, <i>Matica</i> , 2013, 55, 231-254. (Crna Gora), (ISSN: 1450-9059).	2	2
13.	Papović, D., Nacionalna ideologija Veselina Đuranovića, <i>Matica</i> , 2013/2014, 56/57, 99-140. (Crna Gora), (ISSN: 1450-9059).	2	2
14.	Papović, D., Digitalizacija i internet prezentacija srednjovjekovnih historijskih izvora, <i>Matica</i> , 2014, 58, 235-250. (Crna Gora), (ISSN: 1450-9059).	2	2
15.	Papović, D., Ciljevi i rezultati kulturne politike SR Crne Gore 1966-1990, <i>Matica</i> , 2014, 59, 171-224. (Crna Gora), (ISSN: 1450-9059).	2	2
16.	Papović, D., Institucije Saveza komunista Crne Gore za definisanje i sprovođenje ideologije 1950-1989, <i>Matica</i> , 2015, 62, 225-252. (Crna Gora), (ISSN: 1450-9059).	2	2
17.	Papović, D., Izgradnja katoličke crkve u Podgorici 1969. godine, <i>Matica</i> , 2016, 65, 473-484. (Crna Gora), (ISSN: 1450-9059).	2	2
18.	Papović, D., Odnosi Crne Gore i SPC tokom izgradnje Njegoševog mauzoleja, <i>Matica</i> , 2017, 69, 209-270. (Crna Gora), (ISSN: 1450-9059).	2	2
19.	Papović, D., Uticaj zapada na Crnu Goru tokom šeste i sedme decenije XX vijeka, <i>Matica</i> , 2017, 71, 373-388. (Crna Gora), (ISSN: 1450-9059).	2	2
20.	Papović, D., Islamska vjerska zajednica u Crnoj Gori 1965-1990, <i>Matica</i> , 2018, 75, 329-380. (Crna Gora), (ISSN: 1450-9059).	2	2
21.	Papović, D., Vjerski poglavari u SR Crnoj Gori, <i>Matica</i> , 2019, 79, 133-160. (Crna Gora), (ISSN:1450-9059)	2	2

Radovi na naučnim konferencijama, učešća na izložbama, i slično			UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
K2 Naučni rad na međunarodnom naučnom skupu (štampano u cjelini)				
1.	Papović, D. , Intelektualci i vlast u Crnoj Gori (1945-1950), Zbornik radova sa međunarodnog naučnog skupa Njegoševi dani 3, Nikšić, 2010, 449-456. (ISBN 978-86-7798-062-7)		2	2
2.	Papović, D. , Rad Austrougarske vlasti na uređenju društvenog života Crne Gore 1916-1918, Zbornik radova sa međunarodnog naučnog skupa Crna Gora u Prvom svjetskom ratu, Cetinje, Podgorica, 2015, 111-168. (ISBN 978-86-84013-84-4).		2	2
S3 Stručna monografija izdata kod nas			UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Papović, D. , Primjeri filantropije u Crnoj Gori do kraja XX vijeka, Podgorica, 2009, 71 strana, Fond za aktivno građanstvo, (ISBN 978-9940-9210-0-2).		2	2
2.	Papović, D. , Rani ratovi, Cetinje, 2010, 316 strana, Otvoreni kulturni forum, (ISBN 978-86-85747-29-8).		2	2
3.	Papović, D. , Prilozi za istoriju nauke i kulture u Crnoj Gori 1945-1990, Podgorica, 2015, 227 strana, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, (ISBN 978-86-303-1905-1).		2	2
S4 Poglavlje u stručnoj monografiji izdatoj kod nas			UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Andrijašević M. Živko, Folić Zvezdan, Papović Dragutin , 100 godina crnogorske elektroprivrede, Nikšić, 2010, 253 strane, Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić, (ISBN 978-9940-9295-0-3)		1	0,5

2. PEDAGOŠKA DJELATNOST

Udžbenici			UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
P4 Novo, dopunjeno izdanje udžbenika koji se koristi kod nas				
1.	Andrijašević M. Živko, Sait Šabotić, Papović Dragutin , Slobodan Drobnjak, Istorija za osmi razred devetogodišnje osnovne škole, Podgorica, 2008, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. (ISBN 978-86-303-1193-2).		2	0,5
2.	Papović Dragutin , Šabotić Sait, Prekić Adnan , Ščekić Milan , Istorija za treći razred gimnazije, Podgorica, 2016, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. (ISBN 978-86-303-1955-6).		2	0,5
Priručnici			UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
P5 Priručnici, rječnici, leksikoni izdati u inostranstvu				
1.	Istorijska čitanka 2, Nacije i države u jugoistočnoj Evropi/ urednica Mirela Luminica Murgesku; urednik izdanja na crnogorskom jeziku Dragutin Papović ; urednica serije Kristina Kuluri, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Podgorica i Centar za demokratiju i pomirenje u jugoistočnoj Evropi Solun, 2012, 135 strana, (ISBN 978-86-303-1649-4).		2	0,25
2.	Istorijska čitanka 3, Balkanski ratovi/ urednici Valeri Kolev, Kristina Kuluri; urednik izdanja na crnogorskom jeziku Dragutin Papović ; urednica serije Kristina Kuluri; Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Podgorica i Centar za demokratiju i pomirenje u jugoistočnoj Evropi Solun, 2012, 133 strane, (ISBN 978-86-303-1650-0).		2	0,25
P6 Priručnici, rječnici, leksikoni izdati kod nas			UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Rastoder Šerbo , Andrijašević M. Živko , Papović Dragutin , Folić Zvezdan , Šabotić Sait , Drobnjak Slobodan , Selhanović Jadranka , Drinčić Željko , Prekić Adnan , Istorijski leksikon Crne Gore , knjiga 1-5, Podgorica, 2006, Daily Press, ISBN 86-7706-165-7 (knj. 1) ISBN 86-7706-166-5 (knj. 2) ISBN 86-7706-167-3 (knj. 3) ISBN 86-7706-168-1 (knj. 4) ISBN 86-7706-169-X (knj. 5)		1	0,5

KVANTITATIVNA OCJENA REFERENCI DO POSLEDNJEG IZBORA

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST						UKUPNI BROJ BODOVA	
1.1. Monografije		1.1.1.	1.1.2.	1.1.3.	1.1.4.	1.1.5.	8
Broj referenci*broj bodova					2*8		
1.2. Radovi objavljeni u časopisima		1.2.1.	1.2.2.	1.2.3.	1.2.4.		65
Broj referenci*broj bodova		1*15	2*8	21*42			
1.3. Radovi na kongresima, simpozijumima, seminarima			1.3.1.	1.3.2.	1.3.3.		4
Broj referenci*broj bodova			2*4				
1.4. Uvodno, objavljeno plenarno predavanje				1.4.1.	1.4.2.		

Broj referenci*broj bodova				
1.5. Recenzije	1.5.1.	1.5.2.	1.5.3.	
Broj referenci*broj bodova				
UKUPNO ZANAUČNOISTRAŽIVAČKU DJELATNOST				77
3. PEDAGOŠKA DJELATNOST				
3.1. Udžbenici	3.1.1.	3.1.2.	3.1.3.	3.1.4.
Broj referenci*broj bodova				2*1
3.2. Priručnici		3.2.1.	3.2.2.	3.2.3.
Broj referenci*broj bodova			3*1	
3.3. Gostujući profesor			3.3.1.	3.3.2.
Broj referenci*broj bodova				
3.4. Mentorstvo		3.4.1.	3.4.2.	3.4.3.
Broj referenci*broj bodova				
3.5. Kvalitet pedagoškog rada (može se koristiti ukoliko se na zvaničnim studentskim anketama najmanje tri godine uzastopno dobiju odlične ocjene za sve elemente pedagoškog rada)				
UKUPNO ZA PEDAGOŠKU DJELATNOST				2
4. STRUČNA DJELATNOST				
4.1. Stručna knjiga		4.1.1.	4.1.2.	
Broj referenci*broj bodova			4*6,5	6,5
4.2. Urednik ili koeditor		4.2.1.	4.2.2.	4.2.3.
Broj referenci*broj bodova				
4.3. Stručni članak			4.3.1.	
Broj referenci*broj bodova				
4.4. Objavljeni prikazi			4.4.1.	
Broj referenci*broj bodova				
4.5. Popularno-stručni članci			4.5.1.	
Broj referenci*broj bodova				
4.6. Ostala dokumentovana stručna djelatnost			4.6.1.	
Broj referenci*broj bodova				
UKUPNO ZA STRUČNU DJELATNOST				6,5

PREGLED RADOVA I BODOVA NAKON PRETHODNOG IZBORA (popunjava kandidat)

Bodovanje provjerava RECENZENT i prikazuje u tabeli VERIFIKACIJA BODOVANJA

NAPOMENA: ZA RADOVE KOJE NIJESU OBJAVLJENI ILI IZVEDENI MORA SE PRILOŽITI ODGOVARAJUĆI DOKAZ DA SU PRIHVAĆENI ZA ŠTAMPU, NOTNI ZAPIS, PISANO DRAMSKO DJELO

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST	BROJ BODOVA	
	UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.1. Monografije	2	8
1.2. Radovi objavljeni u časopisima	24	65
1.3. Radovi na kongresima, simpozijumima i seminarima	2	4
1.4. Uvodno objavljeno plenarno predavanje	-	-
1.5. Recenzije	-	-

3. PEDAGOŠKA DJELATNOST	BROJ BODOVA	
	UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
3.1. Univerzitetski udžbenik	2	1
3.2. Priručnici, rječnici, leksikoni	3	1
3.3. Gostujući profesor	-	-
3.4. Mentorstvo	-	-
3.5. Kvalitet pedagoškog rada (može se koristiti ukoliko se na zvaničnim studentskim anketama najmanje tri godine uzastopno dobiju odlične ocjene za sve elemente pedagoškog rada)	-	-

4. STRUČNA DJELATNOST	BROJ BODOVA	
	UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
4.1. Stručna knjiga	4	6,5
4.2. Urednik ili koeditor časopisa, knjige, kontinuiranih umjetničkih djela (u trajanju dužem od devet mjeseci)	-	-
4.3. Stručni članak	-	-
4.4. Objavljeni prikazi, izvještaji i ekspertize	-	-
4.5. Popularno-stručni članci	-	-
4.6. Ostala dokumentovana stručna djelatnost	-	-

ZBIRNI PREGLED RADOVA I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD		28		77
2. UMJETNIČKI RAD		-		-
3. PEDAGOSKI RAD		5		2
4. STRUČNI RAD		4		6,5
UKUPNO		37		85,5

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore imenovan sam za člana Komisije za razmatranje konkursnog materijala i pisanje izvještaja za izbor u akademsko zvanje za oblasti **Nacionalna istorija i Opšta istorija**. Konkurs je objavljen u dnevnom listu "Pobjeda" 23.12.2019. godine (ispravka od 27.12.2019. godine). Na konkurs se prijavio dr Dragutin Papović. Nakon uvida u dostavljeni konkursni materijal zaključio sam sljedeće:

Kandidat je osnovnu školu i gimnaziju završio u Nikšiću. Nakon toga je 1999. godine upisao Filozofski fakultet, Odsjek za istoriju i geografiju. Diplomirao je 2003. godine, sa prosječnom ocjenom 9,5. Magistarske studije je završio na Filozofskom fakultetu (Odsjek za istoriju) Univerziteta u Beogradu 2007. godine, kada je magistrirao na temi „Protivnici vlasti u Crnoj Gori 1945-1948“. Doktorsku disertaciju pod nazivom „Intelektualci i vlast u Crnoj Gori 1945-1990“ odbranio je na Filozofskom fakultetu u Nikšiću 2013. godine. Nakon završenih osnovnih studija, 2003. godine je angažovan kao saradnik u nastavi na Odsjeku za istoriju i geografiju, a od 2005. godine na Studijskom programu za istoriju na Filozofskom fakultetu u Nikšiću. Kao saradnik u nastavi na Filozofskom fakultetu radio je do 2013. godine. Od 2007. do 2011. godine bio je i sekretar Studijskog programa za istoriju. Od 2014. godine je angažovan kao honorarni nastavnik na Studijskom programu za istoriju Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore. U ljetnjem semestru studijske 2013/2014. godine pod mentorstvom je izvodio predavanja na predmetima: Istorija Crne Gore od kraja XII do kraja XV vijeka i Pomoćne istorijske nauke II. Tokom studijskih 2014/15, 2015/16. i 2016/17. godine izvodio je predavanja na predmetima na Osnovnim studijama Istorije: Istorija Crne Gore do kraja XII vijeka, Istorija Crne Gore od kraja XII do kraja XV vijeka, Pomoćne istorijske nauke I, Pomoćne istorijske nauke II, Istorijaska geografija I i Istorijaska geografija II, kao i na predmetima na Specijalističkim studijama Istorije: Teorijske osnovne metodike istorije i Metodika nastave istorije sa školskim radom. Tokom studijske 2017/18, 2018/19. i 2019/20. godine izvodio je i izvodi predavanja na predmetima na osnovnim studijama Istorije: Istorija Crne Gore do kraja XII vijeka, Istorija Crne Gore od kraja XII do kraja XV vijeka i Istorijски praktikum III.

U pogledu stepena obrazovanja dr Dragutin Papović je ispunio sve uslove propisane Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima za izbor u akademska i naučna zvanja Univerziteta Crne Gore da se izabere u zvanje docenta za oblasti **Nacionalna istorija i Opšta istorija**.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG RADA

Cjelokupan naučno-istraživački rad dr Dragutina Papovića posvećen je proučavanju istorije Crne Gore. Objavio je dvije autorske naučne monografije i preko dvadeset radova u časopisima. Priloženi radovi govore o tematskoj raznovrsnosti Papovićevih istraživanja. Bavio se temama kao što su: odnosi vlasti i njenih protivnika, odnosi vlasti i intelektualaca, razvoj kulture, nauke i visokog obrazovanja, kulturna i nacionalna politika, strani uticaji na crnogorsko društvo, odnosi između države i vjerskih zajednica, digitalizacija i internet prezentacija srednjovjekovnih izvora. Ovi radovi predstavljaju izuzetan doprinos crnogorskoj naučnoj historiografiji, jer su zasnovani na istraživanjima prvorazrednih istorijskih izvora. Kvalitet ovih radova je i u tome što analiza procesa, fenomena i događaja nije ograničena na crnogorski društveni i politički kontekst, već je, budući da se radi o vremenu kada je Crna Gora dio jugoslovenske države, u istraživanja situirana i regionalna problematika. Takođe, izučavanje perioda totalitarizma

na prostoru Crne Gore (1945-1990) ne može se do kraja sprovesti, a da se ovaj fenomen ne posmatra u globalnom kontekstu, budući da je riječ o globalnom fenomenu. Zato su Papovićevi radovi podjednako usmjereni na izučavanje i nacionalnog i opšteg istorijskog konteksta, što je i prepoznato od strane redakcija relevantnih međunarodnih časopisa, koje su preporučile njegove članke za objavljivanje. U ovom Izvještaju ukazaću na tri njegova rada.

Rad pod nazivom **Unutrašnji sukobi u Barskoj nadbiskupiji 1965-1970. godine** objavljen je u časopisu **Acta Histriae** koji se nalazi na SSCI listi (Q1). Rad je zasnovan na isključivo neobjavljenim i primarnim arhivskim izvorima iz fonda Republičke komisije za vjerska pitanja koja je funkcionisala u sastavu Izvršnog vijeća Skupštine Socijalističke Republike Crne Gore. Rad se bavi unutrašnjim sukobima u Barskoj nadbiskupiji koji su bili motivisani nacionalnim odnosima. Ovi sukobi su se pojavili 1965. godine i pripadaju najvažnijim događajima u savremenoj istoriji Barske nadbiskupije. Kako zaključuje Papović, ti događaji su značajno uticali na unutrašnje prilike u Barskoj nadbiskupiji, i zbog toga su se u njih uključili Sveta Stolica i Sveta kongregacija za propagandu vjere. Sveštenici albanske nacionalnosti su htjeli da Barska nadbiskupija prvenstveno bude nacionalna institucija albanskog naroda u Crnoj Gori. Kako bi ostvarili svoje ciljeve zahtijevali su da im se daju glavne funkcije u Ordinarijatu. Barski nadbiskup dr Aleksandar Tokić nije mogao da riješi ove sukobe i zato su se umiješale Sveta Stolica i Kongregacija "Popaganda fide". Sveta Stolica i Ordinarij su kroz nadbiskupiju htjeli da ostvare vjerske misionarske ciljeve, albanski sveštenici su htjeli da je pretvore u nacionalnu instituciju, a crnogorska vlast da aktivnosti nadbiskupije budu van politike i da ima detaljan uvid u njenu djelatnost. Ovim radom Papović je naučno analizirao važna dešavanja u Barskoj nadbiskupiji koja je najstarija vjerska institucija u Crnoj Gori. Istovremeno je ukazao na to kakav je bio stav crnogorske vlasti u pogledu pojave nacionalizma u vjerskim zajednicama, i uopšte, šta su bile glavne karakteristike u relacijama države i vjerskih zajednica.

Drugi izabrani rad **Intelektualci i vlast u Crnoj Gori (1945-1950)** objavljen je u beogradskom časopisu **Godišnjak za društvenu istoriju**, koji pripada kategoriji međunarodnih časopisa (Q5). U ovome radu Papović je analizirao odnos intelektualaca i vlasti u početnoj fazi socijalističkog sistema Crne Gore. Taj period je bio prepoznatljiv po strogoj političko-ideološkoj kontroli nad kulturom, naukom i umjetnošću kako bi se oni razvijali u skladu s načelima socijalizma (komunizma). Kako ukazuje Papović, vlast, odnosno vladajuća Komunistička partija, je formirala Agitprop kao organ koji je usmjeravao čitavu naučnu, umjetničku i kulturnu djelatnost u Crnoj Gori. Agitprop je kontrolisao medije, stručne časopise, škole, umjetnička i naučna udruženja. Na taj način Agitprop je upravljao i radom intelektualaca. Najpoznatiji intelektualci u Crnoj Gori su prihvatili taj odnos i stvarali su u skladu s postavljenim ideološkim zadacima. S obzirom na to da su još od predratnog perioda bili članovi ili simpatizeri Komunističke partije, mnogi intelektualci su nakon rata i sami bili dio partijskog i administrativnog aparata koji je određivao pravce i teme intelektualnog stvaralaštva. U ovome radu Papović je prikazao kakvu su ulogu imali istaknuti crnogorski intelektualci, kao što su književnici: Mihailo Lalić, Radovan Zogović, Mirko Banjević i Janko Đonović, i slikari: Petar Lubarda, Milo Milunović i Miloš Vušković.

Treći rad pod nazivom **Formiranje i razvoj Univerziteta „Veljko Vlahović“** objavljen je u domaćem časopisu **Matica**. Ovo je prvi rad u crnogorskoj historiografiji koji je na sveobuhvatan način analizirao i prikazao razvoj Univerziteta "Veljko Vlahović" od 1974. do 1992. godine, koji je preteča današnjeg Univerziteta Crne Gore. U ovome radu Papović je istakao da je do početka 70-ih godina XX vijeka Crna Gora bila jedina jugoslovenska republika koja nije imala Univerzitet, i da je imala svega dva fakulteta i dvije više škole. Na osnovu arhivskih fondova republičkih i partijskih

organa, u ovome radu su prikazani najvažnije odluke, ličnosti, događaji i podaci u razvoju visokog obrazovanja u Crnoj Gori, kao i dokumenti u kojima su analizirani rezultati postignuti u ovoj oblasti. Formirana su posebna radna i stručna tijela koja su se bavila visokim školstvom u Crnoj Gori. Posebno je značajno što je Papović u ovome radu ukazao i međunarodnu pomoć koju su Crnoj Gori u formiranju sopstvenog Univerziteta pružili Univerziteti iz SAD i SR Njemačke. Zahvaljujući takvoj orijentaciji stvoreni su neophodni: finansijski, kadrovski, prostorni i, uopšte, materijalni uslovi, pa su formiranje i razvoj, prvo fakulteta, a potom i Univerziteta "Veljko Vlahović", bili intenzivni u drugoj polovini 70-ih i tokom 80-ih godina XX vijeka. Prema podacima koje je iznio Papović, na Univerzitetu "Veljko Vlahović" 1975. godine bilo je u nastavi 248 lica od čega 28 doktora nauka i 38 magistara, a tada su postojala svega tri fakulteta: Ekonomski, Tehnički i Pravni. U studijskoj 1989/1990. godini Univerzitet "Veljko Vlahović" je imao 11 fakulteta sa 7.865 studenata. Na Univerzitetu je tada bilo 218 nastavnika i 133 saradnika u stalnom radnom odnosu i 143 nastavnika i 34 saradnika koji su bili honorarno angažovani. Ovaj rad je ukazao ne samo na razvoj Univerziteta, već i na njegov orgoman značaj u razvoju savremene Crne Gore.

Ova tri naučnoistraživačka rada su samo reprezenti kvaliteta čitavog naučnoistraživačkog opusa kandidata i, saglasno Mjerilima za izbor, smatram da dr Dragutin Papović ispunjava uslove za izbor u zvanje **docenta**.

OCJENA STRUČNOG RADA

U oblasti stručnog rada kandidat je ostvario zapažene rezultate. Samostalno je objavio tri, dok je koautor jedne stručne monografije. Pored toga, Papović od 2014. godine učestvuje u radu Centra za geopolitiku na Filozofskom fakultetu u Nikšiću. Ovaj Centar sprovodi naučno-istraživačke projekte i organizuje: naučne skupove, tribine i predavanja iz oblasti savremene istorije i međunarodnih odnosa. Centar objavljuje naučni časopis "Montenegrin Journal of Social Sciences (MJSS)", a jedan od urednika časopisa je dr Dragutin Papović.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Odmah nakon završenih osnovnih studija kandidat je angažovan kao saradnik u nastavi na Filozofskom fakultetu 2003. godine, tako da se Papović već 17 godina neprekidno bavi izvođenjem nastave na Studijskom programu za istoriju. U ovome periodu bio je saradnik u nastavi 11 godina, a potom je kao spoljni saradnik izvodio predavanja na više predmeta na osnovnim i specijalističkim studijama. Posebno je značajno što Papović od 2013. godine u kontinuitetu izvodi nastavu na predmetima: Istorija Crne Gore do kraja XII vijeka i Istorija Crne Gore od kraja XII do kraja XV vijeka. Na ovim predmetima se izučava istorija Crne Gore od praistorije preko antike do kraja srednjeg vijeka. Papović izvodi nastavu i na predmetu Istorijski praktikum III, gdje se, kroz praktičnu nastavu sa studentima, obrađuju teme iz antičke i srednjovjekovne istorije Crne Gore. O visokom stepenu pedagoške osposobljenosti Papovića svjedoče pozitivne ocjene u studentskim anketama. Njegovu pedagošku osposobljenost potvrđuje učešće u izradi udžbenika, priručnika i leksikona iz oblasti istorije. Papović je koautor jednog udžbenika istorije za osnovno obrazovanje i jednog udžbenika istorije za gimnaziju. Učestvovao je u međunarodnom projektu izrade istorijskih čitanki za nastavu istorije u državama jugoistočne Evrope. Zapažen doprinos je imao i u izradi prvog Istorijskog leksikona u Crnoj Gori 2006. godine. Takođe, u ovoj analizi pedagoške osposobljenosti kandidata moram ukazati na jednu važnu okolnost: za većinu predmeta koje je Papović honorarno predavao u dužem vremenskom periodu, u Crnoj Gori nema specijalizovanih stručnjaka, a to znači da nema ni primarnih istraživanja problematike koja je predmet nastavnog programa. Takva je situacija sa ovim oblastima i u istoriografijama u regionu, a ne samo u Crnoj Gori. Primjera radi, u Crnoj Gori nema ni jednog istoričara koji se istraživački bavi izučavanjem istorije Crne Gore do XII vijeka, pa tako o tom periodu, još od sedamdesetih godina XX stoljeća nema novih radova. Ovakav istraživački deficit, odrazio se i na nedostatak adekvatnih udžbenika i literature. Prihvatajući se odgovornog posla izvođenja nastave iz ovih predmeta, Papović je za kratko vrijeme uspio da sistematiizuje izvore i literaturu, koja je studentima poslužila kao gotovo potpuna kompenzacija za nedostatak namjenskog udžbenika. Pored toga, uspio je i da sintezama ove problematike, koju je objavljivao u stručnim časopisima, doprinese njenoj popularizaciji i upotrebi u nastavnom procesu.

U pedagoške sposobnosti kandidata i lično sam se uvjerio, jer sam tokom nekoliko studijskih godina bio predavač na predmetima Studijskog programa za istoriju na kojima je Papović obavljao saradničke poslove. Svjedok sam da je Papović ove poslove obavljao profesionalno i odgovorno. Svi relevantni pokazatelji nedvosmisleno upućuju na zaključak da dr Dagutin Papović ima neophodnu pedagošku osposobljenost za izvođenje nastave na Studijskom programu Istorija na Filozofskom fakultetu.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD	28		28	77		77
2. UMJETNIČKI RAD	-		-	-		-
3. PEDAGOŠKI RAD	5		5	2		2
4. STRUČNI RAD	4		4	6,5		6,5
UKUPNO	37		37	85,5		85,5

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Dr Dragutin Papović ima značajan naučnoistraživački rad, zapažen stručni rad i kvalitetno pedagoško iskustvo. Zato, u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Crne Gore, Mjerilima za izbor u akademska i naučna zvanja Univerziteta Crne Gore, i na osnovu analize priložene dokumentacije, smatram da prijavljeni kandidat ispunjava sve propisane uslove za izbor u zvanje **docenta**.

Vijeće Filozofskog fakulteta u Nikšiću i Senatu Univerziteta Crne Gore predlažem da dr Dragutina Papovića izaberu u zvanje **docenta** za oblasti **Nacionalna istorija** i **Opšta istorija** na Studijskom programu za istoriju Filozofskog fakulteta u Nikšiću.

RECENZENT

Akademik Đorđe Borozan
naučni savjetnik Univerziteta Donja Gorica

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Na sjednici Senata Univerziteta Crne Gore održanoj 12. marta 2020. godine imenovan sam za člana Komisije za razmatranje konkursnog materijala i pisanje izvještaja za izbor u akademsko zvanje za oblasti **Nacionalna istorija** i **Opšta istorija**. Kandidat koji se prijavio na konkurs je dr Dragutin Papović.

Dragutin Papović je diplomirao 2003. godine na Filozofskom fakultetu (Odsjek za istoriju i geografiju), sa prosječnom ocjenom 9,5. Magistrirao je na Filozofskom fakultetu (Odsjek za istoriju) Univerziteta u Beogradu 2007. godine, a doktorirao je na Filozofskom fakultetu u Nikšiću 2013. godine. Na Odsjeku za istoriju i geografiju, odnosno na Studijskom programu za istoriju Filozofskog fakulteta, radio je kao saradnik u nastavi od 2003. do 2013. godine. Nakon što je stekao zvanje doktora istorijskih nauka, na Studijskom programu za istoriju izvodi nastavu kao honorarni predavač od 2014. godine.

Dr Dragutin Papović je za samo deset godina od diplomiranja došao do zvanja doktora istorijskih nauka, što svjedoči da je efikasno ispunio obrazovne uslove neophodne za izbor u akademsko zvanje. To govori i o njegovoj zapaženoj posvećenosti radu u oblasti visokog školstva. Imajuću u vidu odredbe Zakona o visokom obrazovanju, Statuta Univerziteta Crne Gore i Mjerila za izbor u akademska i naučna zvanja Univerziteta Crne Gore, konstatujem da dr Dragutin Papović ispunjava propisane uslove u pogledu stepena obrazovanja.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG RADA

Kandidat dr Dragutin Papović se naučnoistraživačkim radom intenzivno bavi od 2004. godine. Do 2020. godine samostalno je objavio 2 naučne i 2 stručne monografije, 24 naučna i stručna rada u relevantnim međunarodnim i domaćim časopisima, i 2 rada u zbornicima sa naučnih skupova. U njegovoj klasifikacionoj bibliografiji se nalazi i jedan rad koji je objavljen u časopisu sa SSCI liste (Q1). Na osnovu priložene bibliografije može se zaključiti da je naučno interesovanje kandidata raznovrsno i da se bavio temama, od digitalizacije i internet prezentacije srednjovjekovnih istorijskih izvora do tema koje se odnose na nacionalnu istoriju Crne Gore u XX vijeku.

Svoju prvu autorsku monografiju od nacionalnog značaja *“Protivnici vlasti u Crnoj Gori 1945-1948.”* kandidat je objavio 2009. godine. Ova monografija je, u stvari, kandidatova magistarska teza. U njoj se kandidat bavio političkim prilikama u Crnoj Gori od kraja Drugog svjetskog rata do Rezolucije Informbiroa 1948. godine. Na bazi arhivskih fondova republičkih i partijskih organa, Papović je u ovom radu naučno analizirao politička dešavanja u prvim poslijeratnim godinama u Crnoj Gori. Ukazao je da su jedine antifašističke snage u Crnoj Gori bile Komunistička partija Jugoslavije i Narodnooslobodilački pokret, i da su oni pobijedili u ratu 1945. godine. Pobjednik u ratu je osvojio apsolutnu vlast u Crnoj Gori. Posebno je značajno što je kandidat o tome pisao sa detaljnim osvrtom na jugoslovenske političke prilike. Papović je ukazao na najznačajnije političke događaje, kao i na odnos nove vlasti prema svojim političkim protivnicima. Izbori za ustavotvornu Skupštinu Jugoslavije 1945. i ustavotvornu Skupštinu Crne Gore 1946. godine bili su i političke prekretnice i politički indikatori. Na ovim izborima je nova komunistička vlast ostvarila ubjedljive pobjede, a protivnici vlasti u Crnoj Gori su bili izrazita manjina koja nije mogla da formira osvoje organizacije. Na izborima za ustavotvornu Skupštinu Jugoslavije 11. XI 1945. godine u Crnoj Gori je broj apstinenta i onih koji su glasali za kutiju bez liste iznosio 13.698, odnosno svega 7,01% od ukupnog biračkog tijela. Nakon godinu dana na izborima za ustavotvornu Skupštinu Crne Gore broj protivnika vlasti se smanjio gotovo dvostruko. Na izbore nijesu izašla 6.823 birača, ili 3,62% ukupnog broja birača. Među protivnicima vlasti u periodu 1945-1948. godine bili su odmetnuti pripadnici kolaboracionističkih snaga, tzv. škripari. Neposredno nakon oslobođenja bilo ih je oko 250. U ovome periodu protivnika vlasti i novog sistema je bilo i među vjerskim zajednicama, ali je njihov uticaj bio slab, tako da se komunistička vlast u Crnoj Gori nakon 1945. godine brzo učvrstila, i gotovo u potpunosti je eliminisala ili marginalizovala svoje protivnike. Ovom monografijom Papović je faktički objasnio način na koji je Komunistička partija započela svoju gotovo poluvjekovnu vladavinu.

Naučni rad *“Uticaj politike na crnogorski film u XX stoljeću”* objavljen je u uglednom zagrebačkom *Časopisu za suvremenu povijest*. Rad predstavlja pionirsko istraživanje u crnogorskoj historiografiji, budući da se umjesto dominantnog tretiranja događaja i procesa, analizira uticaj politike na jednu oblast umjetničkog stvaralaštva. U ovome radu Papović je prikazao početak i razvoj crnogorske kinematografije, osnivanje filmskih preduzeća, istaknute filmske stvaraoce, a potom se osvrnuo na ono što je bila opšta karakteristika filma od njegovog nastanka – propagandna uloga. Papović je tu temu obradio od pojave prvog dugometražnog igranog filma sa crnogorskom tematikom “Voskresenja ne biva bez smrti” iz 1922. godine, koji je služio za političke potrebe crnogorske emigrantske Vlade u njenom nastojanju da se nakon 1918. godine obnovi crnogorska država. Crnogorska kinematografija je značajnije počela da se razvija tek nakon 1945. godine. To je bilo i zbog potreba umjetnosti, ali i zbog političko-ideoloških potreba socijalističke vlasti. Papović je ukazao na okolnosti prilikom formiranja preduzeća “Lovćen film” 1949. godine, kao i na razloge formiranja drugih centralnih filmskih preduzeća kao što su “Filmski studio – Titograd” i “Zeta-film”. Papović je ovu temu proučio i prikazao na osnovu istorijskih izvora, odgovarajuće literature i, prije svega, na osnovu radova crnogorskih filmskih kritičara. Ukazao je na to da je od prvog poslijeratnog crnogorskog igranog filma “Lažni car”, snimljenog 1955. godine, pa do snimanja najskupljeg crnogorskog igranog filma “Trinaesti jul” iz 1982. godine, crnogorska kinematografija imala naglašenu ulogu u promociji ideologije socijalističke vlasti. Zato su među crnogorskim filmovima dominirali oni sa tematikom iz Narodno-oslobodilačke borbe, a scenariji su uglavnom adaptirani iz literature koja se bavila ratnom tematikom. No, kako navodi Papović, i u crnogorskoj kinematografiji je bilo filmova iz tzv. “crnog talasa”.

Zbog toga je vlast uvela filmsku cenzuru koja je od 1973. godine propisana i institucionalizovana na osnovu Zakona o kinematografiji. I pored tih ograničenja, crnogorska kinematografija je u ovome periodu dostigla produkcionu zenit i visoke umjetničke standarde, o čemu svjedoče brojne nagrade na filmskim festivalima. Papović je ovim radom ukazao na to kako su se osobnosti socijalističkog sistema reflektovale na kinematografiju i zato ovaj rad iz oblasti društvene istorije predstavlja važan doprinos boljem razumijevanju istorije Crne Gore u XX vijeku.

Reprezentativno naučnoistraživačko ostvarenje predstavlja i Papovićev *“Rad Austrougarske vlasti na uređenju društvenog života Crne Gore 1916-1918”*. Ovaj rad je predstavljen na međunarodnom naučnom skupu “Crna Gora u Prvom svjetskom ratu”, a potom je objavljen u zborniku radova sa ovog skupa. Glavna vrijednost ovog rada je to što je dopunio znanja crnogorske historiografije o Prvom svjetskom ratu. Većina crnogorskih istoričara su period austrougarske okupacije proučavali koristeći isključivo istorijske izvore crnogorske provenijencije, dok je Papović u ovome radu okupacionu upravu u Crnoj Gori analizirao na osnovu “Cetinjskih novina” koje je ta uprava objavljivala od avgusta 1916. do oktobra 1918. godine. U radu su prikazani organizaciona struktura okupacione uprave i njeni ciljevi u Crnoj Gori. Papović je, prije svega, naglasio nastojanje austrougarske uprave da aktivira cjelokupni privredni i, naročito, poljoprivredni potencijal Crne Gore u cilju suzbijanja gladi koja je bila glavna opasnost. Kako zaključuje Papović, Austrougarska je na osnovu preciznih statističkih podataka htjela da stvori moderan i održiv ekonomski sistem u Crnoj Gori. Promovala je radnu etiku i disciplinu, i smatrala je da Crna Gora ima dovoljno obradivog zemljišta koje bi, uz odgovarajuće mjere, moglo da daje dovoljno prinosa ne samo za prehranu Crnogoraca, već i za izvoz. Okupaciona uprava je dala primjer, jer je u vlastitoj režiji izvršila sjetvu značajnih obradivih površina. Crnogorcima je demonstrirala primjenu modernih agrotehničkih mjera. Isto je rađeno i u oblasti stočarstva. Ipak, rezultati su izostali zbog surove rekvizicije hrane koju je uvela okupaciona vlast, kao i zbog internacije radno najposobnijeg stanovništva. No, modernizatorske mjere su uticale na svijest stanovništva, a slične napredne mjere ova uprava je uvela u: trgovini, saobraćaju, poreskom sistemu i bankarstvu. Uvedena je socijalno-zdravstvena pomoć, a organizovane su dobrotvorne akcije za pomoć siromašnim i nemoćnim. Posebne higijenske mjere su preduzete protiv infektivnih bolesti, što je poboljšalo javno zdravlje. Papović je ukazao i na to da je okupaciona vlast sudstvo, odnosno pravni poredak, uredila na bazi crnogorskog zakonodavstva. Obnovljen je rad gotovo svih osnovnih škola. U ovome periodu je, zapravo, prvi put uvedeno zimsko i ljetnje računanje vremena u Crnoj Gori, a tada je prvi put u javnoj upotrebi bio gregorijanski kalendar. Iako su ove mjere primjenjivane samo od početka 1916. do kraja 1918. godine, one su nesumnjivo uticale na uređenje, a u mnogim oblastima i na modernizaciju crnogorskog društva. Svakako su najdugoročniji uticaj imali obnova i građenje puteva, jer su austrougarske ceste kroz čitav XX vijek u Crnoj Gori bile simbol i primjer kvalitetnog graditeljstva. Ovim radom Papović je doprinio boljem razumijevanju ovog perioda crnogorske istorije i na naučan način je uticao da se o ovome periodu dobije objektivnija slika.

Nakon uvida u dostavljene radove iz klasifikacione bibliografije i na osnovu analize nekoliko odabranih naučnoistraživačkih radova, smatram da dr Dragutin Papović posjeduje neophodne reference za izbor u akademsko zvanje **docenta** iz oblasti **Nacionalna istorija i Opšta istorija**.

OCJENA STRUČNOG RADA

Objavljivanjem stručnih monografija, koje su predstavljene u klasifikacionoj bibliografiji i stavljene na uvid recenzentskoj komisiji, Papović je dokazao da je ostvario zapažen kvalitet rada u ovoj oblasti.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

S obzirom na to da smo kolege na Studijskom programu za istoriju, pedagoški rad kandidata Papovića poznajemo od kada je počeo da radi kao saradnik u nastavi 2003. godine. Studijski program za istoriju i Filozofski fakultet su gotovo jednoglasno pozitivno vrednovali pedagoški rad kandidata, i zato je od 2003. godine u konitnuitetu angažovan u nastavi. O njegovoj pedagoškoj osposobljenosti najbolji svjedoči činjenica da je od studijske 2013/2014. pa do studijske 2019/2020. godine u konitnuitetu izvodio predavanja na predmetima: Istorija Crne Gore do kraja XII vijeka i Istorija Crne Gore od kraja XII do kraja XV vijeka, a tokom tri

studijske godine izvodio je predavanja na predmetima: Pomoćne istorijske nauke I, Pomoćne istorijske nauke II, Istorijaska geografija I, Istorijaska geografija II, Teorijske osnovne metodike istorije i Metodika nastave istorije sa školskim radom. U posljednje dvije studijske godine izvodi nastavu i na predmetu Istorijaski praktikum III. S obzirom na to da je nastavu izvodio na značajnom broju tematski i hronološki raznolikih predmeta, a naročito na onima iz oblasti nacionalne istorije, nesumnjivo je da je stekao veoma dobre pedagoške vještine. Osim toga, izvodeći nastavu na predmetima iz oblasti metodike nastave istorije stekao je uvid u suštinu pedagoške djelatnosti u okviru nastave istorije. O pedagoškoj osposobljenosti kandidata svjedoče afirmativne ocjene koje je dobio u anonimnim studentskim anketama.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD	28		28	77		77
2. UMJETNIČKI RAD	-		-	-		-
3. PEDAGOŠKI RAD	5		5	2		2
4. STRUČNI RAD	4		4	6,5		6,5
UKUPNO	37		37	85,5		85,5

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Imajući u vidu zapažene rezultate koje je dr Dragutin Papović ostvario u naučnoistraživačkom radu, u stručnoj djelatnosti i u oblasti pedagoškog osposobljavanja, smatram da je u potpunosti ispunio sve uslove za izbor u akademsko zvanje, propisane Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima za izbor u akademska i naučna zvanja Univerziteta Crne Gore.

Predlažem nadležnim organima Univerziteta Crne Gore da se dr Dragutin Papović izabere u zvanje **docenta** za oblasti **Nacionalna istorija** i **Opšta istorija** na Filozofskom fakultetu.

RECENZENT

Dr Nenad Perošević
Vanredni profesor Filozofskog fakulteta
Univerziteta Crne Gore

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Senat Univerziteta Crne Gore imenovao me je za člana Komisije za razmatranje konkursnog materijala i pisanje izvještaja za izbor u akademsko zvanje za oblasti **Nacionalna istorija** i **Opšta istorija**. Na raspisani konkurs se u propisanom roku i u skladu sa pravilima prijavio dr Dragutin Papović.

Dragutin Papović je 1999. godine upisao Filozofski fakultet (Odsjek za istoriju i geografiju) a diplomirao je 2003. godine, sa prosječnom ocjenom 9,5. Na Filozofskom fakultetu (Odsjek za istoriju) Univerziteta u Beogradu magistrirao je 2007. godine, na temi „Protivnici vlasti u Crnoj Gori 1945-1948“. Na Filozofskom fakultetu u Nikšiću 2013. godine odbranio je doktorsku disertaciju „Intelektualci i vlast u Crnoj Gori 1945-1990“. Radnu karijeru je započeo kao saradnik u nastavi na Odsjeku za istoriju i geografiju 2003. godine, a od 2005. godine na novoformiranom Studijskom programu za istoriju na Filozofskom fakultetu u Nikšiću. Od 2014. godine radi kao honorarni nastavnik na Studijskom programu za istoriju Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore.

Na osnovu dokaza o stečenim obrazovnim kvalifikacijama samatram da dr Dragutin Papović u pogledu stepena obrazovanja ispunjava uslove koji su, Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima za izbor u akademska i

naučna zvanja Univerziteta Crne Gore, predviđeni za izbor u akademsko zvanje **docenta**.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG RADA

Na osnovu konkursnog materijala može se zaključiti da je bibliografija naučnoistraživačkih radova kandidata brojna i raznovrsna i da se, ako se uzmu u obzir i kvalitet i kvantitet priloženih tekstova, radi o zapaženom istoriografskom opusu. S obzirom na to da je za ovaj izvještaj neophodno izdvojiti tri naučno-istraživačka rada, odlučio sam se za jednu naučnu monografiju i dva naučna članka, koji u potpunosti potvrđuju ocjenu da je dosadašnji kandidatov naučnoistraživački rad važan doprinos razvoju crnogorske historiografije i širenju znanja iz oblasti nacionalne istorije Crne Gore.

Autorska naučna monografija **“Intelektualci i vlast u Crnoj Gori (1945-1990)”**, predstavlja, u osnovi, Papovićevu doktorsku disertaciju. Na preko 500 stranica ove monografije kandidat je obradio jedinstvenu temu u crnogorskoj historiografiji. Ova monografija je specifična ne samo po temi, već i po širokom hronološkom okviru. U fokusu naučnog istraživanja je period kada je u Crnoj Gori postojao jednopartijski socijalistički sistem pod vlašću Komunističke partije, odnosno Saveza komunista, ali je u uvodnom dijelu data i analiza odnosa intelektualaca i vlasti u Crnoj Gori od početka XX vijeka do početka Drugog svjetskog rata, tako da je u ovoj monografiji obuhvaćen gotovo cijeli XX vijek. Važna karakteristika ove monografije je njena čvrsta utemeljenost na istorijskim izvorima. Kandidat je koristio dokumenta iz Državnog arhiva Crne Gore i to iz 8 arhivskih fondova nadležnih republičkih organa vlasti, kao i dokumenta iz fonda vladajuće Komunističke partije, odnosno Saveza komunista Crne Gore od 1945. do 1990. godine. Autor je koristio dokumenta iz 15 različitih izdanja istorijskih izvora, kao i publicističke izvore. Posebno je značajno što je prilikom istraživanja Papović koristio cjelokupno izdanje lista “Pobjeda” od 1945. do 1990. godine i što je na vrlo naučno inventivan način ukazao na to kako su se istaknuti crnogorski intelektualci u javnosti i publicistici odnosili prema vlasti, odnosno prema svim važnijim društvenim, državnim, političkim i ideološkim pitanjima u tadašnjoj Crnoj Gori. Kandidat je za naučno-istraživačke ciljeve ove monografije koristio i preko 170 posebnih izdanja, rasprava i članaka. Na osnovu temeljitog i sveobuhvatnog naučno-istraživačkog pristupa kandidat je u ovoj monografiji precizno i zanimljivo prikazao odnose intelektualaca i vlasti u Crnoj Gori u datom periodu. Tako je stvorio vrijedan naučni rad, a primjerom ove monografije ukazao je na potrebu i mogućnost raznovrsnijeg tematskog proučavanja crnogorske prošlosti. Istovremeno, na početku svakog poglavlja monografije osvrnuo se na opšte prilike u socijalističkoj Jugoslaviji i Crnoj Gori, tako da se u monografiji nalaze vrijedni podaci o nacionalnoj istoriji Crne Gore u XX vijeku.

U radu **“Razvoj informatike i računarstva u Crnoj Gori 1970-1990”**, koji je objavljen u najstarijem naučnom časopisu u Crnoj Gori **Istorijskim zapisima**, kandidat je obradio temu koja po naslovu pripada tehničkim naukama, a po hronološkom i metodološkom pristupu naučnoj historiografiji. Papović je u ovom radu ukazao na to da je prvi eklektronski računar (kompjuter) u Crnoj Gori počeo da radi u januaru 1970. godine, za potrebe Elektroprivrede u tadašnjem Titogradu. Već naredne godine je nastao dokument pod nazivom “Informacija o potrebi izgradnje kompjuterske mreže u SR Crnoj Gori”, ali se njena realizacija sporo odvijala, pa su tokom 70-ih samo rijetke privredne organizacije i obrazovne institucije imale kompjutere. Papović je ukazao na to da je Željezara u Nikšiću u periodu 1980-1982. godine uradila projekat informacionog sistema, i da je 1984. godine imala dva kompjutera sa 50 terminala instaliranih u proizvodnim pogonima. Zahvaljujući ovom naučnoistraživačkom radu možemo pratiti ne samo razvoj informacionih tehnologija u Crnoj Gori, nego i praviti poređenje sa njenim razvojem u Jugoslaviji i svijetu.

Naučnoistraživački rad **“Od Naučnog društva Crne Gore do CANU (1950-1977)”** objavljen je u časopisu **Matica**. U ovome radu Papović je, u suštini, analizirao kako je došlo do formiranja Crnogorske akademije nauka i umjetnosti. Preteča ove institucije bilo je Naučno društvo NR Crne Gore koje je osnovano 1950. godine. Društvo je osnovano sa zadatkom da proučava pojedine grane nauke i umjetnosti, da organizuje svestrano proučavanje Crne Gore i njene prošlosti i da organizuje naučne i umjetničke djelatnosti uz podsticanje na rad mladih naučnih snaga. Naučno društvo je uspjelo da okupi gotovo sve crnogorske naučnike i umjetnike tako da ih je u tom periodu bilo oko 60, podijeljenih u četiri sekcije Društva. No, glavni problem je bio što ih je većina živjela van Crne Gore i što u tome periodu nije bilo dovoljno materijalnih i

organizacionih uslova da Naučno društvo zaživi, tako da je ono ukinuto 1956. godine. Papović na osnovu arhivskih izvora navodi da su se ti uslovi stekli tek krajem 60-ih godina XX vijeka, odnosno da je Skupština Crne Gore 1966. godine podržala predlog da se obnovi Naučno društvo. Formirana je Radna grupa za osnivanje (obnavljanje) Naučnog društva 1969. godine, a nadležni republički organi su 1970. godine prihvatili predlog za osnivanje Naučnog društva SR Crne Gore. Zakon o Društvu za nauku i umjetnost SR Crne Gore je usvojen 1971. godine, nakon čega je formirana Matičarska komisija za izbor njegovih članova. konstitutivna sjednica Skupštine Društva je održana 1973. godine. Izabrana su 42 člana Društva. Te godine su usvojeni Statut Društva i formirana su tri Odjeljenja. Papović je detaljno analizirao i prikazao zakonske i statutarne odredbe Društva, organizaciju i rezultate njegovog rada, rad Odjeljenja i uprave Društva. Možemo zaključiti da je ovaj naučnoistraživački rad pokazao da je Društvo od početka imalo centralnu ulogu u razvoju nauke i umjetnosti u Crnoj Gori. To se desilo zahvaljujući činjenici da je veći broj članova Društva živio i stvarao u Crnoj Gori i da je crnogorska vlast obezbijedila neophodne uslove za kontinuiran rad Društva. Zahvaljujući takvim uslovima Društvo za nauku i umjetnost Crne Gore je odlukama Skupštine Crne Gore i Izvršnog vijeća (Vlade) kroz zakonske izmjene preimenovano u Crnogorsku akademiju nauka i umjetnosti 1976. godine. Za prvog predsjednika CANU izabran je dr Branko Pavićević, a za potpredsjednike Mihailo Lalić i dr Milorad Mijušković. Već 1976. godine CANU je pokrenula realizaciju nekoliko projekata, a u okviru tri Odjeljenja formirani su odbori i komisije koje su u rad CANU uključile istaknute naučnike i umjetnike u Crnoj Gori. Papović je kroz ovaj rad dao detaljan i objektivan prikaz formiranja i početnog rada CANU. Iako izlazi iz okvira ovog izvještaja, važno je napomenuti da je Papović objavio i naučnoistraživački rad „Crnogorska akademija nauka i umjetnosti 1977-1990“, koji se bavi djelatnošću CANU do kraja socijalističkog perioda.

Važno je istaći da je u ovim radovima Papović pokazao umijeće interdisciplinarnog tretiranja istraživačke teme, kao i umijeće primjene različitih metodoloških postupaka. S obzirom na izuzetne domete naučno-istraživačke djelatnosti dr Dragutina Papović, kao i na činjenicu da u klasifikacionoj bibliografiji ima rad koji je objavljen u časopisu sa SSCI liste (Q1) uvjeren sam da ispunjava uslove za izbor u akademsko zvanje **docenta**.

OCJENA STRUČNOG RADA

Kandidat u oblasti stručnog rada ima četiri bibliografske jedinice, objavljene u formi monografija, od kojih je jedna koautorsko djelo. U jednoj se bavi istorijom filantropije, dok je u dvije monografije napravio selekciju radova objavljenih u časopisima i u dnevnim i nedjeljnim novinama. U koautorstvu je radio na izradi stručne monografije o Elektroprivredi Crne Gore. U okviru stručne djelatnosti učestvovao je i na naučnim skupovima.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

U pedagoškom radu kandidat je pokazao da je u potpunosti kvalifikovan za uspješno izvođenje nastave, što su potvrdili studenti u odgovarajućim anketama. Vijeće Filozofskog fakulteta i Senat Univerziteta Crne Gore su Papovića više godina zaredom angažovali kao honorarnog predavača. Prvo je u ljetnjem semestru studijske 2013/2014. godine pod mentorstvom izvodio predavanja na predmetima: Istorija Crne Gore od kraja XII do kraja XV vijeka i Pomoćne istorijske nauke II. Potom je tokom studijskih 2014/15, 2015/16. i 2016/17. godine izvodio predavanja na predmetima: Istorija Crne Gore do kraja XII vijeka, Istorija Crne Gore od kraja XII do kraja XV vijeka, Pomoćne istorijske nauke I, Pomoćne istorijske nauke II, Istorijaska geografija I, Istorijaska geografija II, Teorijske osnovne metodike istorije i Metodika nastave istorije sa školskim radom. Najzad, u studijskim 2017/18, 2018/19. i 2019/20. godini izvodio je predavanja na predmetima: Istorija Crne Gore do kraja XII vijeka, Istorija Crne Gore od kraja XII do kraja XV vijeka i Istorijiski praktikum III. O pedagoškoj osposobljenosti kandidata svjedoče i udžbenici, priručnici i leksikoni u čijoj izradi je učestvovao, a koji su prvenstveno namijenjeni izučavanju istorije Crne Gore u školama.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD	28		28	77		77
2. UMJETNICKI RAD	-		-	-		-
3. PEDAGOŠKI RAD	5		5	2		2
4. STRUČNI RAD	4		4	6,5		6,5
UKUPNO	37		37	85,5		85,5

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu začajnog naučno-istraživačkog rada i doprinosa crnogorskoj istoriografiji, kao i na osnovu pozitivne ocjene stručnog rada i pedagoške osposobljenosti, predlažem Vijeću Filozofskog fakulteta i Senatu Univerziteta Crne Gore da se dr Dragutin Papović izabere u akademsko zvanje docenta za oblasti **Nacionalna istorija i Opšta istorija**.

RECENZENT

Prof. dr Saša Knežević
Vanredni profesor Fakulteta političkih nauka
Univerziteta Crne Gore

REFERAT

Za izbor u akademsko zvanje za oblast: **Opšta istorija novog vijeka i Kulturna istorija Evrope** na Filozofskom fakultetu u Nikšiću.

Konkurs je objavljen u dnevnom listu "Dan" od 6.12.2019. godine. Na raspisani Konkurs javila se kandidatkinja **DR NADA TOMOVIĆ**.

BIOGRAFIJA

Rođena sam 24. IX 1963. godine u Dubrovniku. Osnovnu školu završila sam u Vračenićima (opština Nikšić), gimnaziju u Bileći. Godine 1982. upisala sam Odsjek za istoriju i geografiju na Nastavničkom fakultetu u Nikšiću. Diplomirala sam prva u generaciji 23. IX 1986. godine.

Iste godine upisala sam postdiplomske studije na Filozofskom fakultetu u Beogradu, smjer Opšta istorija XIX vijeka, gdje sam 1. aprila 1993. odbranila magistarski rad pod nazivom „Rad crnogorskog konzulata u Skadru 1863-1915. godine“.

Pod okriljem saradnje između Crnogorske akademije nauka i umjetnosti i Ruske akademije nauka, 2001. boravila sam tri mjeseca u Moskvi gdje sam se bavila istraživačkim radom za potrebe doktorske disertacije.

Doktorsku disertaciju pod nazivom „Rusija i srpsko pitanje u aneksionoj krizi u Bosni 1908-1909. godine“ odbranila sam 10. oktobra 2002. godine na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu. Mentor na doktorskim studijama bio je akademik Čedomir Popov.

PODACI O RADNIM MJESTIMA I IZBORIMA U ZVANJE

Radni angažman na Nastavničkom fakultetu u Nikšiću započela sam 1. oktobra 1987. godine. U zvanje asistenta-pripravnika izabrana sam 9. marta 1988. godine. U tom zvanju držala sam vježbe iz predmeta *Opšta istorija novog vijeka I*, *Opšta istorija novog vijeka II* i *Opšta istorija starog vijeka*.

U zvanje asistenta izabrana sam 24. II 1994. godine prvi put, drugi put u isto zvanje 7. IV 1998. i treći put 9. VII 2002. godine, za predmete *Opšta istorija novog vijeka I* i *II* i *Opšta istorija srednjeg vijeka I* i *II*.

U zvanje docenta izabrana sam 23. IX 2003. (Bilten br. 170. od 30.V 2003) za predmete *Opšta istorija novog vijeka I* i *II*. Od septembra 2005. predajem i predmete *Kultura modernog doba I* i *II*, i izborni predmet *Istočno pitanje* na specijalističkim studijama. Takođe sam predavala četiri godine i *Istoriju* na Učiteljskom studiju

u Nikšiću i Beranama (I godina). Od 2005. do 2015. godine predavala sam *Istoriju Evrope I* na studijskom programu Evropske studije na Fakultetu političkih nauka u Podgorici (od osnivanja do ukidanja tog studijskog programa). U zvanje vanrednog profesora izabrana sam 2008. godine (Bilten br. 235. od 01. X 2008), a reizabrana 28.V 2015 (Bilten br. 335/15).

Bila sam šef Odsjeka za istoriju i geografiju od novembra 2002. do marta 2006. godine. Dužnost šefa studijskog programa za istoriju obavljala sam u periodu od 2016. do 2019. godine. Bila sam član Vijeća društvenih nauka Univerziteta Crne 2014/2015. godine.

Član sam Odbora za društvene nauke Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, kao i član novoformirane redakcije za izdavanje i publikovanje novoprikupljenih izvora na starosmanskome jeziku, a koji se odnose na istoriju Crne Gore, pri istoj instituciji.

Od 13. XII 2017. član sam Komisije za unapređenje kvaliteta nastave na Filozofskom fakultetu u Nikšiću.

KLASIFIKACIONA BIBLIOGRAFIJA

KVANTITATIVNA OCJENA REFERENCI DO POSLEDNJEG IZBORA

(Spisak radova dat je u Biltenima: 170 od 30. V 2003, 235. od 01. X 2008. i 335/15 od 28. V 2015)

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST						UKUPNI BROJ BODOVA
1.1. Monografije	1.1.1.	1.1.2.	1.1.3.	1.1.4.	1.1.5.	14
Broj referenci*broj bodova			7	7		
1.2. Radovi objavljeni u časopisima	1.2.1.	1.2.2.	1.2.3.	1.2.4.		27
Broj referenci*broj bodova		11	16			
1.3. Radovi na kongresima, simpozijumima, seminarima		1.3.1.	1.3.2.	1.3.3.		20
Broj referenci*broj bodova		18	2			
1.4. Uvodno, objavljeno plenarno predavanje			1.4.1	1.4.2		
Broj referenci*broj bodova						
1.5. Recenzije		1.5.1.	1.5.2.	1.5.3.		1
Broj referenci*broj bodova				1		
UKUPNO ZA NAUČNOISTRAŽIVAČKU DJELATNOST						62
3. PEDAGOŠKA DJELATNOST						
3.1. Udžbenici	3.1.1.	3.1.2.	3.1.3.	3.1.4.		11
Broj referenci*broj bodova		6	5			
3.2. Priručnici		3.2.1.	3.2.2.	3.2.3.		3
Broj referenci*broj bodova		2	1			
3.3. Gostujući profesor			3.3.1.	3.3.2.		
Broj referenci*broj bodova						
3.4. Mentorstvo		3.4.1.	3.4.2.	3.4.3.		17
Broj referenci*broj bodova			4	13		
3.5. Kvalitet pedagoškog rada (može se koristiti ukoliko se na zvaničnim studentskim anketama najmanje tri godine uzastopno dobiju odlične ocjene za sve elemente pedagoškog rada)						14
UKUPNO ZA PEDAGOŠKU DJELATNOST						45
4. STRUČNA DJELATNOST						
4.1. Stručna knjiga			4.1.1.	4.1.2.		
Broj referenci*broj bodova						
4.2. Urednik ili koeditor		4.2.1.	4.2.2.	4.2.3.		
Broj referenci*broj bodova						
4.3. Stručni članak				4.3.1.		
Broj referenci*broj bodova						
4.4. Objavljeni prikazi				4.4.1.		1
Broj referenci*broj bodova				1		
4.5. Popularno-stručni članci				4.5.1.		
Broj referenci*broj bodova						
4.6. Ostala dokumentovana stručna djelatnost				4.6.1.		25
Broj referenci*broj bodova				25		
UKUPNO ZA STRUČNU DJELATNOST						26

KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE NAUČNO-ISTRAŽIVAČKE I STRUČNE BIBLIOGRAFIJE NAKON PRETHODNOG IZBORA PO PRAVLNIKU OD 16. APRILA 2019.

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST			
Autorske naučne monografije			
M2 Poglavlje u monografiji međunarodnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	»Turski (osmanski) izvori za istoriju Crne Gore« knj. I, tom I (priredio Šerbo Rastoder), Nada Tomović - saradnik na projektu, str. 1-593. ISBN 978-86-7215-438-2, COBISS.CG-ID 3702676	6	1
2.	»Turski (osmanski) izvori za istoriju Crne Gore«, knj. I, tom II (priredio Šerbo Rastoder), Nada Tomović - saradnik na projektu, str.599-1188. ISBN 978-86-7215-439-9; COBISS.CG-ID 37026576	6	1

3.	»Turski (osmanski) izvori za istoriju Crne Gore« knj. I, tom III (priredio Šerbo Rastoder), Nada Tomović - saradnik na projektu, str. 1195-1925. ISBN 978-7215-440-5; COBISS.CG-ID 37026576.	6	1
Radovi u naučnim časopisima			
Q5 Rad u međunarodnom časopisu koji nije indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Tomović, N. (2018), "The great powers and reforms in Makedonia in 1908", MJSS (<i>Montenegrin journal for social sciences</i>), volume 2, Podgorica, pp. 145-159, ISSN 2536-5592. (CEOL; Google Scholar; Index Copernicus; Electronic Journal Library; ROAD; General Impact Factor; OAJI-Open Academic Journal Index)	4	4
2.	Tomović, N. (2019), "Balkanski narodi u kriznoj 1908. godini", Istorijski zapisi, br. 3/4, Podgorica, str. 143-155, YU ISSN 0021-2652. (EBSCO, CEEOL)	4	4
Q6 Rad u časopisu nacionalnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Tomović, N., (2018), "Nauka i kultura u Osmanskom carstvu u vrijeme sultana Mehmeda Fatih", Almanah br. 77-78., Podgorica, str. 107-115, ISSN 0354 5342.	2	2
2.	Tomović, N., "Saradnja muslimanskog i pravoslavnog stanovništva u toku austrougarske okupacije Bosne i Hercegovine 1878-1882. godine," Almanah br. 81-82, Podgorica, str. 65-75, ISSN 0354-5342.	2	2
3.	Tomović, N., Sabotić S., (2018), "Sidžili kao značajan izvor za izučavanje istorije Crne Gore", Novopazarski zbornik br. 41, Muzej „Ras", Novi Pazar, str. 93-100. UDK 93/94. ISSN 0351-3017.	2	2
Radovi na naučnim konferencijama, učešća na izložbama, i slično			
K2 Naučni rad na međunarodnom naučnom skupu (štampano u cjelini)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Tomović, N., (2018), "Crnogorsko-osmanski odnosi u vrijeme aneksione krize 1908-1909. Godine", Zbornik radova sa međunarodnog naučnog skupa <i>Crna Gora i Osmansko carstvo - iskustvo međudržavnih odnosa</i> , Podgorica, 23-24. Novembar 2015, Matica Crnogorska, str. 495-507. ISBN 978-9940-39-006-8. COBISS.CG-ID 33957648.	2	2
2.	Tomović, N., (2019), "Emigration of the Muslim Population from the area of Rozaje in the period from 1958 to 1971.", predavanje po pozivu na međunarodnom naučnom skupu <i>VII International Symposium on Balkan history studies</i> : 18-21 Septembraer 2019 in Edrine, Turkey.	2	2
K3 Naučni rad na nacionalnom naučnom skupu (štampano u cjelini)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Tomović, N., (2015), "Razvoj prosvjetnih institucija na području Nikšićke kapetanije - oblasti od 1878. do 1912. godine", Zbornik radova sa naučnog skupa na temu "Prosvjetne prilike u Crnoj Gori 1834-2014", Cetinje, 2015, str. 23-31. ISBN 978-9940-9653-0-3. COBISS.CG-ID 26805520.	1	1
2.	Tomović, N., (2019), "Bitka na Grahovcu (1858) kao značajna prekretnica u istoriji crnogorskog naroda", Zbornik radova sa naučnog skupa održanog u Nikšiću 13. maja 2018. godine povodom obilježavanja 160-godišnjice bitke na Grahovcu, SUBNOR i Antifašisti Crne Gore i UBNOR Nikšić, str. 19-27. UDK 94(497,6)1858. COBISS.CG.ID. 39260432.	1	1
3.	Tomović, N., "Odjek bitke na Grahovcu (1858) u evropskom javnom mnjenju", zbornik radova sa naučnog skupa održanog u Nikšiću 13. maja 2018. povodom obilježavanja 160-godišnjice bitke na Grahovcu, SUBNOR i Antifašisti Crne Gore i UBNOR Nikšić, 2019, str. 131-139. UDK 94(497,6)1858. COBISS.CG.ID 3960432.	1	1
K5 Saopštenje na nacionalnom naučnom skupu (štampano u izvodu)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Tomović, N., "Zastupljenost opšte istorije u djelima Miomira Dašića", Zbornik radova sa Okruglog stola posvećenog akademiku Miomiru Dašiću (održan 15. 11. 2015.), Univerzitet Crne Gore, Filozofski fakultet Nikšić, 2017, str. 87-93. ISBN 978-86-7798-110-5, COBISS-CG-ID 32601616.	0.2	0.2
Uređivačka i recenzentska djelatnost			
R8 Recenziranje monografije nacionalnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Tomović, N., recenzija knjige: Dragutin Papović, "Prilozi za istoriju nauke i kulture u Crnoj Gori", Podgorica, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica, 2015. ISBN 978-86-303-1905-1. COBISS.CG-ID 28754448.	1	1
2.	Tomović, N., recenzija knjige: Radomir Milović, Kosto Perišić, "Rudine i Banjani istorijski, antropogeografski i onomastički doticaji", Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, Posebna izdanja, knj 126, Podgorica 2017. ISBN 978-86-7215-392-7. COBISS.CG-ID 32114448.	1	1
3.	Tomović, N., recenzija knjige: Miomir Dašić, "Skola, istorija politika" (zbornik radova), ITP UNIREKS Podgorica-Beograd, Podgorica, 2018. ISBN 978-86-427-1028-0. COBISS.CG-ID 36706064.	1	1

4.	Tomović, N., recenzija knjige: Ilija M. Mijušković, "Razura stare Povije 1714", UNIREKS Podgorica, 2109. ISBN 978-86-427-1050-1. COBISS.CG-ID.39022376.	1	1
----	---	---	---

2. KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE PEDAGOŠKIH SPOSOBNOSTI

2 PEDAGOŠKA DJELATNOST			
Mentorstvo (komentorstvo se boduje sa polovinom poena)			
P10 Na master studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Mirjana Manojlović: Pavle Rovinski i Crna Gora, Univerzitet Crne Gore, Filozofski fakultet, rad je odbranjen 24.V 2015.	2	2
2.	Jovan Muhadinović: Uticaj turskog poslanstva na Cetinju na crnogorsko-turske odnose od 1879. do 1912. godine, Univerzitet Crne Gore, Filozofski fakultet, rad je odbranjen 16.V 2018. godine	2	2
3.	Vukota Vukotić: Uticaj međunarodnih okolnosti na odnose Velike Britanije i Francuske prema Crnoj Gori 1852.1875. godine, rad je odbranjen 11.IX 2017.	2	2
P11 Na specijalističkim studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Filip Vučetić, "Austrougarska politika prema Srbiji 1903-1914. godine", oktobar 2015.	1	1
2.	Milena Kaluderović, "Osmanski Dvor i Divan", novembar 2016.	1	1
3.	Mersiha Jaganjac, "Osmansko carstvo u vrijeme vladavine Sulejmana Veličanstvenog", septembar 2017.	1	1
4.	Andrija Banović, "Rusija od Pariskog mira(1856) do Berlinskog kongresa(1878)", oktobar 2017.	1	1
5.	Zoran Savić, "Borba Rusije za izlazak na Baltik", oktobar 2017.	1	1
6.	Željka Luković, "Borba između Habzburgovaca i Burbona za dominaciju u Evropi", oktobar 2017.	1	1
7.	Vukan Ražnatović, "Evropska diplomatija od Vestvalskog do Utrehtskog mira", novembar 2017.	1	1
8.	Slaviša Milačić, "Spoljna politika Rusije od 1905. do 1917. godine", decembar 2018.	1	1
9.	Radovan Mihailović, "Rusko-osmanski odnosi 1806-1856", novembar 2018.	1	1
Kvalitet nastave			
P17 Kvalitet pedagoškog rada, odnosno kvalitet nastave		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Na osnovu anketa studenata i izvještaja prodekana za nastavu	do 5	5

4. STRUČNA DJELATNOST	BROJ BODOVA	
	UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
Šef studijskog programa za isoriju, od 2014. do 2019. godine. Član odbora Vijeća društvenih nauka, CANU. Član komisije za unapređenje kvaliteta nastave na Filozofskom fakultetu. Učešće u međunarodnim naučnim naučnim projektima 1. Turski (osmanski) izvori za istoriju Crne Gore (prvi dio)", 2016-2018. 2. Turski (osmanski) izvori za istoriju Crne Gore (drugi dio)", nastavak projekta od 2018. godine. Stručna predavanja: 1. "Migracije muslimanskog stanovništva (muhadžira) iz Crne Gore 1878-1912", Univerzitet u Istanbulu, 2015.	10	10

ZBIRNI PREGLED RADOVA I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUCNOISTRAZIVACKI RAD	14	41	28.2	90.2
2. UMJETNIČKI RAD				
3. PEDAGOŠKI RAD	12	40	20	65
4. STRUČNI RAD			10	36
UKUPNO	26	81	58.2	191.2

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Prof. dr Nada Tomović diplomirala je na Nastavničkom fakultetu u Nikšiću, Odsjek istorija i geografija, 1986. godine. Iste godine upisala je postdiplomske studije na Filozofskom fakultetu u Beogradu, smjer Opšta istorija novog vijeka. Magistarski rad na temu „Rad crnogorskog konzulata u Skadru 1863-1915. godine“ odbranila je pod mentorstvom prof. dr Mihaila Vojvodića aprila 1993. godine. Doktorirala je na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu 2002. godine na temu „Rusija i srpsko pitanje u aneksionoj krizi u Bosni 1908-1909. godine“, pod mentorstvom prof. dr Čedomira Popova. Na Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore radi od 1987. godine, u zvanjima saradnik, docent i varedni profesor (od 2008. godine).

Poređenjem sa kriterijumima definisanim u Zakonu o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutu Univerziteta Crne Gore i Merilima za izbor u akademska i naučna zvanja, konstatujem da kandidatkinja ispunjava sve formalno-pravne uslove u pogledu stepena obrazovanja za izbor u akademsko zvanje.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG RADA

Naučno-istraživački rad prof. dr Nade Tomović može se pratiti kroz radove objavljene u međunarodnim časopisima, časopisima od nacionalnog značaja, kao i one objavljene u zbornicima konferencija i prezentovanim na brojnim kongresima i simpozijumima. Oblasiti kojima se Nada Tomović bavi su *istorija Evrope s kraja XIX i početka XX vijeka* i *odnosi velikih sila prema zbivanjima na Balkanu početkom XX vijeka*. Svoje naučno interesovanje proširuje radovima iz oblasti istorije Crne Gore i kulturne istorije Evrope.

Od priloženih radova za analizu izdvajam sledeća tri rada:

Q6.1. Tomović N., Šabotić S., (2018), „Sidžili kao značajan izvor za izučavanje istorije Crne Gore“, Novopazarski zbornik br.41, Muzej „Ras“, Novi Pazar, str. 93-100. IDK 93/94. ISSN 0351-3017.

Sidžili (kadijski spisi) smatrani su sve do skorije vrijeme sekundarnim istorijskim izvorima. Međutim, oni se ni u kom slučaju ne smiju tretirati tako. Zašto su oni kao izvori bili marginalizovani, dr. Nada Tomović detaljno objašnjava u ovom članku. Navešću neke od konstatacija: smatralo se da su to samo sudske presude i iskazi u kojima nema bitnih informacija od važnosti za političku istoriju, malo njih je prevedeno sa staro-osmanskog, malo ih je sačuvano, itd. Međutim, sidžili sadrže ne samo sudske već i druge značajne podatke. Budući da su kadije bile izuzetno obrazovane osobe, svaki sultan imao je veliko povjerenje u njih. Iz niza izvoda navedenih u ovom radu vidimo da se sultani po pitanju važnih dešavanja, prije svega ratnih sukoba, prvo obraćaju kadiji određene kaze a tek potom sandžak begu. Sa mnogim begovima u udaljenim provincijama carstva, kao što je Crna Gora, Porta je imala nesuglasica, ali sa kadijama veoma rijetko. Crna Gora se često pominje u sidžilima koji su nastali van njenog teritorijalnog opsega i van granica kaza kojima je Crna Gora pripadala. Autori su na primjerima više prevedenih sidžila pokazali da ovi izvori sadrže značajne podatke koji nam upotpunjuju sliku o društvenim, političkim, ekonomskim i vojnim prilikama, prije svega na graničnim dijelovima Crne Gore prema Hercegovackom, Novopazarskom i Prizrenskom sandžaku. Ovaj članak daje nam zaista jedan opravdan naučni podstrek da se u Crnoj Gori radi na pronalaženju i prevodenju sidžila za koje znamo da postoje ali čija lokacija još uvijek nije utvrđena.

Q5. 2. Tomovic, N., (2018), „The great powers and reforms in Macedonia in 1908“, MJSS (Montenegrin journal for social sciences), volume 2, Podgorica pp.145-159, ISSN 2536-5592.

Makedonija je od 1903. godine, tj. od Ilindenskog ustanka, pa do izbijanja Mladoturske revolucije bila u fokusu djelovanja velikih sila. Sprovođenje ograničenih reformi od strane Porte nije dovelo do poboljšanja položaja hrišćanskog stanovništva. To je bio povod da velike sile pokušaju da izrade reformni program koji bi Porta morala sprovesti u cilju sprečavanja daljih brojnih zlodjela nad hrišćanima. U navedenom članku prof. dr Nada Tomović, na osnovu arhifske

građe i relevantne literature, analizirala je i izvela relevantne naučne zaključke zašto reformni program 1908. godine koji su pokušale izvesti velike sile nije uspio. Takođe, data je detaljna analiza na temu zašto je Osmansko carstvo odugovlačilo sa sprovođenjem traženih reformi i u kojoj mjeri je neuspjeh reformnog programa uticao na izbijanje Mladoturske revolucije. Najveći doprinos članka ipak se ogleda u nizu novih podataka vezanih za tajne planove Rusije i Austro-Ugarske, ne samo što se tiče statusa Makedonije već i buduće aneksije Bosne i Hercegovine. Osim Rusije i Austro-Ugarske u pitanje sprovođenja reformi uključila se i Velika Britanija, koja je insistirala da kontrolu nad sprovođenjem reformi imaju sve velike sile, a ne samo Rusija i Austro-Ugarska.

K3. 3. Tomović N., „Odjek bitke na Grahovcu u evropskom javnom mnjenju“, (2019), zbornik radova sa Naučnog skupa održanog u Nikšiću 13. maja 2018. povodom obilježavanja 160-godišnjice bitke na Grahovcu, SUBNOR i Antifašisti Crne Gore i UBNOB Nikšić, str. 131-139. UDK 94(4976). COBISS. CG.ID 3960432.

Velika pobjeda crnogorskog naroda nad daleko moćnijom osmanskom vojskom izazvala je veliku pažnju evropskog javnog mnjenja. U ovom radu dati su izvodi iz štampe raznih evropskih zemalja. Pobjeda na Grahovcu (1858) po prvi put je izazvala reagovanje javnog mnjenja i u zemljama koje do tada nijesu bile zainteresovane za „crnogorsko pitanje“. Da ovaj rad nije pisan s namjerom da se prikaže kako je evropska javnost veličala crnogorsku pobjedu potvrđuje činjenica da su u njemu dati i izvodi iz osmanske štampe koji navode niz primjera nehumanog ponašanja Crnogoraca nad zarobljenicima. Značaj ovoga rada nije samo u tome što objašnjava kako je pobjeda doprinijela većoj zainteresovanosti Evrope za Crnu Goru već i u tome što otkriva koliko je javno mnjenje doprinijelo da evropska diplomatija počne da razmatra opravdanost zahtjeva knjaza Danila za priznavanje nezavisnosti Crne Gore.

STRUČNI RAD

Pored naučno-istraživačkog i pedagoškog rada, kandidat prof. dr Nada Tomović sposobnosti univerzitetskog profesora dokazuje kroz veoma bogatu bibliografiju u dijelu stručnog rada. Dosljednim i etičkim djelovanjem, kolegicima Tomović zadobila je povjerenje i dokazala svoj stručni kvalitet kroz obavljanje funkcije šefa studijskog programa za istoriju od 2014. do 2019. godine i člana komisije za unaprijeđenje kvaliteta nastave na Filozofskom fakultetu. Članstvo u CANU odboru za humanističke nauke, jednom od naučnih odbora od najvećeg nacionalnog značaja, dodatno ukazuje na nivo povjerenja i stručne osposobljenosti koju kandidat posjeduje. Takođe, svoje sposobnosti prof. dr Nada Tomović je verifikovala kroz učešće na velikim naučnim projektima i kroz predavanja na brojnim konferencijama, naučnim i stručnim promocijama od nacionalnog ali i međunarodnog značaja. Na bazi navedenih činjenica, može se zaključiti da je stručna aktivnost prof. dr Nade Tomović na visokom profesionalnom nivou.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Prof. dr Nada Tomović pokazuje sposobnost da u nastavi znalački i na lako prihvatljiv način prenese gradivo. Prilikom rada sa studentima koristi savremene pedagoške metode i inovacije. Takođe, u nastavnom procesu prezentuje najkvalitetnije naučne rezultate iz domaće i inostrane literature koju kontinuirano prati i dobro poznaje. O kvalitetu njenog pedagoškog rada od posljednjeg izbora u zvanje svjedoči uspješno obavljeno mentorstvo nad tri magistarska i devet specijalističkih radova iz oblasti Opšte istorije novog vijeka. Potvrda njenog profesionalnog rada sa studentima su i rezultati studentskih anketa gdje dr Tomović kontinuirano dobija najveće ocjene.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO ISTRAŽIVAČKI RAD	14	41	28.2	90.2
2. PEDAGOŠKI RAD	12	40	20	65
3. STRUČNI RAD			10	36
UKUPNO	26	81	58.2	191.2

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Imajući u vidu prethodno rečeno, zaključujem da dr Nada Tomović ispunjava sve uslove za izbor u više akademsko zvanje koji su predviđeni Zakonom i Mjerilima za izbor u akademsko zvanje, izuzev broja radova u časopisima sa SCI liste. Imajući u vidu njen bogat naučni i stručni rad, i izuzetni dugogodišnji pedagoški kvalitet, sa velikim zadovoljstvom predlažem Senatu Univerziteta Crne Gore da reizaberu dr Nadu Tomović u vanrednog profesora, za oblasti Opšta istorija novog vijeka i Kulturna istorija Evrope.

RECENZENT

Akademik Đorđe Borozan
redovni profesor,
Univerzitet Donja Gorica

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

STEPEN OBRAZOVANJA

Nada Tomović je diplomirala 23. IX 1986. godine na Nastavničkom fakultetu u Nikšiću, Odsjek istorija i geografija. Iste godine upisla je postdiplomske studije na Filozofskom fakultetu Beogradu, smjer Opšta istorija novog vijeka. Aprila 1993. odbranila je magistarski rad na temu „Rad crnogorskog konzulata u Skadru 1863-1915. godine” pod mentorstvom prof. dr Mihaila Vojvodića. Doktorsku disertaciju pod nazivom „Rusija i srpsko pitanje u aneksionj krizi u Bosni 1908-1909. godine” odbranila je na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu pod mentorstvom akademika Čedomira Popova. Na osnovu utvrđenog obrazovnog nivoa, zaključujem da kandidat ispunjava sve opšte i posebne uslove za izbor u naučno zvanje u skladu sa opštim i posebnim aktima Univerziteta Crne Gore i Zakona o visokom obrazovanju.

NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD

Naučno-istraživački rad i rezultati prof.dr Nade Tomović direktno su vezani za oblast novovjekovne Evropske istorije. Iz priložene dokumentacije se vidi da je posebna oblast njenog interesovanja ukrštanje interesa velikih sila na Balkanu u 19. vijeku.

Za analizu izdvajam neke radove:

Q5.1. Tomovic, N., (2018), „The great powers and reforms in Makedonia in 1908”. MJSS (Montenegrin journal for social sciences), volume,2, Podgorica, pp. 145-159, ISSN 2536-5592. (CEOL; Google Scholar; Index Corenicus; Electronic Journal Library; ROAD; General Impact Factor; OAJI-Open Academic Jurnal Index)

U navedenom radu, koleginica Tomović analizira na koji se način rivalstvo između velikih sila, prije svega Rusije i Austro-Ugarske, odrazilo na primjenu reformi koje je trebalo da sprovede Porta. Reformnom programu priključila se i Velika Britanija. Svaka od navedenih zemalja namjeravala je da ima odlučujuću ulogu u sprovođenju plana reformi. Ovo je dovelo do razvoja više reformnih programa. Rusija je tražila da se reforme sprovedu i u Staroj Srbiji, ali Austro-Ugarska to nije prihvatila jer bi bila ugrožena njena pozicija u Novopazarskom sandžaku. To je iskoristila engleska

diplomacija da nametne svoj program reformi. Međutim, izbijanje Mladoturske revolucije poremetilo je planove velikih sila i reformni program nije ni sproveden. Prof.dr Nada Tomović analizira kako se to reflektovalo na sudbinu makedonskog ali i drugih balkanskih naroda. Posebno razrađuje i objašnjava kako su neuspjeli reformni program i Mladoturska revolucija uticali da bečki dvor donese odluku o aneksiji Bosne i Hercegovine. Duboka naučna analiza ovog pitanja, zasnovana na relevantnoj literaturi i arhijskoj građi, zavrijeđuje posebnu pažnju iz razloga što primjećujemo jedno novo i sveobuhvatno tumačenje krize koja je uzdrmla Balkan, nastale kao rezultat nametanja reformi koje je trebalo da sprovede Osmansko carstvo.

Q6. 2.Tomović, N., (2019), „Saradnja muslimanskog i pravoslavnog stanovništva u toku austrougarske okupacije Bosne i Hercegovine 1878-1882. godine”. Almanah „81-82, Podgorica, str. 65-75, ISSN 0354-5342.

Riječ je o studioznom radu u kome se analizira kako su dojučerašnji neprijatelji postali u kriznim vremenima saveznici. Okupaciju Bosne i Hercegovine od strane Austro-Ugarske (1878) teško je prihvatilo, ili bolje reći nije htjelo da prihvati, muslimansko stanovništvo. S druge strane, Crna Gora nije se lako odričala svoje nacionalne politike u Hercegovini i nije bila zadovoljna dobijenim teritorijama. Upravo to izbjeglo muslimansko stanovništvo iz Hercegovine tretirano je u Crnoj Gori isto kao pravoslavno i pružena mu je pomoć u skladu sa tadašnjim ekonomskim mogućnostima. U to vrijeme, ovo je bio prvi poznati primjer saradnje između dojučerašnjih neprijatelja na čitavom Balkanu. Naravno, svi ovi primjeri potkrijepljeni su adekvatnim izvorima. Iako je u naslovu ovog rada dat naglasak na saradnju muslimana i pravoslavaca, Nada Tomović bavi se dubljom analizom društvenih, ekonomskih i političkih promjena nastalih dolaskom novog susjeda na granicu Crne Gore.

Q6.3.Tomović, N., Šabotić.S., (2018), „ Sidžili kao značajan izvor za izučavanje istorije Crne Gore”, Novopazarski zbornik br.41, Muzej „Ras”, Novi Pazar, str. 93-100. UDK 93/94. ISSN 0351-3017.

Sidžili (kadijski defteri) jesu sudsko-notarske knjige, odnosno protokoli određene teritorijalno-upravne oblasti. Ovaj članak predstavlja jednu značajnu novinu. Naime, značaj sidžila ne posmatra se samo sa pravnog aspekta. Naprotiv, apostrofira se značaj i uloga kadije u osmanskoj vlasti kao službenika koji, u nedostatku potrebnog administrativnog kadra, odgovornim licima dostavlja naredbe centralne i lokalne vlasti. Iz te bogate korespondencije, na osnovu analize više sidžila, u ovom članku dati su dragocjeni podaci koji se odnose na Crnu Goru. Do sada nijesmo imali priliku se izvori iz sidžila uzimaju kao izvori od nekog bitnijeg značaja. Upravo ovim člankom razbijena je ta predrasuda i na nizu primjera ukazano je da podaci koje nalazimo u sidžilima zavređuju značajnu pažnju istraživača. Nažalost, mali je broj sidžila preveden.

STRUČNI RAD

Pored pisanja i objavljivanja naučnih radova, kandidatkinja se u periodu izbora između dva zvanja veoma aktivno usavršavala u brojnim oblastima stručnog rada i bila je društveno veoma angažovana. Učestvovala je na brojnim tribinama, naučnim i stručnim promocijama. Recenzirala je više knjiga čiji su izdavači renomirane nacionalne ustanove. Angažovana je kao član novoformirane redakcije za izdavanje i publikovanje novoprikupljenih izvora na staro-osmanskom jeziku koji se odnose na istoriju Crne Gore, pri Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti. Takođe je član Odbora za humanističke nauke Crnogorske akademije nauka i umjetnosti. Član je i Komisije za unapređenje kvaliteta nastave na Filozofskom fakultetu u Nikšiću. Sve navedeno, uz ranije navedenu bibliografiju, govori u prilog tome da je kandidatkinja prof.dr Nada Tomović ozbiljan i afirmisan naučni radnik.

PEDAGOŠKA DJELATNOST

Prof.dr Nada Tomović uspješno izvodi nastavu na predmetima na kojima je izabrana: Opšta istorija novog vijeka (od XV vijeka do 1789); Opšta istorija novog vijeka II (1789-1918); Kulturna istorija Evrope I (od XV vijeka do 1789); Kulturna istorija Evrope (1789-1918).

Tokom godina rada provedenih u nastavi pokazala se kao vrstan predavač i dobar pedagog, o čemu svjedoči značajan broj magistarskih i specijalističkih radova koji su uspješno završeni pod njenim mentorstvom. Visok kvalitet pedagoškog rada kandidata potvrđuju i najveće ocjene koje joj u redovnim evaluacijama daju studenti.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO ISTRAŽIVAČKI RAD	14	41	28.2	90.2
2. PEDAGOŠKI RAD	12	40	20	65
3. STRUČNI RAD			10	36
UKUPNO	26	81	58.2	191.2

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

U skladu sa Statutom Univerziteta Crne Gore (čl. 18 i 83. stav 6), Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Mjerilima za izbore u akademska i naučna zvanja Univerziteta Crne Gore, a na bazi priložene dokumentacije, zaključujem da prijavljena kandidatkinja ispunjava uslove za reizbor u zvanje vanrednog profesora, jer Nada Tomović ima značajan naučno-istraživački rad, bogato pedagoško iskustvo i zavidan stručni rad.

Predlažem Vijeću Filozofskog fakulteta u Nikšiću i Senatu Univerziteta Crne Gore da prof. dr Nadu Tomović reizabere u zvanje vanredni profesor za oblast: Opšta istorija novog vijeka i Kulturna istorija Evrope.

RECENZENT

Prof. dr Senaid Hadžić, redovni profesor,
Univerzitet u Tuzli, Filozofski fakultet

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Nada Tomović, diplomirala je 23. IX 1986. godine na Nastavničkom fakultetu u Nikšiću, na Odsjeku za istoriju i geografiju. Iste godine upisala je postdiplomske studije na Filozofskom fakultetu u Beogradu, smjer Opšta istorija novog vijeka. Aprila 1993. odbranila je magistarski rad na temu „Rad crnogorskog konzulata u Skadru 1863-1915.godine” pod mentorstvom prof. dr Mihaila Vojvodića. Doktorsku disertaciju pod nazivom „Rusija i srpsko pitanje u aneksionoj krizi u Bosni 1908-1909. godine” odbranila je na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu pod mentorstvom akademika Čedomira Popova.

Na osnovu dostavljene prijave za konkurs za izbor u akademsko zvanje za oblasti **Opšta istorija novog vijeka i Kulturna istorija Evrope**, na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, kroz analizu dostavljenih dokaza i kriterijuma propisanih Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima za izbor u akademska i naučna zvanja, zaključujem da prof. dr Nada Tomović ispunjava sve formalne i suštinske uslove za izbor u akademsko zvanje.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG RADA

Naučno-istraživački rad i rezultati prof. dr Nade Tomović direktno su vezani za oblast novovjekovne evropske istorije. Iz priložene dokumentacije se vidi da je značajan naučni doprinos dala na temu reflektovanja uticaja sukoba interesa velikih sila na sudbinu balkanskih naroda. Pored navedene oblasti, predmet njenog naučnog interesovanja je i kulturna istorija.

Za potrebe analize izdvajam sledeće radove:

K2. 1. Tomović, N., (2017) „Crnogorsko-osmanski odnosi u vrijeme aneksione krize 1908-1909. godine” Crna Gora i Osmansko carstvo, iskustvo međudržavnih odnosa, zbornik radova, Matica crnogorska, Podgorica, 2017, str. 495-507. ISBN 978-9940-39-006-8; COBISS.CG-ID 33957648.

Navedeni rad izlagan je na Međunarodnom naučnom skupu koji je održan u Podgorici 23. i 24. novembra 2015. godine. Nada Tomović u ovom radu dala je detaljnu analizu crnogorsko-osmanskih odnosa u godinama velike krize 1908-1909. godine koja je prijetila da izazove rat evropskih razmjera. Posebnu pažnju zaslužuje u ovom radu studiozno rasvjetljavanje naizgled zajedničke saradnje Srbije i Crne Gore, koje otkriva kako su u suštini i beogradski i crnogorski dvor gledali da od evropske diplomatije dobiju kopmenzacije u slučaju da priznaju aneksiju Bosne i Hercegovine. Iako su na početku aneksione krize dva dvora trebalo da na spoljno-političkom planu istupaju zajednički, ubrzo se pokazalo da će svako voditi svoju politiku. Tako je crnogorska vlada vodila posebno pregovore sa Turskom. Profesorica Tomović analizom pregovora Janka Vukotića sa sultanom rasvjetljava pravu suštinu crnogorske ratne retorike prema Austro-Ugarskoj, koja je aneksijom ovih pokrajina pogazila odredbe Berlinskog kongresa (1878). Iz ovoga članka zaključujemo da je navodni patriotski zanos za pružanjem pomoći sunarodnicima u Bosni i Hercegovini u stvari bio u prvom planu prilika da se ostvari teritorijalno širenje. Zašto nije došlo do osmansko-crnogorske saradnje iako su pregovori u Carigradu to nagovještavali, odgovor nalazimo u ovom radu.

Q6. 2. Tomović, N., (2018), „Nauka i kultura u Osmanskom carstvu u vrijeme sultana Mehmeda Fatih,“ Almanah br. 77-78, Podgorica, str.107-115, ISSN 0354 5342.

Interesantna tema rada, a još značajnije tumačenje i rasvjetljavanje jedne tematike koja je u većini istoriografskih škola tumačena pogrešno. Naime, o Osmanskom carstvu generalno, uglavnom je pisano sa političkog aspekta. Kultura, osim arhitekture, potpuno je marginalizovana. Nada Tomović, na osnovu relevantnih izvora daje jedno savim novo tumačenje islamske kulture. Shvatanje da su nauka i kultura bile sputane tradicionalnim islamskim shvatanjima ne može se generalizovati i prihvatiti. Izvanredno poređenje italijanskog humanizma i renesanse sa kulturnim preporodom u Osmanskom carstvu za vrijeme Mehmeda Fatih daje posebnu vrijednost ovom radu. Naime, vladavina Mehmeda Fatih poklapa se sa djelatnošću najvećih stvaralaca humanizma i renesanse. Iako veliki osvajač, sultan Mehmed II bio je veliki mecena nauke, umjetnosti i književnosti. Dovoljno je navesti da je jedna od najljepših palata na svijetu, čuvena „Topkapi”, izgrađena po njegovom nalogu, i da su na njegovom dvoru boravili mnogi pjesnici, umjetnici, od kojih neki čak nijesu bili islamske vjere. Na njegovom dvoru boravili su i neki od čuvenih italijanskih renesansnih umjetnika. Sve navedeno govori nam da je sultan Mehmed II bio osim osvajača i veliki mecena i jedan od najobrazovanijih vladara svoga vremena.

Q5. 3. Tomović, N., (2019), Balkanski narodi u kriznoj 1908. godini” Istorijski zapisi, br.3/4, Podgorica, str. 143-155, YU ISSN 0021-2652.

Početkom XX vijeka balkanski narodi našli su se po ko zna koji put u svojoj istoriji u fokusu sukobljavanja interesa velikih sila. Navodno, velike sile utrkivale su se kako da riješe njihov status u okvirima Osmanskog ili pak Austro-Ugarskog carstva. Svi ti pokušaji i razni reformni programi nijesu imali uspjeha iz razloga što je svaka od njih gledala da ostvari kontrolu nad balkanskim narodima i na taj način realizuje svoje interese. Prof. dr Nada Tomović u ovom radu analizira burne događaje i krize na Balkanu 1908. godine (Reformni program u Makedoniji, Mladotursku revoluciju, Aneksionu krizu). Studioznim tumačenjem događaja iz 1908. godine koji su obilježili istoriju balkanskih naroda izvodi zaključak da je ta godina bila prekretnica da ti narodi konačno shvate da svoju sudbinu moraju uzeti u svoje ruke ne oslanjajući se na velike sile i riješe prije svega svoja nacionalna pitanja. To će i uraditi 1912. godine stvaranjem „balkanskog saveza”.

STRUČNI RAD

Kandidat prof. dr Nada Tomović bila je vidno angažovana na polju stručnog rada. Posebno ističem njeno učešće na kapitalnom

projektu pod nazivom „Turski (Osmanski) izvori za istoriju Crne Gore“. Kao rukovodilac ovog projekta uvjerio sam se u njen naučni entuzijizam i posvećenost u prikupljanju, klasifikovanju i obradi na stotine veoma značajnih izvora. Rezultat ovog međunarodnog projekta su tri knjige koje su krajem 2019. godine objavljene u izdanju Crnogorske akademije nauka i umjetnosti. Kandidatkinja Tomović angažovana je i dalje na istom projektu, a sada na prikupljanju i izdvajanju staroosmanskih neprevedenih izvora za istoriju Crne Gore. Uskoro treba da izađe iz štampe prva knjiga iz ove edicije. U svojstvu saradnika na pomenutom projektu učestvovala je na dvije stručne konferencije u Turskoj (Istanbul i Jedrene). Pored toga, Nada Tomović učestvovala je na brojnim tribinama, naučnim i stručnim promocijama.

Nada Tomović je član Redakcije za izdavanje Osmanskih izvora, kao i član odbora za humanističke nauke Crnogorske akademije nauka i umjetnosti. Bila je šef studijskog programa za istoriju od 2014-2019.

Na osnovu navedenog, kao i na bazi ličnog iskustva u radu sa kandidatom, zaključujem da prof. dr Nada Tomović kontinuirano radi na svom stručnom usavršavanju, i što se tiče stručnih kriterijuma ispunjava sve uslove za izbor u više zvanje.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Prof. dr Nada Tomović uspješno izvodi nastavu na predmetima na kojima je izabrana: Opšta istorija novog vijeka (od XV vijeka do 1789), Opšta istorija novog vijeka (1789-1918), Kulturna istorija Evrope I (od XV vjeka do 1789); Kulturna istorija Evrope II (1789-1918). Tokom trideset tri godine rada provedene u nastavi pokazala se kao predavač koji kontinuirano radi na osavremenjavanju i prilagođavanju nastavnog procesa savremenim pedagoškim i naučnim standardima. Kao profesionalan predavač i dobar pedagog Nada Tomović u svim anketama studenata dobija najveće ocjene. Najbolja potvrda njenog dobrog pedagoškog rada je mentorstvo na velikom broju specijalističkih i magistarskih radova.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO ISTRAŽIVAČKI RAD	14	41	28.2	90.2
2. PEDAGOŠKI RAD	12	40	20	65
3. STRUČNI RAD			10	36
UKUPNO	26	81	58.2	191.2

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu priložene dokumentacije prof. dr Nade Tomović može se zaključiti da je od prethodnog izbora ona bila veoma angažovana na sva tri polja - naučnom, pedagoškom i stručnom, iako u njenoj bibliografiji nedostaju radovi u časopisima sa SCI liste. S obzirom da zbog nedovoljnog broja radova u časopisima sa SCI liste dr Nada Tomović ipak ne ispunjava sve kriterijume za izbor u redovnog profesora koji su predviđeni Mjerilima za izbor u akademsko zvanje, sa zadovoljstvom predlažem Vijeću Filozofskog fakulteta i Senatu Univerziteta Crne Gore da reizaberu dr Nadu Tomović u vanrednog profesora, za oblasti Opšta istorija novog vijeka i Kulturna istorija Evrope.

RECENZENT

Akademik prof. dr Šerbo Rastoder, redovni profesor, Univerzitet Crne Gore, Filozofski fakultet

REFERAT

Za izbor u akademsko zvanje za opšte pedagoške oblasti u predškolsstvu i oblast pedagogije ranog djetinjstva na Stud.programu za predškolsko vaspitanje i obrazovanje i oblast predškolske i porodične pedagogije na Stud.programu za pedagogiju. na Filozofskom fakultetu u Nikšiću.

Konkurs je objavljen u dnevnom listu "Dan" od 06.12.2019. godine. Na raspisani Konkurs javila se kandidatkinja **DR TATJANA NOVOVIĆ**.

I – BIOGRAFIJA

Rođena sam 12.06.1965. godine u Podgorici, gdje sam završila osnovnu školu i gimnaziju. Filozofski fakultet sam završila u Sarajevu, odsjek pedagogija i psihologija, 1987. godine. Postdiplomske studije – odsjek za predškolsku pedagogiju, upisala sam 1990. godine na istom fakultetu. Zbog ratnih okolnosti nijesam mogla nastaviti i okončati započete studije. Na Filozofskom fakultetu u Beogradu, sam položila diferencijalne ispite i pristupila izradi magistarskog rada kod mentora prof. dr Mirjane Pešić. Magistrirala sam 2004. god. na odsjeku za predškolsku pedagogiju na temu »Efekti projekta *Dječji vrtić kao porodični centar* na saradnju porodice i vrtića«.

Doktorsku tezu na temu »Uloga vaspitača u prvom razredu reformisane osnovne škole u Crnoj Gori«, pod mentorstvom prof. dr Mirjane Pešić, odbranila sam 02. 09. 2008. godine na Filozofskom fakultetu u Beogradu.

Kao stručni saradnik, psiholog, u JPU »Ljubica Popović« u Podgorici, radila sam u periodu od 1990. do 1996. godine. Nakon toga angažovana sam kao prosvjetni inspektor za predškolsko vaspitanje i obrazovanje u Ministarstvu prosvjete i nauke (1996–2003). Poslije institucionalne transformacije, tj.osamostaljenja Zavoda za školstvo kao posebne ustanove za obrazovanje, radila sam kao samostalni savjetnik za predškolsko vaspitanje i obrazovanje od 2003. do 2007. godine. Paralelno sam, od 2005. godine, bila angažovana kao spoljni saradnik na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, gdje sam pod mentorstvom realizovala nastavu za predmete: Predškolska pedagogija I, II, Savremeni predškolski sistemi, Porodična pedagogija na Studijskim programima za pedagogiju i Predškolsko vaspitanje.

Od akademske 2007/08. godine kao saradnik u nastavi na Filozofskom fakultetu, pod mentorstvom sam realizovala nastavu iz predmeta Predškolska pedagogija I, II, Savremeni predškolski sistemi, Opšta istorija pedagoških ideja, Pedagogija slobodnog vremena, Evaluacija predškolske ustanove na studijskim programima za pedagogija i Predškolsko vaspitanje, kao i iz predmeta Pedagogija-teorija vaspitanja i Didaktika-teorija obrazovanja i nastave na svim nematičnim studijskim programima na Filozofskom fakultetu.

Od 25. 09. 2009. godine, na osnovu *Odluke o izboru u zvanje* Univerziteta Crne Gore, kao docent realizovala sam nastavu na Filozofskom fakultetu, za predmete: Predškolska pedagogija I, Predškolska pedagogija II, i Savremene tendencije u predškolskoj pedagogiji na Studijskom programu za pedagogiju, Predškolska pedagogija i Savremene tendencije u predškolskoj pedagogiji na specijalističkom Studijskom programu za predškolsko vaspitanje na Filozofskom fakultetu u Nikšiću.

Na sjednici Senata UCG od 28.maja 2015.godine, donešena je odluka o izboru u zvanje vanrednog profesora za predmete Predškolska pedagogija I i Predškolska pedagogija II, Pedagogija ranog djetinjstva, na St.programima za pedagogiju i St. programu za predškolsko vaspitanje i obrazovanje.

**KLASIFIKACIONA BIBLIOGRAFIJA
KVANTITATIVNA OCJENA REFERENCI DO POSLEDNJEG IZBORA**

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST						UKUPNI BROJ BODOVA
1.1. Monografije	1.1.1.	1.1.2.	1.1.3.	1.1.4.	1.1.5.	12,5
Broj referenci*broj bodova	1*5	3*2,5			3	
1.2. Radovi objavljeni u časopisima		1.2.1.	1.2.2.	1.2.3.	1.2.4.	33,5
Broj referenci*broj bodova		4*4+4*3+1	3*1,5			
1.3. Radovi na kongresima, simpozijumima, seminarima		1.3.1.	1.3.2.	1.3.3.		15
Broj referenci*broj bodova		3*2	9*1			
1.4. Uvodno, objavljeno plenarno predavanje				1.4.1.	1.4.2.	
Broj referenci*broj bodova						
1.5. Recenzije		1.5.1.	1.5.2.	1.5.3.		
Broj referenci*broj bodova						
UKUPNO ZA NAUČNOISTRAŽIVAČKU DJELATNOST						61+17,7=78,7
3. PEDAGOŠKA DJELATNOST						
3.1. Udžbenici	3.1.1.	3.1.2.	3.1.3.	3.1.4.		5
Broj referenci*broj bodova		5*1				
3.2. Priručnici		3.2.1.	3.2.2.	3.2.3.		4
Broj referenci*broj bodova		4*1				
3.3. Gostujući profesor			3.3.1.	3.3.2.		
Broj referenci*broj bodova						
3.4. Mentorstvo	3.4.1.	3.4.2.	3.4.3.			37
Broj referenci*broj bodova	37*1					
3.5. Kvalitet pedagoškog rada (može se koristiti ukoliko se na zvaničnim studentskim anketama najmanje tri godine uzastopno dobiju odlične ocjene za sve elemente pedagoškog rada)						5
UKUPNO ZA PEDAGOŠKU DJELATNOST						37+2=39
4. STRUČNA DJELATNOST						
4.1. Stručna knjiga			4.1.1.	4.1.2.		
Broj referenci*broj bodova						
4.2. Urednik ili koeditor		4.2.1.	4.2.2.	4.2.3.		
Broj referenci*broj bodova						
4.3. Stručni članak				4.3.1.		
Broj referenci*broj bodova						
4.4. Objavljeni prikazi				4.4.1.		
Broj referenci*broj bodova						
4.5. Popularno-stručni članci				4.5.1.		
Broj referenci*broj bodova						
4.6. Ostala dokumentovana stručna djelatnost				4.6.1.		
Broj referenci*broj bodova						
UKUPNO ZA STRUČNU DJELATNOST						9+22,5=31,5

KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE NAUČNO-ISTRAŽIVAČKE I STRUČNE BIBLIOGRAFIJE

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST			
M2 Poglavlje u monografiji međunarodnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Novović, T. (2016): The concept of inclusive education in the masters degree S curriculum in Montenegro. Beograd: Challenges and perspectives of inclusive education (editors: Gutvajn, N., Vujačić, M.), Institute for educational research, Volgograd State Socio-Pedagogical University, Russia, Faculty of Teacher Education, University of Belgrade, Serbia, Serbia, ISBN 978-86-7447-128-9, COBISS.SR-ID 225854220, str.173-183	6	6
M3 Monografija nacionalnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Novović, T., Mićanović, V. (2019): Predškolsvo u Crnoj Gori-od pedagoške koncepcije ka praksi, Podgorica: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Crne Gore, ISBN 978-86-303-2290-7, COBISSCG-ID 39427856	4	4
Radovi u naučnim časopisima			
Q1 Rad u vodećem međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na listama, rangiran u prvih 25% časopisa po Scopusovom rangiranju)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Novović, T.(2018): D Pedagoški uticaj S. P. Mertvago na razvoj	10	10*1,5 (15)

	predškola u Crnoj Gori, L'influenza pedagogica di S. P. Mervago sullo sviluppo dell'educazione prescolastica nel Montenegro, Pedagogical Impact of S. P. Mervago on the Development of Preschool Education in Montenegro. ACTA HISTRIAE, 26/2; UDK/UDC 94(05), DOI 10.19233/AH.2018.23. str.557-575		
2.	Novović, T., Maslovarić, B. (2018): Počeci obrazovanja žena u Crnoj Gori. Djevojački institut na Cetinju. L'istruzione femminile in Montenegro. L'istituto infantile femminile a Cetinje/The beginnings of women education in Montenegro. Girls institute in Cetinje. Annales, Anali za istrske in mediteranske študije, Annali di Studi istriani e mediterranei/Annals for Istrian and Mediterranean Studies, Series Historia et Sociologia, 28/2, DOI 10.19233/ASHS.2018.26, str. 385-399	10	10*1,5 (15)
Q2 Rad u eminentnom međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, rangiran u prvih 50% časopisa po Scopusovom rangiranju)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Mičanović, V., Novović, T., Maslovarić, B. (2017): Inclusive values in the planning of Mathematical issues at an early age. South African Journal of Education, 37(2), 1-10, E-ISSN 2076-3433, ISSN 0256-0100 (Print), DOI: 10.15700/201409161038, str.1-10	8	8*1,5/2 (6)
Q3 Rad u međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, rangiran u prvih 75% časopisa po Scopusovom rangiranju)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Mičanović, V. & Novović, T. (2015) Dimensions of Preschool Education Environment in Montenegro, Croatian Journal of Education, Zagreb: Faculty of Teacher Education University of Zagreb. ISSN: 1848-5189, 1848-5650 UDK 372 (05, pp. Vol.17; No.3/2015, DOI: 10.15516/cje.v17i3.1394, pages: 891-923	6	6*1,5/2 (4,5)
2.	Popović, D., Novović, T. (2016): Teaching Writing Skills - How To Start Writing a Text / Nastava pismenog izražavanja – kako početi tekst, Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje / Croatian Journal of Education, Vol.18; No.4/2016, DOI: 10.15516/cje.v18i4.2016, pp: 1235-1273	6	6*1,5/2 (4,5)
Q5 Rad u međunarodnom časopisu koji nije indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Mičanović, V., Vučković, D., Novović, T. (2015) – ICT in the first grades of primary school in Montenegro, Revista de pedagogie extras, Revista de Pedagogie ANUL LXIII . 2015 . NR. 1, ISSN 0034-8678, pp. 69-84	4	1,5
2.	Mičanović, V., Novović, T., Vučković, D., Sakotić, N. (2015) The cognitivist approach to the development of functional thinking within the children in the early school years, Nastava i vaspitanje, Beograd: Pedagoško društvo Srbije, LXIV (3), ISSN 0547-3330, str. 531- 545	4	2
3.	Duranović, M., Georgieva, D., Lenček, M., Novović, T., Kačka, M. (2018): Public awareness of dyslexia in balkan countries; Foreign Language Teaching, Чуждоезиково обучение 45/5 (Emerging Sources Citation Index), pp. 471-484	4	1
4.	Novović, T. (2017): Sistem predškolske vzgoje v Črni gori: stanje in perspective. Ljubljana: Sodobna pedagogika, Številka 3, (SCOPUS), ISSN 0038 0474, UDC: 373.2 , pp. 172–189 (SCOPUS)	4	4
5.	Novović, T (2018): Predškolski kurikulum v vzgojno-izobraževalnem kontekstu Crne Gore, Sodobna pedagogika, (69/135), št.4, ISSN 0038 0474, Str. 50–66/pp. 200–218 (SCOPUS)	4	4
6.	Novović, T., Mičanović, V.(2018): Mišljenja vaspitača i stručnih saradnika o kvalitetu inkluzivne prakse u crnogorskim predškolskim ustanovama, Nastava i vaspitanje, 2UDK-373.2(497.16) 376.1056.26/36(497.6), str. 357–373	4	4
7.	Mičanović, V., Novović, V.(2018): Teaching Strategies in the Preschool System of Montenegro, Sensos, issue ,Vol 5 No 2 (2018): Sensos-e Vol 5 No 2 pp 18-32	4	2
8.	Mičanović, V., Novović, T. (2018): Problemi primjene integrisanog pristupa u realizaciji programskih ciljeva u predškolskim ustanovama iz vizure vaspitača. Učenje i nastava, KLETT društvo za razvoj obrazovanja, IV / 4 , ISSN 2466-2801, str.629–646	4	2
9.	Novović, T., Popović, D. (2017): Porodični kontekst kao dio predškolskog institucionalnog ambijenta u Crnoj Gori, Inovacije u nastavi, XXX, 2017/1 37.018.1(497.16), str. 82–95	4	4
10.	Novović, T. (2019): O dječjoj samostalnosti u crnogorskom predškolskom institucionalnom kontekstu. On children's independence in the montenegrin preschool institutional context, Krugovi djetinjstva, 7/1, časopis za multidisciplinarna istraživanja djetinjstva, Biblioteka Matice srpske, Novi Sad, ISSN: 2334-7732, 22-36	4	4
11.	Novović, T. (2018): Inkluzivni model obrazovanja u Crnoj Gori. Educa Inkluzivno izobraževanje. ¾, Nova Gorica, str.22-35	4	4
12.	Novović, T. (2018): Dimenzije interkulturalnog vaspitanja u crnogorskom predškolskom kontekstu, u Interkulturalne kompetencije i evropske vrijednosti (ur. Hrvatić, N.), znanstvena monografija, Zagreb: Odsjek za	4	4

	pedagogiju/Zavod za pedagogiju - Filozofski fakultet u Zagrebu, Visoka škola za menadžment u turizmu i informatici u Virovitici, str.95-105		
13.	Novović T.L., Popović D. (2019 M): The Role and Application of Picture Books in Pre-school Practise. <i>Применение книжек с картинками в дошкольном обучении. Вопросы образования / Educational Studies</i> Moscow. 2019. № 4, (ESCI, SCOPUS) ISSN 1814-9545 (Print) ISSN 2412-4354 (Online), DOI: 10.17323/1814-9545-2019-4-160-184 ,160-164 (Q3)	4	4
Q6 Rad u časopisu nacionalnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Novović, T., Popović, D. (2018): Pedagoški značaj slikovnice u radu sa djecom predškolskolskog uzrasta Podgorica: Vaspitanje i obrazovanje, UDK-37, ISSN 0350-1094, br.2, str. 63-77	2	2
2.	Novović, T., Mićanović, V. (2019): Porodica u savremenom crnogorskom kontekstu: refleksije studenata pedagogije kroz doživljajnu vizuru filma „Kramer protiv Kramera”, Sociološka luča, XII/2, ISSN 1800 6167,UDK 314.6(497.16) UDK-791 str. 58-73	2	2
Radovi na naučnim konferencijama, učešća na izložbama, i slično			
K1 Predavanje po pozivu na međunarodnom skupu štampano u cjelini (neophodno pozivno pismo)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Tema pozvanog predavanja: Rano djetinjstvo-izazovi i protivurječnosti u savremenom kontekstu, u okviru Međunarodne znanstvene konferencije Interkulturalne kompetencije i europske vrijednosti. Zagreb, 2017.	3	
K2 Naučni rad na međunarodnom naučnom skupu (štampano u cjelini)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Novović, T. and Todorović, K. (2015): Preliminary communication Prvi razred devetogodišnje škole-pretpostavka kontinuiteta u obrazovnom sustavu, Sveučilišta u Zagrebu međunarodna znanstvena konferencija, The Faculty of Teacher Education University of Zagreb Conference international academic conference, str.493-507	2	2
2.	Novović, T. (2015): Kurikulum u pedagoškoj praksi predškolskih ustanova u Crnoj Gori, Implementation of innovations in education - challenges and dilemmas (ur. Milinković, J., Trebješanin, B.). Učiteljski fakultet, Beograd; Međunarodna konferencija „Implementacija inovacija u obrazovanju i vaspitanju: izazovi i dileme“, organizovana od strane Učiteljskog fakulteta, Univerziteta u Beogradu, u saradnji sa Fakultetom za obrazovanje u Mariboru, Slovenija i Državne visoke stručne škole u Krakovu, Poljska, str. 419-437	2	2
3.	Mićanović, V., Novović, T. (2016): Initial Teaching of Mathematics in the XXI Century, Albania-Tirana: Bedër university, faculty of philology and education, department of educational sciences, Proceedings Book - ICESS 2017 5th International Conference On Educational And Social Sciences “Innovative Approaches In Education And Social Sciences For The 21st Century” March 30-31, 2017. Kolegi Universitar Bedër, Tirana/Albania, pp.101-112	2	1
4.	Novović, T., Mićanović, V. (2016): Entrepreneurial Learning in Montenegrin preschool , Initial Teaching of Mathematics in the XXI Century, Albania-Tirana: Bedër university, faculty of philology and education, department of educational sciences. Proceedings Book - ICESS 2017 5th International Conference On Educational And Social Sciences “Innovative Approaches In Education And Social Sciences For The 21st Century” March 30-31, 2017. Kolegi Universitar Bedër, Tirana/Albania, pp 122-140	2	2
5.	Novović, T., Mićanović, V. (2016): Koncept održivog razvoja u udžbenicima iz PPD-a u prvom ciklusu osnovne škole, u Udžbenik u funkciji nastave i učenja. Univerzitet u Kragujevcu, Učiteljski fakultet u Užicu, ISBN: 978-86-6191-040-1, str. 243–256	2	2
6.	Mićanović, V., Novović, T. (2016): Vrijednosti udžbenika u nastavi matematike u prvom ciklusu osnovne škole, u Zbornik radova, br.18. Univerzitet u Kragujevcu-Učiteljski fakultet u Užicu. UDK378(082) ISSN 14506718, VOL.19. str. 179-194	2	1
7.	Mićanović, V., Novović, T. (2018): ICT u funkciji podsticaja ranog razvoja i učenja, u <i>Svakodnevni život deteta</i> , Mađunarodna interdisciplinarna naučno-stručna konferencija. Novi Sad: Zbornik radova 3-1. Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača, Novi Sad, Preschool Teacher Training College, Novi Sad, Udruženje vaspitača Vojvodine Association of Preschool Teachers of Vojvodina, ISBN 978-86-85447-29-7, str.45-58	2	1
8.	Novović, T., Mićanović, V. (2018): Predškolski program „u akciji“ u predškolskim ustanovama u Crnoj Gori, u <i>Svakodnevni život deteta</i> , Zbornik radova, 3-1, međunarodna interdisciplinarna naučno-stručna konferencija. Novi Sad, Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača. Novi Sad: Preschool Teacher Training College, Novi Sad: Udruženje vaspitača Vojvodine Association of Preschool Teachers of Vojvodina, ISBN 978-86-85447-29-7, str.79-95	2	2
9.	Novović, T. (2017): Inkluzija i kulturne (de)formativne komponente u	2	2

	predškolskom sistemu, u Kulturno-potporna sredstva u funkciji nastave i učenja, Univerzitet u Kragujevcu, Učiteljski fakultet u Užicu, ISBN: 978-86-6191-046-3. 289-300, str.289-300		
10.	Novović, T., Mićanović, V. (2018): Dimenzije vaspitne klime u crnogorskim predškolskim ustanovama Sarajevo, Ka novim iskoracima u odgoju i obrazovanju -Zbornik1, 2. međunarodna znanstveno-stručna konferencija, ISSN 2490-2292, 268-280	2	2
11.	Mićanović, V. Novović, T.(2018): Strategije aktivnog učenja/podučavanja u prvom razredu osnovne škole u Crnoj Gori. Sarajevo: Ka novim iskoracima u odgoju i obrazovanju -Zbornik,1, 2. međunarodna znanstveno-stručna konferencija, ISSN 2490-2292, str.432-445	2	1
S6 Stručna knjiga izdata kod nas		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Novović, T. (2016): Hrestomatija: <i>Inkluzivna paradigma u obrazovnom sistemu Crne Gore (zbirka objavljenih naučnih i stručnih članaka univerzitetskih nastavnika iz oblasti inkluzivnog obrazovanja</i> , Nikšić: Filozofski fakultet	1	1
2.	Novović, T. (2016): Inkluzivno obrazovanje u Crnoj Gori - postignuća, izazovi, perspektive (Studija o sistemskoj koncepciji i procesu implementacije inkluzivnog koncepta), Nikšić: Filozofski fakultet ISBN 978-86-7798-109-9, COBISS.CG-ID 30621712	1	1
3.	Mićanović, V., Novović, T. (2016): Metodičke pretpostavke inkluzivne nastave. Nikšić: Filozofski fakultet, Co-funded by the Tempus Programme of the European Union	1	0,5
4.	Mićanović, V., Novović, T., Vučković, D., Maslovarić, B., Perić, N., Luburić, S., Novović, D., Mićanović, R. (2019): Continuing professional development of preschool teachers in Montenegro in Analysis of continuing professional development of preschool teachers in Serbia, Montenegro, Hungary, Romania, Slovenia and Great Britain, Faculty of Philosophy, University of Montenegro, ISBN 978-86-7798-114-3, COBISS.CG-ID 38699536, str. 45-66	1	0,5
R4 Uredništvo u nacionalnom naučnom časopisu (na godišnjem nivou)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Educa Inkluzivno izobraževanje, Nova Gorica, Pedagoška revija za teoriju in praksu inkluzivnega izobraževanja, Ministrstvo RS za kulturo	2	2
2.	The Vospitanie - Journal of Educational Sciences, Theory and Practice is an official publication of the "Goce Delcev" University, Faculty of Educational Sciences, Stip, Republic of Macedonia. It is published twice yearly	2	2
R8 Recenziranje monografije nacionalnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
R9 Recenziranje knjige studijskog karaktera izdate u inostranstvu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Marković, T. (2017): Integrativna praksa, Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača Pirot, ISBN 978-86-83729-24-1	0,5	0,5
R10 Recenziranje knjige studijskog karaktera izdate kod nas		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Maslovarić, B. (2016): Profesionalna orijentacija u inkluzivnom obrazovanju, (publikacija sastavljena od studenskih radova. Nikšić: Filozofski fakultet	0,3	0,3
2.	Sakotić, N., Mićanović, V.(2016): Individualni razvojno-obrazovni plan: postupci i primjeri u praksi. Nikšić: Filozofski fakultet	0,3	0,3
3.	Drobnič, J., Zagorc, S., Gergorić, Zagorc, S., Pečar Morec, P. (2017): Usluge i načini rada sa tražiocima posla i poslodavcima, Services and methods of work with job seekers and employers, Pedagoški centar Crne Gore	0,3	0,3
R12 Recenziranje radova objavljenih u ostalim časopisima		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Inkluzivno obrazovanje i inkluzivna nastava u teoriji i praksi: trenutno stanje i perspektiva, Inovacije u nastavi (potvrda o recenzentskom angažovanju)	0,5	0,5
2.	Povezanost organizovanosti psihomotorike i pojedinih oblasti formiranja početnih matematičkih pojmova predškolske dece, Vaspitanje i obrazovanje, XLII ¼ UDK- 37, ISSN 0350-1094. 2017str.153-165	0,5	0,5
3.	Stavovi djece predškolskog uzrasta prema crtanim filmovima i tv programu. Godina XLIV, godišnji broj 1, 2019UDK – 37, ISSN 0350 – 1094, 2019), 143-161	0,5	0,5
4.	Likovna kreativnost predškolske dece u odnosu na socio-ekonomski status njihovih porodica i pol ispitanika, Vaspitanje i obrazovanje, Godina XLIV, godišnji broj 2, 2019UDK – 37, ISSN 0350 – 1094, 2019.str.77-89	0,5	0,5
5.	Značajnost razlika u korišćenju digitalnih medija kod vaspitača i roditelja djece predškolskog uzrasta Godina XLIV, godišnji broj 1, UDK – 37, ISSN 0350 – 1094, 2019. str.71-91	0,5	0,5
6.	"Зборник радова Филозофског факултета у Приштини", 2019 (potvrda	0,5	0,5

	o recenzentskom angažovanju)		
7.	Recenziranje udžbenika u Zavodu za udžbenike Crne Gore	0,5	0,5
Ostala stručna djelatnost			
Projekti			
18 Učešće u međunarodnom naučnom projektu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Bilateralni naučni projekat: Interkulturalne kompetencije i europske vrijednosti, 2016.	4	4
2.	ERASMUS+ projekat KEY (Keep Educating Yourself) 2018-2021.	4	4
3.	Bilateralni naučno-istraživački projekat „Kvalitet procesa predškolskog vaspitanja u Republici Sloveniji i Crnoj Gori“	4	4
4.	The 3-year project <i>Preparing future teachers in the Western Balkans: Educating for Democracy & Human Rights, The European Wergeland Centre, 2018-2021</i>	4	4
5.	REFORMING DOCTORAL STUDIES IN MONTENEGRO AND ALBANIA – GOOD PRACTICE PARADIGM Grant: 598465-EPP-1-2018-1-ME-EPPKA2-CBHE-SP, MARDS	4	4

4. KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE PEDAGOŠKIH SPOSOBNOSTI			
Priručnici			
P6 Priručnici, rječnici, leksikoni izdati kod nas		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Maslovarić, B., Novović, T., Blečić, M. (2017): Priručnik za volonterizam u osnovnim/srednjim školama, Predstavništvo Fonda za obrazovanje Roma, Beograd, ISBN 978-86-900230-0-4	1	1
Gostujući profesor			
P8 Gostujući profesor na univerzitetima u okruženju koji nisu rangirani u prvih 500		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Pedagoški fakultet u Užicu, Univerziteta u Kragujevcu (elaborat)-Odluka Senata UCG, br.03-3531/1 (25.12.2018)	2	1
2.	FPMOZ, doktorski studij (elaborat),Smjer: Suvremena pedagojska znanost, Istraživanja ranog odgoja	2	1
Mentorstvo (komentorstvo se boduje sa polovinom poena)			
P9 Na doktorskim studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
P10 Na master studijama			
P10 Na master studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Gordana Knežević, (2/14), predškolsko vo: Profesionalno-stručne kompetencije u kontekstu nove paradigme ranog razvoja i učenja	2	2
2.	Katarine Puletić (16/14), inkluzivno obrazovanje: Partnersko djelovanje porodice i vrtića kao osnova efikasnog inkluzivnog modela	2	2
3.	Jelena Vujačić Banjević (8/09), pedagogija: Socijalna interakcija djece sa razvojnim smetnjama i njihovih vršnjaka u prvom razredu osnovne škole	2	2
4.	Danijela Medenica (4/16), inkluzivno obrazovanje: Rad vaspitača sa djecom sa smetnjama iz autističnog spektra	2	2
P11 Na specijalističkim studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Ana Preradović (6/18) (pedagogija): Crtež kao sredstvo za izražavanje djece u predškolskom uzrastu	1	1
2.	Ivana Petrović (1/18) (pedagogija): Osposobljenost vaspitača za rad sa darovitom djecom u predškolskim ustanovama	1	1
3.	Ivana Perošević (8/18) (pedagogija): Pedagoška dimenzija igre u predškolskim ustanovama	1	1
4.	Marijana Cvorović (2/18) (pedagogija): Značaj centara interesovanja u predškolskoj ustanovi za dječje učenje	1	1
5.	Milena Vlahović (pedagogija): Uticaj nepotpune porodice na razvoj djece u trećem ciklusu osnovne škole	1	1
6.	Tamara Jašović (12/16) (pedagogija): Uticaj igre na motorički razvoj na uzrastu od 3-6 godine predškolskog uzrasta	1	1
7.	Gordana Manojlović (pedagogija): Uticaj igre na intelektualni razvoj kod djece predškolskog uzrasta	1	1
8.	Svetlana Inić (pedagogija): Uloga odjeljnog starješine u sprečavanju vršnjačkog nasilja među učenicima trećeg ciklusa	1	1
9.	Bojana Đurišić (11/12) (pedagogija) : Organizacija igre na ranom predškolskom uzrastu	1	1
10.	Marija Rovčanin (predškolsko vo) : Regulisanje dječjeg ponašanja	1	1

11.	Ivana Radović (pedagogija): Uloga djece u vršnjačkom nasilju	1	1
12.	Vesna Nedović (pedagogija): Značaj estetskog vaspitanja na predškolskom uzrastu	1	1
13.	Nikolina Radović (pedagogija): Uloga i značaj grupnog oblika rada na predškolskom uzrastu	1	1
14.	Irena Dubljević (pedagogija): Najčešći oblici vršnjačkog nasilja u trećem ciklusu osnovne škole	1	1
15.	Ivana Radusinović 34/12 (predškolsko vo): Identifikacija i podsticanje razvoja nadarene djece u predškolskoj ustanovi	1	1
16.	Mirjana Đukić (predškolsko vo): Uticaj porodičnog vaspitanja na dijete predškolskog uzrasta	1	1
17.	Jovana Otasević (4/14)(pedagogija) -Adaptacija djece na vrtic	1	1
18.	Suzana Kostić(pedagogija) -Emocionalno socijalni razvoj djece u vrticu	1	1
19.	Maja Marković 10/14 (pedagogija) -Porodica klima I njen uticaj na razvoj djece	1	1
20.	Bojana Jokić(pedagogija) :Uloga vaspitaca u procesu podsticanja razvoja i učenja predškolskog djeteta	1	1
21.	Danijela Kandić(pedagogija):Socio-ekonomski status porodice I uspjeh djece u trecem ciklusu osnovne škole	1	1
22.	Natasa Miljanić (1459/12) (pedagogija) : Saradnja između porodice i škole kao factor sprecavanja neuspjeha učenika	1	1
23.	Andela Kovačević (pedagogija): Saradnja između porodice I škole i uspjeh djece u drugom ciklusu osnovne škole	1	1
24.	Slavka Bečanović (pedagogija) : Uticaj boravka djeteta u predškolskoj ustanovi na adaptaciju u školi	1	1
25.	Tamara Jašović (13/16)(pedagogija) : Uticaj igre na razvoj djeteta, uzrasta od 3 do 6 godina	1	1
26.	Zorka Mišović(pedagogija) :Uticaj porodice na dječji razvoj	1	1
27.	Vladana Pejović (5/16)(pedagogija)-Crtez kao način izražavanja djeteta	1	1
28.	Anesa Becirović (10/16)(pedagogija): Uticaj digitalnih sadržaja na ponašanje djece predškolskog uzrasta	1	1
29.	Rajna Sturanović (11/16) (pedagogija):Vršnjačko nasilje u visim razredima osnovne škole	1	1
30.	Teodora Dević (6/16)(pedagogija):Uticaj pedagoga na poboljšanje komunikacije između nastavnika i učenika u visim razredima osnovne škole	1	1
31.	Borka Aleksić (pedagogija):Razvoj djeteta u nepotpunoj porodici	1	1
32.	Sladana Šestović (pedagogija):Uloga igre i igračaka u razvoju djece predškolskog uzrasta	1	1
33.	Aleksandra Varajić (24/16) (pedagogija): Rad školskog pedagoga sa djecom sa posebnim potrebama	1	1
34.	Dragana Andesilić (10/15) (pedagogija): Partnerstvo između porodice i predškolske ustanove	1	1
P12 Na osnovnim studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Lidija Lončar (12/14) : Uticaj igre na intelektualni razvoj (učenje) djece u predškolskom periodu	0.5	0,5
2.	Mirjana Đukić (predškolsko vo): Uticaj porodičnog vaspitanja na dijete predškolskog uzrasta	0.5	0,5
Članstvo u komisijama			
P13 Član komisije za ocjenu/odbranu doktorske disertacije na matičnom univerzitetu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Jovana Marojević: „Autonomija djeteta i institucionalni model djetinjstva u Crnoj Gori“	2	2
2.	Branko Anđić “Kreiranje novih pristupa u botaničkom obrazovanju slijepih i slabovidih”	2	2
Kvalitet nastave			
P17 Kvalitet pedagoškog rada, odnosno kvalitet nastave		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.		do 5	Od 4.34 do 5.00
2.		do 5	

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD	41	33	74	61	117,5	178, 5
2. PEDAGOŠKI RAD	39		94	51	54	105
3. STRUCNI RAD				31	31	62
UKUPNO						345,5

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore broj 03-112/2-1 od 12.3.2020. godine izabrana sam za člana komisije za razmatranje konkursnog materijala i pisanje izveštaja za izbor u akademsko zvanje za oblasti Opšta pedagoška oblast u predškolsstvu i Pedagogija ranog djetinjstva na Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore. Na osnovu podnete konkursne dokumentacije i detaljnog uvida u radove prijavljenog kandidata podnosim sledeći izveštaj:

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Kandidat dr Tatjana Novović je završila Filozofski fakultet u Sarajevu, Odsjek pedagogija i psihologija, 1987. godine, a magistrirala 2004. godine na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu iz oblasti predškolske pedagogije, sa temom „Efekti projekta *Dječji vrtić kao porodični centar* na saradnju porodice i vrtića“.

Doktorsku tezu na temu „Uloga vaspitača u prvom razredu reformisane osnovne škole u Crnoj Gori“, pod mentorstvom prof. dr Mirjane Pešić, odbranila je 02. 09. 2008. godine na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu i stekla zvanje doktora pedagoških nauka. U zvanje docenta na univerzitetu Crne Gore izabrana je 25. 09. 2009. godine, a u zvanje vanrednog profesora 28. maja 2015. godine.

Na osnovu priložene dokumentacije može se konstatovati da kandidat dr Tatjana Novović u pogledu stepena obrazovanja ispunjava uslove, propisane Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja, da bude izabrana u akademsko zvanje redovni profesor na Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG (UMJETNIČKOG) RADA

U svom plodotvornom naučno-istraživački radu dr Tatjana Novović usmerena je na razumevanje i preispitivanje prakse predškolskog obrazovanja i njeno utemeljenje na savremenim teorijskim polazištima socio-kulturne teorije i kritičke pedagogije. Rezultat je značajan broj članaka objavljenih, od poslednjeg izbora u zvanje, u eminentnim međunarodnim časopisima sa WoS lista (2 članka kategorije Q1, po 1 članak Q2 i Q3), 11 članaka u međunarodnim i 2 u nacionalnim časopisima, mnogobrojna izlaganja na međunarodnim konferencijama (10, od toga 1 kao uvodno predavanje po pozivu), kao i objavljena monografija i poglavlje u međunarodnoj monografiji. Objavljeni radovi predstavljaju doprinos kako razvoju teorijske misli u oblasti predškolske pedagogije u nacionalnim i regionalnim okvirima, tako i podršku reformskim promenama sistema predškolskog obrazovanja i vaspitanja u Crnoj Gori, prakse vrtića i kvaliteta inicijalnog obrazovanja vaspitača i pedagoga zasnovanog na savremenim pedagoškim saznanjima.

U svom radu „Pedagoški uticaj S. P. Mervago na razvoj predškolsstva u Crnoj Gori, (L'influenza pedagogica di S. P. Mervago sullo sviluppo dell'educazione prescolastica nel Montenegro) objavljenom 2018. godine u časopisu *ACTA HISTORIAE*, dr Tatjana Novović, oslanjajući se na relevantne istorijske i naučne izvore, daje temeljan prikaz prvog dečjeg vrtića u Crnoj Gori, sagledano kroz kulturno-istorijsku prizmu i prizmu savremenih polazišta o institucionalnom predškolskom obrazovanju. Multidisciplinarnim pristupom u razumevanju funkcije i prirode institucionalnog predškolskog obrazovanja i povlačenjem paralele sa aktualnim teorijskim postulatima i postojećom praksom predškolskog obrazovanja u Crnoj Gori, rad predstavlja doprinos celovitom sagledavanju kako značenja istorijskih početaka prakse predškolskog obrazovanja, tako i značaja kojim se istorijski počeci reflektuju u savremenom kontekstu.

U članku „The preschool curriculum in the educational context of Montenegro“, objavljenom 2018. godine u tematskom broju časopisa *Sodobna pedagogica/Journal of Contemporary Educational Studies*, posvećenom predškolskom obrazovanju u regionu, autorka, na osnovu teorijskih postavki o karakteristikama otvorenog kurikuluma, analizira karakteristike programa predškolskog obrazovanja u Crnoj Gori na dva nivoa – nivou programskih dokumenata i nivou kontekstualnog razvoja realnog programa, ukazujući na diskrepancu ova dva nivoa kao posledicu

strukturnih dimenzija konteksta i kulture konteksta, uključujući implicitne pedagogije vaspitača. Time autorka utemeljuje pitanje značenja programa i stanovište da kvalitetan programski dokument, iako zasnovan na humanističkoj i socio-kulturnoj paradigmi ne garantuje participaciju dece u vlastitom procesu učenja i kvalitet odnosa vaspitača i dece, bez odgovarajućih promena u strukturi i kulturi ustanove.

U članku „Применение книжек с картинками в дошкольном обучении“ objavljenom u časopisu *Educational Studies Moscow*. 2019. godine, polazeći od značajnih funkcija koje slikovnice imaju u razvoju i učenju dece, a koje dobijaju dodatnu važnost u savremenom kontekstu odrastanja, izneti su rezultati opsežnog istraživanja prakse upotrebe slikovnica u dečjim vrtićima Crne Gore. Dobijeni podaci osnov su za, teorijom i podacima utemeljen, kritički osvrt na postojeću praksu i smernice za njenu promenu.

Značajan doprinos razvoju teorije i prakse obrazovanja dr Tatjana Novović ostvaruje angažovanjem na više naučno-istraživačkih projekata, u poslednjih pet godina to su tri bilateralna i dva multilateralna međunarodna projekta.

Kao eminentni naučnik Tatjana Novović je angažovana kao urednik u dva inostrana nacionalna časopisa i bila je u proteklom period recenzent jedne monografije izdate u inostranstvu i tri nacionalne monografije, kao i većeg broja članaka u naučnim časopisima.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Kandidat Tatjana Novović ima višegodišnju veoma uspešnu nastavničku karijeru, kroz koju je dala značajan doprinos razvoju kvaliteta studijskih programa za vaspitače i pedagoge u Crnoj Gori. Od 2005. godine bila je angažovana kao spoljni saradnik na Filozofskom fakultetu u Nikšiću i realizovala nastavu za predmete: Predškolska pedagogija I, II, Savremeni predškolski sistemi, Porodična pedagogija na Studijskim programima za pedagogiju i Predškolsko vaspitanje. Od akademske 2007/08. godine kao saradnik u nastavi na Filozofskom fakultetu, pod mentorstvom je realizovala nastavu iz predmeta Predškolska pedagogija I, II, Savremeni predškolski sistemi, Opšta istorija pedagoških ideja, Pedagogija slobodnog vremena, Evaluacija predškolske ustanove na studijskim programima za pedagogiju i Predškolsko vaspitanje, kao i iz predmeta Pedagogija-teorija vaspitanja i Didaktika-teorija obrazovanja i nastave na svim nematičnim studijskim programima na Filozofskom fakultetu.

Od 2009. godine kao docent je realizovala nastavu na Filozofskom fakultetu, za predmete: Predškolska pedagogija I, Predškolska pedagogija II, i Savremene tendencije u predškolskoj pedagogiji na Studijskom programu za pedagogiju, Predškolska pedagogija i Savremene tendencije u predškolskoj pedagogiji na specijalističkom Studijskom programu za predškolsko vaspitanje na Filozofskom fakultetu u Nikšiću.

Od maja 2015. godine, kao vanredni profesor realizuje predmete Predškolska pedagogija I i Predškolska pedagogija II, Pedagogija ranog djetinjstva, na studijskim programima za pedagogiju i programu za predškolsko vaspitanje i obrazovanje. Kandidat je bila mentor na većem broju diplomskih (36) i master (4) radova i član komisije za odbranu dve doktorske teze. Nastavni rad utemeljen na savremenim pristupima predškolskoj pedagogiji i zasnovan na aktivnom pristupu učenju i podršci razvoju kritičkog mišljenja kod studenata, ima kao rezultat veoma visoke ocene koje prof. Novović dobija na studentskim evaluacijama.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD	41	33	74	61	117,5	178,5
3. PEDAGOŠKI RAD	39		94	51	54	105
4. STRUČNI RAD				31	31	62
UKUPNO						345,5

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu pregledane konkursne dokumentacije, uvida u celokupni dosadašnji rad kao i dugogodišnje saradnje, smatram da kandidat dr Tatjana Novović poseduje sve potrebne naučne, stručne i pedagoške kvalitete i zadovoljava sve uslove predviđene Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta Crne Gore i Uputstvima i mjerilima za izbor u akademska i naučna zvanja Univerziteta Crne Gore za izbor u zvanje redovnog profesora. Stoga, sa velikim zadovoljstvom, predlažem Senatu Univerziteta Crne Gore da kandidata dr Tatjanu Novović izabere u zvanje **redovnog profesora za oblasti Opšta pedagoška oblast u predškolsstvu i Pedagogija ranog djetinjstva** na Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

RECENZENT

prof. dr Dragana Pavlović Breneselović
Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu

IZVJEŠTAJ RECENZENKE

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Na konkurs objavljen u dnevnom listu „Dan” od 06.12.2019. godine za izbor u akademsko zvanje nastavnika za slijedeće oblasti na Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore: *opšte pedagoške oblasti u predškolsstvu i oblast pedagogije ranog djetinjstva na Stud.programu za predškolsko vaspitanje i obrazovanje i oblast predškolske i porodične pedagogije na Stud.programu za pedagogiju* – javila se vanredna profesorica dr. Tatjana Novović, koja drži predavanja iz oblasti za koje konkuriše. Kao članica Komisije za razmatranje konkursnog materijala i pisanje izvještaja za izbor u akademsko zvanje za navedene oblasti (odluka Senata UCG, br. 03-112/2-1, od 12.03.2020.god.), na osnovu pregleda konkursne dokumentacije, smatram da kandidatkinja Prof. dr Tatjana Novović u pogledu stepena obrazovanja ispunjava uslove za izbor u akademsko zvanje shodno Zakonu o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutu Univerziteta Crne Gore i Mjerilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG (UMJETNIČKOG) RADA

Kandidatkinja je u prethodnom periodu od poslednjeg izbora u zvanje objavila 33 rada, od čega je 5 radova publikovano u časopisima koji su indeksirani na WoS listama. U referatu kandidatkinje Novović istaknuto je i publikovanje monografije nacionalnog značaja, koja na jedinstven način objedinjuje ključne naučno-teorijske i istraživačke koordinate vezane za oblast ranog razvoja i predškolsstva u Crnoj Gori, prelamaajući sržne istraživačke hipoteze kroz kaleidoskop metodološki multiplikovanih kvalitativno-kvantitativnih mjernih instrumenata i empirijskih interpretacija.

U tekstu, objavljenom u prestižnom časopisu, pod nazivom: *Počeci obrazovanja žena u Crnoj Gori. Djevojački institut na Cetinju*. (Novović, T., Maslovarić, B. (2018): *L'istruzione femminile in Montenegro. L'istituto infantile femminile a Cetinje* *The beginnings of women education in Montenegro. Girls institute in Cetinje*. Annales, Anali za istrske in mediteranske študije, Annali di Studi istriani e mediterranee Annals for Istrian and Mediterranean Studies, Series Historia et Sociologia, 28/2, DOI 10.19233/ASHS.2018.26, str. 385-399), autorke se bave zanimljivom i veoma aktuelnom problematikom, uz primjenu istorijsko-komparativnog metodološkog pristupa. Analizirajući relevantne izvore i sačuvana arhivska svjedočanstva, te zabilješke domaćih i stranih hroničara i poznavalaca crnogorske povijesne zbilje, autorke opisuju tradicionalnu, „patricentrično, hijerarhijski strukturiranu” porodicu. U takvom ozračju pozicija žene je bila uvjetovana naslijeđenom hijerarhijski ustrojenom društvenom i porodičnom organizacijom. Stoga će prva ženska srednja škola, odn. Ženski Institut, koju je pokrenuo crnogorski knjaz Nikola u dogovoru sa ruskom Caricom M. Aleksanrovnom u Crnoj Gori, trajno izmijeniti ondašnji kulturni ambijent Crne Gore, uloge i odnose među sudionicima cjelovitog društvenog konteksta. Autorke znalački ukazuju kako je novo obrazovanje polaznica Instituta mijenjalo njihove predodžbe o sebi i drugima, umanjivalo predrasude prema poziciji žene i školovanju djevojčica, postepeno

pridonoseći bogatijim i slojevitijim odnosima i navikama u porodici i zajednici. Istodobno, Ženski Institut, je bio „rasadnik” prvih školovanih učiteljica i odgajateljica, interkulture razmjene, no autorke kritički zrale i neke implicitne kontradikcije u radu ove institucije. Zato, u zaključnim refleksijama autorke ističu: „Pored nedvojbeno značajnih eksplicitnih i implicitnih promjena u pogledu ženskog uzdizanja i mijenjanja petrificirane društvene vizure u odnosu na rodne interferentne perspektive, prema raspoloživim pokazateljima, nedovoljan broj Institutki bio radno angažovan u onovremenoj crnogorskoj obrazovnoj praksi”. Ukazuju i na nedovoljnu otvorenost ove institucije i njen elitistički karakter jer je „Institut uglavnom okupljao varoške cerke viđenijih ljudi i glavara iz crnogorske sredine...” No, autorke u konačnom osvrtnu na ključne značajke ove prve „ženske škole”, prepoznaju njen dalekosežni i razvidni uticaj na kulturni i prosvjetni razvitak crnogorske zajednice, pridonoseći značajno razvijanju plodnije saradnje sa drugim južnoslavenskim i europskim kulturnim sredinama.

U uglednom časopisu, *Sodobna pedagogika*, indeksiranom u naučnoj bazi Scopus, dr. T. Novović objavila je tekst: *Sistem predškolske vzgoje v Črni Gori: stanje in perspective* (Novović, T. (2017): *Sodobna pedagogika*, Številka 3, ISSN 0038 0474, UDC: 373.2, pp. 172–189). U radu se autorka bavi sagledavanjem aktuelnog predškolskog konteksta u Crnoj Gori, kombinujući raspoložive strukturalne pokazatelje u različitim domenima sa implicitnim, funkcionalno-procesnim varijablama. Na taj način, autorka pravi kompleksni mozaik aktuelnog predškolskog ambijenta u crnogorskoj sredini, ukazujući na dimenzije kvaliteta i nivo responzivnosti pedagoške sredine vrtiča prema potrebama djece, roditelja i društva, u konačnici. U tom prikazu aktuelnog ambijenta, autorka polazi od *Strategije ranog i predškolskog vaspitanja i obrazovanja u Crnoj Gori (2016-2020)*, tj. od projektovanih pravaca razvoja ovog segmenta, odgovarajući argumentovano na postavljene zahtjeve i preispitujući njihovu održivost u praksi. Neki od tih ciljeva su visokodometni, poput: obezbeđivanja znatno većeg obuhvata predškolaca, efikasnije dostupnosti, diversifikacije programske ponude za predškolce. Ona, nadalje ističe da su razvidne i prepreke u procesu građenja kvalitetne i jednako dostupne predškolske sredine za učenje, poput prekobrojnih grupa, nedostajućeg prostora, nedovoljno sistemski usklađene podrške svim sudionicima. Autorka posebno u tekstu razmatra uloge odgajatelja, kao ključnih nosilaca kvalitetne predškolske prakse, od kojih se očekuje da budu refleksivni praktičari, istraživači i promoteri funkcionalnih promjena u institucionalnoj i široj društvenoj sredini. Važan zaključak u radu prof. Novović je da u cilju temeljnog mijenjanja i poboljšanja pozicija i uloga svih sudionika u pedagoškom procesu crnogorskih predškolskih ustanova, nužno treba promovirati efikasniju povezanost ideja „odozdo i odozgo”, tj. obezbijediti sistemsko funkcionalno umrežavanje interesnih instanci i timsko djelovanje nosilaca uticaja. U zaključnom dijelu rada autorka naglašava da odgajatelji svoju profesionalnu autonomiju treba da temelje na visokorazvijenim didaktičko-metodičkim, pedagoško-komunikološkim i metodološkim vještinama i kompetencijama. Zato bi profesionalce za ovu delikatnu ulogu trebalo, efikasnije pripremati, motivisati i promovisati, zaključuje autorka u razmatranom radu.

U tekstu: *Inclusive values in the planning of Mathematical issues at an early age*. South African Journal of Education, 37(2) (Mićanović, V., Novović, T., Maslovarić, B., 2017), autori se bave inkluzivnim pristupom djeci u ranoj dobi, posebno u domenu usvajanja matematičkih sadržaja. U skladu sa opštim principima vaspitno-obrazovne prakse usmerene na djecu, holistički, inkluzivne vrijednosti se posebno afirmišu kroz funkcionalno uključivanje djece sa posebnim potrebama u redovni vaspitno-obrazovni proces zajedno sa vršnjacima. U ovom radu objavljenom u pomenutom prestižnom časopisu, posebno se obrazlažu rezultati proučavanja primjene inkluzivnog pristupa matematičkim sadržajima i konceptima sa djecom na predškolskom uzrastu, kao polaznog resursa za razvoj intelektualnih i drugih sposobnosti djeteta. Istraživanje je sprovedeno u predškolskim ustanovama u Crnoj Gori. Najznačajniji kriterijski parametri, čiji se uticaj na ključne zavisne varijable *mjerio*, odnosile su se na nivo obrazovanja i godine iskustva odgajatelja u radu sa djecom sa posebnim obrazovnim potrebama u predškolskim ustanovama. Autori u radu analiziraju i statistički potkrepljuju dokazane hipoteze, markirajući ključne probleme u radu nastavnika u procesu prilagodavanja pojmovi i aktivnosti iz matematičke oblasti, kao i njihove predloge za prevazilaženje istaknutih izazova. Rezultate istraživanja, autori potkrepljuju empirijskim nalazima zasnovanim na adekvatnim, relevantnim istraživačkim pokazateljima i primijenjenim instrumentima. U namjeri da obezbijedi pouzdane i objektivne

rezultate, istraživanje je obuhvatilo reprezentativni uzorak od 550 ispitanika. Pored opštedeklarativnih principa i procedura sprovođenja inkluzivnog modela u praksi, odgajatelji očekuju konkretnu i efikasniju profesionalnu podršku u procesu realizacije programskih ciljeva iz oblasti matematike, cjelishodnijeg individualizovanja rada i metodički efikasnijeg posredovanja određenih pojmova i koncepata u realnom obrazovnom okruženju. U tom smislu, doprinos ovog istraživanja se ogleda u vrlo određenom fokusiranju jedne od sastavnica inkluzivnog modela i detaljnom propitivanju praktičnih zahtjeva indukovanih kontekstualnim izazovima, te vrlo konkretnim preporukama za unapređenje prezentne prakse.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Kandidatkinja je angažovana kao nastavnik na osnovnim, specijalističkim i master studijama, na studijskim programima za pedagogiju, predškolsko vaspitanje i obrazovanje i obrazovanje učitelja. Takođe, vanredna profesorica dr. Tatjana Novović predaje i na interdisciplinarnom master stud. program za inkluzivno obrazovanje.

Izvođenjem nastave na pomenutim programima, uz primjenu savremenih metodskih postupaka u radu sa studentima, te korišćenje relevantne literature koja prati savremene tokove u oblastima predškolske, kandidatkinja nedvojbeno potvrđuje svoje pedagoške kompetencije i kvalitete. U priloženim anketama studenata može se vidjeti da je nastavni rad vanredne profesorice dr. Tatjane Novović evaluiran visokim ocjenama.

Kandidatkinja je u proteklih pet godina, mentorski pratila izradu 36 diplomskih i specijalističkih radova, a bila je i članica komisije za odbranu doktorske teze iz oblasti predškolske pedagogije. Angažovana je i u okviru Komisije za ocjenu i odbranu doktorske disertacije, pod nazivom: *Kreiranje novih pristupa u botaničkom obrazovanju slijepih i slabovidih*.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD	41	33	74	61	117,5	178,5
3. PEDAGOŠKI RAD	39		94	51	54	105
4. STRUČNI RAD				31	31	62
UKUPNO						345,5

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Uvidom u dostavljenu biografiju i bibliografiju kandidatkinje, te nakon pregleda i analize klasifikacione bibliografije, cijenim da kandidatkinja dr. Tatjana Novović, vanredna profesorica Univerziteta Crne Gore, u potpunosti ispunjava sve zakonom propisane uslove za izbor u više zvanje. Na osnovu Zakona o visokom obrazovanju, Statuta Univerziteta Crne Gore i Mjerila za izbor u akademska i naučna zvanja, uvažavajući prethodno navedene naučno-istraživačke i pedagoške aktivnosti kandidatkinje, predlažem Senatu Univerziteta Crne Gore da se dr. Tatjana Novović izabere u zvanje **redovnog profesora** za oblasti: *opšte pedagoške oblasti u predškolsstvu i oblast pedagogije ranog djetinjstva na Stud.programu za predškolsko vaspitanje i obrazovanje i oblast predškolske i porodične pedagogije na Stud.programu za pedagogiju*.

RECENZENT

Red.prof.dr. Mojca Kovač Šebart
Ljubljana

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Na sjednici Senata Univerziteta Crne Gore, održanoj 12.03.2020. godine (odluka br. 03-112/2-1), imenovan sam za člana Komisije za razmatranje konkursnog materijala i pisanje izvještaja za izbor u akademsko zvanje za oblasti: *opšte pedagoške oblasti u predškolsstvu i oblast pedagogije ranog djetinjstva na Stud.programu za predškolsko vaspitanje i obrazovanje i oblast predškolske i porodične pedagogije na Stud.programu za pedagogiju*, na Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore. Uvidom u dostavljenu dokumentaciju na konkurs objavljen u dnevnom listu "DAN", od 06.12.2019. godine za izbor u akademsko zvanje za navedene oblasti, prijavila se prof. dr. Tatjana Novović.

Dr. Tatjana Novović je diplomirala 1987. godine na Filozofskom fakultetu u Sarajevu. Magistarski rad je odbranila 2004. godine na Filozofskom fakultetu u Beogradu, a na istoj visokoškolskoj instituciji, odbranila je doktorsku disertaciju 2008. godine.

Kandidatkinja, u pogledu stepena obrazovanja, ispunjava sve uslove propisane Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima o uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG (UMJETNIČKOG) RADA

Kandidatkinja Novović ima 33 objavljena rada, nakon posljednjeg izbora, od toga 5 radova publikovanih u časopisima indeksiranim na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama i 3 rada u SCOPUS bazi.

Među publikacijama treba istaći i objavljenu monografiju, posvećenu oblasti predškolsstva, pod nazivom: *Predškolsstvo u Crnoj Gori-od pedagoške koncepcije ka praksi* (Novović, T., Mićanović, V., 2019, Podgorica: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Crne Gore, ISBN 978-86-303-2290-7, COBISSCG-ID 39427856). Autori, u okviru ove studije daju obiman pregled teorijsko-naučnih modela, usmjerenih na rani razvoj djeteta i poznate modele djetinjstva, kao i kulturološke specifičnosti različitih koncepcija djeteta.

Novović i Mićanović u pomenutoj studiji teorijski opsežno i detaljno razmatraju pitanja koja se tiču: razvojnih karakteristika djece predškolskog uzrasta i mogućnosti dječijeg učenja uslovljenog uzrasno-specifičnim potencijalima, igrom kao načinom učenja, njenom ulogom u socijalizaciji djeteta i dječijem usvajanju kulture. Autori sve ove elemente dovode u jasne međusobne veze ističući da "na putu dječijeg razvoja, socijalizacijske adaptacije na zajednicu, "urastanja" u kulturu sredine i supkulture različitih podslojeva, djeca razvijaju igru prema razvojno-personalnim potrebama manifestujući i elemente kulturne simbolike vlastitog okruženja". U tekstu je akcentovana očigledna međuzavisnost mnogih faktora koji odlikuju razvoj i učenje na ranom uzrastu, koje se ne dešava u socijalnom vakuumu, nego, naprotiv, u složenom sociokulturnom miljeu koji baštini vrijednosti tradicije i nastoji da stvara nove vrijednosne sisteme saglasne sa *duhom vremena*. Autori, umješno i istraživački validno, nalaze i analiziraju dokaze u prilog nužnoj potrebi za prepoznavanjem profesije vaspitača kao punopravnog i veoma značajnog člana zajednice prosvjetnih djelatnika, sa mogućim višestruko vrijednim konsekvencama za ukupni društveni napredak zajednice u kojoj živimo. Apostrofirane tvrdnje, kao prilog osnaživanju ove prosvjetne struke, potkrijepljene su nizom argumenata kojima se utvrđuju relativno nove kvalifikacije vaspitačkih uloga. Zahtjevno pitanje predškolskog kurikulumu upečatljivo je prezentovano u široj teorijsko-naučnoj perspektivi, a njegovo zasnivanje autori grade na holističkom interdisciplinarnom polazištu po kome "interakciono-konstruktivistički pristup djetetu i djetinjstvu u predškolskom kontekstu implicira težnju za učenjem i saznavanjem u prirodnom okruženju i zajednici, putem kooperativno-interaktivnog izgrađivanja pojmova, koncepata i širih konstrukata". Na toj široko utemeljenoj i naučno relevantnoj platformi, autori detaljno razmatraju u tekstu pitanja prezentnih kurikularnih rješenja u savremenom crnogorskom predškolsstvu.

Jedna od važnih uloga vaspitača tiče se njihove komunikacijske kompetentnosti u različitim socijalnim ambijentima, a tragom jednog njenog, posebno značajnog smjera, u studiju se uvode promišljanja o mjestu i značaju partnerstva profesionalaca i

porodice u predškolskom vaspitno-obrazovnom kontekstu. Porodični milje, o kojem autori studiozno pišu u posebnom poglavlju ove monografije, u mnogim je aspektima izmijenjen u savremenom društvu u kome je stabilnost porodice neprekidno na ispitu uzrokovano promjenama ukupnog socijalnog makrosistema. Poput statusa pojedinca u XXI vijeku, čija se sposobnost mjeri mogućnostima adaptacije na nove uslove života i rada, struktura i funkcije savremene porodice mnogo čime bivaju izazvane i nerijetko dovedene do pozicije koja čini upitnim njen opstanak. Imajući u vidu značaj i snagu agensnosti porodice u odrastanju i sazrijevanju jedinke, njenom razvoju i učenju, autori sa mnogo pedagoškog takta i razumijevanja za sve njene nastajuće potrebe i izazove sa kojima se suočava, apostrofiraju njenu nužno partnersku poziciju u vrtiću kao zajednici u kojoj dijete uči i živi. Posebnu vrijednost ove studije nalazimo u dijelu naučno-istraživačkog sagledavanja prezentnog stanja u domenu institucionalnog kontekstualnog djetinjstva. Predstavljeni rezultati, obrađeni i interpretirani optikom značajki kombinovane kvantitativne i kvalitativne metodološke paradigme, dizajniraju pregledno i obuhvatno postignuća i izazove u aktuелnoj praksi crnogorskog predškola. Markirani indikatori ocrtavaju krucijalne koordinate aktuелnog predškolskog institucionalnog djetinjstva uslovljenog brojnim varijabilnim okolnostima i faktorima uticaja. Ujedno, predstavljeni rezultati generišu jasne i sistematično trasirane preporuke za razvoj ove oblasti u perspektivi, na više nivoa: na sistemskom planu, na obrazovno-političkom i stručnom nivou. Zaključci u ovoj značajnoj studiji, argumentovani validnim empirijskim podacima, nedvosmisleno su sugestivni u pogledu iniciranja novih naučnih istraživanja, te stručnih i praktičnih rješenja uočenih problema i poteškoća u praksi.

U radu: *The concept of inclusive education in the masters degree curriculum in Montenegro*, u okviru monografije međunarodnog značaja *Challenges and perspectives of inclusive education* (Novović, T., 2016: The concept of inclusive education in the masters degree curriculum in Montenegro editors: Gutvajn, N., Vujačić, M., Institute for educational research, Volgograd State Socio-Pedagogical University, Russia, Faculty of Teacher Education, University of Belgrade, Serbia), autorka detaljno sagledava i dizajnira konstitutivne komponente socio-inkluzivnog pristupa obrazovnom sistemu, na makroplanu, a potom u okviru crnogorskog obrazovnog specifikuma. Oslanjajući se na relevantne naučno-komparativne pokazatelje o značaju inkluzivnog modela u obrazovnom ambijentu, uopšte, a posebno u visokoškolskim sistemima prestižnih institucija tercijarnog nivoa, autorka posebno analizira aktuелni, novokonstituisani kurikulum u crnogorskom visokoškolskom kontekstu. Inkluzivni pristup, kao paradigmatički okvir koji podrazumijeva različite pravce safunkcionisanja različitosti, izaziva brojne dileme, različite percepcije i praktične interpretacije. Dvije decenije nakon početnih ideja i postepene primjene socio-inkluzivnog modela u crnogorskoj obrazovnoj praksi, pitanja o suštini, najcjelishodnijim rješenjima i dometima ovog koncepta su i dalje otvorena za višestruki polemični diskurs. Autorka u tekstu naglašava da inkluzivni model nalazi svoje posebno mjesto u referentnoj obrazovnoj politici i aktuелnoj školskoj praksi, ističući kao značajan izazov u recentnoj prošlosti, pored brojnih drugih faktora, nedostajući visokoškolski kurikulum za profesionalno osposobljavanje nastavnika. Autorka ocrtava dimenzije inkluzivnog modela na univerzitetskom nivou, uz temeljne teorijsko-naučne i komparativne refleksije, markira dileme, izazove, motive i preporuke za emancipaciju i efikasniju afirmaciju ovog koncepta u domenu profesionalnog osposobljavanja nastavnika, u perspektivi.

U radu *Pedagoški uticaj S. P. Mertvago na razvoj predškola u Crnoj Gori* (Novović, T., 2018: Pedagoški uticaj S. P. Mertvago na razvoj predškola u Crnoj Gori, L'influenza pedagogica di S. P. Mertvago sullo sviluppo dell'educazione prescolastica nel Montenegro, Pedagogical Impact of S. P. Mertvago on the Development of Preschool Education in Montenegro. ACTA HISTORIAE, 26/2; UDK/UDC 94(05), DOI 10.19233/AH.2018.23, str.557-575) autorka, primjenom istorijske metode, analizira doprinos i značaj pedagoške aktivnosti S. P. Mertvago u procesu sistemске brige i vaspitno-obrazovne potpore djeci na ranom uzrastu u Crnoj Gori, krajem 19.og i početkom 20.og "vijeka djeteta", kako ga je simbolično i prospektivno nazvala Elen Kej. Poznato je da je načelnica Djevojačkog instituta na Cetinju, Sofija Petrovna Mertvago, 1903., uz podršku knjaginje *Milice Nikolajevne*, osnovala prvi "Djetski sad", u Crnoj Gori. Autorka u radu analizira opsežan arhivski materijal, posvećen ovoj tematici, ukazujući na *tihu revoluciju*, koja je uslijedila nakon otvaranja ovih značajnih institucija u onovremenoj crnogorskoj zajednici, doprinoseći

ozbiljnijoj zaštiti djetinjstva, postepenoj emancipaciji žene "perpetuiranju svijesti o potrebi školovanja djevojčica, te njihovoj drugačijoj ulozi u životno-društvenom prosedu i budućnosti". Stoga je rasvjetljavanje problematike početne institucionalizacije djetinjstva u crnogorskom društvu, u okviru ovoga rada, značajno budući da otvara i markira liniju kontinuiteta iz koje crpimo kontekstualno-kulturološke vrednosne ideje za implicitno utkivanje u "novi program" predškola.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOBLJENOSTI

Prof. dr Tatjana Novović je angažovana kao predavač na Filozofskom fakultetu za oblasti predškola i ranog djetinjstva, dominantno. Kao rukovodilac TEMPUS projekta, podstakla je konstituisanje prvog studijskog programa za inkluzivno obrazovanje na Filozofskom fakultetu. Nakon akreditacije i usvajanja interdisciplinarnog master programa za inkluzivno obrazovanje, prof.dr T. Novović je angažovana kao rukovodilac i predavač na pomenutom programu.

Novović je angažovana kao predavač na osnovnim, specijalističkim i master studijama, na programima za predškolsko vaspitanje i obrazovanje, pedagogiju i obrazovanje učitelja. U odnosu prema studentima podstiče aktivnu participaciju, komunikaciju i interakciju, korišćenje savremenih nastavnih oblika i metoda. U proteklom petogodišnjem periodu bila je mentorka studentima, koji si odbranili 34 specijalistička i četiri magistarska rada. Prof.dr Tatjana Novović je članica dvije komisije za odbranu doktorskih teza na Filozofskom i Prirodno-matematičkom fakultetu.

U priloženim anketama studenata može se videti da je prof. dr Tatjana Novović od strane studenata bila ocijenjena sa najvišim ocenama (Od 4.34 do 5.00).

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD	41	33	74	61	117,5	178,5
3. PEDAGOŠKI RAD	39		94	51	54	105
4. STRUČNI RAD				31	31	62
UKUPNO						345,5

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Prof. dr Tatjana Novović ima obiman korpus značajnih referenci u međunarodnim i domaćim naučnim časopisima koji se nalaze u relevantnim bazama. Njen vrlo uspješan nastavni rad potvrđuju veoma afirmativne evaluacije generacija studenata, sa kojima je radila.

Na osnovu dostavljene dokumentacije i detaljnog uvida u naučnoistraživački i stručni rad kandidatkinje, smatram da dr Tatjana Novović, vanredni profesor na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, ispunjava sve uslove predviđene Zakonom o visokom obrazovanju RCG (Službeni list RCG broj 60/03) i Mjerilima za izbor u akademsko i naučno zvanja (član 12 i drugi) za izbor u zvanje **redovni profesor** Univerziteta Crne Gore.

Predlažem Senatu Univerziteta Crne Gore da prof. dr Tatjanu Novović izabere u zvanje **redovni profesor** na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, za *opšte pedagoške oblasti u predškola i oblast pedagogije ranog djetinjstva na Stud.programu za predškolsko vaspitanje i obrazovanje i oblast predškolske i porodične pedagogije na Stud.programu za pedagogiju*.

RECENZENT
Prof.dr Saša Milić
Nikšić

R E F E R A T

Za izbor u akademsko zvanje za oblast: **Sociologija i prostor i Sociologija porodice** na Filozofskom fakultetu u Nikšiću.

Konkurs je objavljen u dnevnom listu "Dan" od 23.12.2019. godine. Na raspisani Konkurs javio se kandidat **DR RADE ŠAROVIĆ**.

1. BIOGRAFIJA

Šarović Svetozara Rade, rođen 1981. godine u Žabljaku, gdje je završi osnovnu i srednju školu. Osnovne studije Filozofskog fakulteta u Nikšiću na Studijskom programu za sociologiju završio je 2008. godine sa prosječnom ocjenom 9.41. Magistarske studije, na istoj univerzitetskoj jedinici, završava 2010. godine odbranivši magistarski rad sa temom: "Sociološki aspekti postsocijalističke transformacije društvenog poretka u Crnoj Gori". Doktorirao je 2013. godine, na temi: "Sociološko istraživanje sela i porodičnih poljoprivrednih gazdinstava u Crnoj Gori". Za vrijeme doktorskih studija u zimskom semestru 2012/13. godine bio je korisnik stipendije Moskovskog državnog univerziteta imena "Lomonosova" u Moskvi, Rusija.

Od 2015. godine je angažovan kao docent na programskom studiju sociologije i izvodi predavanja i vježbe na disciplinama

3. KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE NAUČNOISTRAŽIVAČKE I STRUČNE BIBLIOGRAFIJE

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST			
Autorske naučne monografije			
M3 Monografija nacionalnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Andjelina Svirčić Gotovac, Rade Šarović , (2016) <i>Tranzicijska preobrazba glavnih gradova Zagreba i Podgorice kao sustava naselja</i> , Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, Zagreb, 250 stranica, ISBN 978-6218-72-1	4	2
M4 Poglavlje u monografijama nacionalnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Rade Šarović , (2016) »Suburbanizacijski procesi i kvalitet života u podgoričkoj mreži naselja«, U: <i>Tranzicijska preobrazba glavnih gradova Zagreba i Podgorice kao sustava naselja</i> , urednici Anđelina Svirčić Gotovac i Rade Šarović, Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, Zagreb pp. 41-65, ISBN 978-6218-72-1	2	2
2.	Раде Шарович , (2016) <i>Проблемы и перспективы развития предпринимательства в сельской местности</i> , U: ПОСТСОЦИАЛИЗМ (ЧЕРНОГОРИЯ – РОССИЯ 1990-2015) редактор Слободан Вукичевич, Московский государственный университет имени М.В. Ломоносова Социологический факультет, Москва, pp. 290-377 ISBN 978-5-317-05296-6	2	2
Radovi u naučnim časopisima			
Q3 Casopisi koji se nalaze u prvih 75% međučasopisima web of science liste (SCI/SCIE, SSCI, AHCI)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Р. Шарович , Г. Черанич, О. Самарджич (2017), <i>Материальное положение предпринимателей Черногории в самооценках</i> , Социологические исследования. № 4. 2017. Журнал Российской Академии наук Москва pp.116-121 ISSN 0132-1625	9	9
Q6 Rad u časopisu nacionalnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Rade Šarović , Elena Šarović (2015), СРАВНИТЕЛЬНОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В СЕЛЬСКОЙ МЕСТНОСТИ (Черногория – Россия) Socioloska Luca, Volume 9 Issue 2 Institut za sociologiju Nikšić, Nikšić pp. 33-43, ISSN 1800-8232	2	2
2.	Samardžić, Obrad; Šarović, Rade , (2017) Family time and family life (analysis of empirical research in Montenegro). Socioloska Luca . Vol. 1 Issue 2, Institut za sociologiju Nikšić, Nikšić pp. 36-48 ISSN 1800-8232	2	1
Radovi na naučnim konferencijama, učešća na izložbama, i slično			
K2 Naučni rad na međunarodnom naučnom skupu (štampano u cjelini)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Шаровић Раде , Ђеранић Горан, (2015). <i>Трансформације руралног простора у Црној Гори</i> , научна конференција Друштво и простор, Српско социолошко друштво и Филозофски факултет Нови Сад, Нови Сад, pp.190-201. ISBN 978-86-81319-08-6 ISBN 978-86-80186-12-2	2	2
	Шарович Раде , (2017) <i>Демографически кризис в черногорској деревне</i> , Международная научно-практическая конференция «Социально-		

„Sociologija sela I i II” I Sociologija porodice I i II. Sociologija grada I i II. Redovni je član Instituta za sociologiju i psihologiju Filozofskog fakulteta u Nikšiću, na kome je učestvovao u realizaciji više međunarodnih naučnoistraživačkih projekata. Član društva sociologa Crne Gore od 2010. godine. Autor je više naučnih radova objavljenih u domaćim i stranim časopisima i publikacijama. Učestvovao je na više naučnih skupova domaćeg i međunarodnog karaktera.

2. PODACI O RADNIM MJESTIMA I IZBORIMA U ZVANJE

Pripravnički staž sam odradio na Filozofskom fakultetu u Nikšiću u period 2008-2009. godina. Od avgusta 2009. do juna 2015. godine, radio sam kao saradnik u nastavi, UCG na Filozofskom fakultetu u Nikšiću. Odlukom Senata UCG broj 08-1746 od 24.06.2015. godine izabran sam u zvanje docent, za oblasti Sociologija porodice i Sociologija sela. Kvantitativna ocjena i spisak reference, do poslednjeg izbora dat je u biltenu Univerziteta Crne Gore, br. 342 od 30. april 2015.. (str. 11-16).

Od 2015. godine, obavljam dužnost prodekana za nastavu, Filozofskog fakulteta iz Nikšića.

2.	демографические процессы в глобальном мире: современная стратегия Российского государства и основные направления ее реализации в Сибири и на Дальнем Востоке» Министерство образования и науки российской федерации правительство иркутской области, Иркутск. pp 58-61. ISBN 978-5-98839-110-4	2	2
3.	Шарович Р., Самарджич О. (2017). Семейные отношения и общественная жизнь семьи в Черногории, Проблемы моделирования социальных процессов: россия и страны атр, научно-практической конференции с международным участием, Дальневосточный федеральный университет Школа гуманитарных наук Московский государственный университет имени М.В. Ломоносова Социологический факультет Федеральный научно-исследовательский социологический центр РАН, Владивосток, pp 87-90. ISBN 978-5-7444-4176-0	2	2
4.	Predrag Živković, Rade Šarović, Borislav Đukanović, (2018). <i>Geopolitika otpora</i> , Međunarodna konferencija "Globalizam naspram nacionalizma" Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, Podgorica, pp 87-103. ISBN 978-86-7215-429-0	2	1
Stručne monografije i knjige			
S6 Stručna knjiga izdata kod nas		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Образование взрослых в Чрној Гори и у међународним оквирима, (2016). Centar za stručno obrazovanje, Podgorica. 54 stranice. http://www.cso.gov.me/biblioteka/dokument	1	1
Uređivačka i recenzentska djelatnost			
R6 Uređivanje monografije nacionalnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Kulturna identifikacija Crne Gore i brendiranje nacije (Odnos nacionalnog, evropskog i globalnog), Urednik, Lidija Vujačić, (2015). Institut za sociologiju i psihologiju Filozofskog fakulteta, ITP Kolo, Nikšić 143 stranice. ISBN 978-86-7798-096-2	2	2
Projekti			
I8 Učešće u međunarodnom naučnom projektu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Koordinator istraživanja za Crnu Goru i aktivni istraživač u međunarodnom naučnoistraživačkom projektu COST akcija 18137 Masovno stanovanje srednje klase u Evropi (MHMC) https://www.cost.eu/actions/CA18137/#tabs/Name:management-committee	4	4
2.	Istraživač u naučnoistraživačkom projektu COST akcija 15218 Mjerenje beskućništva u Evropi (MEHO) https://www.cost.eu/actions/CA15218/#tabs/Name:management-committee	4	2
3.	Istraživač u bilateralnom naučnoistraživačkom projektu Bilateralni naučni projekata Hrvatska – Crna Gora 2015-2016, <i>Tranzicijska preobrazba glavnih gradova Zagreba i Podgorice kao sustava naselja, Projekat odobren od Ministarstva prosvjete broj 01-322 od 16.02.2015. godine.</i>	2	1

5. KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE PEDAGOŠKIH SPOSOBNOSTI

PEDAGOŠKA DJELATNOST			
Gostujući profesor			
P8 Gostujući profesor na univerzitetima u okruženju koji nisu rangirani u prvih 500		ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	- Angažman na Univerzitetu Istočno Sarajevo, Fakultet za proizvodnju i menadžment Trebinje, odluka Senata broj 03-327511 od 28.10.2019.godine	2	2
Mentorstvo			
P12 Mentorstvo na osnovnim studijama		ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	1. Jokanović Ivona - Rani i ugovoreni brakovi RAE populacije, Filozofski fakultet, (2016) 2. Dragana Jovanović – Kvalitet stanovanja u Podgorici u postsocijalističkom periodu (empirijsko istraživanje) Filozofski fakultet (2016) 3. Tanja Ljumović – Nasilje u porodici, Filozofski fakultet 2016 4. Gorica Mitrović - Ciklične teorije društvenih promjena, Filozofski fakultet (2017) 5. Zorić Marijana – Porodična poljoprivredna gazdinstva u selu Bijela, opština Šavnik Filozofski fakultet (2018) 6. Garović Sandra – Položaj žene u tradicionalnoj i modernoj porodici (empirijsko istraživanje studentske populacije na Filozofskom fakultetu)	0.5	3.5

7.	Filozofski fakultet(2018) Popović Obrad – Migraciona kretanja i trendovi u opštini Žabljak, Filozofski fakultet (2018)		
Kvalitet nastave			
P17 Kvalitet pedagoškog rada, odnosno kvalitet nastave		ZA REFERENCNU	ZA KANDIDATA
U skladu sa Potvrdom Dekana Filozofskog fakulteta u Nikšiću br.01-2344, od 25.12.2019.god.		do 5	5

ZBIRNI PREGLED RADOVA I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD	12	10	22	40	35	75
2. PEDAGOŠKI RAD	-	8	8	-	10.5	10.5
3. STRUČNI RAD	4	5	9	3.5	10	13.5
UKUPNO	16	23	39	43.5	56	99

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Na osnovu Odluke Senata Univerziteta Crne Gore, imenovan sam za člana Komisije za ocenu konkursne dokumentacije, a po konkursu objavljenom u dnevnom listu "Dan" od 23.12.2019. godine. Za izbor u akademsko zvanje prijavio se kandidat **doc. dr Rade Šarović**, za oblasti – Sociologija i prostor i Sociologija porodice, na Filozofskom fakultetu u Nikšiću.

Iz podnete biografije vidi se da je dr Rade Šarović osnovne studije Filozofskog fakulteta u Nikšiću na Studijskom programu za sociologiju upisao 2004. i završio 2008. godine sa prosečnom ocenom 9.4. Magistarske studije, na istoj univerzitetnoj jedinici, upisao je 2008. godine i završio 2010. godine, odbranivši magistarski rad sa temom: "Sociološki aspekti postsocijalističke transformacije društvenog poretka u Crnoj Gori". Doktorske studije na Studijskom programu za sociologiju upisuje 2010. godine da bi 2014. godine doktorirao na temi: "Sociološko istraživanje sela i porodičnih poljoprivrednih gazdinstava u Crnoj Gori". Od 2015. godine je angažovan kao docent na programskom studiju sociologije i izvodi predavanja na disciplinama Sociologija sela I i II, Sociologija porodice I i II, Sociologija grada I i II.

U skladu sa navedenim, a saglasno Statutu Univerziteta Crne Gore, Merilima za izbor u akademski i naučna zvanja i Zakonu o visokom obrazovanju, **docent dr Rade Šarović ispunjava sve formalno-pravne uslove za izbor u akademsko zvanje po raspisanom konkursu.**

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG RADA

Naučno-istraživački rad kandidata dr Rada Šarovića u proteklom periodu karakteriše posvećenost produbljenom izučavanju problema koji su povezani sa temama njegovog magistarskog i doktorskog rada kao što su: razvoj porodičnog poljoprivrednog gazdinstva kao važnog pitanja sociologije sela i socio-demografskih promena seoske porodice kao značajnog problema sociologije porodice. Od 2015.godine kad je izabran u zvanje docenta na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, Šarović učestvuje u sprovođenju uporednih socioloških istraživanja društvenog prostora koja su rezultirala monografijom Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu u kojoj je Šarović jedan od urednika. Studija se odnosi na uporedno istraživanje dve najveće prostorne jedinice u Hrvatskoj i Crnoj Gori (na Zagreb i Podgoricu) i predstavlja vredan sociološki nalaz u ovoj oblasti. Ovo sociološko istraživanje, koje je dobro teorijski postavljeno i empirijski potkrepljeno, u centar pažnje postavlja uporedno razumevanje tranzicionih i transformacijskih procesa crnogorskog i hrvatskog društva. Odgovarajućim pregledom sekundarne literature i novih rezultata sopstvenog empirijskog istraživanja u celoj studiji se ukazuje da globalizacija i s njom povezana postsocijalistička transformacija globalnog društva utiču na promociju centralističkog tipa razvoja prostora kao i na pojačanu dinamiku suburbanizacijskih procesa.

Na to se odnosi i Šarovićev rad pod naslovom "Suburbanizacijski procesi i kvalitet života u podgoričkoj mreži

naselja" u kojem se zaključuje da dolazi do smanjene vitalnosti seoskog prostora i do potpune ili delimične deagrarizacije sela, sa jedne strane, a sa druge, o preizgrađenom urbanom centru na periferiji grada. Ovaj rad je sociološki potkrepljen odgovor na pitanje o različitim kvalitetu života u podgoričkoj mreži naselja koji utiče na promene mesta stanovanja.

Kandidat Šarović valjano primenjuje naučni (sociološki) metodološki pristup u proučavanju ruralnog razvoja i društvenih promena porodice, tako što celokupan ruralni socio-ekonomski i demografski razvoj sagledava kao bazični društveni proces koji je i sam determinisan globalnijim društvenim odnosima i još složenijim razvojnim procesima. Dinamički gledano, razvoj sela i porodičnih poljoprivrednih gazdinstava se mora graditi sa paralelnim razvojem društva i osobenostima koje ovaj razvoj podrazumeva. Sa tim u vezi kandidat jasno uvidja potrebu za posmatranjem porodičnog poljoprivrednog gazdinstva kao male preduzetničke jedinici, zasnovane na sličnim principima po kojima danas funkcionišu mala i srednja preduzeća u Crnoj Gori.

Rad publikovan u časopisu *Социологические исследования* koji se odnosi na "Materijalni položaj preduzetnika u Crnoj Gori", Šarović je jedan od koautora koji se bavi proučavanjem preduzetništva u crnogorskom društvu. U okviru ove grupe autora, on se bavi poljoprivrednim proizvođačima koji su svoj i život svoje porodice usko vezali za seoski prostor. U istom pravcu Šarović ide kada na "MGU imena Lomonosova" u okviru monografije "Postosocijalizam 1990 – 2015." publikuje tekst pod naslovom, "Problemi i perspektive razvoja preduzetništva u crnogorskim selima". U ovoj studiji se konkretno ukazuje na probleme sa kojima se susreću porodična poljoprivredna gazdinstva u Crnoj Gori, u pokušajima da se transformišu prema potrebama tržišta. U navedenom radu se, pored konkretno predstavljenih problema, ukazuje i na pravce mogućeg razvoja, koje bi trebalo uzeti u obzir prilikom definisanja strategije ruralnog razvoja Crne Gore.

Ovaj set radova o preduzetništvu na crnogorskom selu se završava tekstem koji ukazuje na komparativno istraživanje porodičnog preduzetništva na selima Crne Gore i Ruske Republike Karelje. Ova uporedna studija se bavi pre svega prostornim i ekonomskim sličnostima ova dva regiona i uslovima u kojima bi se mogla razviti preduzetnička aktivnost kod poljoprivrednika.

Pored navedenih tekstova koji se bave temama preduzetništva u Crnoj Gori, odnosno u konkretnim slučajevima na porodičnim poljoprivrednim gazdinstvima, Šarović se bavi i temama koja su njegova uža specijalnost. Na konferenciji Društvo i prostor, u organizaciji Srpskog sociološkog društva, kandidat se bavi "Transformacijom ruralnog prostora u Crnoj Gori" i kvantitativno i kvalitativno ukazuje na promene koje su se u crnogorskim selima desile. Koristeći sekundarnu sociološku gradju Šarović se bavi problemima neravnomernog razvoja crnogorskih regiona, migracijama iz gradova na severu zemlje i procesima koje sa sobom nosi deagrarizacija i deruralizacija navedenog prostora.

Detaljnije o demografskim problemima u Crnoj Gori Šarović piše i u radu "Demografska kriza crnogorskog sela" gde kritički ukazuje na neplansku politiku i mačehinski odnos koji su imale političke vlasti na ovim prostorima prema selima i seoskim regionima. Šarović je, takođe, bio koautor interesantnih studija koje se odnose na predmetnu oblast Sociologije porodice: "Porodično vrijeme i porodični život", odnosno "Porodični odnosi i društveni

život u Crnoj Gori" koje su objavili ugledni izdavači po preporukama sociološki kompetentnih recenzenta.

OCENA STRUČNOG RADA

Stručni rad kandidata dr Radeta Šarovića je raznovrstan, svestran i zapažen u stručnim krugovima. Kao što se iz priložene biobibliografije i vidi kandidat je angažovan kao viši saradnik na Institutu za sociologiju i psihologiju Filozofskog fakulteta u Nikšiću, na kome je do sada učestvovao u više različitih naučno-istraživačkih projekata. Priložena publikacija, "Obrazovanje odraslih u Crnoj Gori i u međunarodnim okvirima, u Crnoj Gori", te učešće u više međunarodnih istraživačkih projekata: ("Masovno stanovanje srednje klase u Evropi", gde je kandidat koordinator, i projekti "Merenje beskućništva u Evropi", odnosno "Tranzicijska preobrazba glavnih gradova Zagreba i Podgorice kao sustava naselja"), govore dovoljno o kandidatom širokom istraživačkom interesovanju i njegovoj stručnoj osposobljenosti da sociološki proučava važne društvene probleme u Crnoj Gori i šire.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOBLJENOSTI

Od 2010. godine kandidat je angažovan kao redovni saradnik u nastavi na programskom studiju sociologije na disciplinama „Sociologija sela I i II” „Sociologija grada I i II” „Sociologija crnogorskog društva”, da bi nakon odbrane doktorske disertacije, preuzeo predavanja na disciplinama „Sociologija sela I i II” i „Socijalna demografija”. Nakon izbora u zvanje docenta 2015.godine, kandidat je bio mentor na više diplomskih radova a njegov rad sa studentima koji redovno i u velikom broju prate njegove časove predavanja i vežbi, potvrđuje njegove pedagoške sposobnosti. O tome svedoče i visoke ocene koje je kandidat dobio od strane studenata u anonimnim anketama evaluacije nastave. Kako se iz priložene bibliografije i vidi, kandidat Šarović je takodje angažovan kao nastavnik na Univerzitetu Istočno Sarajevo, Fakultet za proizvodnju i menadžment Trebinje.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

Nakon uvida u dostavljene radove i konkursni materijal, konstatujem da je kandidat dr Rade Šarović, pravilno bodovao svoje radove i sačinio klasifikacionu bibliografiju, koju bez primedbi i prihvatam.

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD	12	10	22	40	35	75
2. PEDAGOŠKI RAD	-	8	8	-	10.5	10.5
3. STRUČNI RAD	4	5	9	3.5	10	13.5
UKUPNO	16	23	39	43.5	56	99

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu uvida u dostavljenu konkursnu dokumentaciju, analize radova i neposrednog praćenja dosadašnjeg stručnog, naučnoistraživačkog i pedagoškog stasavanja kandidata dr. Rada Šarovića, uverio sam se da on pokazuje smisao za bavljenje naukom i sposobnost prenošenja znanja na studente. Stručni i naučni rad, pedagoška osposobljenost i stečeno iskustvo u izvođenju nastave preporučuju kandidata za izbor u više univerzitetsko zvanje.

Pošto kandidat ispunjava sve uslove predviđene Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta i Merilima za izbor u akademska i naučna zvanja Univerziteta Crne Gore, sa zadovoljstvom predlažem Veću Fakulteta i Senatu Univerziteta da dr Rada Šarovića izabere u zvanje vanrednog profesora, za predmetne oblasti Sociologija i prostor i Sociologija porodice, na Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

RECENZENT

Prof. dr Milovan M. Mitrović
Beograd

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Odlukom Senata UCG od 12.03.2020. godine, imenovan sam u komisiju za ocjenu konkursne dokumentacije koja je pristigla na konkurs Univerziteta Crne Gore, objavljen u dnevnom listu Dan od 23. 12. 2019. godine. Za izbor u akademsko zvanje za naučne oblasti Sociologija i prostor i Sociologija porodice, prijavio se jedino kandidat, dr Rade Šarović.

U pogledu stepena obrazovanja, kandidat dr Rade Šarović, prema Statutu Univerziteta Crne Gore i Mjerilima za izbor u akademska i naučna zvanja, ispunjava sve uslove za izbor u akademsko zvanje vanredni profesor. Kandidat je magistarske studije, na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, upisao 2008. godine i završio 2010. godine odbranivši magistarski rad sa temom: "Sociološki aspekti postsocijalističke transformacije društvenog poretka u Crnoj Gori". Doktorske studije na Studijskom programu za sociologiju upisuje 2010. godine da bi u propisanom roku, 2014. godine doktorirao na temi: "Sociološko istraživanje sela i porodičnih poljoprivrednih gazdinstava u Crnoj Gori". Od 2015. godine Šarović je u naučnom zvanju docentana UCG.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG RADA

Kao što se iz priložene dokumentacije jasno vidi, naučnoistraživački rad dr Rada Šarovića je posvećen predmetnim oblastima Sociologija i prostor i Sociologiji porodice. Šarovićevo istraživanje prostora imaju cjelovit sociološki obuhvat, teorijski i empirijski su jasno definisana i postavljena. Ono što ovdje treba istaći, istraživanja koja je Šarović ovdje priložio, prevazilaze parcijalne pristupe selu i gradu. Primjera radi u studiji Transformacijska preobrazba glavnih gradova Zagreba i Podgorice, zajedno sa grupom istraživača, na čijem je čelu, teorijski i metodološki, nezavisno od tipa naselja, proučava promjene glavnih gradova Hrvatske i Crne Gore. Studija koja je napravljena u okviru bilateralnog projekta dvije zemlje je zaokupila pažnju stručne javnosti, na početku, ponajviše zbog činjenice da je izdavač ove monografije čuveni Institut za društvena istraživanja u Zagrebu. Akcenat u navedenoj studiji je na spoznaji činjenice, da urbanističko planiranje u postsocijalističkoj transformaciji jednog društva često biva zamijenjeno praksom urbanističkog upravljanja u kojoj se urbanisti ne pojavljuju kao planeri već kao koordinatori različitih interesa u istom prostoru. Sa druge strane, ruralne sredine su opustošene i na žalost, oslobođene od stočarstva i poljoprivrede, pa se o kvalitetnijem životu i razvoju prostora, mogu odnositi samo sa utopijske, nikako sa istorijske ravni. Kao jedan od urednika ovog djela, Šarović svakako skreće pažnju na svoj naučnoistraživački potencijal u proteklih pet godina.

Baveći se razvojem porodice na selu i njenog porodičnog poljoprivrednog gazdinstva Šarović egzaktno sociološki dijagnostički položaj i perspektivu porodičnog poljoprivrednog gazdinstva u ruralnim područjima Crne Gore. U radovima koji se teorijski i empirijski, sa makro, mezo i mikro nivoa, bave odnosom preduzetništva kao alternative razvoja sa poljoprivrednim proizvođačima (što bi trebalo da predstavljaju okosnicu ruralnog razvoja), kandidat daje preciznu sliku i moguće perspektive razvoja seoske porodice u uslovima potpune deagrarizacije i deruralizacije crnogorskog ruralnog nasljedja. Ovaj dio kandidatovog rada možemo podvesti pod tri inspirativna teksta: Materialni položaj preduzetništva u Crnoj Gori, Problem i perspektive razvoja preduzetništva u crnogorskom selu, i na kraju, Komparativna analiza seoskog preduzetništva Crne Gore i Rusije. Svaki od ovih radova je radjen samostalno ili u koautorstvu i može da predstavlja jedan od budućih pokušaja revitalizacije crnogorskih sela. Razlozi za ovakvu tvrdnju leže u činjenici da je jedina zdrava osnova za razvoj ruralnih sredina upravo, zdrava i vitalna porodica. Preduzetnička aktivnost njenih članova je svakako inicijalna kapisla ne samo njenog razvoja, već i razvoja lokalne sredine i na kraju cijelog crnogorskog društva. Kandidat ovim rukopisima nastoji ukazati na moguće pravce razvoja crnogorskog ruralnog područja, dok cijeli njegov opus jasno pokazuje kako se odvijala socioodemografska i tehničko-tehnološka reprodukcija a onda i erozija seljačke porodice, kao jedne od ključnih pretpostavki za razvoj preduzetništva u crnogorskom selu.

Pored ovoga kandidat Šarović izdvaja i niz drugih problema i prednosti koje o(ne)mogućuju razvoj preduzetništva u selima Crne Gore. Ovo se najbolje odslkava u tekstovima koji govore o demografskoj krizi crnogorskog sela, odnosno o konkretnim problemima kada je u pitanju transformacija ruralnog prostora. Kroz

ove radove se prožimaju najnoviji podaci Zavoda za statistiku Crne Gore, rezultati istraživanja Instituta za sociologiju i psihologiju iz Nikšića i naravno teorijska znanja koja je kandidat posljednjih godina sticao. Kumulativno sve navedeno ukazuje na izražene razlike između crnogorskih sela i gradova južnog, centralnog i sjevernog regiona, koje su ovi procesi kasnije uslovljavali u crnogorskom društvu u cjelini.

Sve navedene aktivnosti kandidata, kao i niz drugih koje su navedene u Prijavi, pokazuju da je dr Rade Šarović učinio značajne napore da u svom naučnoistraživačkom radu objedini dvije discipline koje su u centru njegovog proučavanja, Sociologiju prostora i Sociologiju porodice.

OCJENA STRUČNOG RADA

Stručni rad dr Rada Šarovića se kreće od angažovanja na Univerzitetu Crne Gore, preko angažovanja u Društvu sociologa Crne Gore, sve do aktivnog učešća u radu Instituta za sociologiju i psihologiju u Nikšiću. U okviru rada na Institutu, Šarović je angažovan na više različitih domaćih i međunarodnih projekata od kojih je većina pretočena u značajne sociološke studije. Vrijedno je pomena, i u samoj prijavi se pominje, njegovo učešće u više međunarodnih naučnoistraživačkih projekata od kojih je u nekima imenovan za koordinatora. (Masovno stanovanje u Evropi). Treba također naglasiti da kandidat od 2015. godine, obavlja dužnost prodekana za nastavu Filozofskog fakulteta, po količini studijskih programa, najvećoj jedinici UCG.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Dr Rade Šarović uspješno organizuje nastavne i vannastavne aktivnosti na osnovnim studijama Studijskog programa za sociologiju Filozofskog fakulteta u Nikšiću. Kandidat ima desetogodišnje radno iskustvo na predmetima, na kojima je na početku bio saradnik u nastavi. Cjelokupan njegov rad je nagradjen sa sedam mentorstava i potvrdom od Dekana Filozofskog fakulteta koja govori o tome da su njegov rad studenti u navedenom periodu ocijenili sa najvišom ocjenom. Ovakva ocjena studenata svakako dovoljno govori o njegovoj pedagoškoj osposobljenosti i vrijednosti. Iz navedenog razloga smatram da kandidat dr Rade Šarović u potpunosti ispunjava uslove u pogledu pedagoške osposobljenosti za izbor u akademsko zvanje vanredni profesor.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

Konstatujem i prihvatam, a nakon uvida u dostavljene radove i konkursni materijal, da je kandidat dr Rade Šarović pravilno bodovao svoje radove i sačinio klasifikacionu bibliografiju.

ZBIRNI PREGLED RADOVA I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD	12	10	22	40	35	75
2. PEDAGOŠKI RAD	-	8	8	-	10.5	10.5
3. STRUČNI RAD	4	5	9	3.5	10	13.5
UKUPNO	16	23	39	43.5	56	99

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu neposrednog uvida u dosadašnji nastavno-naučni angažman dr Rada Šarovića, i pregledom dokumentacije koja mi je dostavljena, očigledno je, da kandidat Šarović ispunjava i sve formalne uslove za izbor u akademsko zvanje vanredni profesor, propisane Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima za izbor u akademsko i naučno zvanje. Na osnovu uvida u rezultate rada i uopšte u cjelokupni, naučnoistraživački, stručni i pedagoški angažman, sa zadovoljstvom predlažem da se dr Rade Šarović **izabere u akademsko zvanje vanredni profesor**, za nastavne oblasti: Sociologija i prostor i Sociologija porodice, na Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

RECENZENT

Prof. dr Slobodan Vukićević
Nikšić

IZVEŠTAJ RECENZENTA

OCJENA USLOVA I ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Za člana Komisije za razmatranje konkursnog materijala i pisanje izveštaja za izbor u akademsko zvanje za oblasti Sociologija i prostor i Sociologija porodice na Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore, imenovan sam na sednici Senata Univerziteta Crne Gore koja je održana 12. marta 2020. godine. Konkurs je objavljen u dnevnom listu „Dan“ 23. decembra 2019. godine i na konkurs se prijavio jedan kandidat - dr Rade Šarović, docent na Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

Dr Rade Šarović je rođen 31. 08. 1981. godine u Žablaku, gde je završio osnovnu i srednju školu. Studije sociologije je upisao 2004. godine na Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne, a završio ih 2008. godine. Nakon diplomiranja upisao je magistarske studije, na istoj univerzitetskoj jedinici, i 2010. godine odbranio rad pod nazivom Sociološki aspekti postsocijalističke transformacije društvenog poretka u Crnoj Gori. Doktorske studije je, takođe, upisao na Filozofskom fakultetu u Nikšiću 2010. godine, a doktorsku tezu, iz oblasti sociologije sela (Sociološko istraživanje sela i porodičnih poljoprivrednih gazdinstava u Crnoj Gori) uspešno odbranio četiri godine kasnije. Za vreme doktorskih studija, u zimskom semestru 2012/13 godine, kandidat je bio korisnik stipendije Moskovskog državnog univerziteta Lomonosovu Moskvi, gde je stekao dragoceno iskustvo iz oblasti za koju se usmeravao. Od 2015. godine dr Šarović je izabran u zvanje docenta na Univerzitetu Crne Gore.

U pogledu stečenog stepena obrazovanja, dr Rade Šarović ispunjava sve formalno-pravne uslove predviđene Zakonom o visokom obrazovanju i saglasno Statutu i Mjerilima za izbor u akademsko i naučno zvanje Univerziteta Crne Gore, za izbor u akademsko zvanje po raspisanom konkursu.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG RADA

Od 2015. godine, kada je angažovan kao docent na Studijskom programu za sociologiju, naučnoistraživački rad kandidata dr Rada Šarovića je, najviše, usmeren na izučavanje Sociologije prostora i njenih bazičnih disciplina Sociologije ruralnog razvoja i Urbane sociologije. Kroz svoja istraživanja i radove kandidat analizira kompleksnost svih procesa, kako na globalnom, tako i na nacionalnom, ali i lokalnom nivou, koji uzročno-posledično utiču na funkcionisanje, raslojavanje i prekompoziciju, kako urbanih, tako i ruralnih predela Crne Gore. Šarović smatra da su brojni i nadasve, kompleksni procesi koji „transformišu“ crnogorski prostor pre svega pod uticajem opštih promena koje imaju svoje zakonitosti, vrlo često i posledica spontanog dešavanja, u skladu sa autonomnim konceptom življenja i funkcionisanja u našoj sredini. Možda i najvredni rad kolege Šarovića je (kao što mu i samo ime kaže) upravo usmjeren ka Transformaciji prostora, odnosno glavnih gradova Zagreba i Podgorice, kao mreže naselja. Studija izdata od renomiranog Hrvatskog Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu, pokazatelj je Šarovićevog naučnog nivoa. Ovaj rad je hvale vredan istraživački poduhvata, na osnovu koga je osmoro autora na čelu sa kolegicom Svirčić Gotovac i kolegom Šarovićem, napisalo tematski komplementarne radove i uspostavilo dobru korespondenciju između teorijske i empirijske sociologije. Grupa autora, sa Šarovićem kao jednim od urednika, je pokazala zavidnu obaveštenost o relativnim domaćim i stranim, teorijskim i empirijskim, ranijim i novim istraživanjima i tom prilikom nam ponudilo, primjenom adekvatne metodologije, valjana sociološka tumačenja pojava i procesa i sadržajno bogate opise, kako dinamične i upadljive, toliko i haotične i promašene postsocijalističke transformacije svakodnevnog života pojedinaca i grupa u glavna dva grada Hrvatske i Crne Gore. Na osnovu ovog istraživanja, očigledno je da su i države i društva, kao i sva naselja u prostoru, koja su bila predmet ovog istraživanja, opterećeni raznim socioprostornim problemima, odnosno da su u ozbiljnoj razvojnoj krizi. Istraživanja ove tematike, upravo zbog toga i ima veliku vrednost i može biti veoma korisno za društva gdje se istraživanja rade. Budući da ona ne sadrže samo kognitivnu (saznajnu) već i kritičku, angažovanu, (aktersku, akciju) stranu ukazujući na promašaje ukazuju i na moguće razvojne alternative u smislu decentralizacije, policentričnosti, i regionalne ravnoteže u okviru nacionalnih teritorija Hrvatske i Crne Gore.

Posebno vredni pažnje su radovi 1. *Проблеми и перспективи развития предпринимательства в сельской местности*, 2. *Материальное положение предпринимателей*

Черногории в самооценках i 3. СРАВНИТЕЛЬНОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В СЕЛЬСКОЙ МЕСТНОСТИ. Ovi radovi, svaki na svoj način i sa posebnim predmetima, ciljem i metodom istraživanja, nedvosmisleno ukazuju na pravce mogućeg razvoja seljačkog poljoprivrednog gazdinstva (na bazi preduzetničkih učenja i praksi). Porodično poljoprivredno gazdinstvo je nesumnjivo spoj malog preduzeća i porodice i u njemu se mora praktikovati i razvijati preduzetničko učenje i razvoj. Kandidat Šarović jasno uvidja ovaj spoj i sa punim pravom mu posvećuje ovoliko pažnje. Jedan od ovih radova je objavljen na eminentnom Moskovskom državnom univerzitetu i sam po sebi predstavlja vrednu referencu kandidata Šarovića ali i Filozofskog fakulteta iz Nikšića sa koga on dolazi. Drugi rad u časopisu Социологические исследования. № 4. 2017 indeksiran je u najcitiranijim svetskim bazama što samo po sebi predstavlja uspeh kolege Šarovića i grupe autora sa kojima potpisuje ovaj rad. Treći rad predstavlja publikaciju vrijednog časopisa za sociologiju sa naših prostora, Sociološke luče iz Nikšića, koja baštini višedecenijsku tradiciju bavljenja različitim sociološkim problemima.

U radu Transformacija ruralnog prostora u Crnoj Gori, Šarović otkriva suštinu problema crnogorskog ruralnog prostora i apostrofirajući egzodus seljaka iz sela u gradove i oslabljeni položaj seoske porodice u tom procesu, (koji je, po njegovom mišljenju, gotovo dramatičan), Najnoviji pokazatelji u navedenom radu, (skundarsna gradnja i analiza sadržaja) poput negativne stope prirodnog priraštaja i ogromne regionalne proizvodne disproporcije ukazuju da se crnogorsko društvo suočava sa velikim, ali ne nerešivim, problemima kada je poljoprivreda u pitanju. Na sličnom fonu, kandidat Šarović na važnoj sociološkoj konferenciji u Rusiji, razmatra i obrazlaže demografsku krizu crnogorskog sela, akcentujući neravnomeran regionalni razvoj u Crnoj Gori kao i procese i promjene koje su se na prostoru Crne Gore desile. Neuravnoteženost polova, potpuna senilizacija sela, delimična feminizacija poljoprivrede su samo neki od procesa koji su zadesili i crnogorsko ruralno područje.

Kolega Šarović, ne zanemaruje i drugo polje svoga istraživanja, Sociologiju i porodice pa kroz većinu svojih radova uspešno uvezuje i razvoj porodice i porodičnog poljoprivrednog gazdinstva u Crnoj Gori. Takođe, vredni pomenu i pohvale radovi koje radi u koautorstvu sa kolegom Samradžićem, "Porodično vrijeme i porodični život" i rad "Семейные отношения и общественная жизнь семьи в Черногории". Svi navedeni radovi su publikovani na prepoznatljivim sociološkim adresama i kao tavki zaslužuju našu pažnju i pohvalu.

OCENA STRUČNOG RADA

Stručni rad kandidata Šarovića se ogleda u učešću u radu Instituta za sociologiju i psihologiju Filozofskog fakulteta, u okviru kojeg je već nekoliko godina angažovan kao istraživač. Iz kandidatove prijave se vidi da je, zajedno sa kolegama, do sada učestvovao u više domaćih i međunarodnih projekata, a u nekima je bio koordinator. Takođe, neki od uspešno realizovanih projekata su kasnije objavljene kao posebne studije. Ovdje izdvajamo studiju Obrazovanje odraslih u Crnoj Gori i u međunarodnim okvirim i istraživački projekt Masovno stanovanje u Evropi gdje je kolega Šarović koordinator. Ovdje se mora naglasiti još jedna činjenica koja pokazuje profesionalnost kolege Šarovića. Sa dosta uspjeha je u prethodnih pet godina uspio da se nametne kao naučnoistraživački radnik i paralelno da kvalitetno obavlja dužnost prodekana za nastavu, što je za svaku pohvalu. Zbog svega navedenog, smatram da kandidat ima zavidno istraživačko iskustvo u stručnom radu, koje ga preporučuje za dalje angažmane kako na Univerzitetu Crne Gore tako i za saradnju sa drugim institucijama.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOBLJENOSTI

Dr Rade Šarović je od 2010. godine angažovan kao saradnik u nastavnom procesu na Studijskom programu za sociologiju Filozofskog fakulteta, i to na disciplinama Sociologija sela I, Sociologija sela II, Sociologija grada I i Sociologija grada II, da bi nakon što je odbranio doktorsku disertaciju u zimskom semestru 2014. godine počeo izvoditi nastavu iz Sociologije sela I i II i Socijalne demografije. U junu 2015. godine kandidat Šarović je na pomenutim disciplinama izabran u načno zvanje docent na UCG gdje je tokom dosadanjeg angažovanja na Filozofskom fakultetu postigao visok nivo pedagoške osposobljenosti. O navedenom svedoče visoke ocjene koje je dobio u studentskim anketama, veliki

broj diplomskih radova koje su student kod njega uzimali i naravno angažovanje na inostranim Fakultetima.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

Konstatujem i prihvatom, a nakon uvida u dostavljene radove i konkursni materijal, da je kandidat dr Rade Šarović pravilno bodovao svoje radove i sačinio klasifikacionu bibliografiju.

ZBIRNI PREGLED RADOVA I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD	12	10	22	40	35	75
2. PEDAGOŠKI RAD	-	8	8	-	10.5	10.5
3. STRUČNI RAD	4	5	9	3.5	10	13.5
UKUPNO	16	23	39	43.5	56	99

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Detaljnim pregledom i ocenom naučnoistraživačkog, pedagoškog i stručnog rada, predstavljenog u priloženoj dokumentaciji, konstatujem da dr Rade Šarović ispunjava sve uslove predviđene Zakonom o visokom obrazovanju RCG, Statutom i Mjerilima za izbor u akademska i naučna zvanja Univerziteta Crne Gore i da je reč o perspektivnom kadru kojem treba omogućiti dalje napredovanje na UCG. Na osnovu iznijete ocene predlažem Vijeću Filozofskog fakulteta i Senatu Univerziteta Crne Gore da dr Radeta Šarovića izabere u zvanje vanrednog profesora, za predmetne oblasti Sociologija i prostor i Sociologija i porodice, na Studijskom programu za sociologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore.

RECENZENT

Prof.dr Sreten Vujović
Beograd

REFERAT

Za izbor u akademsko zvanje za užu naučnu oblast **Istorija srednjeg vijeka** na Filozofskom fakultetu, Studijski program za istoriju.

Konkurs je objavljen u dnevnom listu "Pobjeda" od 23.12.2019. godine. Na raspisani Konkurs javio se kandidat **DR MARIJAN PREMOVIĆ**.

BIOGRAFIJA

Rođen sam 4. maja 1983. godine u Beranama, Crna Gora. Osnovnu školu i gimnaziju (društveno jezički smjer) završio sam u rodnom gradu.

Završio sam istoriju na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Nišu 2006. godine. Iste godine upisao sam postdiplomske studije na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Istočnom Sarajevu, pod mentorstvom prof. dr Andrije Veselinovića kao gostujućeg profesora. Magistrirao sam 2010. godine sa temom: *Župa Budimlja u srednjem veku*, pred Komisijom u kojoj su bili, pored mentora još i akademik Rade Mihaljčić (predsjednik) i prof. dr Nenad Lemajić (član). U periodu od 1. do 6. jula 2012. godine završio sam petu međunarodnu ljetnju školu za mlade diplomate „Vojvoda Gavro Vuković“.

Doktorirao sam na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu 18. jula 2013. godine, tema: *Srednje i Donje Polimlje i Gornje Podrinje u srednjem veku*, pred Komisijom u sastavu: prof. dr Siniša Mišić (predsjednik), prof. dr Andrija Veselinović (mentor) i prof. dr Srđan Rudić (član) i tako sam postao najmlađi doktor istorijskih nauka u Crnoj Gori.

Učestvovao sam kao istraživač na projektu Ministarstva nauke: *Crnogorsko Polimlje u srednjem vijeku* (rukovodilac: prof. dr Božidar Šekularac), čiji je nosilac naučnog istraživanja bio Univerzitet Crne Gore – Filozofski fakultet u Nikšiću (projekat je trajao od 1. 4. 2012–30. 11. 2015. godine). Aktivni sam istraživač na

projektima Crnogorske akademije nauka i umjetnosti: *Turski (Osmanski) izvori za istoriju Crne Gore* (rukovodilac: akademik Šerbo Rastoder) (2015–2018), *Crna Gora u Dubrovačkim izvorima* (rukovodilac: akademik Đorđe Borozan) (2015–) i *Leksikon diplomatije Crne Gore* (rukovodilac: akademik Đorđe Borozan) (2019/20). U 2019. godini izabran sam za člana Odbora za istoriju CANU. Član sam Upravnog odbora dva međunarodna projekta COST ACTION: *Islamic Legacy: Narratives East, West, South, North of the Mediterranean (1350–1750)* (2018–2023) i *People in Motion: Entangled Histories of Displacement across the Mediterranean (1492–1923)* (2018–2023).

Član sam uredništva u vodećim međunarodnim časopisima: *Acta Histriae* (SSCI, A&HCI, SCOPUS) i *Annales, Series Historia et Sociologia* (A&HCI, SCOPUS), koji se nalaze u prvih 25% časopisa po Scopusovom rangiranju (Q1). Uspješno učestvujem i u uredništvima drugih časopisa: *Journal of Oral History*, *Historian's View—International Journal of Historians View*, *Sosyal Bilimler Dergisi (ASOBİD)*, *The Legends—Journal of European History Studies*, *Studies of the Ottoman Domain* i *Glasnik Bihora*. Član sam uredništva u međunarodnoj izdavačkoj kući *Livre de Lyon* (France). Takođe, član sam naučnog komiteta *UBTAS*, najpoznatije akademske asocijacije istoričara, koji organizuje simpozijume o istoriji Balkana.

Tokom aprila mjeseca 2019. preko evropskog programa Erasmus borovio sam na stručnom usavršavanju na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Mariboru. Angažovan sam u naučnim odborima međunarodnih konferencija: *IV. International Symposium on Multidisciplinary Studies (ISMS)* 27–28 April 2018, Paris, France; *IV. International Symposium on new trends in Social Science*, 6–7 July 2018, Tallin, Estonia; *VI. Uluslararası Balkan Tarihi Araştırmaları Sempozyumu, Balkan Ülkelerinin Ekonomik, Kültürel ve Siyasi İlişkileri*, 20–22 September 2018, Edremit-Balıkesir/Türkiye; *Erasmus International Academic Research*, 5–6 April 2019, İzmir, Turkey; *7th International Symposium on Balkan History Studies Migrations to and from Balkans (from Ottoman Empire to Republic of Turkey)*, 18–21 September 2019, Edirne/Turkey; *Conference Cultural Memory of Nation and State-Building: Slovenia and Europe*, 15–17 October 2020, University of Maribor, Slovenia.

Poznajem i čitam srednjovjekovne izvore na latinskom i staroslovenskom jeziku. Učestvovao sam na više naučnih skupova, tribina, okruglih stolova i promocija knjiga.

Oženjen sam i imam jedno dijete.

PODACI O RADNIM MJESTIMA I IZBORIMA U ZVANJE

Obavljao sam pripravnički staž u JU Srednja medicinska škola „Dr Branko Zogović“ u Beranama školske 2007/8. godine, gdje sam položio stručni ispit. Radio sam i u JU Osnovna škola „Vukašin Radunović“ u Beranama.

Septembra 2011. godine izabran sam za saradnika u nastavi na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, na predmetima: *Istorija Balkana u srednjem vijeku I i II*, *Opšta istorija srednjeg vijeka i Istorija Vizantije*. Školske 2013/14. godine izvodio sam nastavu iz navedenih predmeta pod mentorstvom prof. dr Nade Tomović. 2014/15. godine, odlukom Senata Univerziteta Crne Gore, povjerena mi je nastava (predavanja, vježbe, ispiti) iz predmeta: *Istorija Balkana u srednjem vijeku I i II*, *Opšta istorija srednjeg vijeka i Istorija Vizantije*. Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore, u junu 2015. godine, izabran sam u akademsko zvanje **docenta** na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, na predmetima: *Istorija Balkana u srednjem vijeku I*, *Istorija Balkana u srednjem vijeku II*, *Opšta istorija srednjeg vijeka*, *Istorija Vizantije*.

Od školske 2015. godine držao sam predavanja iz *Opšte istorije starog vijeka I (Stari istok)* i *Opšte istorije starog vijeka II (Grčka i Rim)*, a od školske 2017., pored ovih predmeta, izvodim nastavu iz *Istorijskog praktikuma I i II*. Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore dobio sam saglasnost za angažovanje u realizaciji nastave na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Tuzli, na predmetu: *Historija jugoistočne Evrope u srednjem vijeku II*, u ljetnjem semestru 2018/19. godine. Na doktorskim studijama za Crnogorski jezik i južnoslovensku književnost, Filološkog fakulteta Univerziteta Crne Gore, izvodim nastavu iz predmeta *Rodne i ženske studije*, u zimskom semestru 2019/20. godine. Školske 2019/20. angažovan sam kao gostujući profesor na Filozofskom fakultetu u Tuzli, na predmetima: *Historija jugoistočne Evrope u srednjem vijeku I* i *Historija jugoistočne Evrope u srednjem vijeku II*.

KLASIFIKACIONA BIBLIOGRAFIJA

KVANTITATIVNA OCJENA REFERENCI DO POSLEDNJEG IZBORA

(Spisak referenci je dat u Biltenu Univerziteta br. 342 od 30. 04. 2015., str. 16–25)

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST						UKUPNI BROJ BODOVA
1.1. Monografije	1.1.1.	1.1.2.	1.1.3.	1.1.4.	1.1.5.	
Broj referenci*broj bodova				1*7		7
1.2. Radovi objavljeni u časopisima		1.2.1.	1.2.2.	1.2.3.	1.2.4.	
Broj referenci*broj bodova		1*7	3*4	13*1.5		38.5
1.3. Radovi na kongresima, simpozijumima, seminarima			1.3.1.	1.3.2.	1.3.3.	
Broj referenci*broj bodova			5*2+1*0.4	5*1		15.4
1.4. Uvodno, objavljeno plenarno predavanje				1.4.1	1.4.2	
Broj referenci*broj bodova						
1.5. Recenzije			1.5.1.	1.5.2.	1.5.3.	
Broj referenci*broj bodova						
UKUPNO ZA NAUČNOISTRAŽIVAČKU DJELATNOST						60.9
2. UMJETNIČKA DJELATNOST						
Premijerno predstavljanje	2.1.	2.2.	2.3.	2.4.	2.5.	2.6.
Broj referenci/broj bodova						
UKUPNO ZA UMJETNIČKU DJELATNOST						
3. PEDAGOŠKA DJELATNOST						
3.1. Udžbenici		3.1.1.	3.1.2.	3.1.3.	3.1.4.	
Broj referenci*broj bodova			5*1			5
3.2. Priručnici			3.2.1.	3.2.2.	3.2.3.	
Broj referenci*broj bodova						
3.3. Gostujući profesor				3.3.1.	3.3.2.	

Broj referenci*broj bodova				
3.4. Mentorstvo	3.4.1.	3.4.2.	3.4.3.	
Broj referenci*broj bodova				
3.5. Kvalitet pedagoškog rada (može se koristiti ukoliko se na zvaničnim studentskim anketama najmanje tri godine uzastopno dobiju odlične ocjene za sve elemente pedagoškog rada)				5
UKUPNO ZA PEDAGOŠKU DJELATNOST				10
4. STRUČNA DJELATNOST				
4.1. Stručna knjiga				
Broj referenci*broj bodova				
4.2. Urednik ili koeditor	4.2.1.	4.2.2.	4.2.3.	
Broj referenci*broj bodova				
4.3. Stručni članak				
Broj referenci*broj bodova				
4.4. Objavljeni prikazi				
Broj referenci*broj bodova				2
4.5. Popularno-stručni članci				
Broj referenci*broj bodova				0.7
4.6. Ostala dokumentovana stručna djelatnost				
Broj referenci*broj bodova				12
UKUPNO ZA STRUČNU DJELATNOST				14.7

KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE NAUČNO-ISTRAŽIVAČKE I STRUČNE BIBLIOGRAFIJE

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST			
Autorske naučne monografije			
M3 Monografija nacionalnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Šekularac, B. Premović, M. (2017). Crnogorsko Polimlje u srednjem vijeku, 304 str. ISBN: 978-86-303-2045-3. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica.	4	2
Radovi u naučnim časopisima			
Q1 Rad u vodećem međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na WoS listama, rangiran u prvih 25% časopisa po Scopusovom rangiranju)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Premović, M. (2018). Trgovački odnosi Zete i Dubrovnika od 1385. do 1403. godine. <i>Acta Histriae</i> , 3: 873–898. ISSN: 1318-0185 (SSCI, AHCI).	15	15
2.	Premović, M. & Rovčanin, G. (2018). Srednjovjekovna utvrđenja u Polimlju u XIV. i XV. stoljeću. <i>Annales, Series Historia et Sociologia</i> , 2: 355–372. ISSN: 1408-5348 (AHCI).	15	15
Q2 Rad u eminentnom međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, rangiran u prvih 50% časopisa po Scopusovom rangiranju)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Premović, M. (2018). Politički odnosi Đurada II. Stracimirovića Balšića i Dubrovnika (1385.–1403.). <i>Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru</i> , 60: 85–117. ISSN 1330-0474 (AHCI).	12	12
2.	Premović, M. (2019). Ulcinjani u kreditnoj trgovini Dubrovnika u drugoj polovici XIV. stoljeća. <i>Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru</i> , 61: 179–224. ISSN: 1330-0474 (AHCI).	12	12
Q3 Rad u međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, rangiran u prvih 75% časopisa po Scopusovom rangiranju)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Premović, M. (2019). Settlements and population of the present-day Montenegrin Polimlje in the second half of 15th century. <i>Belleten: Türk Tarih Kurumu Adına / Turkish Historical Society</i> , 297: 555–585. ISSN: 0041-4255 (AHCI).	9	9
Q4 Rad u međunarodnom časopisu (ostali časopisi indeksirani na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Premović, M. (2019). The Eastern Policy of Alfonso V the Magnanimous (of Aragon), Seen in the Light of His Political Relations with the Bosnian Duke-Herzog Stjepan Vukčić Kosača. <i>Parergon: Journal of the Australian and New Zealand Association for Medieval and Early Modern Studie</i> . 1: 81–105. ISSN: 0313-6221(AHCI).	6	6
Q5 Rad u međunarodnom časopisu koji nije indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Šečić, R., Leković, Z. & Premović M. (2015). Political Developments and Unrests in Stara Raška (Old Rascia) and Old Herzegovina during Ottoman Rule. <i>Balkanica</i> , 46: 79–106. ISSN: 0350-7653.	4	1.33
2.	Premović, M. (2016). Povelja Đurda Stracimirovića Balšića	4	4

	Dubrovčanima od 27. januara 1386. godine. <i>Stari srpski arhiv</i> , 15: 177–189. ISSN: 1451-3072.		
3.	Premović, M. (2017). Herceg Stjepan Vukčić Kosača i Polimlje. <i>Hercegovina</i> , 3: 99–115. ISSN: 0351-4552.	4	4
4.	Premović, M. (2017). Pismo Stracimira i Đurada Balšića Dubrovčanima o zlatnom pojasu. <i>Stari srpski arhiv</i> , 16: 85–93. ISSN: 1451-3072.	4	4
5.	Doderović, M. & Premović, M. (2018). Montenegro in the geopolitical context of the Balkans. <i>Journal Of Ottoman Legacy Studies (OMAD)</i> , 5: 183–192. ISSN: 2148-5704.	4	2
6.	Premović, M. (2018). Razrešnica gospodina Đurda i Balše za Dumonju i Pokreta. <i>Stari srpski arhiv</i> , 17: 81–95. ISSN: 1451-3072.	4	4
Q6 Rad u časopisu nacionalnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Premović, M. (2015). Bjelopoljski kraj u srednjovjekovnim izvorima. <i>Godišnjak Matice crnogorske</i> , 7: 356–362. ISSN: 0354-5458.	2	2
2.	Premović, M. (2015). Nahija Zla Rijeka u skadarskom defteru iz 1485. godine. <i>Matica</i> , 45: 329–340. ISSN: 1450-9059.	2	2
3.	Premović, M. (2016). Poljoprivreda nahije Bihor u XVI vijeku. <i>Glasnik Bihora</i> , 1: 63–70. ISSN: 2336-9736.	2	2
4.	Premović, M. (2017). Geografski položaj i prirodne odlike crnogorskog Polimlja. <i>Matica</i> , 70: 421–428. ISSN: 1450-9059.	2	2
5.	Premović, M. (2018). Povelje humske episkopije. <i>Matica</i> , 74: 449 – 460. ISSN: 1450-9059.	2	2
6.	Doderović, M. & Premović, M. (2018). Geneza jermensko-turskog sukoba u posljednjih 120 godina. <i>Medijski dijalozi</i> , 31: 235–249. ISSN: 1800-7074.	2	1
7.	Premović, M. (2018). Vlastelinstvo crkve Voljavac (Bogorodice Bistričke) u XIII vijeku. <i>Glasnik Bihora</i> , 3: 43–48. ISSN: 2336-9736.	2	2
8.	Premović, M. (2019). Prilog poznavanju srednjovjekovne istorije crkve sv. Nikole kod Bijelog Polja i trga Nikolj-pazar. <i>Glasnik Odjeljenja humanističkih nauka CANU</i> , 5: 255–268. ISSN: 2337-0122.	2	2
Radovi na naučnim konferencijama, učešća na izložbama, i slično			
K1 Predavanje po pozivu na međunarodnom skupu štampano u cjelini (neophodno pozivno pismo)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Premović, M. (2019). “Uninhabited and Inhabited Villages in the Sokol Nahija in the Ooman Censuses 1468/69 and 1475/77 years”, Edirne/Turkey on September 18-21, 2019. (pozivno pismo – prof. Hasan Babacan, Ph. D., Chair of Symposium Organization Committee, 29.08.2019.).	3	3
K2 Naučni rad na međunarodnom naučnom skupu (štampano u cjelini)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Doderović, M. & Premović, M. (2016). Migracije u Crnoj Gori u XX i početkom XXI vijeka – uzroci i posljedice. Četvrti Međunarodni naučni skup. Evropski univerzitet "Kallos" Tuzla – Evropski univerzitet Brčko distrikt, 25. mart 2016. godine, Brčko, Bosna i Hercegovina, str. 378–384. ISBN: 978-99955-99-09-6.	2	1
2.	Premović, M. (2017). Skadar Defters 1485 as a Source for studying the historical demography and economy of the Balkans. In: Gölen, Z. & Temiyer, A. (Eds.) Osmanli dönemi Balkan şehirleri – Cilt 1, Ankara Turkey, pp. 227–238. ISBN: 978-605-180-564-1.	2	2
3.	Premović, M. (2018). Nahiye Gorazde in Ottoman Censuses from the Second Half of the 15th Century. In: Gölen, Z. & Temiyer, A. (Eds.) Osmanli Dönemi Balkan Ekonomisi – The Economy of the Balkans in the Ottoman Empire Era, Ankara, pp. 75–93. ISBN: 978-605-288-238-2.	2	2
4.	Premović, M. (2018). Fortifications in Upper Podrinje (Bosnia) in Ottoman Census in The Second Half of the 15 th Century. In: Çetin, B. & Temizer, A. (Eds.) Social, Cultural and Economic Relations in the Balkans, Ankara, pp. 53–63. ISBN: 978-605-288-839-1.	2	2
5.	Temizer, A., Üyes, Ögr & Premović, M. (2019). Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde Kotor, Budva, Bar, Ülgün şehirleri Kotor. In: Atayeter, Y. & Gölen, Z. (Eds.) VII. Uluslararası Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Akademik Çalışmalar, Ankara, pp. 721–726. ISBN: 978-605-7736-39-0.	2	0.66
K3 Naučni rad na nacionalnom naučnom skupu (štampano u cjelini)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Premović, M. (2017). Srednjovjekovno Polimlje u djelu akademika Miomira Dašića. Profesoru Miomiru Dašiću u počast. Zbornik radova sa okruglog stola posvećenog akademiku Miomiru Dašiću povodom 85 godina života i 60 godina naučnog rada, Filozofski fakultet Nikšić, 15. novembar 2015, str. 51–56. ISBN: 978-86-7798-110-5.	1	1
2.	Premović, M. (2017). Novi u osmanskom popisu iz 1585. godine. Crna Gora i Osmansko Carstvo. Iskustvo međudržavnih odnosa, str. 85–101. ISBN: 978-9940-39-006-8.	1	1

K4 Saopštenje na međunarodnom naučnom skupu (štampano u izvodu)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Doderović, M. & Premović, M. (2015). Jovan Cvijić and regional geographical study of Montenegro. Serbian Academy of Sciences and Arts Geographical Institute "Jovan Cvijić" SASA Belgrade City Museum International Scientific Conference 150th Anniversary of Jovan Cvijić's Birth, Book of abstracts, Belgrade, October 12–14, 2015., p. 59. ISBN: 978-86-7025-667-5.	0.5	0.25
2.	Premović, M. (2018). Digitalizacija arhivske građe u Državnom arhivu Crne Gore – Istorijski arhiv u Kotoru. Druga međunarodna konferencija: Društvene i humanističke nauke na raskršću, Filozofski fakultet u Tuzli, 27.–28. april 2018, Knjiga apstrakata, str. 123.	0.5	0.5
K5 Saopštenje na nacionalnom naučnom skupu (štampano u izvodu)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Premović, M. (2017). Okrugli sto o djelu akademika Miomira Dašića povodom 85 godina života i šest decenija naučnog rada. Zbornik radova sa okruglog stola posvećenog akademiku Miomiru Dašiću povodom 85 godina života i 60 godina naučnog rada, Filozofski fakultet Nikšić, 15. novembar 2015, str. 5–8. ISBN: 978-86-7798-110-5.	0.2	0.2
Uređivačka i recenzentska djelatnost			
R1 Uredništvo u vrhunskom međunarodnom naučnom časopisu (na godišnjem nivou) - kategorije Q1		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	<i>Acta Histriae</i> . ISSN: 1318-0185 (SSCI, AHCI). https://zdjip.si/en/urednistvo-acta-histriae/	10	10
2.	<i>Annales, Series Historia et Sociologia</i> . ISSN: 1408-5348 (AHCI). https://zdjip.si/en/urednistvo-annales-series-historia-et-sociologia/	10	10
R4 Uredništvo u nacionalnom naučnom časopisu (na godišnjem nivou)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	<i>Glasnik Bihora</i> , ISSN: 2336-9736.	2	2
R8 Recenziranje monografije nacionalnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Šekularac B. (2018). Crna Gora u doba Crnojevića, 359 str. ISBN: 978-9940-588-26-7. Državni arhiv Crne Gore, Cetinje.	1	1
R9 Recenziranje knjige studijskog karaktera izdate u inostranstvu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Jakovljević, M. & Šćekić, R. (2018). Mediji i novinarstvo u praksi, 203 str. ISBN: 978-86-6157-070-4. NNK-Internacional, Beograd.	0.5	0.5
R11 Recenziranje radova objavljenih u međunarodnim časopisima (Q1, Q2, Q3, Q4)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	<i>Acta Histriae</i> (ISSN: 1318-0185) – 9 radova (od 2015. do 2020.)	2	18
2.	<i>Annales, Series Historia et Sociologia</i> (ISSN: 1408-5348) – 6 radova (od 2015. do 2020.)	2	12
R13 Recenziranje radova objavljenih u zbornicima sa skupa međunarodnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	"Glimpses Of Balkans Cultural History", Ankara 2017. – dva rada, 0.2x2=0.4 boda	0.2	0.4
2.	"7th International Symposium on Balkan History Studies Migrations to and from Balkans (from Ottoman Empire to Republic of Turkey), Ankara 2019. – tri rada, 0.2x3=0.6 bodova	0.2	0.6
Projekti			
I8 Učešće u međunarodnom naučnom projektu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Član Upravnog odbora i istraživač u međunarodnom naučnoistraživačkom projektu COST ACTION 18129: Islamic Legacy: Narratives East, West, South, North of the Mediterranean (1350–1750) (2018–2023). https://www.cost.eu/actions/CA18129/#tabsName:management-committee	4	4
2.	Član Upravnog odbora i istraživač u međunarodnom naučnoistraživačkom projektu COST ACTION 18140: People in Motion: Entangled Histories of Displacement across the Mediterranean (1492–1923) (2018–2023). https://www.cost.eu/actions/CA18140/#tabsName:management-committee	4	4

I9 Učešće u nacionalnom naučnom projektu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Aktivni istraživač u nacionalnom naučnoistraživačkom projektu: <i>Crnogorsko Polimlje u srednjem vijeku</i> , Univerzitet Crne Gore – Filozofski fakultet (1. 4. 2012–30. 11. 2015) (rukovodilac: prof. dr Božidar Šekularac, redovni profesor Filozofskog fakulteta). https://naucnamreza.me/me/projekat/crnogorsko-polimlje-u-srednjem-vijeku	2	2
2.	Istraživač u naučnoistraživačkom projektu Crnogorske akademije nauka i umjetnosti: <i>Turski (Osmanski) izvori za istoriju Crne Gore</i> , CANU 2015–2018 (rukovodilac: akademik prof. dr Šerbo Rastoder, redovni član CANU). https://www.canu.me/files/aktivnosti/projekti-za-2018.pdf	2	2
3.	Istraživač u naučnoistraživačkom projektu Crnogorske akademije nauka i umjetnosti: <i>Crna Gora u Dubrovačkim izvorima</i> , CANU 2015– (rukovodilac: akademik prof. dr Đorđe Borozan, redovni član CANU). https://www.canu.me/files/aktivnosti/projekti-za-2018.pdf	2	2
4.	<i>Leksikon diplomatije Crne Gore</i> , CANU 2019–2020 (rukovodilac: akademik Đorđe Borozan). Urađene odrednice: <i>Balša II Balšić, Balša III Balšić, Bodin Vojislavljević, Crna Gora i Dubrovačka republika, Crna Gora i Vizantija, Đurađ I Balšić, Đurađ II Stracimirović Balšić, Đurđe Crnojević, Ivan Crnojević, Mihajlo Vojislavljević, Jelena Balšić, Stefan (Stefanica) Crnojević, Štamparija Crnojevića.</i>	2	2
I11 Ruvođenje nacionalnim projektom		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Stipendija za doktorska istraživanja Ministarstva nauke Crne Gore (2019–2022), Univerzitet Crne Gore, Filološki fakultet, kandidatkinja: mr Ksenija Rakočević. Tema projekta: <i>Žene u Crnoj Gori do kraja XVI vijeka kroz prizmu istorije, mitologije i emocije</i> . http://www.mna.gov.me/vijesti/211717/Rezultati-Konkursa-750-000-eura-za-novih-17-doktoranada.html	3	3

3. KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE PEDAGOŠKIH SPOSOBNOSTI

3 PEDAGOŠKA DJELATNOST			
Gostujući profesor			
P8 Gostujući profesor na univerzitetima u okruženju koji nisu rangirani u prvih 500		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore (19. 4. 2019.) dobio sam saglasnost za angažovanje u realizaciji nastave na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Tuzli, na predmetu: <i>Historija jugoistočne Evrope u srednjem vijeku II</i> , u ljetnjem semestru 2018/19. godine. https://www.ucg.ac.me/senat.php?id=124	2	2
2.	Od 14. do 20. aprila 2019. godine boravio sam na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Mariboru preko programa Erasmus + KA 107. https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1275/objava/44738-profesor-premovic-na-filozofskom-fakultetu-univerziteta-u-mariboru-na-usavrsavanju	2	2
3.	Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore (28. 10. 2019.) dobio sam saglasnost za angažovanje u realizaciji nastave na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Tuzli, na predmetima: <i>Historija jugoistočne Evrope u srednjem vijeku I i II</i> , u zimskom i ljetnjem semestru 2019/20. godine. https://www.ucg.ac.me/senat.php?id=132	2	2
P10 Na master studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Stanković Teodora. Herceg-novi u srednjem vijeku (1382–1482) (Odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta od 6. 2. 2019. imenovan sam za mentora)	2	2
P11 Na specijalističkim studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Stanković Teodora (br. in.:03/14). Arhitektura Drevnog Egipta. Specijalistički rad, 69 str. Filozofski fakultet Univerziteta Crne Gore, Nikšić (novembar 2015.)	1	1
2.	Perović Nedeljko (br. in.:15/12). Tvrtko I Kotromanić. Specijalistički rad, 54 str. Filozofski fakultet Univerziteta Crne Gore, Nikšić (april 2016.)	1	1
3.	Andelić Radovan (br. in.:901/06). Veliki župan Stefan Nemanja. Specijalistički rad, 53 str. Filozofski fakultet Univerziteta Crne Gore, Nikšić (mart 2017.)	1	1
4.	Marijanović Milorad (br. in.:06/17). Uspon Srbije u doba kralja i cara Stefana Dušana (1331–1355). Specijalistički rad, 62 str. Filozofski fakultet Univerziteta Crne Gore, Nikšić (novembar 2018.)	1	1

Kvalitet nastave			
P17 Kvalitet pedagoškog rada, odnosno kvalitet nastave		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Potvrda od prodekana za nastavu Filozofskog fakulteta o kvalitetu pedagoškog rada br. 01-2343 od 25.12.2019.	do 5	5

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD	29	32	61	60.9	118.94	179.84
3. PEDAGOŠKI RAD	2	9	11	10	17	27
4. STRUČNI RAD	12	16	28	14.7	73.5	88.2
UKUPNO	43	57	100	85.6	209.44	295.04

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore, br. 03/30/2-1 od 12.03.2020. godine, imenovan sam za člana Komisije za razmatranje konkurnog materijala i pisanje izvještaja za izbor u akademsko zvanje za oblast: *Istorija srednjeg vijeka* (predmeti: *Istorija Balkana u srednjem vijeku I*, *Istorija Balkana u srednjem vijeku II*, *Opšta istorija srednjeg vijeka I*, *Opšta istorija srednjeg vijeka II* (*Istorija Vizantije*), na osnovnom akademskom Studijskom programu za istoriju Filozofskog fakulteta u Nikšiću. Na osnovu uvida u dostavljenu dokumentaciju konstatujem da se na konkurs prijavio samo jedan kandidat, dr Marijan Premović, docent na Studijskom programu za istoriju koji drži predavanja iz naučne oblasti i grupe predmeta za koju konkuriše. Potpunost i usklađenost konkursne dokumentacije sa Mjerilima za izbor u akademsko i naučno zvanje izvršio je Naučni odbor Biltene UCG i utvrdio konačno mišljenje za klasifikacionu biografiju dr Marijana Premovića da su ispunjeni uslovi potrebni za nastavak dalje procedure izbora u akademsko zvanje (br.01/8-131 od 15. 01. 2020. godine). Na osnovu podnete dokumentacije, analize radova i detaljnog uvida u dosadašnji rad kandidata, podnosim sledeći izveštaj.

Doc. dr Marijan Premović završio je istoriju na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Nišu 2006. godine. Postdiplomske studije je okončao u junu 2010. godine odbranivši veoma zapaženu magistarsku tezu *Župa Budimlja u srednjem veku* (komisija: akademik prof. dr Rade Mihaljčić, prof. dr Nenad Lemajić i mentor prof. dr Andrija Veselinović). Magistarski rad je objavljen kao posebna monografija 2012. godine. Na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu, s izuzetnim uspehom, u julu 2013. godine odbranio je doktorsku disertaciju pod nazivom *Srednje i Donje Polimlje i Gornje Podrinje u srednjem veku* (komisija: prof. dr Siniša Mišić, prof. dr Srđan Rudić i mentor prof. dr Andrija Veselinović). Od septembra 2011. godine zaposlen je kao saradnik u nastavi, na Studijskom programu za Istoriju Filozofskog fakulteta u Nikšiću, na predmetima: *Istorija Balkana u srednjem vijeku I*, *Istorija Balkana u srednjem vijeku II*, *Opšta istorija srednjeg vijeka I*, *Opšta istorija srednjeg vijeka II* (*Istorija Vizantije*). U junu 2015. godine izabran je na istom Fakultetu i predmetima u akademsko zvanje docenta.

Iz priložene dokumentacije vidi se da kandidat u pogledu ispunjenosti uslova i stepena traženog obrazovanja zadovoljava sve zakonske uslove za izbor u veće akademsko zvanje. Reč je o diplomiranom profesor istorije; naučno zvanje magistra i doktora istorijskih nauka stekao je iz oblasti srednjeg veka i proveo je pet godina u zvanju docenta na predmetima iz Istorije srednjeg veka. Shodno Mjerilima za izbor u akademsko i naučno zvanje, Zakonom o visokom obrazovanju i Statutom Univerziteta Crne Gore sa zadovoljstvom naglašavam da doc. dr Marijan Premović ispunjava sve navedene uslove za unapređenje u veće akademsko zvanje vanrednog profesora.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG (UMJETNIČKOG) RADA (Rezime recenzenta o naučnoistraživačkom (umjetničkom) radu kandidata na osnovu priloženih referenci sa izborom i tri naučnoistraživačka rada (umjetnička djela) za koja recenzent smatra

da predstavljaju najznačajniji doprinos kandidata u izvještajnom periodu, saglasno Mjerilima za izbor)

Dr Marijan Premović je u proteklom petogodišnjem izbornom periodu (25. jun 2015.–23. decembar 2019.) docenta, objavio ukupno 32 bibliografske jedinice: 1 naučnu monografiju od nacionalnog značaja, 2 rada u vodećim međunarodnim časopisima (indeksirani na WoS listama, rangirani u prvih 25% časopisa po Scoposovom rangiranju – kategorija Q1), 2 rada u eminentnom međunarodnom časopisu – indeksiran na AHCI listi (rangiran u prvih 50% časopisa po Scoposovom rangiranju – kategorija Q2), 1 rad u međunarodnom časopisu indeksiran na AHCI listi (rangiran u prvih 75% časopisa po Scoposovom rangiranju – kategorija Q3), 1 rad u međunarodnom časopisu (indeksiran na AHCI listi – kategorija Q4), 6 radova u međunarodnim časopisima (kategorija Q5) i 8 članaka u časopisima nacionalnog značaja (kategorija Q6). Naučni radovi kolege Premovića odlikuju se kritičnošću u izlaganju, preciznošću i urednošću u izrazu, kao i dobrim poznavanjem najnovije naučne svetske istorijske produkcije.

Učestvovao je sa referatima u radu većeg broja međunarodnih naučnih skupova, konferencija u inostranstvu i Crnoj Gori, na kojima je svojim referatima ostvario veoma zapažene naučne rezultate. Navešćemo ih na ovom mestu: 1). *Novi u osmanskom popisu iz 1585. godine* – Crna Gora i Osmansko Carstvo (23. i 24. novembar 2015., Podgorica), 2). *Srednjovjekovno Polimlje u djelu akademika Miomira Dašića* – Profesoru Miomiru Dašiću u počast povodom 85 godina života i 60 godina naučnog rada (Filozofski fakultet u Nikšiću, 15. novembar 2015.), 3). *Migracije u Crnoj Gori u XX i početkom XXI vijeka – uzroci i posljedice* – Četvrti Međunarodni naučni skup (25. mart 2016. godine, Brčko, Bosna i Hercegovina), 4). *Skadar Defters 1485 as a Source for studying the historical demography and economy of the Balkans* – IV International Symposium on Balkan History Studies (1–5 June 2016, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina), 5). *Nahiye Gorazde in Ottoman Censuses from the Second Half of the 15th Century* – V International Symposium on Balkan history Studies: Economy of Balkans and daily life in the Ottoman Empire era (27 September–1 October 2017, Bled/Slovenia), 6). *Digitalizacija arhivske građe u Državnom arhivu Crne Gore – Istorijski arhiv u Kotoru* – Druga međunarodna konferencija: Društvene i humanističke nauke na raskršću (27.–28. april 2018., Filozofski fakultet u Tuzli), 7). *Fortifications in the Upper Podrinje (Bosnia in Ottoman Census in the Second Half of the XV Century* – VI International Symposium on Balkan History Studies: the Cultural and Political Relations of the Balkan Countries (20–22 September 2018, Edremit-Balikesir/Turkey), 8). *Uninhabited and Inhabited Villages in the Sokol Nahija in the Ooman Censuses 1468/69 and 1475/77 years* – VII International Symposium on Balkan History Studies Migrations to Balkans and from Balkans (from Ottoman Empire to Republic) (September 18–21, 2019, Edirne/Turkey), 9). *Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde Kotor, Budva, Bar, Ülgün şehirleri Kotor* – VII Uluslararası Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Akademik Çalışmalar (15 Kasım–17 Kasım, 2019, Ankara /Turkey).

Ovi nastupi na međunarodnim naučnim skupovima i objavljivanje radova na jezicima danas najuticajnijih istoriografija sveta, najdirektnije su doprineli uključivanju istraživačkih rezultata crnogorske istoriografije u međunarodnu razmenu znanja. Naravno naglašavam činjenicu da je od 2017. godine doc. Premović član Uredništva časopisa *Acta Histriae*. Reč je o časopisu koji se nalazi u bazama najuticajnijih svetskih lista: Social Sciences Citation Index (SSCI) i Arts and Humanities Citation Index (AHCI) [Web of

Science, Clarivate Analytics]. U pitanju je izuzetno ugledno periodično glasilo, koje je rangirano u kategoriji Q1 i nalazi se među prvih 25% časopisa po Scopovom rangiranju. Član je i Uredništva časopisa *Annales, Series Historia et Sociologia*, koji je indeksiran na AHCI listi, nalazi se u kategoriji Q1. Dodajmo da je kolega Premović, članstvom u Uredništvu ova dva časopisa, jedini istoričar iz Crne Gore koji je doživio tu retku čast i priznanje za svoj naučni rad. Član je Uredništva još nekoliko uglednih časopisa: *Journal of Oral History, Historian's View – International Journal of Historians View, Sosyal Bilimler Dergisi (ASOBİD), The Legends–Journal of European History Studies, Studies of the Ottoman Domain i Glasnik Bihora*. Uz to, od 2017. godine on je i član Uredništva u međunarodnoj izdavačkoj kući *Livre de Lyon* (France) i naučnog komiteta *UBTAS* (najpoznatije akademske asocijacije istoričara) koja organizuje simpozijume o istoriji Balkana u osmanskom razdoblju. Član je Odbora za istoriju u Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti. Dr Premović angažovan je u više međunarodnih naučnih odbora: *IV International Symposium on Multidisciplinary Studies (ISMS)*, 27–28. April 2018, Paris, France; *IV International Symposium on new trends in Social Science*, 6–7. July 2018., Tallin, Estonia; *VI Uluslararası Balkan Tarihi Araştırmaları Sempozyumu, Balkan Ülkelerinin Ekonomik, Kültürel ve Siyasi İlişkileri* (Geçmişten Günümüze), 20–22. September 2018., Edremit–Balıkesir/Türkiye; *Erasmus International Academic Research*, 5–6. April 2019., İzmir, Turkey; *VII International Symposium on Balkan History Studies Migrations to and from Balkans (from Ottoman Empire to Republic of Turkey)*, 18–21. September 2019., Edirne/Turkey; *Conference Cultural Memory of Nation and State-Building: Slovenia and Europe*, 15–17. October 2020., University of Maribor, Slovenia. Tokom docenture učestvovao je u naučnom projekatu Ministarstva nauke Crne Gore (*Crnogorsko Polimlje u srednjem vijeku*), kao i tri naučna projekta Crnogorske akademije nauka i umjetnosti (*Turski (Osmanski) izvori za istoriju Crne Gore, Crna Gora u dubrovačkim izvorima i Leksikon diplomatije Crne Gore*). Učestvuje u realizaciji dva COST projekta: *Islamic Legacy: Narratives East, West, South, North of the Mediterranean (1350–1750.)* (2018–2023.) i *People in Motion: Entangled Histories of Displacement across the Mediterranean (1492–1923.)* (2018–2023.). Takođe je i član u Upravnim odborima ova dva COST projekta.

Bibliografija radova doc. M. Premovića pokazuje da se on bavi širokim spektrom tema srednjovekovne istorije. Radi preciznijeg ukazivanja na njegovo dosadašnje naučno delo, skrećemo pažnju na nekoliko hronoloških i tematskih celina unutar kojih se mogu svrstati njegovi radovi, posmatrati i vrednovati: privreda, kritički objavljuje srednjovekovnu građu, povelje, pisma i vrši njihovu diplomatsku analizu, proučava političke odnose na Balkanu, granice, naselja i stanovništvo, osmanske deftere iz druge polovine XV veka, srednjovekovna utvrđenja i gradove.

Posebna oblast kandidatovog interesovanja jesu međunarodni odnosi u srednjem veku, a pre svega aspekti diplomatske aktivnosti u XIV i XV veku na Mediteranu. Kolega Premović iznosi dragocena zapažanja o čitavom nizu tema, kao što su procesi donošenja spoljnopolitičkih odluka, izbor poslanika, organizacija poslanstava, diplomatski darovi, pregovarački formati, posredovanje i diplomatska veština. Na ovim istraživačkim poljima pružio je naučne priloge visokog kvaliteta, koji su mu doneli međunarodni ugled. U tom pogledu je naročito važan njegov rad iz 2019. godine pod naslovom *The Eastern Policy of Alfonso V the Magnanimous (of Aragon), Seen in the Light of His Political Relations with the Bosnian Duke-Herzog Stjepan Vukčić Kosača*, objavljen u prestižnom časopisu *Parergon: Journal of the Australian and New Zealand Association for Medieval and Early Modern Studies*, koji je indeksiran na AHCI listi (Q4). U ovom tekstu istražuje odnose između Alfonsa V kralja Aragona, Sicilije i Napulja i bosanskih vojvode-hercega Stjepana Vukčića Kosače, iznoseći političke veze između njih od trenutka kraljevog osvajanja Napulja 1442. do njegove smrti 1458. godine. Bosanski vojvoda Stjepan postao je vazal Alfonsov putem povelje iz 1444. godine. Alfonsova pomoć bila je privlačna Stjepanu zbog gubitaka zemlje u ratu sa Mletačkom Republikom, bosanskim kraljem Stefanom Tomašem, vojvodom Ivanšem Pavlovićem i banom Matkom Talovcem. Stjepan je prekinuo vernost Porti i umesto toga priklonio se Alfonso, u vreme kada su se hrišćanski vladari pripremali za krstaški rat protiv Osmanlija. Alfonso je imao nekoliko motiva da vojvodu Stjepana prihvati kao vazala. Da bi pojačao vlastiti položaj, kralj je želio smiriti papu Evgenija IV podržavajući krstaški rat i traženjem saveznika za taj povod. Drugi motiv je slabljenje Venecije, glavnog političkog rivala Napulja na Mediteranu. Deset godina kasnije, 1. juna 1454., herceg Stjepan još preciznije je obnovio sporazum s

Alfonsom. Pregledom uzastopnih diplomatskih misija napuljskih izaslanika u Bosni i bosanskih u Napulju, jasno je da su se posebno intenzivne faze pregovora između izaslanika Alfonsa i Stjepana odvijale u doba priprema za krstaške ratove: Varna (10. novembra 1444.), Druga bitka na Kosovu (17–20. oktobra 1448.) i kada je nakon pada Carigrada (1453.) razmatran još jedan krstaški rat u razdoblju od 1453. do 1458. godine. Diplomatski pregovori Alfonsovi sa Stjepanom bili su deo šireg političkog angažmana s balkanskim gospodarima (Dimitrijem Paleologom, Đurađem Kastriotom Skenderbegom i Arijanitom Komnenom). Kolega Premović argumentovano pokazuje da su se za približavanje balkanskim saveznicima koristili krstaški ratovi i zauzimanje Konstantinopolja, prvenstveno kao izgovor za Alfonsov cilj da potkopa položaj Venecije, ne samo na Jadranu, već i u Jonskom moru.

2. **Premović, M.** (2019), Ulcinjani u kreditnoj trgovini Dubrovnika u drugoj polovici XIV. stoljeća. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 61: 179–224. ISSN: 1330-0474 (AHCI, Q2). U radu se prikazuje kreditna trgovina Ulcinjana u Dubrovniku u drugoj polovini XIV veka. Istraživanje je zasnovano na analizi građe iz Državnog arhiva u Dubrovniku (ser. 26 *Diversa Notariae*, ser. 35 *Diversa Cancellariae* i ser. 36 *Debita Notariae*) i relevantnoj istorijskoj literaturi. Državni Arhiv u Dubrovniku predstavlja najbolju i najpouzdaniju polazišnu tačku za proučavanje prošlosti Crne Gore u XIV i XV veku. Kolega Premović je trenutno jedini istoričar iz Crne Gore koji gotovo sve svoje radove bazira na neobjavljenoj ili objavljenoj dubrovačkoj građi. Pretraga autora bila je izuzetno naporna u pregledu velikog broja izdanja u beležničkim srednjovekovnim knjigama. U pomenutim arhivskim serijama razbacani su brojni sitniji ili krupniji podaci kojima se mogu osvetliti raznoliki aspekti političkog, ekonomskog i društvenog života komune Ulcinj, koja je s Dubrovnikom u tom periodu bila u intezivnom kontaktu. U prvom delu članka obrađeni su politički odnosi između Ulcinja i Dubrovnika. Osim političkih, sagetan je i uticaj zdravstvenih prilika na razvoj i obim kreditne trgovine. Premović je pažljivo birao arhivska dokumenta koja se odnose uglavnom na kreditne transakcije između Ulcinjana i Dubrovčana, a njihovih sporazumi potpisani su u gradu Sv. Vlaha pred lokalnim sudijama i svedocima. Ulcinjsko-dubrovačke trgovačke veze realizuju se prvenstveno kroz robno-novčanu razmenu, pri čemu sve veći značaj dobija kreditna trgovina, zbog širenja poslova i potrebe za sve većim novčanim izdacima. Tragom spomenutih dokumenata prezentovao je trgovačku karijeru najvažnijih ulcinjskih porodica i aktivnost pojedinih trgovaca. Ovi preduzetnici su često dolazili u Dubrovnik gde su se zaduživali kod poznatih dubrovačkih kreditora uzimajući u zajam proizvode koje bi potom plasirali na zetsko tržište, obavezujući se da će do određenog roka celokupan dug isplatiti u gotovom novcu. Trgovci koji su dolazili u grad prvi put ili nisu bili dovoljno poznati dobijali su kredit na osnovu garancija jemca, davanja zaloga i garancije prokuratora. Ugovorena kazna u slučaju da se zajam ne vrati u predviđenom roku često je primenjivana, ona se nalazila kao dodatna klauzula u ugovoru i iznosila je 20%. Dubrovačko davanje kredita bilo je orjentisano vlastitoj materijalnoj dobiti i prosperitetu u budućnosti. Ulcinjane su takođe privlačili dobit i napredak. Odnosi poverenja razvijali su se vremenom, mnogogodišnjim poslovanjem između istih osoba. Na taj način stvarala se stabilnost trgovačkih odnosa između Ulcinja i Dubrovnika.

3. **Premović, M.** (2016), Povelja Đurđa II Stracimirovića Balšića Dubrovčanima od 27. januara 1386. godine. *Stari srpski arhiv*, 15: 177–189. ISSN: 1451–3072 (Q5). U radu se donosi kritičko izdanje i prevod povelje Đurđa II Stracimirovića Balšića Dubrovčanima. Data je diplomatska analiza, objašnjavaju se topografski i prosopografski podaci, prikazane su i najvažnije osobenosti dokumenta. Analizirana povelja je sačuvana u originalu i čuva se u Državnom arhivu u Dubrovniku. U spoljnoj politici Dubrovčani su se držali načela da prilikom stupanja novog vladara ili oblasnog gospodara na presto traže potvrdu starih povlastica. Nekoliko meseci posle stupanja na vlast novog zetskog gospodara dubrovački pokliseri Simun Bona i Jakov Gondola posetili su ga pod Skadrom. Donete su mu skupocene tkanine u vrednosti od 500 perpera. Tkanine su usklađene sa potrebama Đurđa II, interesima i sklonostima. Ovako vredan poklon izuzetno je važan za razumevanje neverbalnog načina diplomatske dubrovačke komunikacije, poklon je i zapravo polisemantički simbol. Poslanstvo je lepo primljeno, a diplomatska misija je završena uspešno. Đurađ II izdao je povelju Dubrovčanima, 27. januara 1386., kojom je potvrđeno prijateljstvo, određen pravni položaj

trgovaca i darovane su nove trgovačke slobode. Najvažnije odredbe u povelji bile su: dubrovački trgovci zaštićeni su od pljačke i nezakonitih nameta, Đurađevići podanici neće prisvajati robu s dubrovačkih lađa koje pretrpe brodolom uz zetsku obalu, iz vladarove riznice biće nadoknađena šteta i ukinuti su svi trgovi soli koji su uvedeni posle 1355. godine. Poveljom je osnaženo prijateljstvo, darovana je sloboda kretanja, zaštita trgovine i nepovredivost imovine. U zapisivanju ovog pravnog čina prisustvovala su tri svedoka: protovestijar Filip, Nikola vojvoda i Mladen Ilijić. Povelju je pisao „logofet Butko“⁶. Povelja je veoma dragocen izvor u rekonstrukciji privrednih zbivanja na južnom Jadranu krajem XIV veka. Ovakvi radovi otvaraju perspektive za dalja istraživanja na raznim poljima medijevistike, a naročito diplomatike i drugih pomoćnih istorijskih nauka.

Dr Marijan Premović od početka svoje univerzitetske karijere predan je naučno-istraživačkom radu i izuzetno je plodan naučni radnik. Tokom svoje docenture radio je na svom stručnom i naučnom usavršavanju stasajući tako u izuzetno vrednog člana crnogorske univerzitetske zajednice. Objavio je više radova u međunarodno verifikovanim časopisima koji se nalaze u kategorijama Q1–Q4 i njima obogatio crnogorsku i svetsku istoriografiju. U nizu tekstova objavljenih u međunarodnim i nacionalnim časopisima, inostranim i domaćim zbornicima sa naučnih skupova, pokazao je svoje istorijsko znanje o modernim metodološkim principima.

Na osnovu detaljno proučenog naučno-istraživačkog rada kandidata zaključujemo da je kolega Premović izuzetno produktivan. Brojem radova i poena višestruko premašuje formalne zahteve i uslove za izbor u zvanje vanrednog profesora. Za to ga preporučuje i visok nivo i kvalitet objavljenih radova, zbog kojih je priznat na međunarodnom polju istraživača srednjovekovne istorije.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOST (Rezime rezultata pedagoškog rada, sa naglašenim rezultatima iz zvaničnih studentskih anketa, ocjene pristupnog predavanja, ocjene inauguracionog predavanja)

Uporedo sa naučno-istraživačkim radom, dr Premović je posvećen i veoma kompetentan nastavnik na Studijskom programu za istoriju. U dosadašnjem pedagoškom radu odlikuje ga ozbiljnost u pristupu, savesnost i kompetentnost u svim domenima nastavnog procesa. Tokom realizacije nastave karakteriše ga detaljna priprema, stalno inoviranje znanja najnovijom svetskom literaturom i nastojanje da nastave jedinice budu jasno i zanimljivo prezentovane uz pomoć savremene tehnologije. Njegova predavanja metodički su usmerena na upućivanje studenata na samostalni i timski rad, njihovo vođenje u izradi seminarskih radova i drugih obaveza predviđenih nastavnim planom i programom. Uveo je nove metode u procesu izvođenja nastave, koje su potpuno usklađene sa bolonjskim sistemom studiranja. U docentskom periodu bio je angažovan na više predmeta na osnovnim studijama Filozofskog fakulteta u Nikšiću. Pored izbornih predmeta (*Istorija Balkana u srednjem vijeku I, Istorija Balkana u srednjem vijeku II, Opšta istorija srednjeg vijeka, Istorija Vizantije*), od školske 2015. godine držao je nastavu iz *Opšte istorije starog vijeka I (Stari istok) i Opšte istorije starog vijeka II (Grčka i Rim)*. Od akademske 2017/18. godine izvodio je nastavu iz *Istorijskog praktikuma I i Istorijskog praktikuma II*. U akreditacionom ciklusu Studijskog programa 2017. godine autor je bio svih navedenih nastavnih predmeta na osnovnim studijama Istorije. Od ljetnjeg semestra 2018/19., i tokom ove akademske 2019/20., drži predavanja kao gostujući profesor na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Tuzli, iz predmeta: *Historija jugoistočne Evrope u srednjem vijeku I i Historija jugoistočne Evrope u srednjem vijeku II*. U zimskom semestru 2019/20. godine izvodio je nastavu na doktorskim studijama za Crnogorski jezik i južnoslovensku književnost, na Filološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore, iz predmeta *Rodne i ženske studije*.

Bio je mentor za četiri diplomatska rada i član komisija za više od deset diplomskih radova. Mentor je u izradi jednog master rada: *Herceg-novi u srednjem vijeku (1382–1482)*. Predsednik je komisije za ocenu podobnosti teme i kandidata jednog magistarskog rada na Filozofskom fakultetu u Tuzli. U docentskom periodu pokazao je veoma korektan i kolegijalan odnos u radu sa studentima. Pružao im je potrebnu pomoć u svim fazama izrade prezentacija domaćih zadataka i završnih radova. Naročito treba istaknuti njegov dobar metodički pristup u radu sa studentima prve godine, kojima olakšava privikavanje na novi način obrazovanja. U pristupu nastavi trudi se da uključi sve studente u radu na času, da razvijaju kritičko i samostalno mišljenje, kroz razgovor i timski rad na unapred zadate teme. Zbog svega toga ostvario je veoma dobar kontakt sa

studentima i izuzetno dobro je prihvaćen. U studentskim evaluacijama doc. Premović je u prethodnom petogodišnjem periodu dobijao veoma visoke ocene, čiji srednji prosek iznosi 4.30, što pokazuje da aktivno radi na poboljšanju nastavnog procesa u celini.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD	29	32	61	60.9	118.94	179.84
3. PEDAGOŠKI RAD	2	9	11	10	17	27
4. STRUČNI RAD	12	16	28	14.7	73.5	88.2
UKUPNO	43	57	100	85.6	209.44	295.04

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

(Jasan zaključak o ispunjenosti uslova za izbor u odgovarajuće zvanje i mišljenje, saglasno Mjerilima za izbor u zvanje)

U zaključku mogu da konstatujem da je dr Marijan Premović, posle izbora u zvanje docenta ostvario izuzetne naučno-istraživačke i značajne pedagoške rezultate, kao i da je višestruko zadovoljio svaki od izbornih uslova. Svojim odnosom prema nauci i nastavi pokazao se kao vredan, veoma kompetentan i studiozan naučni istraživač. On je osavremenio, obogatio i osvežio nastavu na Studijskom programu za istoriju. U naučnom radu ističemo šest objavljenih naučnih radova, u eminentnim svetskim časopisima koji su indeksirani u SSCI i AHCI listi, koji se nalaze u kategoriji **Q1–Q4** i ima **69 poena**. Time je kolega Premović višestruko ispunio uslove za izbor u veće zvanje i pružio izuzetan doprinos razvoju međunarodne srednjovekovne istoriografije, a na šta je posebno ukazano i u izveštaju. U periodu docenture za ukupnu naučno-istraživačku delatnost ostvario je **118.94 poena**, čime je uveliko premašio kvantitativni broj bodova. Na osnovu priložene i detaljno analizirane dokumentacije, konstatujem da **doc. dr Marijan Premović** ispunjava više od potrebnog minimuma obaveznih i izbornih uslova propisanih Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima za izbor u akademska i naučna zvanja za izbor u zvanje **vanrednog profesora za užu naučnu oblast Istorija srednjeg vijeka** na Studijskom programu za istoriju Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore. Predlog podržavam sa izuzetnom čašću i zadovoljstvom, izborom doc. Premovića u zvanje vanrednog profesora Fakultet dobija izuzetno talentovanog naučnika i savesnog nastavnika, kakvim se mogu pohvaliti samo najbolje Katedre za srednjovekovnu istoriju.

RECENZENT

Prof. dr Andrija Veselinović, redovni profesor
Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu

IZVEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore, od 12. 03. 2020. godine, imenovan sam za člana Komisije za razmatranje konkursnog materijala i pisanje izveštaja za izbor u akademsko zvanje za oblast: *Istorija srednjeg vijeka*, na Filozofskom fakultetu, Studijski program za istoriju. Pošto sam se temeljito upoznao sa priloženom dokumentacijom, ističem da se na konkurs prijavio samo jedan kandidat dr Marijan Premović, docent na Filozofskom fakultetu u Nikšiću. Čast mi je i izuzetno naučno zadovoljstvo da podnesem sljedeći izveštaj.

Doc. dr Marijan Premović rođen je 04. 05. 1983. godine u Beranama, gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju (društveno jezički smjer). Osnovne studije istorije završio je na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Nišu 2006. godine. Iste godine upisao je postdiplomske studije na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Istočnom Sarajevu, pod mentorstvom prof. dr Andrije Veselinovića

kao gostujućeg profesora. Zvanje magistra istorijskih nauka stekao je 10. 06. 2010. godine, odbranivši uspješno magistarski rad pod nazivom *Župa Budimlja u srednjem veku*. Doktorsku disertaciju *Srednje i Donje Polimlje i Gornje Podrinje u srednjem veku* (mentor prof. dr Andrija Veselinović) odbranio je 18. 07. 2013. godine, na Odeljenju za istoriju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu. Doktorski rad je stručno visoko vrijednovan i ocijenjen najvišom ocjenom. Na Filozofskom fakultetu u Nikšiću od septembra 2011. godine, zapošljen je kao saradnik u nastavi. Krajem juna 2015. godine Senat Univerziteta Crne Gore izabrao ga je u zvanje docenta na predmetima: *Opšta istorija srednjeg vijeka I i II, Istorija Balkana u srednjem vijeku I i II*.

Sa zadovoljstvom ističem na činjenice da je riječ o diplomiranom profesoru istorije, magistru i doktoru istorijskih nauka čija je uža naučna oblast *Istorija srednjeg vijeka*. Na osnovu uvida u dokumentaciju potvrđujem da je dr Marijan Premović proveo u izbornom zvanju docenta pet godina i ispunjava sve predviđene uslove u pogledu stepena obrazovanja, koji su definisani Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima za izbor u akademska i naučna zvanja za odabir u veće akademsko zvanje vanrednog profesora.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG (UMJETNIČKOG) RADA (Rezime recezenta o naučnoistraživačkom (umjetničkom) radu kandidata na osnovu priloženih referenci sa izborom i tri naučnoistraživačka rada (umjetnička djela) za koja recezent smatra da predstavljaju najznačajniji doprinos kandidata u izvještajnom periodu, saglasno Mjerilima za izbor)

Doc. dr Marijan Premović predstavlja danas jednog od najznačajnijih predstavnika mlađe generacije istoričara koja istražuje, piše i objavljuje u crnogorskoj istorijskoj nauci. Od svog izbora u zvanje docenta (jun, 2015. godine) ostvario je izuzetno značajne naučne pomake, u kojima se potvrdio kao naš vodeći istraživač srednjovjekovne istorije. On se profilisao i u filologu koji posjeduje veoma dobro znanje latinskog i staroslovenskog jezika.

Kolega Premović tokom docenture bio je izuzetno angažovan u naučno-istraživačkom radu, što je za rezultat imalo: jednu naučnu monografiju od nacionalnog značaja, dva rada indeksirana na WoS listama (rangirani u kategoriji Q1), dva rada upisana na AHCI listi (nalaze se u kategoriji Q2), jedan rad klasifikovan na listi AHCI (kategorija Q3), jedan rad indeksiran na AHCI listi (kategorija Q4), šest radova u međunarodnim časopisima (kategorija Q5), osam radova u časopisima nacionalnog značaja (kategorija Q6), jedno predavanje po pozivu i pet radova na međunarodnim naučnim skupovima, dva rada na domaćim istorijskim skupovima, dva rada koja su štampana u izvodu sa međunarodnih naučnih skupova i jedno štampano saopštenje u izvodu sa nacionalnog skupa. Dr Premović je izvanredno spreman, iskusen i veoma plodan istraživač. Sve njegove radove odlikuje dobro poznavanje srednjovjekovnih dokumenata iz Državnog arhiva u Dubrovniku, historiografske, pravne i sociološke literature. To se posebno odnosi na članke koji obrađuju političke prilike, diplomatiju, privredu, naselja i stanovništvo. Svoje radove je plasirao u različite i veoma prestižne časopise, koji su indeksirani u SSCI i AHCI listi i zbornicima.

Dr Marijan Premović je član Uredništva u svjetskim vodećim časopisima: *Acta Histriae* (SSCI, AHCI, SCOPUS) i *Annales, Series Historia et Sociologia* (AHCI, SCOPUS), koji se nalaze u prvih 25% časopisa po Scopusovom rangiranju (Q1). Član je Uredništva i u sljedećim časopisima: *Journal of Oral History, Historian's View - International Journal of Historians View, Sosyal Bilimler Dergisi (ASOBID), The Legends - Journal of European History Studies, Studies of the Ottoman Domain i Glasnik Bihora*. Valja zabilježiti da je član uredništva u međunarodnoj izdavačkoj kući *Livre de Lyon* u Francuskoj. On je, takođe član naučnog komiteta Ubtas, najpoznatije akademske asocijacije istoričara koja organizuje simpozijume o istoriji Balkana u doba Osmanskog carstva. Kandidat se ističe i svojim radom u naučnim projektima, koji su od izuzetnog značaja za razvoj naučne oblasti kojom se bavi. Tu prije svega mislimo na njegovo učešće u radu nacionalnog naučnoistraživačkog projekta: *Crnogorsko Polimlje u srednjem vijeku* (rukovodilac prof. dr Božidar Šekularac). Aktivno učestvuje u radu na projektima Crnogorske akademije nauka i umjetnosti: *Turski (Osmanski) izvori za istoriju Crne Gore* (rukovodilac: akademik prof. dr Šerbo Rastoder), *Crna Gora u dubrovačkim izvorima* (rukovodilac: akademik prof. dr Đorđe Borozan) i *Leksikon diplomatije Crne Gore* (rukovodilac: akademik Đorđe Borozan). Izuzetno je angažovan i u organizaciji međunarodnih naučnih skupova. Izdvojićemo nekoliko: *IV International Symposium on Multidisciplinary Studies (ISMS)*, 27–28. April 2018., Paris, France; *IV International Symposium on*

new trends in Social Science, 6–7. July 2018., Tallin, Estonia; *Erasmus International Academic Research*, 5–6. April 2019., Izmir, Turkey; *7th International Symposium on Balkan History Studies Migrations to and from Balkans (from Ottoman Empire to Republic of Turkey)*, 18–21. September 2019., Edirne/Turkey. Takođe je član Odbora za istoriju u Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti. Njegovi radovi su zasnovani na velikim i važnim serijama arhivske građe iz Državnog arhiva u Dubrovniku (*Reformationes, Diversa Cancellarie, Debita Notaria, Diversa Notarie, Lamenta de foris, Lettere e commissioni - Lettere di Levante*) i sasvim se podudaraju sa načelima savremene svjetske istorijske nauke.

U naučnoistraživačkom radu bavi se aspektima političke, privredne, društvene i kulturne istorije srednjovjekovnog Mediterana. Poseban aspekt radova predstavlja komentarisanje i tipološka analiza diplomatske građe iz arhiva u Dubrovniku, na osnovu koje sagledava privredni kontekst zetsko-dubrovačkih odnosa u XIV i XV vijeku. Među takvim radovima spada članak:

1. Premović, M. (2018). Trgovački odnosi Zete i Dubrovnika od 1385. do 1403. godine. *Acta Histriae*, 3: 873–898. ISSN: 1318–0185 (SSCI, AHCI – Q1). U ovom članku doc. Premović analizira trgovačke odnose Zete i Dubrovnika, u doba vladavine zetskog gospodara Đurda II Stracimirovića Balšića, počev od njegovog dolaska na vlast 1385. do njegove smrti 1403. godine. Kao najvažniji izvor za prikazivanje trgovačkih veza koristio je građu iz arhiva u Dubrovniku. Privredni razvoj Dubrovnika posljednjih decenija XIV i tokom prvih godina XV vijeka privlačio je stanovnike sa crnogorskog primorja, i to uglavnom iz Ulcinja i Bara. Kotor nije bio u sastavu teritorije Đurda II, zato i nije predmet obrađivanja. Trgovački promet odvijao se kopnenim i pomorskim putem. Struktura robne razmjene bila je sljedeća: iz Dubrovnika izvoženo je žito, sol, tkanine i građevinski materijal, a iz Zete izvoženo je drvo, maslo (ulje) i riba. Na osnovu dokumenata, prikazan je obim i vrijednost kreditnog zaduživanja stanovnika iz Zete i stvaranje trgovačkih društava. Jedan manji broj zetskih trgovaca stekao je trgovinom uspjeh i bogatstvo u poslovanju, pa su po predviđenim uslovima stekli dubrovačko građanstvo. Trgovačke odnose karakterišu dosta dobre veze, ali dolazilo je do manjih prekida u trgovini zbog ratnih sukoba na zetskom području, epidemija kuge, uzimanja carine i napada na dubrovačke trgovce, posebno u godinama 1395., 1396., 1397. i 1403. godine. Ovaj članak donosi saznanja i to na osnovu izvora koji do sada nijesu uzimani u obzir.

2. Šekularac, B., Premović, M. (2017). Crnogorsko Polimlje u srednjem vijeku, 304 str. ISBN: 978–86–303–2045–3. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica (M3). Pojam *Crnogorsko Polimlje u srednjem vijeku* u ovoj monografiji odgovara prostoru srednjovjekovnih župa: Plav, Budimlja, Lim i Ljubovida. Knjiga hronološki obuhvata period od dolaska Slovena na Balkansko poluostrvo do pada te oblasti pod osmansku vlast i isteka XV vijeka. U istoriografiji je ovaj prostor prvi put obrađen teritorijalno, kulturno i duhovno, kao dio današnje Crne Gore. Srednjovjekovno stanovništvo na ovom prostoru imalo je povoljne prirodne uslove za život: pogodan reljef, zaklonjenost od vjetrova, umjerenokontinentalnu klimu, obradivo zemljište, gustu hidrografsku mrežu, dobru povezanost puteva, bogatstvo rudama, šumovitost, obilje vlage i prostrane planinske pašnjake. Od Plava do Brodareva, sa obje strane Lima, zatim tokovima rijeke Ljubovide i Bistrice, sačuvane su hrisovulje koje potvrđuju da su se tu prostirala sela i imanja crkava i manastira. Dragocjene podatke o naseljima i stanovništvu ove oblasti pružaju osmanski defteri: iz 1455., 1468/69., 1475/77., 1477/8., 1485. i 1489. godine. Podaci iz ovih popisa znatno su popunili nedostatak izvora za rekonstrukciju naselja i naseljenosti u predturskom razdoblju srednjeg vijeka. Polimlje kao baštinska oblast Nemanjića bilo je veoma važno za tu dinastiju i imalo je posebno mjesto u državi. Ovaj dio Polimlja pao je pod osmansku vlast 1455. godine. Pored osnovnih djelatnosti (zemljoradnje, stočarstva, trgovine i rudarstva), stanovništvo na ovom prostoru se bavilo i drugim zanimanjima. Razvijeni su bili sljedeći zanati: kovački, sedlarski, grnčarski, drvodeljski, kožuharski i sl. Zahvaljujući povoljnom geografskom i strateškom položaju, putna mreža na ovom prostoru bila je dobro razvijena. O naseljenosti ovog područja svjedoče nam i ostaci materijalne kulture: Grad u Plavu, Bihor grad, Šudikovski kamen, Jerinjin grad, Gradac, Zlatni zapon i Samograd. Ovo područje bilo je dobro premreženo crkvenom organizacijom, a to nam potvrđuju brojni manastiri i crkve među kojima izdvajamo: Đurđeve stupove, Šudikova, Uroševica, Kaludra – Čelije, Budimlja, Namastir, sv. Janja u Lubnicama, sv. Petar i Pavle, Nikoljac, sv. Jovan u Zatonu,

Voljevac i Sokolac. Svaki od ovih crkvenih objekata prikazan je kroz istoriju, i data je njihova detaljna arhitektura. Pismenost kao značajan segment kulture i obrazovanja očituje se preko pisanih spomenika, arheoloških i lingvističkih fakata, ali i sakralnih objekata, kao najpostojanijeg svjedoka vremena u kojima su nastajali. Ovo djelo je znatno unaprijedilo crnogorsku historiografiju, znalackom upotrebom izvora, literature i primjenom naučne metodologije. Monografija je imala izuzetno pozitivan odjek u naučnim i stručnim krugovima, jer pruža obilje novih saznanja: o životu, radu, naseljima, stanovništvu, političkim prilikama i privredi na prostoru Gornjeg i Srednjeg Polimlja.

3. Premović, M. (2017). Pismo Stracimira i Đurada Balšića Dubrovčanima o zlatnom pojasu. *Stari srpski arhiv*, 16: 85–93. ISSN: 1451–3072 (Q5). U ovom radu predstavljeno je kritičko izdanje, prevod, opis diplomatskih osobina, prosopografska i terminološka objašnjenja pisma Stracimira i Đurda I Dubrovniku krajem juna 1368. godine. U ratovanju sa Karlom Topijom, negdje u proljeće ili ljeto 1364., Đurde Balšić pao je u zarobljeništvo. Nakon dugih pregovora uz posredovanje dubrovačkih poklisara, oslobođen je u prvoj polovini 1366. godine. Za njegov otkup najstariji brat Stracimir morao je dati veliku svotu novca. Na osnovu istorijskih dešavanja doc. Premović sa svojom zavidnom naučnom obaviještenošću i intelektualnom sposobnošću zaključuje da je Stracimir u periodu 1364–1366. godine dao skupocjeni zlatni pojas u zalag dubrovačkom trgovcu i kreditoru Renaldu, da bi došao do novca i oslobodio svog brata. Kada su se poboljšale materijalne mogućnosti i trgovina u Zeti, Stracimir i Đurađ izmirili su svoje obaveze prema kreditoru. Oni obavještavaju Dubrovčane u junu 1368. da se kod njihovog trgovca i kreditora Renalda nalazi Stracimirov zlatni pojas. Zbog toga su poslali svog čovjeka Dmitra Dabretića iz Ulcinja da podigne založeni zlatni pojas. Krajem juna 1368. godine on je boravio u gradu Sv. Vlahu kao poslanik braće Balšića, da bi podigao pojas od Renalda. Na kraju pisma oni mole Dubrovčane da ispoštuju njihovog čovjeka i da su obaveze prema kreditoru bile izmirene. Kolega Premović prvi je u crnogorskoj historiografiji objavio ovo pismo u cjelini i donio nove utemeljene podatke, vezane za srednjovjekovnu crnogorsku dinastiju Balšića.

Na osnovu pažljive analize objavljenih naučnih radova i istraživačkih projekata u kojima je do sada kandidat učestvovao, možemo konstatovati da se pokazao kao izuzetno plodan i zapažen stručnjak, historiografski obaviješten, talentovan da pravilno identifikuje i analizira istorijske procese. Njegov briljantan stil pisanja izdvaja ga iz mlade generacije istoričara u Crnoj Gori. Broj radova koje je objavio u naučnim časopisima je impresivan. Svoje članke objavljivao je u vodećim i najuticajnijim svjetskim časopisima koji su indeksirani u kategorijama Q1–Q4, vodećim međunarodnim i nacionalnim časopisima, učestvovao je sa saopštenjima na međunarodnim i nacionalnim skupovima. Njegovi radovi spadaju među najznačajnija ostvarenja crnogorske srednjovjekovne historiografije u posljednjih deset godina.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI (Rezime rezultata pedagoškog rada, sa naglašenim rezultatima iz zvaničnih studentskih anketa, ocjene pristupnog predavanja, ocjene inauguracionog predavanja)

Doc. dr Marijan Premović je dosadašnju pedagošku karijeru, dugu oko desetak godina, proveo na Studijskom programu za istoriju. Tokom docenture držao je nastavu na predmetima: *Istorija Balkana u srednjem vijeku I i II*, *Opšta istorija srednjeg vijeka I i II*, *Opšta istorija starog vijeka I i II*, *Istorijski praktikum I i II*. Tokom akademske 2018/19. (ljetnji semestar) i tokom 2019/20. drži predavanja kao gostujući profesor na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Tuzli, iz predmeta: *Historija jugoistočne Evrope u srednjem vijeku I i II*. Na Filološkom fakultetu, u zimskom semestru 2019/20. godine, izvodio je nastavu na doktorskim studijama za Crnogorski jezik i južnoslovensku književnost, iz predmeta *Rodne i ženske studije*. Na osnovnim studijama pri izradi diplomskih radova bio je mentor četiri puta, a pored toga i više od deset puta član komisija za odbranu završnih radova. Jedan kandidat trenutno radi master rad pod njegovim mentorstvom. Predsjednik je komisije za odobrenje teme jednog magistarskog rada na Filozofskom fakultetu u Tuzli. Oba rada su iz srednjovjekovne istorije.

U svom dosadašnjem radu kandidat je pokazao izuzetnu posvećenost u nastavnom procesu. Njegova predavanja su zasnovana na temeljnim pripremama, stalnom inoviranju znanja koje podrazumijeva uključivanje brojne relevantne literature i naučnih rezultata iz svjetske srednjovjekovne istorije, jasno i zanimljivo prezentovanje nastavnih jedinica i korišćenje savremenih

tehničkih sredstava. Nastavu zasniva na interaktivnom pristupu, birajući metode koje doprinose da se kod studenata razvije samostalno mišljenje i kritički pristup u sagledavanju izvora, zatim relevantne literature i srednjovjekovnih istorijskih procesa. Podstiče studente na aktivno učešće u nastavnom procesu, upućuje ih na samostalni i timski rad. Ima sa njima dobru akademsku komunikaciju, kontinuirano prati njihov rad, održava redovni kolegijalni i savjetodavni kontakt. Kontinuirano prati i razvija programe predmeta i unapređuje kvalitet nastave (organizuje predavanja gostujućih predavača, priprema hrestomatije, tekstove, priručni materijal itd.). Pomaže studentima na konsultacijama da prevaziđu probleme, ukoliko postoje, u sagledavanju srednjovjekovnih procesa, zatim starih jezika latinskog i staroslovenskog. Kolega Premović spada kategoriju savremenih profesora koji su uvijek otvoreni za dijalog, da daju stručne savjete studentima, magistrandima i doktorantima. On sa razlogom slovi na Studijskom programu za istoriju kao izuzetno pristupačan nastavnik koji je uvijek spreman da pomogne studentima. Zato su njegove pedagoške aktivnosti u prethodnih pet godina studenti ocijenili sa visokim ocjenama.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD	29	32	61	60.9	118.94	179.84
3. PEDAGOŠKI RAD	2	9	11	10	17	27
4. STRUČNI RAD	12	16	28	14.7	73.5	88.2
UKUPNO	43	57	100	85.6	209.44	295.04

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

(Jasan zaključak o ispunjenosti uslova za izbor u odgovarajuće zvanje i mišljenje, saglasno Mjerilima za izbor u zvanje)

Na osnovu detaljne analize konkursnog materijala, kao i na osnovu ličnih saznanja, sa zadovoljstvom konstatujem da je doc. dr Marijan Premović pokazao izuzetno visok nivo kompetentnosti i produktivnosti u svom naučno-istraživačkom i pedagoškom radu. On je danas jedan od naših najboljih mladih istoričara, a stekao je i zavidnu reputaciju u inostranstvu o čemu najbolje svjedoče njegovi radovi publikovani u vodećim časopisima i prestižnim tematskim zbornicima. Riječ o izuzetno vrijednom istoričaru koji samoujerenom vladu istorijskom metodologijom i u velikoj mjeri obogatio je crnogorsku srednjovjekovnu historiografiju, kao i dao važan doprinos za njeno uvažavanje i u svjetskoj historiografiji. U izbornom zvanju docenta objavio je šest radova (pet samostalnih članaka i jedan na kome je prvi autor) u renomiranim časopisima, koji se nalaze u kategorijama: Q1 (dva rada), Q2 (dva rada), Q3 (jedan rad) i Q4 (jedan rad). Naučno-istraživački rezultati u ovim časopisima (SSCI i AHCI), koji se nalaze u citatnim bazama **Q1–Q4, iznose 69 bodova**. Sagledavajući uslove i kriterijume za izbor u akademska zvanja od 2019. godine, koje je Savjet za visoko obrazovanje donio, za oblast društvenih i humanističkih nauka (član 7, odredba B), ističem da je kandidat ostvario višestruko veći broj od potrebnih bodova za izbor u veće zvanje. Takođe, ukupan broj bodova iz naučno-istraživačke djelatnosti iznosi **118.94 poena** i kumulativno više puta prevazilazi potrebni broj koji je propisan navedenim uslovima za izbor u zvanje vanrednog profesora.

Na osnovu Zakona o visokom obrazovanju, Statuta Univerziteta Crne Gore i Mjerila za izbor u akademska i naučna zvanja, nespornog naučnog doprinosa u prethodnih pet godina, akademskih aktivnosti, odličnog kvaliteta naučnih rezultata i pedagoškog rada, imam posebnu čast i zadovoljstvo da predložim Vijeću Filozofskog fakulteta i Senatu Univerziteta Crne da izabere **doc. dr Marijana Premovića** u zvanje **vanrednog profesora** za užu naučnu oblast **Istorija srednjeg vijeka**.

RECENZENT

Dr Božidar Šekularac, naučni savjetnik,
u penziji, Istarskog instituta Crne Gore,
redovni profesor Filozofskog fakulteta u Nikšiću

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore, od 12. marta 2020. godine, izabran sam za člana Komisije za razmatranje konkursnog materijala i pisanje izvještaja za izbor u akademsko zvanje za oblast: *Istorija srednjeg vijeka*, na Studijskom programu za istoriju Filozofskog fakulteta u Nikšiću. Na konkurs, koji je objavljen u dnevnom listu „Pobjeda“, od 23. decembra 2019. godine, prijavio se jedan kandidat: dr Marijan Premović, docent na Studijskom programu za istoriju koji drži predavanja na grupi predmeta za koju konkurirše.

Doc. Premović predstavlja jednog od najznačajnijih predstavnika mlađe generacije istoričara koja danas istražuje u arhivima, piše i objavljuje u crnogorskoj i svjetskoj historiografiji. Rođen je 4. maja 1983. u Beranama. U mjestu rođenja završio je osnovnu školu i gimnaziju. Studije istorije na Filozofskom fakultetu u Nišu okončao je 2006. godine. Magistarske studije na Katedri za istoriju srednjeg vijeka Filozofskog fakulteta u Istočnom Sarajevu upisao je novembra 2006. godine, sa uspjehom ih priveo kraju juna 2010. godine. Magistarski rad „Župa Budimlja u srednjem vijeku“ naučno je visoko ocijenjen od strane eminentne komisije: akademik prof. dr Rade Mihaljević, prof. dr Nenad Lemajić i mentor prof. dr Andrija Veselinović. Doktorirao je 18. jula 2013. godine na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu, odbranivši doktorsku disertaciju pod naslovom „Srednje i Donje Polimlje i Gornje Podrinje u srednjem veku“. Doktorska disertacija kolege Premovića dobila je pohvalne ocjene od članova komisije: prof. dr Siniše Mišića, prof. dr Srđana Rudića i mentora prof. dr Andrije Veselinovića. Na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, počev od septembra 2011. godine, zaposlen je kao saradnik u nastavi. U junu 2015. godine Senat Univerziteta Crne Gore izabrao ga je u zvanje docenta, za predmete: *Istorija Balkana u srednjem vijeku I, Istorija Balkana u srednjem vijeku II, Opšta istorija srednjeg vijeka I i Opšta istorija srednjeg vijeka II (Istorija Vizantije)*.

Dr Marijan Premović završio je osnovne studije istorije, urađena magistarska teza i doktorska disertacija su iz oblasti srednjeg vijeka. Pošto sam pažljivo proučio podnesenu dokumentaciju želim da naglasim da je kandidat proveo u spornom zvanju docenta pet godina držeći nastavu iz predmeta koji spadaju u oblast istorije srednjeg vijeka. Konstatujem da je ispunio sve izborne uslove u pogledu stepena obrazovanja za izbor u zvanje vanrednog profesora propisane Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima za izbor u akademska i naučna zvanja.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG (UMJETNIČKOG) RADA (Rezime recezenta o naučnoistraživačkom (umjetničkom) radu kandidata na osnovu priloženih referenci sa izborom i tri naučnoistraživačka rada (umjetnička djela) za koja recezent smatra da predstavljaju najznačajniji doprinos kandidata u izvještajnom periodu, saglasno Mjerilima za izbor)

Doc. dr Marijan Premović je mlad i izuzetno savjestan istraživač, sa već zavidnim naučnim iskustvom. Njegova istraživanja zasnovana su na odabranoj i dosljedno korišćenoj istorijskoj metodologiji. Svaki srednjovjekovni istorijski proces i događaj on posmatra vrlo široko i obaviješteno, uz oslanjanje na neobjavljena i objavljena arhivska dokumenta, kao i na najnovija saznanja crnogorske i svjetske nauke. Od posljednjeg izbora u zvanje docenta, iz bibliografije dr Premovića, na prvom mjestu treba istaći naučnu monografiju *Crnogorsko Polimlje u srednjem vijeku* u izdanju Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva (2017. godina). Ova temeljna studija dobila je pozitivne recenzije inostranih medijevalista i imala je pozitivan odjek u kulturnim krugovima. Osim navedene knjige publikovao je šest izuzetno značajnih radova iz srednjovjekovne istorije, u svjetskim prestižnim časopisima koji su indeksirani u SSCI i AHCI listi. Dva rada objavio je renomiranim časopisima *Acta Histriae* i *Annales, Series Historia et Sociologia* (kategorija Q1), dva naučna članka objavio je u časopisu *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* (kategorija Q2) i jedan rad u časopisu *Bulleten* (kategorija Q3) turskog istorijskog društva. Takođe, objavio je jedan rad u časopisu *Parergon: Journal of the Australian and New Zealand Association for Medieval and Early Modern Studie* (kategorija Q4), koji je specijalizovan za srednjovjekovnu istoriju. Osim toga, objavio je četrnaest članaka u

međunarodnim i nacionalnim naučnim publikacijama, a svoja saopštenja je predstavio na osam međunarodnih i dva nacionalna naučna skupa.

Visoki kvalitet naučnog rada dr Premovića znatno je potvrđen izborom u stručna tijela i odbore naučnih organizacija. U Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti član je Odbora za istoriju. Tokom petogodišnje docenture bio je angažovan na nekoliko domaćih i međunarodnih naučnih projekata. To su projekti: *Crnogorsko Polimlje u srednjem vijeku* (nosilac: Univerzitet Crne Gore – Filozofski fakultet, 1. 4. 2012–30. 11. 2015.), *Turski (Osmanski) izvori za istoriju Crne Gore* (CANU, 2015–2018.), *Crna Gora u Dubrovačkim izvorima* (CANU, 2015–), *Leksikon diplomatije Crne Gore* (CANU, 2019–2020.). Počevši od 2019. godine, angažovan je u dva međunarodna projekta COST ACTION: *Islamic Legacy: Narratives East, West, South, North of the Mediterranean (1350–1750.)* (2018–2023.) i *People in Motion: Entangled Histories of Displacement across the Mediterranean (1492–1923.)* (2018–2023.). Učestvovao je u radu više međunarodnih i domaćih naučnih konferencija i skupova, u kojima je svojim referatima ostvario zapažene naučne rezultate. Ovdje izdvajamo najvažnije: 1) Crna Gora i Osmansko Carstvo. Iskustvo međudržavnih odnosa (23. i 24. novembar 2015., Podgorica), 2) IV International Symposium on Balkan History Studies (1–5. June 2016., Sarajevo, Bosnia and Herzegovina), 3) V. International Symposium on Balkan history Studies: Economy of Balkans and daily life in the Ottoman Empire era (27. September–1. October 2017., Bled/Slovenija), 4) VII Uluslararası Eğitim ve Sosyal Bilimler Akademik Çalışmalar (15 Kasım–17 Kasım, 2019., Ankara/Turkey). Kolega Premović je član Uredništva u dva vrhunska međunarodna naučna časopisa, koji se nalaze u kategoriji Q1, *Acta Histriae* i *Annales, Series Historia et Sociologia*. U uredničkim odborima je još nekoliko inostranih časopisa: *Journal of Oral History, Historian's View-International Journal of Historians View, Sosyal Bilimler Dergisi (ASOBİD), The Legends-Journal of European History Studies, Studies of the Ottoman Domain*. Takođe, učestvuje u radu Uredništva domaćeg časopisa *Glasnik Bihora*. Član je međunarodnog naučnog komiteta *Ubtas* i francuske izdavačke kuće *Livre de Lyon*.

Bibliografija radova pokazuje da se dr Premović bavi širokim spektrom tema srednjovjekovne istorije Mediterana: političke prilike, diplomatija, ostaci materijalne kulture, kritičko objavljivanje povelja i pisama iz dubrovačkog arhiva, demografija i privreda. Rezultate svog istraživanja, zasnovanog na izvorima i relevantnoj istoriografskoj literaturi, izlaže u koncepciji koja u cjelosti odgovara savremenim zahtjevima svjetske naučne historiografije. Osnovna karakteristika njegovog naučnog rada jeste veoma precizan i pedantan rad sa izvorima, poznavanje crnogorske i svjetske literature, a u njegovom pisanju nema propusta i praznina. Zbog toga su njegovi zaključci pouzdani i za nauku relevantni. U tom pogledu posebno ističemo članak o zetsko-dubrovačkim vezama, koji ćemo prikazati kao prvi, gdje je autor pokazao smisao za preciznu analizu političkih odnosa.

1. Premović, M. (2018). Politički odnosi Đurađa II. Stracimirovića Balšića i Dubrovnika (1385.–1403.). *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 60: 85–117. ISSN 1330-0474 (AHCI, Q2). U radu su obrađeni politički odnosi između zetskog gospodara Đurađa II Stracimirovića Balšića i Dubrovnika, od 1385. do 1403. godine. Doc. Premović je kao materijal za istraživanje koristio neobjavljenu i objavljenu građu iz Državnog arhiva u Dubrovniku, kao i relevantnu istorijsku literaturu. Đurađ II je izdao povelju Dubrovčanima (27. januara, 1386.), u kojoj je potvrđeno prijateljstvo i darovane trgovačke slobode. Sredinom oktobra 1388. izabran je za dubrovačkog građanina, u znak zahvalnosti za pomoć što je zaustavljen osmanski napad na grad. Obrađeni su boravci porodice Balšić u Dubrovniku i razlozi njihovih posjeta. U članku se hronološkim redom obrađuju diplomatske misije dubrovačkih poslanika u Zetu i njihovi osnovni zadaci. Ciljevi poslanika bili su različiti: potvrda trgovačkih privilegija 1386., zaštita trgovine i trgovaca, liječenje zetskog gospodara i njegove porodice (1387., 1389., 1390., 1403.), posredovanje u sukobima sa bosanskim kraljem Tvrtkom I 1388. i 1389., Kotorom 1391., s porodicom Crnojević 1395., bosanskim vojvodom Sandaljem Hranićem 1398. i dr. Važno mjesto u dubrovačkim diplomatskim misijama sa Zetom zauzimali su pokloni. Najčešći poklon zetskom gospodaru bile su tkanine. Kolega Premović unosi u crnogorsku istorijsku nauku nov pogled na darove kao diplomatsku poruku, koje su bile čin neverbalne komunikacije, i izražavale su: poštovanje, povjerenje, naklonost, prijateljstvo i mir. Zetsko-dubrovačke političke odnose karakterisale su dosta dobre veze, ali je dolazilo do manjih trzavica

1396. 1397. i 1403. zbog nezakonitog uzimanja carine Đurađevih ljudi i napada na dubrovačke trgovce. Ovi nesporazumi su vrlo malo uticali na spoljnje političke odnose. Dubrovčani su ih preko svoje vješte diplomatije uspješno otklanjali, a i dobra volja s zetske strane djelovala je u zajedničkom interesu. Iz uzajamnog interesa i napora stvorili su dobre međusobne odnose.

2. **Premović, M. & Rovčanin, G.** (2018). Srednjovjekovna utvrđenja u Polimlju u XIV. i XV. stoljeću. *Annales, Series Historia et Sociologia*, 2:355–372. ISSN: 1408–5348 (AHCI, Q1). U radu su obradena srednjovjekovna utvrđenja u Polimlju u XIV i XV vijeku. Oblast Polimlje predstavlja geografsku cjelinu, koja obuhvata sliv rijeke Lima na teritorijama današnjih država Crne Gore, Srbije i Bosne i Hercegovine. Materijal za istraživanje pružila je relevantna literatura, povelje izdate bosanskom vojvodi–hercegu Stjepanu Vukčiću Kosači od aragonsko–napuljskog kralja Alfonsa V 1444., 1454. i „rimskog“ kralja Fridriha III Habzburškog 1448. godine, dokumenta iz Državnog arhiva u Dubrovniku, osmanski popisni defteri iz 1468/9., 1475/77. i 1477/78., putopisna građa iz XVI vijeka i terenska istorijsko–geografska istraživanja ovog prostora. Utvrđenja u Polimlju podijeljena su u dvije grupe. U prvu grupu spadaju: Plav, Bihor grad (Gornje Polimlje) i Vodički grad (Srednje Polimlje), koji su teritorijalno pripadali srednjovjekovnoj Srbiji. U drugu grupu spadaju utvrđenja koja su pripadala Bosni, odnosno bosanskoj porodici Kosača: Mileševac, Kovin, Oštrik, Klek, Jagat, Severin i Hrsovac. Ova druga grupa utvrđenja smještena je u Donjem i Srednjem Polimlju i nalazila se na samoj granici sa srpskom Despotovinom i oblasnim gospodarima Pavlovićima. Svojim istorijskim, funkcionalnim i tipološkim karakteristikama sastavni su dio fortifikacionog sastava odbrane oblasti Kosača. Posmatrana u cjelini, gotova sva utvrđenja na ovom prostoru pripadaju tipu brdskih utvrđenja. Većina njih ima izvanredan pregled nad dolinom Lima, ili zatvara prilaze kroz kanjone manjih rječica koje se na ovom prostoru ulivaju u Lim. U tvrđavama su bile skoncentrisane stalne vojničke posade sa zadatkom da kontrolišu i brane područje kojim dominiraju. Prikazivanje srednjovjekovnih utvrđenja je veliki i vrlo složen istraživački zadatak. Zahvaljujući saradnji istoričara i arhitekta u radu, sveobuhvatnom i multidisciplinarnom obradom, preispitani su stari i utemeljeno donošeni novi zaključci, za sljedeća pitanja u istorijskoj nauci: analiza položaja, fizička struktura, izgled, etape građenja, funkcije, kontinuitet i granica između Kosača, Despotovine i Pavlovića u Polimlju.

3. **Premović, M.** (2017). Skadar Defters 1485 as a Source for studying the historical demography and economy of the Balkans. In: Gölen, Z. & Temiyer, A. (Eds.) *Osmanlı dönemi Balkan şehirleri– Cilt 1, Ankara Turkey*, pp. 227–238. ISBN: 978–605–180–564–1 (K2). Skadarski sandžak formiran je kao samostalna upravna jedinica poslije pada skadarske tvrđave (Rozarf) 1479. godine pod osmansku vlast. Popisni defter Skadarskog sandžaka iz 1485. godine započeo je 1479., a završen između 17. februara i 18. marta 1485. godine. U upravno–teritorijalnom smislu bio je podijeljen na četiri kaze: skadarsku, podgoričku, pečku i bihorsku. Kaze su bile podijeljene na nahije, manje upravne jedinice. Prostor Skadarskog sandžaka obuhvata današnju teritoriju Albanije, Crne Gore, Srbije, Kosova i Metohije. Skadarski defter iz 1485. jedan je od najvažnijih istorijskih izvora za proučavanje istorije Balkana u drugoj polovini XV vijeka. Ovaj popis, koji je nastao neposredno poslije osmanskog osvajanja, pruža nam mogućnost da pokušamo procijeniti broj stanovnika po selima i nahijama, kao i da pratimo migraciona kretanja dijela Balkana krajem srednjeg vijeka. Osnovu za to daju nam podaci o broju starješina kuća, muškaraca, udovica, neoženjenih, podaci o broju muslimana i monaha. Presjek kroz privrednu strukturu ovog prostora zabilježen je defteru i omogućuje da damo odgovore na važna pitanja o zanimanjima, ekonomskoj osnovi života i ekonomskom stanju stanovništva, zatim o prinosima i prihodima za svaku vrstu žitarica ponaosob. Tokom istraživanja teritorije Skadarskog sandžaka iz 1485. godine doc. Premović ukazuje da je važno uporediti podatke sa Skadarskim defterom iz 1582. i na taj način pratiti promjene u kretanju stanovništva u sandžaku sto godina kasnije (tipologiju naselja, privredu, porezni sastav itd.).

U sagledanim radovima kandidat je pokazao da može uspješno vršiti analizu različitih vrsta izvora i da je sposoban da se bavi raznovrsnim temama iz srednjovjekovne istorije Mediterana. Na osnovu priloženih naučnih radova vidimo da je dr Marijan Premović, u izbornom zvanju docenta bio izuzetno istraživački aktivan. Nastavio je da se bavi temama koje su ga ranije zaokupljale, proširujući i produbljujući svoja istraživanja. Njegovu

ukupnu naučnu djelatnost karakteriše temeljnost, sistematičnost i marljivost u radu. Radovi su zasnovani na izvornoj građi i dobrom poznavanju literature. Objavio je šest članaka u svjetskim časopisima koji su indeksirani na listama SSCI i AHCI i kategorijama Q1–Q4. Ostale radove objavio je u različitim referentnim međunarodnim i domaćim časopisima, inostranim međunarodnim zbornicima, a svojim naučnim priložima obogatio je srednjovjekovnu istoriju.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI (Rezime rezultata pedagoškog rada, sa naglašenim rezultatima iz zvaničnih studentskih anketa, ocjene pristupnog predavanja, ocjene inauracionog predavanja)

U toku petogodišnje docenture dr Marijan Premović je predano i odgovorno pristupao svojim nastavnim obavezama. Kao nastavnik temeljno se pripremao za nastavu i izvodio je na najvišem stručnom nivou. Njegova predavanja odlikuju razumljivost i jasnoća izlaganja, ima veoma korektan i kolegijalan odnos u radu sa studentima. Redovno je držao predavanja i konsultacije, tako je pokazao odgovoran pristup prema nastavi i studentima. Sva njegova predavanja praćena su powerpoint prezentacijama. Nastavne aktivnosti usmjerava ka proučavanju izvora koji se nalaze u srednjovjekovnim hrestomatijama i tako dodatno stimuliše studente u nastavnom radu. Primjenjujući najnovije metode, koje temelji kako na sopstvenim arhivskim istraživanjima i na dostignućima istorijskih radova svjetskih naučnika, on studente podstiče na samostalan istraživački rad i sticanje znanja.

Od 2015. godine držao je nastavu studentima prve godine istorije i druge godine, iz obaveznih predmeta: *Istorija Balkana u srednjem vijeku I i II*, *Opšta istorija srednjeg vijeka I i II*, *Opšta istorija starog vijeka I i II*, *Istorijski praktikum I i II*. Premović je u zimskom semestru 2019/20. godine angažovan na doktorskim studijama na Filološkom fakultetu, na predmetu: *Rodne i ženske studije*. Posebno treba ukazati na njegovo pedagoško iskustvo u radu sa studentima na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Tuzli, gde već drugu akademsku godinu (na osnovnim studijama) drži predmet *Historija jugoistočne Evrope u srednjem vijeku I i II*, koji je po sadržaju kurikuluma isti kao *Istorija Balkana u srednjem vijeku I i II*. U toku docenture bio je mentor za četiri diplomska rada i član komisija za odbranu preko deset diplomskih radova. Vijeće Filozofskog fakulteta izabralo ga je za mentora jednog master rada, a takođe je bio predsjednik komisije za ocjenu podobnosti teme i kandidata na Filozofskom fakultetu u Tuzli. U radu sa studentima pokazao je pedagoški talenat koji ga čini jednim od omiljenijih nastavnika na Studijskom programu za istoriju. To pokazuju i rezultati studentskih anketa na kojima je dobijao visoke ocjene, tako da njegova srednja prosječna ocjena iznosi 4,30.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD	29	32	61	60.9	118.94	179.84
3. PEDAGOŠKI RAD	2	9	11	10	17	27
4. STRUČNI RAD	12	16	28	14.7	73.5	88.2
UKUPNO	43	57	100	85.6	209.44	295.04

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

(Jasan zaključak o ispunjenosti uslova za izbor u odgovarajuće zvanje i mišljenje, saglasno Mjerilima za izbor u zvanje)

Na osnovu detaljno proučene dokumentacije, smatram da je doc. dr Marijan Premović u prethodnom petogodišnjem zvanju docenta ispunio sve uslove za izbor u zvanje vanrednog profesora, koji su predviđeni Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta Crne Gore i Mjerilima za izbor u akademska i naučna zvanja, a to su sljedeći: a) magistrirao je i doktorirao iz uže naučne oblasti Istorija srednjeg vijeka, b) proveo je pet godina u izbornom zvanju docenta (predmeti: *Opšta istorija srednjeg vijeka I i II*, *Istorija Balkana u srednjem vijeku I i II*), c) kandidat ima naučnu

studiju pod naslovom *Crnogorsko Polimlje u srednjem vijeku*, objavljenu 2017. godine, d) ima izuzetno visok indeks naučne kompetencije – 32 bibliografske jedinice i **118.94 poena**, od toga je objavio 6 radova (nalaze se na listi SSCI i AHCI) u renomiranim časopisima koji se nalaze u kategorijama **Q1–Q4 i ima ukupno 69 bodova** – time višestruko ispunjava uslove za izbor u veće akademsko zvanje, e) učestvovao je sa radovima na više međunarodnih i domaćih naučnih skupova i konferencija, f) posjeduje visok nivo stručnosti u izvođenju nastave, što pokazuju i rezultati studentskih evaluacija, g) bio je mentor u izvođenju diplomskih radova, imao je i veliki broj učešća u komisijama za odbranu diplomskih radova, d) ima učešće u više domaćih i međunarodnih naučnih projekata, h) član je Uredništva dva časopisa koji se nalaze na na listi SSCI i AHCI (Web of Science, Clarivate Analytics), rangirani su u kategoriji Q1, i) recenzent je većeg broja članaka u časopisima koji se nalaze u kategoriji Q1, kao i dvije knjige, j) učestvovao je u organizaciji većeg broja međunarodnih naučnih skupova u inostranstvu i kod nas.

Kolega Premović je svojim radovima u svjetskim i vrhunskim naučnim časopisima, domaćim i međunarodnim publikacijama, angažovanjem u naučno-istraživačkim projektima, pozitivnim ocjenama ostvarenim u pedagoškom radu stekao moje stručno povjerenje i na najbolji naučni način se preporučio da bude izabran u veće akademsko zvanje. Zbog svega navedenog u izvještaju imam čast i veliko zadovoljstvo da Vijeću Filozofskog fakulteta i Senatu Univerziteta Crne Gore predložim da **doc. dr Marijana Premovića** izaberu u akademsko zvanje **vanrednog profesora** za užu naučnu oblast **Istorija srednjeg vijeka**.

RECENZENT

Akademik prof. dr Šerbo Rastoder, redovni profesor
Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore,
redovni član CANU, DANU i BANU

Na osnovu člana 24 stav 1 tačka 18, a u vezi sa članom 80 Statuta Univerziteta Crne Gore, Upravni odbor Univerziteta Crne Gore, na sjednici od 10-13. aprila 2020. godine, bez rasprave, donio je

ODLUKU

Konstatuje se da dr **MIRKU ĐUROVIĆU** prestaje funkcija direktora Instituta za biologiju mora, na dan 16. april 2020. godine, istekom mandata.

Broj: 02-119
Podgorica, 13.04.2020. godine

UPRAVNI ODBOR UNIVERZITETA CRNE GORE
Predsjednik,
Prof. dr Duško Bjelica, s.r.

Na osnovu člana 28 stav 1 tačka 5 i člana 28 stav 3 Statuta Univerziteta Crne Gore, Upravni odbor Univerziteta Crne Gore, na sjednici od 10-13. aprila 2020. godine, donio je

ODLUKU

Konstatuje se da je dr **ALEKSANDRU JOKSIMOVIĆU** prestaje mandat u Upravnom odboru Univerziteta Crne Gore na dan 16. april 2020. godine, zbog izbora na funkciju nespojivu sa članstvom u Upravnom odboru, a u skladu sa Odlukom Upravnog odbora Univerziteta Crne Gore br. 02-358/2 od 16.12.2019. godine kojom je izabran za direktora Instituta za biologiju mora.

Broj: 02-120
Podgorica, 13.04.2020. godine

UPRAVNI ODBOR UNIVERZITETA CRNE GORE
Predsjednik,
Prof. dr Duško Bjelica, s.r.

Na osnovu čl. 75 i 76 Statuta Univerziteta Crne Gore, Upravni odbor Univerziteta Crne Gore, u vezi sa Odlukom Upravnog odbora br. 02-110 od 30.03.2020. godine, na sjednici od 10-13. aprila 2020. godine, donio je

ODLUKU

I

Utvrđuju se sljedeći rokovi za sprovođenje izbornih radnji za izbor dekana Prirodno-matematičkog fakulteta i Pomorskog fakulteta :

IZBORNE RADNJE	ROK
Obrazovanje Izborne komisije od strane Vijeća organizacione jedinice	u roku od 15 dana od dana objavljivanja konkursa
Podnošenje izvještaja od strane Izborne komisije o prijavljenim kandidatima	u roku od 15 dana od isteka roka za podnošenja prijave na konkurs
Razmatranje Izvještaja Izborne komisije i utvrđivanje konačne liste kandidata od strane Vijeća organizacione jedinice	u roku od 30 dana od dana dostavljanja izvještaja Izborne komisije
Izborna sjednica Vijeća organizacione jedinice (tajno glasanje utvrđivanja predloga za izbor dekana)	u roku od 30 dana od dana utvrđivanja konačne liste kandidata
Zalba kandidata za dekana na odluku Vijeća organizacione jedinice o utvrđivanju predloga za izbor dekana	u roku od 8 dana od dana prijema obavještenja o utvrđenom predlogu Vijeća organizacione jedinice
Sjednica Upravnog odbora UCG	U skladu sa Poslovnikom o radu, vodeći računa o roku do koga postupak treba da se okonča

II

Konkurs za izbor dekana objavljuje se u Biltenu Univerziteta Crne Gore i dnevnom listu koji izlazi u Crnoj Gori.

Prijave na konkurs podnose se u roku od 15 dana od dana objavljivanja konkursa u dnevnom listu koji izlazi u Crnoj Gori.

Broj: 02-122
Podgorica, 13.04.2020.godine

UPRAVNI ODBOR UNIVERZITETA CRNE GORE
Predsjednik,
Prof. dr Duško Bjelica, s.r.

Na osnovu člana 76 stav 2 Statuta Univerziteta Crne Gore, Univerzitet Crne Gore raspisuje

KONKURS

ZA IZBOR DEKANA:

1. PRIRODNO-MATEMATIČKOG FAKULTETA
2. POMORSKOG FAKULTETA

Pravo prijave na konkurs imaju lica sa akademskim odnosno naučnim zvanjem, u radnom odnosu na organizacionoj jedinici za koju konkurišu.

Uz prijavu se podnose dokazi o ispunjavanju uslova i program razvoja organizacione jedinice.

Rokovi za izborne radnje utvrđeni su Odlukom Upravnog odbora Univerziteta Crne Gore br. 02-122 od 13.04.2020. godine, koja je objavljena u Biltenu Univerziteta Crne Gore.

Izbor se vrši za mandatni period 2020-2023. godina.

Prijave se podnose u roku od 15 dana od dana objavljivanja konkursa u dnevnom listu koji izlazi u Crnoj Gori, na adresu:

- Univerzitet Crne Gore – Prirodno-matematički fakultet, Džordža Vašingtona b.b, 81000 Podgorica
- Univerzitet Crne Gore – Pomorski fakultet, Dobrota 36, 85330 Kotor.

Neblagovremene i nepotpune prijave odbaciće se.

SADRŽAJ:

1. REFERATI ZA IZBOR U ZVANJA

Prirodno-matematički fakultet

Referat za izbor u akademsko zvanje za oblasti:
Opšta grupa bioloških predmeta i Ekologija..... 1

Referat za izbor u akademsko zvanje za oblasti:
Opšta Botanika i Opšta grupa bioloških predmeta 7

Elektrotehnički fakultet

Referat za izbor u akademsko zvanje za oblasti:
Računarstvo i Digitalna obrada signala 18

Referat za izbor u akademsko zvanje za oblasti:
Računarstvo i Digitalna obrada signala 28

Metalurško tehnološki fakultet

Referat za izbor u akademsko zvanje za oblasti:
Hemijsko inženjerstvo i Upravljanje životnom sredinom.... 37

Referat za izbor u akademsko zvanje za oblasti:
Fizicka hemija i Hemijsko inženjerstvo 43

Filozofski fakultet

Referat za izbor u akademsko zvanje za oblasti:
Nacionalna istorija i Opšta istorija 51

Referat za izbor u akademsko zvanje za oblasti:
Opšta istorija novog vijeka i Kulturna istorija Evrope 59

Referat za izbor u akademsko zvanje za oblasti:
opšte pedagoške, pedagogije ranog djetinjstva i obrazovanje i oblast predškolske i porodične pedagogije.... 66

Referat za izbor u akademsko zvanje za oblasti:
Sociologija i prostor i Sociologija porodice 77

Referat za izbor u akademsko zvanje za oblast
Istorija srednjeg vijeka 82

2. ODLUKE UPRAVNOG ODBORA UCG SA

SJEDNICE OD 10-13.04.2020.G..... 95